Friedrich Klára - Szakács Gábor

Tászok-tetőtől a bosnyák piramisokig

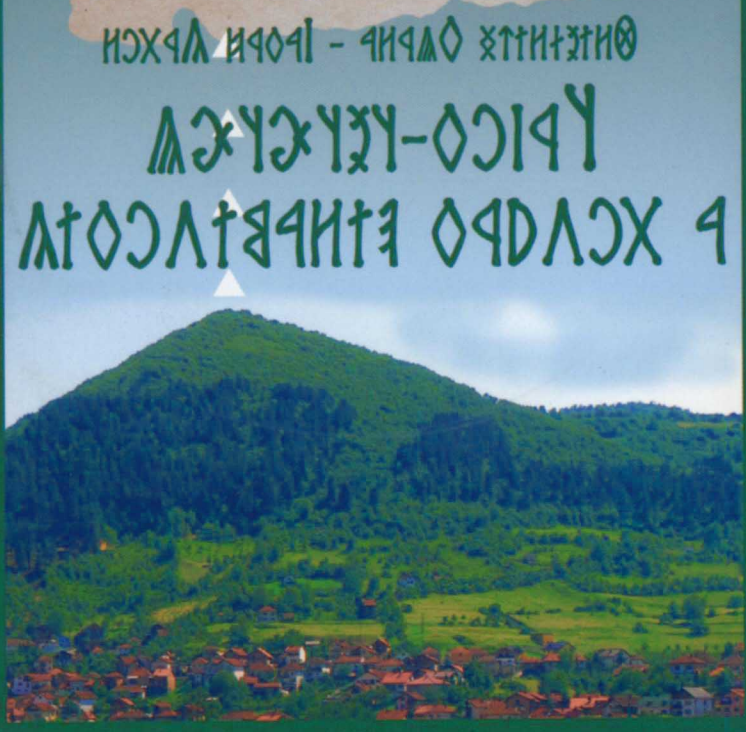

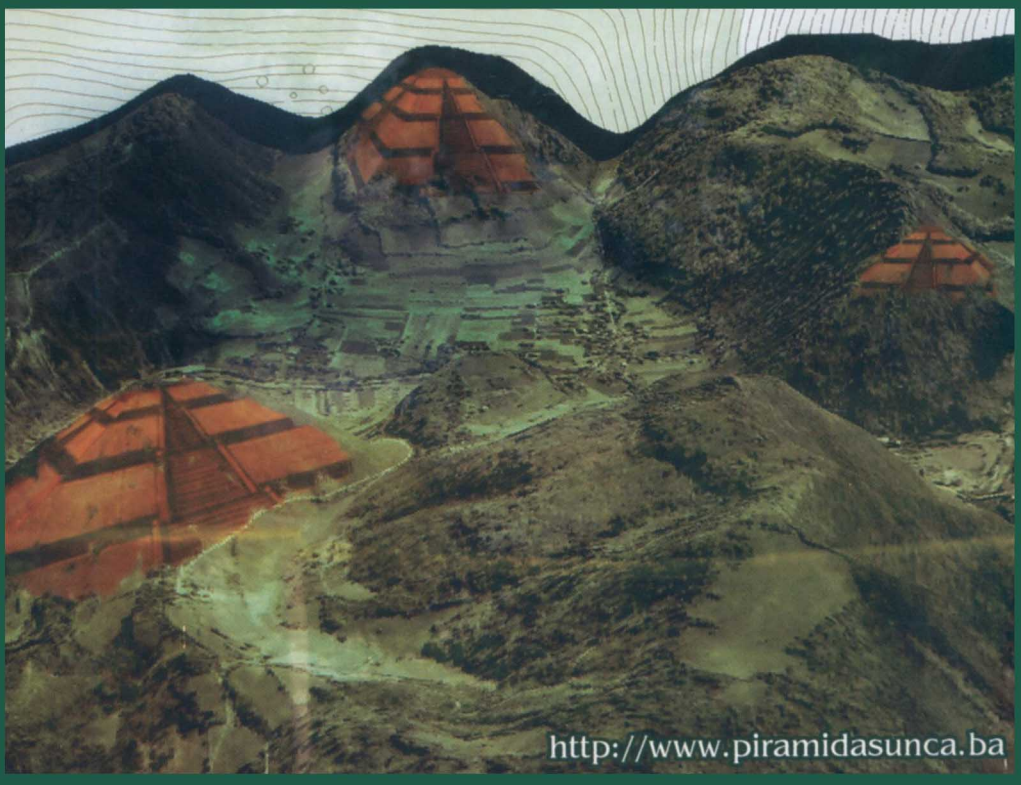

A Nap piramis és alagútjában látható
Λ (S), ↑ (C), 𝄽 = E (P) rovásjelek

„…Ifjúság nélkül nincs jövendő. De jövendő nélkül sincs ifjúság. Ennek a kettőnek szüksége van egymásra. Mi, akik egy életen keresztül a jövendőért dolgoztunk, éppen úgy nem lehetünk meg az ifjúság nélkül, mint ahogy az ifjúság sem lehet meg nélkülünk, ha jövendőjét, azonosságát az ősi magyar alapzat biztonságára kívánja építeni."

Wass Albert (New York-i Magyar Élet, 1976. október 16.)

„…a magyar nyelvet latinbetűs írással jegyezni csak nagy torzítás árán, vagy egyáltalán nem volt lehetséges. Az Olvasó minduntalan tanúja lesz annak a harcnak, ahogy nyelvünk küzdött a 'betolakodó' idegen betűkkel szemben."

Forrai Sándor: Küskarácsontól Sülvester estig (1985)

© Friedrich Klára – Szakács Gábor
Kiadó: Szakács Gábor
T.: 403-1086, 06 (30) 431-1281
Villámlevél: szakacs.gabor@interware.hu, szaki1@interware.hu

ISBN 978-963-06-1972-1

A borító Víg Sándor fényképének felhasználásával készült.

A kötetet Barta József tervezte,
hívható a (1) 403-3579-es számon.
Nyomdai előkészítés:
B'artbox Grafikai Stúdió – Budapest
Nyomás:
Regiszter Kiadó és Nyomda Kft. Budapest,
telefon: (1) 400-2166, (1) 400-2167

Tászok-tetőtől
a bosnyák piramisokig

ᛗᚨᛉᚤᚨᚷᚤ-ᚢᚲᛁᛋᚴ
ᛗᛏᚢᚲᚤᛗᛒᚺᛏᛒ ᚢᛋᛏᚢᚲᚢᚷ ᚹ

Készült Árpád fejedelem
győzedelmes pozsonyi ütközetének
1100. évfordulójára

Budapest – 2007

Tartalom

Köszöntő 5
A rovásírás ábécéi, szabályai 6
Wass Albert befejezetlen verse 7

Friedrich Klára
Megalitok a Tászok-tetőn 8
A rovásírás feltételezett jelképrendszere 50
Rovásírás, runaírás 69
Egy avar orsókarikáról 73
A kijevi felirat 75
Újpesti rovásemlékek 78
Szentkatolnai Bálint Gábor megfejtése
a Nagyszentmiklósi Kincsről 80
Pótnyomozás a kiskunhalasi rovásírásos pálcák ügyében 84
A rovásírás szó védelmében 91
Kőbe vésett bocsánatkérés 97
Rovásírásunk tovább élése mesterjegyes címereken 102
Az Arvisura egy magyarellenes gúnyirat 104
Hír: Nagy barbár fesztivál színhelye lesz Magyarország . . . 107
Újabb adatok
a Tatárlaka titkához 109
a két K betű használatához 112
a Túróci Fakönyvhöz 116
az Attila-Atilla névváltozathoz 117
a Magyar Karácsonyhoz 119
környezetünk állapotához 120
Könyvajánlók
A hun-magyar írás 123
Az ősi magyar rovásírás és mai alkalmazása 124
Megfújták Lehel kürtjét 125
Rokonszenves rokonság 125
Rejtjel, rovásjel 126

Szakács Gábor
Beszélgetések
Angela Marcantonio: A finnugor elmélet végnapjai 127
Bencsik András: Ha látod a múltat, ismered a jövőt 132
Józsa Judit: Magyar nagyasszonyok 139
Kocsi János: Attila fapalotája 141
Kovács János: Ha nem lenne, ki kéne találni 145
Mario Alinei: Etruszk, azaz magyar 147

Novák Tamás: Arckép 152
Pej Kálmán: Több, mint szobor 157
Radics Géza: Aki közel járt a halálhoz 159
Tudósítások
Attila sírja 164
Csak az kell, ami a miénk volt 170
Mária országa 174
A tétovázás bére 178
A fejedelem 182
A keleti kapcsolat 187
Piramisok Boszniában 192
A piramis gyomrában – A múlt üzenete 196
Semir Osmanagic: A piramiskutató 201
A hun üst titka – Áldozat vagy áldomás 205
Költő és hadvezér – Megtalálták Zrínyi várát 209
Tatárlaka titka 213
Bocskai István – A valóságlátó politikus 217
Európa legősibb műveltsége 221
Gloria Victis – Dicsőség a legyőzöttnek 226
Beszédes kövek 229
„Esztergomi falra festett oroszlánok...” 233
Padányi Viktor – A nemzetben gondolkodó történész 237
Yotengrit és a valóság 239
Szigetvár védőiért szólt a harang 246
Az EMP jel titka 250
Gazdag István – Nemzetféltő őseink 254
Kun Ágota – Pogány imák történelmi nagyjainkhoz 256
Könyv-, CD-, kiállítás- ajánlók
Gönczi Tamás: A rejtelmes ’sziget’ 258
Józsa Judit: Ihletadó asszonyok 258
Nyírő József: A székelyek végzete 259
Orbán Éva: A bolsevik aljasság 260
Szőke István Atilla: Gondolatok a Pilisről 261
Tarics Péter: Búfelejtő dallamok 261
Z. Kárpát Dániel: Élhető Magyarország 262
A rovásírás versenyek 263
A Rovásírásverseny vendégkönyvéből 266
Friedrich Klára előadásai 269
Kiadványaink 270
Kárpát-medencei birtoklevelünk, a rovásírás (Tartalom) . . 272
Kőbe vésték, fába rótták... (Tartalom) 273
Ajánlott szerzők, művek, újságok 275
Terjesztők 276
Forrai Sándor Rovásíró Kör 277
A Forrai Sándor Rovásíró Kör Napja 278
A honlap hírei 280
Rovásíró körök 281
Rovásírás olvasógyakorlatok 283

Köszöntő

A számítógépek világában az ember hajlamos azt gondolni, hogy könyvekre egyre kevésbé van szükség, hiszen ma már az elektromos könyvtárak is meglátogathatók a világháló segítségével.

Hogy ezek ellenére mégis kitartunk mellette, annak egyik oka az a felismerés, hogy a könyv nélküli lakás rideg, embertelen. Kérem a Tisztelt Olvasót, tegyen egy próbát és azonnal érezni fogja az ilyen otthon jeges fuvallatát.

De ugyanilyen rideg, gyökértelen és magányos az életünk, ha nem vállaljuk fel elődeink ránk hagyott műveltségét, a rovásírást. A Forrai Sándor Rovásíró Kör célja ennek megfelelően, hogy minden magyar legalább a nevét le tudja írni ezekkel a betűkkel. Eközben nem feledkezhetünk meg Isten által kijelölt feladatunkról, a tudás továbbadásáról, lehetőleg a fiatalabb korosztály számára, hogy megfelelő ismeretekkel felvértezve ne lehessen játékszere a hamis prófétáknak, téveszméknek, amelyekről e kötetben is szó lesz.

Tudatosítanunk kell a nemzeti szellemiség felvállalóiban, hogy a rovásírás ismerete és a hozzá kapcsolódó történelmi háttér nélkül szinte hiábavalónak tűnik minden küzdelem az Igazságért, hogy a magyarság megmaradása javarészt ettől a tudástól függ. Legalább ennyire fontos, hogy eljussunk a már ismert rovásemlékek színhelyére, ahol megérezhetjük a múlt és őseink üzenetét, de még izgalmasabb, ha magunk fedezünk fel új rovásemlékeket. Ettől a felemelő élménytől fosztja meg magát az, aki a felfedezések helyett dolgozószobájában csupán a régi könyvekben megjelent emlékek egy-egy betűjének (újra)értelmezésével tölti idejét. Pedig van mit felfedezni a Tászok-tetőtől a rovásjeles bosnyák piramisig. Erről tanúskodnak e könyv lapjai.

Szakács Gábor

A rovásírás ábécéi

Magyar Adorján ábécéje

Forrai Sándor ábécéje

A rovásírás legfontosabb szabályai:

1. A rovásírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ám ez nem hagyományköve-tő. Ebben az esetben meg kell fordítani a betűket.
2. A szavakat szóközökkel választjuk el egymástól. Az írásjelek ugyanazok, mint a latin betűs írásnál.
3. A rovásírásban két fajta K betű használatos. Magyar Adorján szerint az egyik a szó végeire, a másik a szó belsejébe kerül. Forrai Sándor véleménye ezzel szemben az, hogy a két fajta K használatát a mellettük lévő magánhangzók hangrendje dönti el. Friedrich Klára kutatásai szerint rovásemlékeink nem igazolják ezeket a szabályokat. Egyszerűbb, és ezt az egyszerűsítést Forrai Sándor is elfogadja, ha csak a ◊ jelet használjuk K-ként. Ugyanis régen nem csak az (e)f, (e)l, (e)m, (e)n, (e)ny, (e)r, (e)s, (e)sz hangoknál ejtették elől az e-t, hanem mindegyik mássalhangzónknál. Tehát (e)b, (e)c, (e)cs... ...(e)k, ennek a jele pedig a ◊.
4. Fontos szabály, hogy rovásírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi rovásemlékben megtalálhatók.
5. A rovásbetűk között nincs Q, W, X, Y. Rovásírással így jelöljük őket:

Q=KV pl.	Aquincum:	ᛕᚹᚨᚢᛁᚾᚲᚢᛗ
	Quartz:	ᚴᚢᚨᚱᚲᛉ
W=V pl.	Wesselényi:	ᚾᛞᛋᛒᛖᛚᛖᛋᛁ
X=KSZ pl.	taxi:	ᚾᛁᛟᛋᛁ
Y=I pl.	Vörösmarty:	ᚾᚢᚱᛟᛋᛗᚨᚱᛏᚢ

Fejedelem, a harcnak vége van,
lakomát ülnek zsoldos papjaid.
Torozhatnak már. Koppány úr népéből
gyönge leány, magam maradtam itt.

Nem azért jöttem hozzád, mert király vagy.
Egyrangú vérből származom veled.
Bajor Gizellád bosszúját se félem,
a taliánt se, meg a németet.

Sok vért láttam már, Gejzafia Vajk úr.
Karddal kezében míg pusztult a népem,
páncélos német dúlta a gyepűt
parancsodra s az új Isten nevében!

Az új Istennek vagyon egy fia.
Azt mondják róla, hogy jó és szelíd,
fegyvert nem markolt soha keze,
hogy leölettesse önnön véreit.

A tiszta szívűeknek megbocsájt
s előtte minden álnokság ledől.
Melyik kő-bástyád rejti őt király,
látó magyarok szemei elől?

Őhozzá jöttem el én, Koppány úr leánya,
Előtte ha kell, le is térdelek.
S úgy köszöntöm: áldás, Isten úr,
Nézd, itt vagyok, hogy beszéljek veled.

Magad jöjj el, ne szolgáidat küldözd,
jöjj egyedül, ha nincs kíséreted.
Fehér lovat adunk alád s pompázó
kíséretül az egész nemzetet.

Tekints körül: széles világod hátán
testvértelenül áll itt a magyar.
(...)

A Nagypénteki sirató című kötetből
(Mentor Kiadó, Marosvásárhely 2002)

Friedrich Klára

Megalitok a Tászok-tetőn

„Tiszteletre méltó minden nép hite, nem hajlok a pogány idők képzeteinek megvető lekicsinylésére. Nem szentségtörés ős vallásunknak a még élő jelkészlete által helyreállítható szemléletmód vizsgálata. Nem szentségtörés felfedezni, hogy az ősvallást tiltók szervezett működése ellenére széles népréteg ragaszkodott a régi tanokhoz, sőt gyakorolja máig a régi szokásokat.
Nem szentségtörés annak a közlése, hogy orvosló bölcs táltosaink a lélek olyan mezsgyéin mozogtak otthonosan, amelyeknek már a kezdeténél megtorpan a keresztény egyház, a tudomány pedig zavartan, vagy indokolatlan nagyképűséggel nyilatkozik róla."

Kabay Lizett (2005.)

Akik szeretik a rovásírást, jól érzik magukat Gyergyószentmiklóson és környékén, mert úton-útfélen találkozhatnak őseink betűivel. Oláh Szilveszter szobrászművész velük díszítette a város főterén Bethlen Gábor szobrát, néhány lépésnyire pedig egy Informatika Bolt rovásírásos cégérének örvendezhetünk. Még a Szabadság-tér piros bádog szemétgyűjtőin is gyakorolhatjuk megfejtési készségünket, és el is gondolkodhatunk, hogy méltóak-e a hulladékgyűjtők őseink írásához? A Soós Sándor által szervezett Erdélyi Magyar Ifjak táborában, a 4-es Motelnél rovásírás oktatás és előadás is van. Czimbalmas Tivadar kovácsoltvas kapuján a Fogarasi Mihály utcában a következő rovásírásos szöveget olvashatjuk: *„A bemenőnek szállás, a kimenőnek békesség."* A közeli Gyergyócsomafalva neve újságján és a község bejáratánál lévő dísztáblán rovásírással is szerepel. Követendő példa minden magyar számára a székelyek hagyománytisztelete.

Gyergyószentmiklóson a Tarisznyás Márton Múzeumban (Rákóczi Ferenc utca 1.) rögtön a bejárati kapu mögött megpillanthatunk kettőt a híres, titokzatos, több ezer éves véseteket is hordozó Tászoktetői Kövekből.

A Tászok nevű hegygerinc a Csík vármegyei Ditró községtől északra, mintegy 14-15 kilométerre emelkedik. A Halaság patakon át

a Borszék felé vezető út bal oldalán lévő erdei ösvényen lehet feljutni az 1313 méter magasan lévő fennsíkra, Dr. Kovács István régész 1914-ben megjelent tanulmánya szerint.

A kövek számát a beszámolók nem egyöntetűen írják le. Bizonyos, hogy a több ezer év alatt folyamatosan hordtak el belőlük, akár azért, hogy vallási vagy politikai okokból megsemmisítsék, akár azért, hogy ereklyeként őrizzék őket. Jómagam is szívesen tartanék a szobámban egy Tászok-tetői Követ, még ha a nagyszekrényt ki is szorítaná onnan.

Mint a címből következik, feltételezésem szerint a Tászok-tetőn és környékén valaha a megalit műveltség virágzott. Nézzük akkor először, mik is azok a megalitok!

A megalit görög összetett szó, nagy követ jelent, így legfőbb jellemzője a kőemlékek hatalmas mérete. Ma is feltételezések sokasága születik arról, hogyan mozgatták, szállították, helyezték el egymáson szabályosan a kőtömböket, de rendre kudarcba fulladnak a kísérletek, amelyeknek célja egy-egy ilyen elmélet igazolása.

A megalitok főbb csoportjai:

1. **Menhirek:** Magányos, vagy párhuzamos sorokba rendezett kőszálak. Elnevezésük kelta eredetű: moen=kő, hir=hosszú. Legnagyobb számban Bretagne-ban fordulnak elő, pl. Carnac városka mellett. A néphit az ősök sírhelyének tartja őket, mikor is az elhunyt lelke madár alakban a kőszálon megpihen.

2. **Dolmenek:** Asztal vagy kőkamra formára összerakott sziklalapok. Elnevezésük breton vagy kelta eredetű, a daul=asztal és a moen=kő összetételből származik. A kőkamrák egyik lapján néha léleklyuknak nevezett nyílás van, ahol az elhunyt lelke közlekedik. Nem minden esetben találtak azonban temetésre utaló maradványokat alattuk. Érdekes, hogy Németországban a néphagyomány hun síroknak tartotta a dolmeneket. Ha a dolment földhalom borítja, tumulusznak nevezik.

Menhir

Dolmen

Kromlech

Rajzok: Tolnai Világlexikona (1926-1933)

3. **Kromlechek:** körben felállított menhir sorok, gyakran a kő kör többszörös. Kelta nyelven krom=kör, lech=szikla. A két leghíresebb Angliában található, a Salisbury melletti Stonhenge és az Avebury kőkör. Stonhenge háromszoros kő körből áll, a külső sor tetejét kőgerendák kötik össze. A legbelső körében lévő öt kőemelvény valószínűleg oltár volt, mivel a kutatók a kromlecheket ősi pogány áldozó helyeknek tartják. A mondák szerint Stonhenge köveit óriások hozták Afrikából, s először Írországban, Kildare síkján állították össze. Merlin varázsló – aki majd évezredekkel később Arthur király udvarában is jelentős személyiség – szállítja át varázslat segítségével Írországból Britanniába. Az Avebury melletti kromlech nagy kőköréből menhirek ágaznak el, amelyek végén újabb, kisebb kőköröket alakítottak ki.

Várkonyi Nándor (Sziriat oszlopai, Magvető 1972) a piramisokat is a megalit műveltség emlékei közé sorolja. Robert Beverly-t, Virginia történetíróját idézi (1705), aki szerint az ottani indiánok szent kőpiramisokat raktak. Szakács Gábor számol be a Magyar Demokrata hetilapban 2006/26 és a DVTV 26-os, valamint 2006/45 és DVTV 45-ös korongján Semir Osmanagic piramiskutató feltárásáról a boszniai Viszoko-ban, ahol öt, az egyiptomiaknál régibb, hatalmas kőlapokkal fedett piramist fedeztek fel földdel és fákkal borítva. A gizehi Cheops piramisnál nagyobb Nap piramis alagútjában, ahol Szakács Gábor bent is járt, nagyméretű (hozzávetőleg 2 m x 1,5 m) követ találtak, amelyen a Tordos-Vinca kultúrkörhöz tartozó (a történelmi Magyarország délkeleti része, első feltárója Torma Zsófia) írásjelek láthatók. Ezek a jelek, a ma székely-magyarnak nevezett rovásírásban megtalálhatók, továbbá egy jel közülük Trójában, az iráni Tepe Yahya-n, az egyiptomi piramisokban és a Kolozsvári Történelmi Múzeum egyik újkőkori cserepén.

A kromlechek, a kőkörök csillagászati megfigyelések helyszínéül is szolgáltak, csillagvizsgálók, Napvárták, Naptemplomok voltak, mint ahogy meggyőződésem szerint a később római keresztény imahellyé átalakított, a Kárpát-medencében gyakori körtemplomok. Többek között Őskü, Karcsa, Kiszombor, Süvéte, Bény, Kallósd, Nagytótlak, Algyógy, Kerekegyháza (Gondos Béla előadása alapján).

A megalit kultúra faragatlan, vagy durván megmunkált kőemlékei az egész Földön mindenütt előfordulnak. Az említett helyeken kívül, többek között Skóciában, Libanonban, Afrikában, Új-Guineában, Madagaszkáron, Kashmirban, Peruban, Bolíviában, még Ausztráliában is. Gazdag gyűjteményt találunk róluk Várkonyi Nándor könyvében. Korukat Colin Renfrew cambridgei régészprofesszor Krisztus előtt 4000 és 2500 közé helyezi.

Véleményem szerint a Tászok-tetőn is egy ilyen csillagászati, vallási, őstiszteleti, szertartási, találkozási központ volt, ahol az ősök és utódok, a Teremtő és a Természet együtt lehettek.

Fontosabb ismeretek a Tászok-tetőről szóló irodalomból

Sajnálatos módon a Tászok-tető irodalmának tetemes részét a ditrói Józsa család vitája teszi ki arról, hogy közülük ki fedezte fel először az írásos köveket. Másrészt ez a vita nemesnek is nevezhető, hiszen nem anyagi javakért küzdenek, hanem a dicsőséget őseink írásának területén szeretnék learatni, azaz igen fontosnak tartják ezeket a kőemlékeket.

Ha a sajtó megnyilvánulások időrendjét követjük, először a **Pesti Hírlap** 1913. április 27-i, vasárnapi száma, *Attila sírjának nyomában* címmel, a *Napi hírek* rövid rovatában, aláírás nélkül tudósít arról, hogy Gyergyó-Ditró közelében letarolták az erdőt (már akkor is!) és emiatt a megáradt patak egy hatalmas írásos követ mosott ki. Ezt egy ditrói kereskedő megmutatta idősebb Józsa Sándor ottani igazgató-tanítónak, aki a kőről lemásolt írást a budapesti Nemzeti Múzeumba szándékozik küldeni. Véleménye szerint a kő alatt Attila sírja van. Ezt sajnos közölte a kereskedővel is, aki kapzsiságból felrobbantotta az írásos követ, hogy az alatta lévő feltételezett Attila-kincsekhez jusson.

A második tudósítást az *Archeológiai Értesítő* 1914-es évfolyamának 110. oldalán olvashatjuk. **Kémenes Antal** gimnáziumi tanár, id. Józsa Sándor veje írja le tászok-tetői kirándulásának tapasztalatait. A 350-400 m^2-es térségen nyolc darab vésetes kőemléket talált, amelyek közül a legnagyobb kb. 120 x 60 x 60 cm. A kövek eredetileg be lehettek süppedve a földbe, mivel azonban a környéken az a hír járta, hogy alattuk több üst pénz van, így többségüket kincskeresők kiásták, helyükből kifordították. Az arra járó ditróhodosi bírótól megtudta, hogy 1905-ben két kincskereső, az oláh Mundra Jakab és Mundra Nikita az egyik kő alatt egy rozsdás vaslándzsát talált, amelyet még most is őriznek. Kémenes Antal megállapítja, hogy a köveken lévő jelek a székely tulajdonjegyek és az ősi székely rovásírás betűformáival mutatnak egyezőséget. Véleménye szerint a XIII. században, a tatárjárás előtt a Tászok-tetőre menekült székelyek egyes kövek alá rangos halottaikat, más kövek alá kincseiket temették. Az *Archeológiai Értesítő* öt rajzot közöl Kémenes Antaltól. Nagyon lényeges, hogy még két helyet nevez meg, ahol hasonló írásos kőemlékek fordulnak elő, az egyik a Ditrótól hat kilométerre lévő Tatár nevű hegy oldala, a Güdüc patak forrásvidékénél, a másik Gyergyószentmiklós határában a Zsedán patak forrásvidékénél.

Dr. Kovács István, az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem és Régiségtárának régésze, a *Pesti Hírlap* 1913.április 27-i számából értesült a társzoktetői írásos „sziklákról", majd pár hónappal később a múzeum őt küldte ki az emlékek megtekintésére. Előtte levélben kért tájékoztatást id. Józsa Sándor igazgató-tanítótól, aki az emlékeket már

régóta ismerte. Józsa május 7-én kelt válaszában megírta, hogy a havasi jellegű tetőn az emlékeket még hó fedi, majd július 24-én részletes ismertetést küld a kövek véseteiről, azokat összeveti a gyergyói székely tulajdonjegyekkel és közli, hogy útjára vejét, Kémenes Antalt is magával vitte. Id. Józsa Sándor egy későbbi levelében arról is tájékoztatja dr. Kovács Istvánt, hogy Ditró más határrészeiben is találhatók írásos kőemlékek, így a Fekete sarkon, az Orotva patakán, a Tatár havason, és a Barlang nevű részen. Kémenes Antal július 31-én szintén írt a múzeumnak, hogy a gyergyói családjegyekből az ősi rovásírás ábécéjét teljes egészében össze tudta állítani, s hogy a Barlang határrészben egy olyan kőemléket fedezett fel, amelyről a nemrég nyilvánosságot kapott Konstantinápolyi Rovásemlékkel *„formai szépség tekintetében is felérő"* öt rovás sort sikerült lemásolnia.

Dr. Kovács István 1913. augusztus 4-én érkezett Ditróba, a múzeum két másik munkatársával. Id. Józsa Sándor mindent előkészített, a községtől még két fogatot is kaptak, az időjárás azonban olyan hideg és esős volt, hogy csaknem az egész napot a Józsa család fűtött szobáiban töltötték. Végül két közelebbi kőemlékhez, a Fekete saroknál és a Barlangnál lévőhöz elmentek, de az előzőn csak természetes repedéseket, a másodikon pedig csak a Török nevet latin betűvel és a 188? évszámot találták.

Itt szakítom meg Dr. Kovács István tanulmányát néhány mondat erejéig, amelyekre **Mandics György** *Rejtélyes írások* című könyvében (Bukarest, 1981) találtam. A megalitokat vizsgáló kutatók Franciaországban egy dolmen kövén felfedeztek egy jelcsoportot, de mivel akkor nem volt náluk fényképezőgép, később tértek vissza. A jelcsoport azonban nem volt sehol! Nem adták fel, órákon át figyelték a követ, míg végre egy megfelelő Nap állásnál sikerült lencsevégre kapniuk. Egy másik dolmenen lévő Napkorong jelet a francia tudósok többsége nem akarta elismerni. Végül megoldódott a rejtély – az ábrázolás csak az év bizonyos szakaszaiban, 16 és 17 óra között jelenik meg! A megalitikus emlékeken előforduló jelek rögzítését tehát két tényező nehezíti: az időjárás hatására fellépő erőteljes jelkopás, valamint a jelek elhelyezésében megnyilvánuló tudatosság: csak bizonyos napokon, bizonyos Nap állásoknál, bizonyos helyekről válnak láthatóvá.

Visszatérve Dr. Kovács beszámolójához: augusztus 5-én az idő megjavult, azonban id. Józsa Sándor megbetegedett, a múzeum két másik munkatársának pedig vissza kellett térni. Így dr. Kovács István régész Kémenes Antal és ifjabb Józsa Sándor társaságában két fényképező készülékkel, a kövek mosására szolgáló kefékkel és a pacskolatok készítéséhez szükséges eszközökkel ment fel a Tászoktetőre. Az ott látottak annyira meggyőzték, hogy úgy döntött, még két napig marad, sőt időnyerés céljából a helyszínen éjszakázik. Ebből is látszik, hogy a múzeum rátermett kutatót küldött a helyszínre, nem nyafogó szobatudóst!

A továbbiakban két társa és Csibi István szekeres segítségével a körbeásott és mozdítható köveket igyekeztek minden oldalról lefényképezni, pacskolatokat készíteni, a jeleket lerajzolni. Időnként alkalmi segítségük is akadt, pl. Márk György, ditró-hodosi bíró arra jártában közreműködött az egyik kő kiemelésében.

A második nap délutánján hagyták el a tetőt, mert ismét esni kezdett. A falubeliek azonban újabb kirándulásra késztették, mert előállítottak egy ditrói székelyt, aki elmondta, hogy erdővágás alkalmával az erdőmérnökkel sokat tisztogattak a Csíkszentmiklós határában lévő Zsedány pataknál egy követ, hogy elolvashassák feliratait. Emlékezett egy másik írásos kőre is a Somlyó pataknál, amelynek a munkavezető sátra támaszkodott. Dr. Kovács tehát fuvarost fogadott, majd Kémenes és ifjabb Józsa társaságában éjjel 1-kor útnak indultak. Reggel 6-ra értek az egyik helyszínre, ahol délután 2-ig hideg esőben mászták *„a Somlyó patak rengeteg erdőkkel borított szakadékos szorulatait”*, az írott követ azonban nem találták. Itt visszautalnék a Mandics Györgytől idézett részre. Talán, ha verőfényes napsütés lett volna, több szerencsével jár a kutató társaság. A múzeum régésze így augusztus 10-én azzal az elhatározással indult haza, hogy a következő nyáron ismét felkeresi Ditró határrészeit és felkutatja a lappangó köveket.

Dr. Kovács István tanulmánya további részében leírja, hogy a Tászok nevű hegygerinc a Csík vármegyei Ditró faluból a Halaság nevű patak mentén a Borszékbe vezető út bal oldalán fekszik. A kövek az 1313 méter magas tetőn mintegy 4-500 méter hosszú vonalon a hegygerincen át vezető út két oldalán helyezkednek el, szám szerint 11 darab. (Emlékezzünk, hogy Kémenes Antal nyolc követ említ!) A közelben bővizű forrás található, amelyet Tolvajok kútjának neveznek. A terület régebben a község közös tulajdona volt, Kovácsék ottjártakor egy Köllő János nevű úr birtokolta, akinek disznócsordáját a tanulmányozás idején is ott legeltette egy oláh. Az emlékek területe erdő nélküli, de fakivágás nyomai láthatók.

Dr. Kovács említi Benkő Károly művét 1855-ből, amelyben Csíkszentdomonkos leírásánál megemlékezik egy „Fenyítő”-nek, vagy „Írott-nak” nevezett kőről a Bálán havas oldalában, amelybe „hunnus” betűk voltak vésve. Ezt azonban 1849-ben a báláni bányászok ezüstöt keresvén, *„puskaporral felhányatták, szétrombolták, legnevezetesebben az egész kőnek déli oldalát, hol a betűk voltak, ma csak az északi feléből áll fenn kevés rész, hol semmi írás nincs”*.

Magán a Tászok-tetőn dr. Kovács robbantás nyomait nem találta, de a Tolvajok kútja nevű forrás közelében, a kődarabok alapján elképzelhetőnek tartja. A mikroszkópikus vizsgálat céljából magával vitt kődarabka olivines piroxen andesit-nek bizonyult. Az andezit kőzet keménységére jellemző, hogy csak igen jó acéllal véshető, és a hozzá hasonló keménységű kvarccal karcolható.

A kőemlékeken faragott, vésett és karcolt jeleket különböztet meg. A faragottak bányászcsákány szerű szerszámmal készültek, vonalhordozásuk szabálytalan, egyenetlen. Ugyancsak határozatlan, ingadozó a karcolt jegyek vonala, míg a vésett jegyek határozott vonalvezetésűek.

A 11 kő dr. Kovács István által készített leírása rövidítve és rajzai

1. **kő:** Kb. 107 x 80 cm. Faragott, vésett, karcolt jegyek egyaránt vannak rajta. Megtalálhatók többek között a kettős vonalú karcolatok, az „AHP"-nek nevezett faragott monogram, egy római számjegy és svasztika.
2. **kő:** 50 x 90 cm. Rajta az „AHP" faragás.
3. **kő:** 130 x 140 cm. Karcolatokban, vésetekben a leggazdagabb. Rovásírás, pentagramma (5 ágú csillag), hexagramma (6 ágú csillag), heptagramma (7 ágú csillag) egyaránt található rajta. A Tarisznyás Márton Múzeumban (Gyergyószentmiklós) látható.

A 3. kő (Fénykép: Friedrich)

4. **kő:** 3-4 méter átmérőjű gödörben feküdt, földbe süppedve. Az „AHP" monogram található rajta. Nagysága miatt megfordítani nem tudták.
5. **kő:** 150 x 130 cm. Kettős vonalú karcolatok, rovásírás, pentagrammák, svasztika található rajta. A Tarisznyás Márton Múzeumban látható.

Az 5. kő (Fénykép: Friedrich)

6. kő: 100 x 60 cm. Kettős vonalú karcolatok, rovásjegyek találhatók rajta.

A 7.-11.-ig méretet már nem ad meg dr. Kovács, úgy sejtem, a zuhogó eső miatt fontosabbnak tartotta a jelek rögzítését.

7. kő: „Nagy terméskő", rajta az „AHP" faragás. Pacskolatát az eső elmosta.
8. kő: Szintén nagy terméskő, tetején az „AHP" és mesterjegy szerű vésett jegy.
9. kő: Nagy terméskő, rajta az „AHP" és kettős vonalú karcolatok.
10. kő: Kisebb terméskő, rajta az „AHP" faragás.
11. kő: Jókora, asztal nagyságú andezit tömb, rajta a dr. Kovács által M-nek és T-nek nevezett vésett jegy.

1. kő

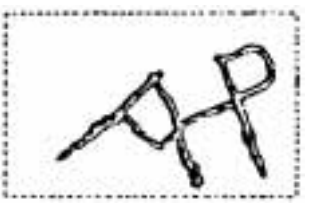

2. kő

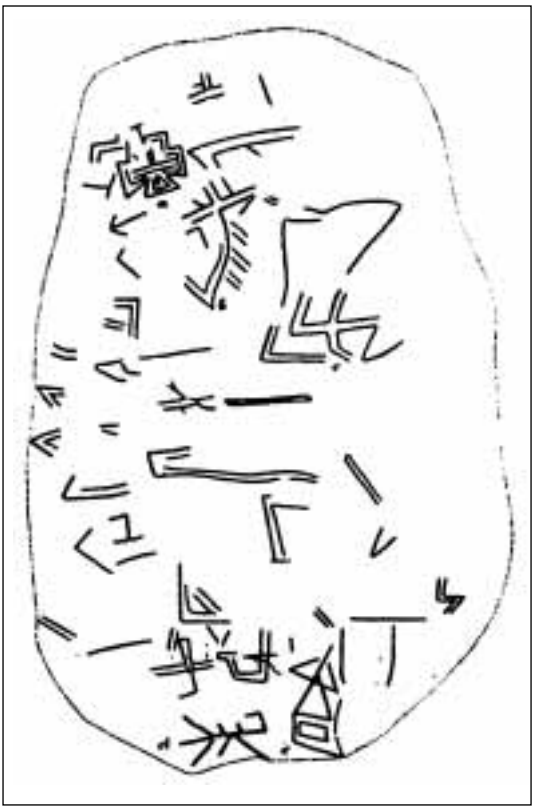

3. kő
felső lapja

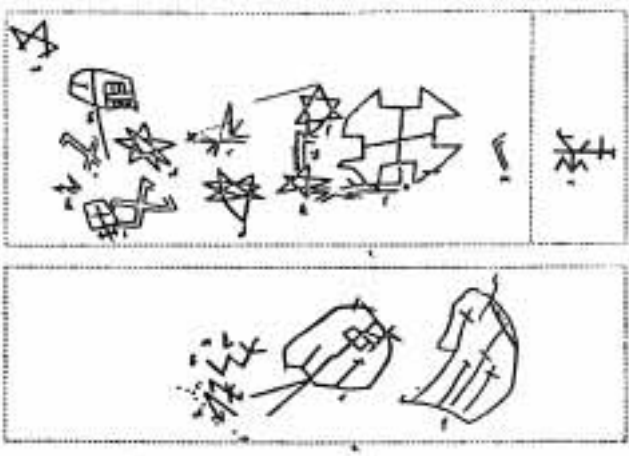

3. kő
oldallapjai

4. kő

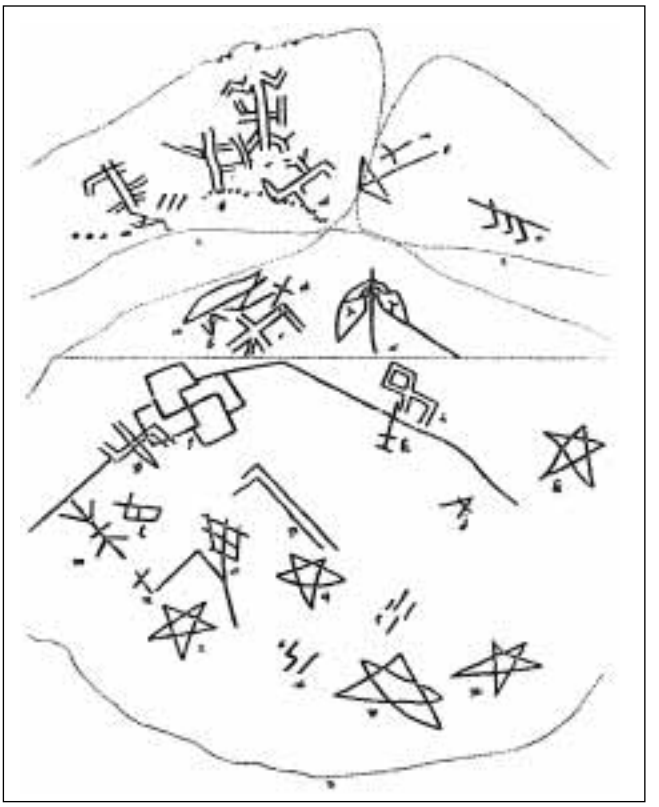

5. kő

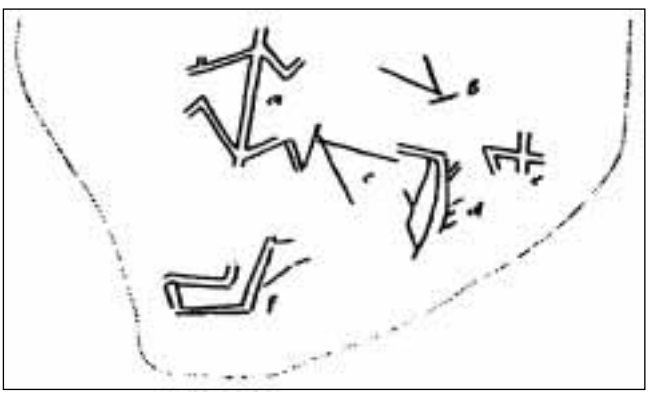

6. kő

7. kő (balra)

8. kő (jobbra)

9. kő *10. kő*

11. kő

A továbbiakban dr. Kovács elemzésének rövid összefoglalását adom. A párhuzamok bőséges felsorolása mellett történeti áttekintést olvashatunk az 5-6-7 ágú csillagokról is. Véleménye szerint a 7 kövön szereplő „AHP" határjelölő monogram. E faragott jegyek karcolatokat vagy véseteket nem kereszteznek. Felhívja a figyelmet a keresztény középkor névrejtő monogramjaival való rokonságra.

A kettős vonalú rajzolatokat mind karcolták, nem keresztezik egymást, tehát egy időben készültek. Az egyes vonalú karcolatok több helyen metszik a kettős vonalúakat, tehát későbbiek.

A pentagramma már megjelenik a druidáknál, germán fajegyként, láz elleni amulettként dán, német érmeken, Pythagoras (Kr. e. 580-500) is használta, valamint jelenti Krisztus 5 sebét is. A hexagrammát manapság kizárólag a zsidóság szent jelvényének tekintik. Eredete azonban Babilonig vezethető vissza, majd az arabok közvetítésével került a zsidósághoz. Az arabok Solomos pecsétje, a törökök Szulejmán pecsétje néven használták, a zsidóság Dávid pajzsának nevezi. A kora középkori keresztény koptok az áldozati kenyeret bélyegezték hatágú csillagot formázó fa bélyegzőkkel, de szerepel Kis Pipin dénárjain, és XV. századi bizánci érmeken is. IV. Károly 1354-ben a prágai zsidók számára pentagrammával és hexagrammával ellátott zászlók használatát írta elő. A heptagramma előfordulása ritkább, feltűnik egy minaret díszítményein, bizánci érmeken a IX. századtól, valamint középkori orosz érmeken.

Dr. Kovács szerint e misztikus sokszögek a tászok-tetői köveken tulajdonjegyként szerepelnek.

A svasztika szanszkrit szó, a Nap ősi indiai jelképe. A svasztikából kifejlesztett egyenlő szárú kereszt (az 5-ös kövön) párhuzamait Dr. Kovács erdélyi tégla- és kőjegyeken, svéd runaköveken találja meg. Az 5-ös kövön további keresztény jelképek lehetőségét is felveti (a hal alakzat és a pentagramma, mint Krisztus öt sebe), valamint a kereszt szerű karcolatok, amelyek a hármas kövön is megjelennek és néhány Árpád kori éremmel hozhatók kapcsolatba.

Eddig tart dr. Kovács István régész rendkívül alapos és nagy hozzáértést bizonyító dolgozatának ismertetése, amelyet az 1913. augusztus 4-10. közötti tanulmányútjáról írt. Bizonyosan visszatért volna a Tászok-tetőre 1914 nyarán, de egy rablógyilkos politika öt évre vérbe fojtotta Magyarországot, majd következett az ugyanebből a rablógyilkos politikából eredő versaillesi-trianoni diktátum, amelynek következtében a történelmi Magyarország egy kifosztott, megcsonkított, kivérzett emberhez vált hasonlóvá – mint ezer év óta annyiszor – és még máig sem (2007) indulhatott el a gyógyulás útján.

1938-ban Szegeden jelenteti meg idősebb **Jósa János**, nyugalmazott gimnáziumi tanár az *„Elintézés"* főcímű és *„A tászok-tetői rovásírásos kövek felfedezésének története és egyebek"* alcímű füzetét. Ő idősebb Józsa Sándor ditrói igazgató-tanító testvére, de nevüket eltérően írták. E füzetben hivatkozik Józsa Sándor 1913. május 27-én írt levelére, amelyben az áll, hogy véleménye szerint a Tászok-tetőn egy hun temető van és az írások hun írások. Idősebb Jósa János a továbbiakban bírálja Kémenes Antal azon magatartását, hogy magát az újságokban, mint felfedezőt állítja be, holott apósa már 1913 előtt is fedezett fel Gyergyóban írásos köveket, ezekre levélben felhívta az Erdélyi Nemzeti Múzeum figyelmét, aggódását fejezve ki, mert a földrendezés során magánszemélyeknek is jutott olyan föld, amelyen írásos kövek vannak, s ők most „kitisztítják" területükről azokat.

Idősebb Jósa János a füzetkében megjegyzi, hogy öten voltak fiútestvérek, akiknek 14 fiúk vett részt a világháborúban, egyikük hősi halált halt.

A továbbiakban a Szegeden megjelenő *Hargitaváralja* című lap 1937. augusztus 12-i számát bírálja, amelynek főszerkesztője történetesen a fia, ifjabb Jósa János. Az apát az háborítja föl, hogy fia e lapban Kémenes Antalnak tulajdonítja a kövek felfedezését és a világgal való megismertetését. Erre ő még ugyanaz év novemberében válaszolt a *Szegedi Új Nemzedék*-ben, érvként hozva fel, hogy id. Józsa Sándor *„bejárta s ismerte Csík-megye minden zegét-zugát. Ő írta meg Csík-megye földrajzát is a tanítványai számára."* A fiú, apjával szemben kiáll Kémenes mellett, de megjegyzi, hogy a székely pásztorok jóval előbb tudtak és beszéltek a kövekről mindenkinél, ám a székely történelemmel foglalkozó hivatalosságok nem vették a fáradtságot, hogy a hegyre felmásszanak.

Kémenes Antal, a decemberi *Szegedi Új Nemzedék* hasábjain válaszol, fenntartva azt az álláspontját, hogy a köveket a Tászok-tetőn ő fedezte fel, és ő ismertette meg a *„Kárpátoktól az Adriáig"*. Néhány megható sorát is idézem a cikknek, hogy ne feledjük a székelységmagyarság nyomorúságát: *„1914-ben Tászok-tető felett is beborult az ég. Jött a hadszíntéri világháborús szolgálatom, s közel öt évi,*

szibériai kálváriajárás utána. Kommunizmus, oláh megszállás. Jöttek a kenyérgondok, s nem értem rá újra visszatérni az amúgy is nyugvópontra jutott tárgyra."

Érdekes, hogy id. Józsa Sándor, Jósa János és Kovács István következetesen Kémenesnek írják a vő nevét. Ő maga pedig Kemenesnek írja válasz röpiratában, amelynek címe *Az elintézés elintézése*, megjelent Jászberényben 1938-ban. Az általam olvasott füzet borítóján is Kemenes szerepel, valamint a belső borítón ajánlás olvasható saját kezű aláírásával dr. Kemenes Antalként. E röpiratban azt állítja, hogy apósa Ditró község határában, a Keskeny völgyben lévő írásos köveket fedezte fel, a Tászok-tetőieket pedig ő. Egy nyilatkozatot is közzétett, amelyet 1937. november 14-én, id. Józsa Sándor gyermekei, Sándor és Margit – akik szintén római katolikus iskolai tanítók – írtak alá. Ebben az áll, hogy Ditró lakossága emberemlékezet óta tudott az írásos kövekről, de azokat elsőnek sógoruk, Kemenes Antal, csíkszeredai főgimnáziumi tanár tanulmányozta, írta le és hívta fel rájuk a világ figyelmét.

Időrendben a következő tudósítás **Barátosi Lénárth Lajos** utazótól származik 1940-ből, megjelent a *Turáni vadászok* 1943-as évkönyvében. A mindössze négyoldalas cikkben három ábécét mutat be, amelyeket utazásai során az Orkhon és a Jenyiszej vidéken (Mongólia és Szibéria), valamint egy lámakolostorban gyűjtött. Ezeket összeveti egy általa a Tászok-tetőn másolt szöveggel, megállapítja azonosságukat és sajnálattal közli, hogy az eredeti már nem látható, mert *„ezt a követ a kulturálatlan oláhok felrobbantották."* Leírja még, hogy sem a ditrói Kőfaragó részen, sem a Tolvajok gödrénél kövek már nincsenek, *„mert a húsz éves megszállás alatt az oláhok nyomtalanul eltüntették."*

Ugyancsak Barátosi Lénárth Lajos füzetét adja ki Gaál Zsigmond 1941-ben *A tászok-tetői rovásírás* címmel. Ebben Barátosi azt állítja, hogy 1913 őszén 43 tászok-tetői sziklavésetet másolt le 25-35 centiméteres kartonlapokra. Panaszolja, hogy sem a Honvédelmi Minisztérium, sem a Petőfi Társaság nem foglalkozik azzal a felfedezésével, hogy Petőfi Sándor még nyolc évet élt Szibériában, bár ő a sírját is lefényképezte bizonyítékul. Barátosi a világháború során olasz fogságba esett, ezalatt kéziratainak nagy része eltűnt, vagy mások neve alatt megjelent. Azonban ismét kutatásba, a tászok-tetői feliratok megfejtésébe fog. Ekkor úgy írja, hogy 47 ezer betűt másolt le az egész hegyoldalt betöltő sziklafalakról, amelyekből etruszk, sumér, és hun-magyar szavak álltak össze. Utóbbiakból kiderült számára, hogy Atilla (Etelle, Etele, Utúr) egy ideig a Tászok-tetőn volt eltemetve, mielőtt a mai Mongólia területén végelegesen nyugalomba helyezték.

Barátosi Lénárth Lajos rajza

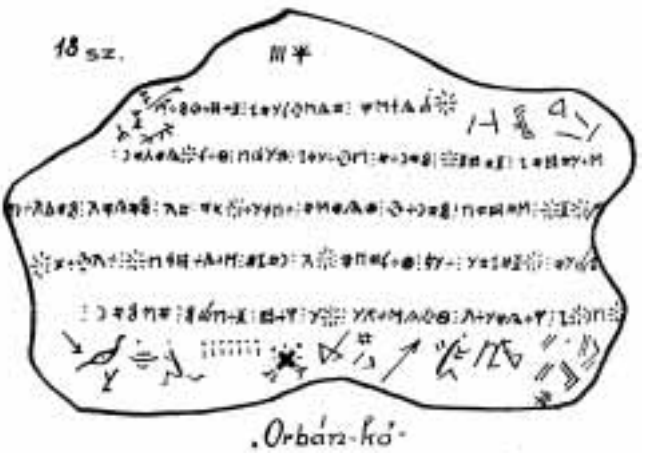

Barátosi Lénárth Lajos rajza

Időrendben a következő írás **Orbán Árpád** tanítóé, aki a Csíki Tanítók Kutató Társaságának ügyvezetője volt. A *Turáni Vadászok* 1943-as évkönyvében *„A tászok-tetői írottkövek"* címmel izgalmas, élettel teli beszámolót olvashatunk tőle a Társaság 1942. augusztus 22-én és 23-án tett kirándulásáról. Céljuk a kövek megtekintése és biztonságba helyezése volt. Részt vett ezen vitéz Miklós Gergely királyi tanfelügyelő, ifjabb Jósa János szegedi tanár, ifjabb Józsa Sándor, aki édesapját követte az iskolaigazgatói székben, és most itt sajnálkozását fejezte ki, hogy sehol sem látja azokat az írott köveket, amelyeket annak idején dr. Kovács Istvánnal és Kemenes Antallal számba vettek. A Társaság már csupán két(!) követ talált, s mivel a tanfelügyelő, főként, ha királyi, igen nagy úr, elnevezték róla az egyiket Miklós kőnek. A másikat pedig Jósa kőnek, ahogy Orbán Árpád írja *„Jósa János szegedi tanár, kedves vendégünk nevéről"*. Látni fogjuk, hogy ifjabb Jósa nem igen hálálta meg ezt a kedvességet.

A tanítók elhatározták, hogy azonnal biztonságba helyezik a köveket, rögtön ökrökért, fuvarosért küldettek és nekiláttak a kiásásnak. A nagyobbik, a Miklós kő, a Tolvajok kútja nevű helytől 250

lépésnyire állott, földbe süllyedve, mohával borítva. A kiásás után látták, hogy a földbe süllyedt részen teljesen friss volt minden véset és karcolat, míg a tetején szabadon lévő jelek nagy mértékben rongálódtak. A kövön horogkereszt szerű jeleket, latin betű szerű véseteket, hat- és hétágú csillagot, rovásírás betűket, ó-perzsa szerű ékjeleket és még számtalan más jelet láttak. 10-15 mázsára becsülték a súlyát.

A másik követ sehol sem takarta föld, mellette nagy gödör volt ásva. Jelei hasonlatosak az előzőéhez. Ifj. Jósa János szerint ez a két kő nem található meg a dr. Kovács István által 1913-ban lerajzoltak között. Orbán Árpád a csillagokat Zarathustra próféta, a horogkeresztet pedig a buddhisták vallási jelképeként határozza meg. Véleménye, hogy az ős turáni népek, például pártusok írásbeli hagyatékával van dolgunk, a szumir nyelvet pedig a magyar legközelebbi rokonának tartja. Párhuzamot talál a Mu földrész leírója, James Churchward által ismertetett Naakal táblák jeleivel, amelyeket indiainak nevez *(itt ki kell javítanom Orbán Árpád urat, a Nacal táblákat Mexikóban tárták fel – F.K.)*. Nagyon helyesen írja viszont, hogy *a Tászok-tetőn sok ezer éves őskultúránk emlékei vannak jelen, a kövek pedig felbecsülhetetlen nemzeti értéket képviselnek.*

Amerika spanyol-keresztény hódítók által megszállt területeit „Indiák"-nak nevezték. Bartolome de Las Casas, domonkos rendi pap, akit később az indiánok püspökének neveztek, a XVI. században megrázó beszámolót írt az Indiák elpusztításáról. Személyesen látta a keresztények kegyetlenkedését a pogánynak nevezett őslakossággal szemben. A püspök leírja, hogy a spanyolok 1491 és 1541 között 15 millió őslakost pusztítottak el(!), férfiakat, nőket, gyermekeket. Pedig *„...az Indiák lakói soha semmi rosszat nem követtek el a keresztények ellen, hanem ellenkezőleg azt tartották róluk, hogy az Égből érkeztek, egészen addig, amíg sok rosszat, rablást, halált, erőszakot és üldözést nem szenvedtek tőlük maguk és szomszédaik."* (Bartolome de Las Casas: *Rövid beszámoló az Indiák elpusztításáról* – Paulus Hungarus, Kairosz, 1999)

A tanítók a köveket a Gyergyóhodosi Állami Népiskola udvarára szállították és tervezték, hogy ünnepségek keretében viszik Csíkszeredába.

Ifjú Jósa János, szegedi középiskolai tanár és a *Hargitaváralja* című folyóirat szerkesztője 1944-ben csatlakozik a vitatkozókhoz, egy közel 90 oldalas kiáltvánnyal, amelynek címe: *A tászok-tetői vésetes kövekről. A kövek körül keletkezett bonyodalom tisztázása.* A füzet jó részben Lénárth Lajost és Orbán Árpádot bírálja. A bírálatban új kő elnevezésekkel is találkozunk: Irén kő, Orbán kő, dr. Kovács István kő, Józsa Sándor kő. Nem derül ki, hogy ezek újabban felfedezett kövek, vagy a dr. Kovács István által beszámozott 11 követ keresztelték át.

Jósa azzal vádolja Lénárthot, hogy nem is látta a köveket, mert téves rajzokat közöl. Lénárth azt válaszolta, hogy azért nem tudja igazát bizonyítani, mert a románok 1928-ban felrobbantottak több követ, erről dr. Keöpe Viktornak (tőle *A Székely kapu útja* című tanulmány ismeretes) jegyzőkönyve van. Jósa továbbá kéri Lénárthot, hogy határozza meg, pontosan mely részen találta az egész hegyoldalt betöltő sziklavéseteket. Lénárth erre azt írja, hogy mivel most adták fel neki az utolsó kenetet, őszintén be kell vallania, hogy a sziklavésetekből nem volt annyi, hogy az egész hegyoldalt betöltötték volna. (Lénárth és mások is gyakran szikláknak nevezik a köveket)

Ifjabb Jósa János foglalkozik a Tászok név eredetével is. Kezdetben ősi hun-székely szónak tartja, majd Szentkatolnai Bálint Gábor kabard-magyar-latin szótárához fordul segítségért. Azonban a „legyarlott irtáshely" értelmezés nem megnyugtató számára, így végül a görögből fordított „tisztelendő, kegyes-rend"-et fogadja el. Utal dr. Ferenczi Sándor megfejtésére is, aki szerint a szó igen régi, török eredetű és „kövek teteje" értelmű.

Ifjabb Jósa János határozott véleménye, hogy a magyarok ősgörög eredetűek és a feliratok is ősgörögök. A köveket „Krisztus köveknek" nevezi és a több kövön megtalált felirat, az AHP nem más mint Krisztus monogramja. Szerinte itt a Tászok-tetőn a IX. században görög templom állott, amelyet Szent István leromboltatott, a székelyeket a nyugati keresztény vallás felvételére és a római papoknak való tized fizetésére kötelezte. Leírja, hogy I. Béla (1060-1063) még a székely helységneveket is megsemmisíttette. Rettenetes vallási harcok színtere lett a Székelyföld, amelynek következménye a székely tisztek, a rabonbánok földjeinek teljes pusztulása lett, a székelyek pedig egymást irtották. Végül vesztettek azok, akik ősi jogaikat védték, de Krisztus vallásuk jeleit felvésték a Szent helyen nyugvó kövekre. E kövek már önmagukban cáfolják, hogy a székelyeket Szent István után telepítették volna a Székelyföldre, és kétségbevonhatatlanul bizonyítják, hogy már a VIII-IX. században keresztények voltak és saját földjükön laktak.

Az 5-6-7 ágú csillagrajzolatokat szintén a görög hagyományokból eredezteti. Kifejti, hogy a hatágú csillag a kettősség, szellem és anyag, lélek és test jelképe, s görög papok útján került a székelyekhez. A svasztika, a horogkereszt előfordulását említi betűként a kínai nyelvben, amelynek jelentése Fu, azaz boldogság. A svasztika szanszkrit szó: „Sok szerencsét!", a svaszti pedig: „Légy jól!" jelentésű, tehát jó kívánság.

Tisztelettel emlékezik édesapjáról, idősebb Jósa Jánosról, aki *„a székely ősiség örökérdemű harcos katonája"*, akinek köszönheti, hogy a székelység történelmi alapokmányát, a Csíki Székely Krónikát a hamisítvány vádja alól tisztázhatta, s megtámadhatatlan kútforrássá emelhette.

Nagy érdeme a füzetnek, hogy képeket közöl a Csíki Tanítók Kutató Társaságának nevezetes kirándulásáról, amikor a két megmaradt követ kiemelték és ökrös szekérre rakták.

Megtudjuk, hogy a vitázó felek végül a Szolnoki Törvényszékhez fordultak, tegyen igazságot, ki a kövek felfedezője. A Törvényszék úgy döntött, hogy azt most már harminc év távlatából megállapítani nem lehet…

Azt, hogy legalább két kő jelenleg biztonságban van **Tarisznyás Márton** néprajztudósnak köszönhetjük (1927-1980). Gyergyószentmiklóson, a róla elnevezett múzeum ismertetőjéből megtudjuk, hogy történészhallgató korától odaadóan gyűjtötte Gyergyó néprajzi emlékeit, majd később a múzeum igazgatója lett. Több évtizedes gyűjtőmunkájára alapozva három kötet elkészítését tervezte.

Korai halála azonban megakadályozta abban, hogy egyetlen könyvének kiadását megérje; a *Gyergyó történeti néprajza* csak 1994-ben került kiadásra (Akadémiai Kiadó). Ennek 259. oldalán a szakirodalomban hivatkozik Kémenes Antal: *A gyergyói székely tulajdonjegyek* című írására, amelynek megjelenését 1910-re teszi. Más forrásokban ez 1914. Amennyiben ez valóban 1910, erős kritikával kell viszonyulnunk a Kemenest ért támadásokhoz.

Tarisznyás Márton az egyik kővel

A képért köszönet a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeumnak

Tarisznyás Márton a két követ az 1960-as években vitette be a múzeumba. A 3-as és az 5-ös kő (dr. Kovács István számozása szerint) a kapun belüli boltozat alatti fedett helyen van. Felettük a falakon ismertető, magyarázó ábrák, táblák, amelyeket Lükő Gábor néprajzkutató készített dr. Kovács István rajzai és fényképei alapján.

Fehérné Walter Anna az 1975-ben Buenos Airesben kiadott *Az ékírástól a rovásírásig* című kétkötetes nagy munkájában teljes egészében közli Kemenes Antalnak az *Archeológiai Értesítőben* 1914-ben megjelent tanulmányát, s joggal kifogásolja a hozzáfűzött szerkesztői megjegyzéseket, amelyek véseteinket karcolgató parasztgyerekeknek, vagy a hatágú csillag alapján, zsidó hitre tért székelyeknek tulajdonítja.

1891-ben jelent meg **Mandics György** matematikus *Rejtélyes írások* című könyve (Bukarest). A szerző a tászok-tetői kövekkel kapcsolatban Bakó Géza tanulmányához fordul a legrégibb feliratok korának meghatározásáért. A tordosi, erősdi, cucuteni (Kukutyini) párhuzamok alapján az újkőkorba helyezhetjük a kettős vonalú karcolatokat (kb. Krisztus előtt 5000-3000). Mandics György ugyanebben a könyvében a megalit műveltség tárgyalásánál feliratokat mutat be Bretagne-ból, valamint az észak-portugáliai Alvao-ból. Ez utóbbi dolmenjének kövein betűk láthatók, amelyek bizony nagyon hasonlítanak a ma székely-magyarnak nevezett rovásírásunkhoz.

1992-ben Szegeden jelent meg a *Rovásírás a Kárpát-medencében* című, Sándor Klára által szerkesztett cikkgyűjtemény. Ebben **Ferenczi Géza** foglalkozik a Tászok-tető köveivel, *A székely rovásírás Erdélyben ma létező emlékei* című írásában. Megtudjuk, hogy a Székelyudvarhelyi Múzeum 1978-ban feltárást végzett a Firtos várban. A kőfal omladékából rovásbetűkkel, feltételezhetően mesterjegyekkel ellátott két kőtömb került elő. A vár közelében pedig a föld felszínéből csak néhány centiméterre kiálló kövön két rovásbetűt találtak, amelyeknek olvasata: TÁSZ. Ugyanilyen feliratot az 1-es kövön is láthatunk! A Firtos várhoz közeli kövön egyéb jeleket nem lehet észrevenni, mert méretei miatt megmozdíthatatlan és kiemelhetetlen. Ferenczi Géza utal Ferenczi Sándor „Dzsuhad Tas" vagy „Zsöböd Tas" megfejtésére, ez az 1-es kövön volt látható, amely sajnos eltűnt. Szerinte a Tászok név a török tász(kő), és a magyar „ok" többes szám jeléből, vagy a török tazlar(tető) szóból alakult.

Firtos, a jó Tündér vára közelében előbukkant kő rovásfelirata

Az *Erdélyi Gyopár*ban, az Erdélyi Kárpát Egyesület folyóiratában a 2003/1-es számban **Kolozsvári Puskás Frederic** régész tömör összefoglalását olvashatjuk, valamint Kovács István néhány fényképfelvételét és különböző szempontok szerint csoportosított rajzait láthatjuk. Ismerteti azt a szóbeszédet, hogy a kövek java része

az I. világháború folyamán veszett el, amikor a hodosi vasútállomásról megpróbálták elszállítani. A legújabb szakirodalom ismertetésén belül sajnálattal vesszük tudomásul, hogy Bakó Géza az ó-bolgároknak tulajdonítja a köveken lévő jeleket, annak ellenére, hogy éppen ő az, aki az Olt környéki Erősdi műveltséggel talál párhuzamokat, tehát az újkőkorba helyezi a kettős vonalú karcolatok keletkezését. Puskás Kolozsvári Frederic nem zárja ki, hogy a feliratok egy része a germán (vizigót) runaírással is kapcsolatban állhat és dr. Kovács István leírásából, mely szerint a kőtömbök egykor meghatározott rendben sorakoztak a hegytetőn, helyesen következtet arra, hogy összefüggés áll fenn más neolitikus megalitokkal, amint ezt a Tordos-Vinca és az Erősdi műveltségkör is megerősíti.

A tászok-tetői köveket az eddig idézetteknél jóval többen említik írásaikban. Elsősorban azok tanulmányait ismertettem, akik maguk is jártak a Tászok-tetőn, vagy a Tarisznyás Márton Múzeumban látták a két követ, vagy valamilyen új, de kellően alátámasztott gondolattal járultak hozzá a felmerülő kérdések megválaszolásához.

A továbbiakban saját kutatási eredményeim és feltételezéseim következnek

Gyergyószentmiklóson a következőket tudtam meg: Vadász Szatmári István tanár szerint (akinek kislánya Emese, részt vett 2006-os Kárpát-medencei Rovásírásversenyünkön), a gyergyóremetei templom udvarán is van két kő. Többek szerint Orotván is van. Megint mások szerint, megmentési szándékkal több követ is elástak. Hát Isten adja, hogy így legyen, talán jön még jobb kor, amelyben az ősök emlékeinek is jut hivatalos megbecsülés. Farkas Aladár borszéki tanár talált még kisebb méretű, például 65x55 centiméteres írásos köveket. Mindenképpen érdemes lenne ezeket is a Tarisznyás Márton Múzeumba menteni.

A TÁSZ szó jelentése

Mivel a türk – török etnogenezis évezredekkel később következett be, mint a magyarok elődeié, valamint a türk – török nép nem őshonos a Kárpát-medencében, a magyarok elődei viszont igen, tehát a TÁSZ, TÁSZOK szót nem mi vettük át a törököktől, hanem fordítva.

A TÁSZ, TÁSZOK szó otthonos nyelvünkben, ezt bizonyítja a XVI. században épült dálnoki református templom felirata. Még nem közölt megfejtési kísérletem szerint az egyik összevont rovásírásos részlet olvasata: TÁSZOK.

A dálnoki felirat és kinagyított részlete

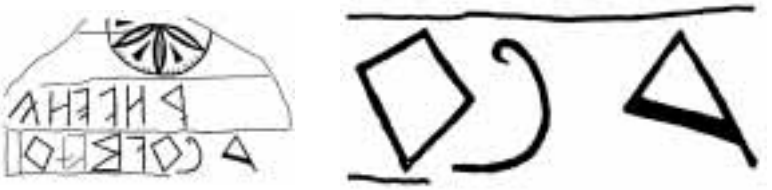

Hogy a magyar TÁSZ szó értelmét most keresgélnünk kell, arra magyarázat, hogy Béla, Vazul (Vászoly) fia, amikor 1049-ben Erdély vezérévé lett *„a rabonbán, gyula, harkáz, régi székely méltóságneveket eltörölte, családok, várak, helységek régi neveit, szentek neveivel fölcseréltetni s a családok régi irományait összeégettetni parancsolta."* (Forrás: Fischer Károly Antal és a *Csíki-Székely Krónika*.)

Az 1092-es Szabolcsi zsinaton Szent László vezérletével született többek között a következő határozat is: *„Akik pogány szokás szerint kutak mellett áldoznak, vagy fákhoz, forrásokhoz és kövekhez ajándékokat visznek, bűnükért egy ökörrel fizessenek..."*

Őseink azért mentek kövekhez, fákhoz, forrásokhoz, mert ezeknek gyakran gyógyító-védő hatását tapasztalták, vagy törvényhozásra gyűltek össze, vagy valamely szeretett családtagjukat temették oda. Ma Bulgáriához tartozik, de eredetileg avar vár, város volt Madara. Legmagasabb pontján egy félkör alakú fal hatalmas kőtömböt ölel körül. Talán erről a kőről írták a bolgár törökök 866-ban I. Miklós pápának, hogy van náluk egy kő, amelynél a betegek visszanyerik egészségüket. A forrásvizek és egyes fák gyógyító hatását nem kell bizonygatnom. Wass Albert remekművében, a *Hagyaték*ban is találunk példát (Trikolor Kft. évszám nélkül). *„Beszédes kútnak nevezték azt a kis forrásos tisztást a sziklafal tövén, ahova időnként feljöttek azok, akiket betegség vagy baj gyötört."* De őseinket eltiltották ezektől a helyektől, míg például Lourdes, ahol az egyház kezeli a bevételeket, hihetetlen népszerűséget és gazdagságot ért el. Pedig hazánk területe tele volt gyógyhatású helyekkel. Noszlopi Németh Péter *Az Árpád-kori Buda nyomai a Pilisben* (Püski, 2003) című könyvében írja, hogy már a római korban Vílla de Calidis Aquis, a Melegvizek falujáról történik említés, amely Esztergom környékén állt. A római helytartó feliratos, faragott oltárkövet szentelt a gyógyító nimfák tiszteletére. Árpád-házi királyaink e kincset érő gyógyhelyet a Szent Ágoston rendi kolostornak ajándékozták. Nem tartom valószínűnek, hogy ezek után a robotban, csatákban kizsigerelt magyar ember törődött testét ott gyógyíthatta volna az olasz szerzetesek által megszerzett természeti kincs segítségével. Mint olvashattuk, a Tászok-tetői kősor közelében bő vizű forrás is van, amelynek régen bizonyára szebb neve volt, mint a Tolvajok kútja. Kemenes Antal írásában is szerepel, hogy a Güdüc és a Zsedán patak forrásvidékén szintén vannak írásos kövek.

Ferenczi Gézától megtudtuk, hogy a Firtos vár közeli megmozdíthatatlan hatalmas kő földből kiálló tetején ott a rovásírásos TÁSZ szó, amely véleményem szerint jelzi, hogy Szent Kőről van szó.

Bosnyák Sándor írja Harangozó Imrének (*Sokat gondolkoztam a régi atyákról* – Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó Kft, 2003), hogy a Sopron melletti Egykű község nevét a németek Heiligenstein-nek, azaz Szent Kőnek fordították.

A TÁSZ tehát: Szent Kő, emlékkő. Akár a gyógyulásé, akár szeretett és nevezetes halottak sírjáé, akár évszázados, évezredes gyülekezőhelyé, menedékhelyé, vagy a törvényhozásé.

Ipolyi Arnold (1823-1886) *Magyar Mythologia* című könyvében (Pest 1854) említi a szepesi menedékkövet, a tatárok elől menekülők védelmezőjét. Még lényegesebb azonban következő leírása: *„Hontban a Jenői hegységben, Diósjenő és Perőcsény között a Bérces erdőség egy nyílásán körülbelül hét, tiszta fehér, torony alakú kőszál emelkedik, mintegy félkört képezve; a nép e kőszíklákat oltárköveknek nevezi s rólok általában a körüllakó műveltebbek is azt vélik, hogy ott pogány őseink áldoztak.„*

Ez bizony egy kőkör, a magyar Stonhenge, a magyar Delphi, s talán még régebbi is azoknál!!! Maradt-e belőle valami???

Ipolyi felsorolásából a *Szent helyek, oltárok, bálványok, jelvek* című fejezetből kiemelem még a Bába követ, e magányos kőszál Gyöngyös és Bene puszta között, a solymosi határban az országút mellett állt és Szabó Károly hívta fel rá a tudós püspök figyelmét.

Kállay Ferenc *A pogány magyarok vallása* című könyvében (1861) több szerzőre hivatkozva írja, hogy tiszteltek meteorköveket, említi a mekkai zarándoklatok célját, a Fekete Követ. Kis-Ázsiában Cybele istennő szentélyében is fekete kő állt. Ugyanezen termékenység istennőt a *Mitológiai kislexikon* (Gondolat 1970) Kubaba (Kőbaba) néven is említi, a görögöknél pedig mint Kübelé szerepel. Delphiben egy szent követ naponta olajjal öntöztek. A keltáknál is szokás volt a hőstettek emlékének fenntartására kőoszlopokat állítani. Kállay szerint a latin „lapides" kifejezés a kőbálványokra magyarázható. Arthur király emlékére is emeltek köveket, *„amelyeket a nép tisztelt, most is babonás hittel vannak afelől."* Említi Strahlenberg svéd hajóskapitányt is, aki több ilyen kőfelirat rajzát közli. (bővebben erről: Debreczenyi Miklós *Az ősmagyar írás néhány hazai és oroszországi emléke*, 1914), valamint Friedrich Klára – Szakács Gábor: *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás*, 2003. – 32. old.) Magyar példaként a *Csíki Székely Krónika* törvényköveit hozza, amelyeken a visszatérőket vezető Árpád és a székely Zandirhám rabonbán megújították szövetségüket. Megtudjuk még Kállaytól, hogy a hunok szintén emeltek kőoszlopokat és a lapides kifejezést Szent László törvényéből is az emlékkövekre vonatkoztatja. Szerinte a püspökök, papok megkövezése a pogány hitű magyarok által onnan eredhetett, hogy *„amazok kőbálványaikat s egyéb kőemlékeiket szétrombolták."*

Géza fejedelemnek és fiának, Szent Istvánnak idegenből hozatott térítő papjai buzgón teljesítették Mózes istenének törvényeit: *„És mikor bevisz téged az Úr, a te Istened a földre, amely felől megesküdt a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy ad néked nagy és szép városokat, amelyeket nem te építettél, és minden jóval telt házakat, amelyeket nem te töltöttél meg, és ásott kutakat, amelyeket nem te ástál, szőlő- és olajfa kerteket, amelyeket nem te plántáltál... És adja őket az Úr, a te Istened a te hatalmadba* (ti. azokat, akik mindezt létrehozták, F.K.), *és megvered őket, mindenestől veszítsd ki őket, ne köss velök szövetséget és ne könyörülj rajtok... Hanem így cselekedjetek velök: Oltáraikat rontsátok le, oszlopaikat törjétek össze, berkeiket vágjátok ki, faragott képeiket pedig tűzzel égessétek meg."* (Biblia, Mózes V. Könyve 6. 7.)

Véleményem szerint elődeink felháborodása az idegen, erőszakosan térítő papok ellen teljesen jogos volt és cselekedetüket nem a kereszténységellenesség vagy a gonoszság vezérelte, hanem elkeseredésük hagyományaik kiirtása miatt, s vélhetőleg az idegenek által szétrombolt Szent Kőemlékek darabjaival tettek igazságot. Vata, békési főnemes és szabadságharcos társai egy Gerard nevű püspököt, valamint a buldi püspököt, továbbá a magyarirtó velencei Orseolo Péter embereit követték meg. Szent Gellért püspök is velencei származású volt. Biligrim passaui püspök, aki a Gézát is megkeresztelő Sankt-gallen-i Brunót küldte hozzánk, okirathamisító volt, nyolc pápai bullát hamisított, hogy a Magyarország feletti egyházi vezetést megszerezze.

Kállay írja még, hogy a 452-es luteráni és az 567-es turoni zsinaton már betiltották a kövek és fák tiszteletét, amely tiltások azonban skót földön hatástalanok voltak *„mert ott a druidismus legtovább fennmaradt".*

Hogy elődeink tisztelt halottaik emlékére köveket állítottak, Kézai Simon (XIII. század) és Thúróczy János (XV. sz.) krónikájában is olvashatjuk: amikor a hunok a longobárdokkal és az alemannokkal harcoltak, Keve, Béla, Rőv és Kadocsa kapitányok is elestek. A hunok pompával eltemették őket s tiszteletükre egy nagy kőoszlopot emeltek. A vidéket attól fogva Keve-Aszónak nevezték. (ASZÓ: a kiszáradt patakvölgyek régi neve). Később Attila hun királyt is ide temették Kézai szerint.

Sebestyén Gyula *A magyar honfoglalás mondái* (Magyar Ház 2001) című könyvében Keve – ASZÓ-t a mai Kajászóval azonosítja. *„Kajászón csakugyan van egy hatalmas kurgán vagy pogánysír. Gyomrából urnákat, faragott köveket, rozsdás szerszámokat, csontokat, nagy mennyiségű hamut ástak ki a paraszt kincskeresők, tetejében még ma is láthatók a régi kőoszlop török várnak, puszta templomnak vélt törmelékei."*

A *Csíki Székely Krónikában* is olvashatjuk, hogy Árpád fejedelem és Zandir hám hat kőre vésették a törvényeket.

Csak magyarellenes idegen hatalom kényszeríthette királyainkat, hogy saját népük hagyományai, sőt élete ellen hozzanak törvényeket. Berenik Anna írja *A félremagyarázott Anonymus* című műve 3. kötetében, hogy *„Attila magyar király halála után sok víz elfolyt a Dunán, de a magyar vér, ha sokat folyt is, nem vált vízzé. A vérszerződés biztosította a további fennmaradást és a visszatérést egykori hazájukba, véreikhez. A vérszerződés első megszegője Géza fejedelem volt, aki fiának idegen földről hozott feleséget"*.

Ettől az időtől kezdődik ősvallásunk, ősműveltségünk üldözése, a magyar táltos papok kiirtása, a rovásírás betiltása, rovásírásos kódexeink, feljegyzéseink elpusztítása.

Harangozó Imre 1999. április 27-én a moldvai Pusztinán gyűjtötte a következő szöveget, amelyet vihar ellen mondanak:

Elindula taraboncás deák,
Megtalálkozott a bódogságos Szűz Máriával,
Bódogságos Szűz Mária kérdi:
Merre ménsz, merre ménsz, Te taraboncás deák?
Megyek, hogy vegyem el a – zélőknek a könyerüköt!
Parancsolá bódogságos, szép Szűz Mária
Menj ki a puszta havasokba,
Menj ki a ***márványkő sziklákhoz****...*

Ebből a rontás elleni szövegből is kitűnik, hogy a római kereszténység idegen papjainak hatására a taraboncás (garabonciás, a táltosok segítője) itt már a nép ellenségévé torzult, aki el akarja venni a nép kenyerét, jégesővel elverni búzáját. Hogy ki hízott a nép kenyerén, tizedén, harmincadján, arról köteteket lehetne írni. Itt Szűz Mária szoknyája mögé bújik az ősműveltség képviselőjét üldöző rosszakarat. De legalább fennmaradt, hogy a garabonciás és a havasokban lévő márványkő szikla összetartozik.

Erdélyi Zsuzsanna régi népi imádságokat gyűjtött egybe, *Hegyet hágék, lőtőt lépék* című kötetében. (Kalligram, Pozsony 1999) Ebben megtaláljuk szintén moldvai, lészpedi párját előző, vihar elleni varázs mondásnak: *Az essőtül való imáccság.*

„Elindula a záporeső a szegén ember eledele e'rontására
Kérdezi a bódugságos szép Szűz Mária
Hová mensz te záporesső?
Elindultam a szegén ember eledele elrontására,
Kérlek térj meg
Menj a ***kősziklákra***
Hol kenyérvel nem élnek,
És az ótáriszencséget nem használják."

Ugyancsak Erdélyi Zsuzsanna gyűjtésében olvashatjuk, hogy a papok tiltották a régi imákat:

> *„...sokan tudták ezt az imát, de aztán abbahagyták... a papok ezt eltiltották, hogy az nem jó ima vót.... ...az egyház nem hagyta, nem engedték azt a régi imákat mondanyi..."*

Fehér Mátyás Jenő *Középkori magyar inkvizíció* című könyvéből sokszor idéztem már a táltosokkal való kegyetlen bánásmódot.

Oláh Andor orvostörténész *Új Hold, új király* (Gondolat, 1986) című könyvében szemléletesen írja le a magyar orvostudomány Habsburgok általi gyarmatosítását. Mária Terézia, aki több száz védtelen székely brutális legyilkolásáért és több ezer földönfutóvá tételéért felelős (Madéfalvi veszedelem) 1770-ben hozott *Generale normativum in re sanitatis* című rendelete alapján a magyar orvosoknak Bécsben, németül kellett a vizsgát letenniük, csak bécsi diplomával gyógyíthattak. A „tudósokat", a népi gyógyítókat rendelettel kötelezték működésük abbahagyására és pénzt kapott, aki feljelentette őket. Csak németül beszélő osztrák orvosok láthatták el a vezető teendőket az egészségügyben Magyarországon. A falvak betegeit katonák vitték erőszakkal kórházba, kútjaikba erős „fertőtlenítő szert" szórtak. Ki tudja, mi volt az, hiszen érdekes módon a járványok mégis sűrűn pusztították a magyar népet! 1817-ben Zagarágyán György híres gyógyítót, aki a veszettséget is sikerrel gyógyította, törvénnyel tiltották el a tevékenységétől. Egy gulyást börtönnel fenyegettek meg, mert segített a szülő anyaállatnak és ezzel megmentette életét kicsinyével együtt.

Ősműveltségünk templomaiban, a természetben, a szent helyeken, forrásoknál, köveknél, fáknál nem kellett az idegen papok érthetetlen karattyolását hallgatni (gyerekkoromban még latin, idegen nyelvű misét hallgattunk vasárnaponként). Nem kellett idegen szenteket ünnepelni (a már említett Szabolcsi zsinaton Szent László király által ünnepelni elrendelt 18 szent személy közül legfeljebb négynek az ereiben csörgedezett magyar vér). Nem kellett idegen zagyva latin betűs írást olvasni, amelynek tökéletlen betűsorában magyar nyelvünk 13 hangjára nem is volt jel.

A TÁSZ jelentése tehát Szent Kő.

Ima a tölgynél

Képeslap
az I. világháború
idejéből

Felirata:
Segítsd haza,
Istenem!

A kövek párhuzamai

Baráth Tibor *A magyar népek őstörténete* című könyvében (Kiadó Somogyi Zoltán, 1997) olvashatunk a Csíksomlyó feletti Somló hegyen álló naptárkőről, amely szerinte négyezer éves. A ferences atyák a követ a Somló hegyi pogány áldozóhelyről eltávolították ugyan, de a székelyek tiltakozására nem pusztították el. Baráth Tibor szerint a kő az ókori Európában páratlanul álló tudományos műszer.

Sashegyi Sándor (1900-1958) több, mint három évtizeden át kutatta a pilisi hegyvidéket, közelebbről a Holdvilágárkot. Nem csak sétálgatott és elméleteket gyártott, hanem a hivatalos régészet gúnyolódó és irigykedő képviselőit megszégyenítő feltárásokat végzett, továbbá erejét és egészségét nem kímélve igyekezett megvédeni a Pilis értékeit igen csekély szakmai és anyagi támogatással. Nem kontárkodott, hiszen folyamatosan szó szerint könyörgött a helyi és fővárosi műemlékvédelmi intézményeknek szakmai segítségért, tanácsért, a leletek védelméért. Mindhiába. Pedig óriási jelentőségű emlékekre, megalit építményekre, dolmenre, kaptárkövekre,

rovásfeliratokra bukkant. Ősműveltségünk e területen lévő emlékeit is tudatosan vagy felelőtlenül pusztították és pusztítják. A Sashegyi által 1925-ben felfedezett egyik rovásfeliratot cserkészek semmisítették meg robbantási gyakorlat közben. 1943-ban a honvédségi drótkötélpálya építése során is robbantásokkal végeztek hatalmas rombolást. Egy Mithras kősüveget, amelyet Sashegyi fejtöredékkel együtt talált, két fizetett őr mellől loptak el. A Holdvilágárok medrének alsó szakaszánál, az országúttól kis távolságra fekvő kettétört kőbálványt Khaltbrenner József bányavezető elszállíttatta. Sashegyi egy-két nap múlva észrevette a hiányát és a szentendrei kőzúzó malomban lelt rá a faragványok alapján, apró darabokra törve. A pusztítás felbecsülhetetlen, hiszen valószínűleg ez volt az a hun vitézek tiszteletére felállított szobor, amelyről Kézainál olvashatunk. 1947-ben Szentendrén a polgármester a hivatali WC járdájához használtatott fel egy kőemléket. Sashegyi szó szerint és átvitt értelemben minden követ megmozgatott a Holdvilágárok béli műemlékek megmentése érdekében. Ennek következtében egy dr. Radnóti Aladár nevű hivatalos hatalmasság megszüntette régészeti-előadói munkaviszonyát, és durván sértő szándékkal a Szentendrei Múzeum takarítói állását kínálta fel helyette. Sashegyi Pomázon régészeti egyesületet is alakított, amelyet egy másik „doktor", Gerevits László, a Régészeti Intézet főigazgatója rendőrséggel oszlatott fel. Sashegyi Sándor kéziratainak egy része *Holdvilágárok, Holtvilágárok* címmel a Design & Quality Kiadónál jelent meg 1998-ban.

Noszlopi Németh Péter már említett nagyszerű könyvéből megtudjuk, hogy a Szamár-hegyen – amely a régi térképeken Szamárkőként, II. András korabeli okiraton pedig mint Chemarkw szerepel – állott a pogány világban Bálványkőnek ismert szikla. Szent Adalbert, a Géza fejedelem által behívott lengyel származású térítő püspök felégette *„a pogány magyarok híres és csodálatos beszélő bálványát"*, amely valószínűleg szintén a Szamár-hegyen állt. Más forrás szerint (Tolnai Lexikon, 1926) Szent Adalbert a Voytech nevű cseh püspökkel azonos, aki 994-ben járt Géza fejedelemnél. E „szent" erőszakos térítései miatt nem volt népszerű saját hazájában, oda nem is térhetett vissza, „áldásos" tevékenységét más országokban kényszerült kifejteni, római megbízással és támogatással. Németh Péter említi még a Hamvas-követ is és a pilismaróti Szer-követ. Fényképen mutatja be a Szakó-hegyi vármaradványt: *„Talán egy jelentős halomsírt jelez a dombra helyezett hatalmas kőtömb"*. Nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de mint az igazi magyar őstörténet elleni egyik merénylet, figyelmet érdemel, hogy a Habsburgok rendőrséggel tiltották be Érdy János kutatásait Árpád fejedelem sírja után 1850 és 1860 között.

Andrássy Kurta János szobrászművész *A Pilisi vádló kövek – Dobogókő*, valamint *Holtak völgye: Holdvilág árok* című könyveiben (Budapest, 2003) láthatunk kitűnő felvételeket igen korai megalit műveltségünk

szétrombolt maradványairól, ezekről feliratokat is gyűjtött. Andrássy Kurta Jánossal Szakács Gábor készített e tárgyat is érintő beszélgetést a *Kőbe vésték, fába rótták…* című könyvünk számára. (Budapest, 2005).

Dr. Lánszki Imre Budakalász térségében az Ezüst-hegyen (Ezüst-Kevély) fedezett fel megalit építményeket. Ezek közül az egyik kövön szép „RA" összerovás látható. A rovásemléket Vetráb József Kadocsa, Pilis-kutató már korábban lefényképezte. Ez egy szótöredék, két oldalt a kőből lehasított részen volt a szó eleje és vége (Szakács Gábor: *Beszédes kövek* – Demokrata 2006/48. + DVTV 2006/48; Dokumentum).

Dumuzit (Damáseket), aki később mitológiai alakká vált, joggal nevezhetjük Mezopotámiától a Kárpát-medencéig uralkodó királynak, annyi hagyományunk őrzi. Több írásomban foglalkoztam személyével, itt csak annyit említek, hogy szerepel a sumér királylistán is, valamint Bonfininél és Székely Istvánnál Dama néven, mint Hunor unokája. Csaba királyfi is Damasecre eskette meg a hunokat, hogy visszatérnek Pannóniába. Harangozó Imre 1994-ben moldvai gyűjtő úton járt a Békás patakba ömlő patakok vidékén. Ezek közül az egyik a Damuk patak. Ez még véletlen névhasonlóság is lehetne, de adatközlője, egy idős román gazda beszélt a Fekete hegy csúcsán lévő kőről, amely még őrzi annak az időnek az emlékét, *„amikor a kő is lágy volt, s amikor még Dumnezeu valóságos emberi alakban a Földön járt."* Sántha Attila *Székely szótárában* (Havas Kiadó, 2004) egy idézetet olvashatunk Bölöni Domokostól, ebből egy mondat: *„Hát nem mindegy az, a dumnyezóját?"* Az idők folyamán Dumnyezóra torzult Dumuzi név megőrizte Isten jelentését, hiszen gyakran hallhatjuk „az Istenit" mérgelődést.

Kolozsváron Tokay Rozália, a Szent Kamill otthon vezetőjének vendégszeretetét szoktuk élvezni. Az otthon Kolozsvár egyik legmagasabb pontján épült. Sétáink alkalmával a közeli építkezések alapja számára ásott gödrökből kiszedett gömb alakú, megközelítőleg egy méter átmérőjű köveket találtunk, amelyeken faragványok látszottak. Feltételezhetően várkapuk kerékvetői lehettek. A rendkívüli ősiséget sugárzó kőemlékeket Tokay Rozália védett helyre szándékozik szállítani.

A kolozsvári kövek (Fénykép: Víg Sándor)

Kiszely István írja (*Magyarok eredete és ősi kultúrája*, Püski 2000), hogy 1594-ben a Mezőkeresztes és Mezőkövesd közötti mezőn rovásírással kőbe vésték a törökök elleni győzelem emlékét. 1705-ben még elolvasták, majd eltűnt.

Sebestyén Gyula néprajzkutató 1934-ben Balatonszepezd-fürdőn, villája elé kb. négy méter magas rovásfeliratos kőszálat állíttatott. Még látható.

Kifejezetten dolment gyaníthatunk Fehérné Walter Anna leírása alapján: 1837-ben Szmolenszk közelében egy 30 méter magas, 15 méter széles építményre bukkantak, csupa gránittömbből összerakva, amikor templomépítéshez kerestek sziklaköveket. Az egyik tömb két oldalán írást találtak. Az egyik oldalon, amely minden bizonnyal a régebbi, a ma székely-magyarnak nevezett rovásírás betűi láthatók. Latin betűkkel jobbról balra a következők: Z, Ü, A, K, SZ, S, R, T, Ü, D, S, SZ. A másik oldalon föniciai betűk, ez a véset a másolat alapján későbbinek tűnik. A mi rovásírásunk jelei egyébként legalább 8-9000 évesek, míg a föniciai csak a Krisztus előtti XIV. században alakult ki, nagy valószínűséggel a mi írásunkat vették át, kevesebb alaki és több hangérték módosítással. Az írás képe Radics Géza *Eredetünk és őshazánk* című műve (2002) 51. oldalán is látható, mint kijevi rovásfelirat. Megfejtési kísérletem a76. oldalon.

Továbbra is Fehérné Walter Annára támaszkodva, ő Erdélyi István nyomán mutatja be a mongóliai 3-4 méter magas kőszálakat, amelyeket szarvasok díszítenek, valamint nemzetségjegyeket, rovásfeliratokat hordoznak. Az Altáj és Szaján-hegység hátságai tele vannak állatalakos, rovásfeliratos sziklatömbökkel. Turkesztánban, a Talasz-völgyben öt, formájában a tászok-tetőiekhez hasonló követ találtak, türk nyelven fejtették meg őket. Sajnos, méreteikről nincs tudósítás.

Magyar Zoltán *Rákóczi a néphagyományban* című könyvében (Osiris Kiadó, 2000) sok legendát gyűjtött össze fejedelmünkről. Pl. föld alatti alagútjaiban, barlangjaiban kőből faragott széken ült, kő asztal mellett. (Ugye emlékszünk, hogy a dolmen jelentése kőasztal?) A dédai dombon (a pártiumi Bihar-megye) is volt egy kőasztala és kő széke. A kő szék egy alagút bejáratát takarta. A hegyek gyomrában szobája is van, abban kőasztal. Izgalmas összefüggés ez a Rőtszakállú Frigyesről (1122-1190) szóló germán mondákkal. Ezek szerint a császár egy türingiai hegy belsejében hosszú évszázadok óta ül kőasztala előtt, visszatérését tervezgetve, ha népének szüksége lesz rá. Magyar népünk hagyományai szerint Rákóczi sem halt meg. A Zempléni hegyvidéken Óhuta határában található a Rákóczi kő. Körülötte 12 kisebb kő, ezeken ült vezéreivel.

Hollandiában található az „óriás sírjának" fordított hatalmas kövek csoportja, amelynek eredeti neve: hune bed, amely talán hun ágyat jelent.

Az „óriás sírja”

(Fénykép: D.W. Harding könyvéből)

A bretagne-i Carnac város „sétánya” több száz, több sorban elhelyezett menhirből áll. A kősor az Atlanti-óceánba vezet, majd egy közeli szigeten folytatódik. Kik, mikor, honnan és hová? – tódulnak a kérdések.

A carnaci kősétány részlete

(Fénykép: D.W. Harding könyvéből)

Az Orkney-szigeteken runa feliratos kőtömböket találtak. A runákat szkíta, vagy hun elődeinktől vették át a germánok.

Málta szigetén áll az 5.500 éves gyönyörű, Hagar Qim templom hatalmas sziklákból összeállítva.

A hettita birodalom fővárosának Hattusas-nak oroszlános kapuja, valamint a mykénéi oroszlános kapu szintén hatalmas, talán e birodalmak koránál sokkal régebben faragott kőtömbökből áll.

A megalitok mozgatása, szállítása

A párhuzamok közé tartozik tehát a legtöbb megalitikus emlék, többek között az e dolgozat elején felsoroltak. De nem csak az építmények,

hanem a hozzájuk fűződő regék között is vannak hasonlóságok. Emlékezzünk csak Stonhenge legendájára, amelyet Merlin varázsló repített át Britanniába. Firtos várát is említettük rovásjeles kövével kapcsolatban. Firtos a jó szellemek tündére volt, testvére Tartód, a gonoszaké. Firtos elhatározta, hogy birtokán, egy hegycsúcson várat építtet magának. Tartód, aki egy másik közeli hegycsúcs birtokosa volt, azt mondta, hogy az ő vára szebb is lesz, hamarabb is fog elkészülni és éjfélig még Firtos várának szegletkövét is átröpíti a saját birtokába. El is készül hamarabb és gonosz tündéreivel átröpül Firtos várába. Kifeszítik a sarokkövet, egy vasrudat áttolnak rajta, s röpítik Tartód várába. Éjfélkor azonban megszólalnak a kakasok, a vasrúd eltörik, s a szegletkő a Korond vizébe zuhan. Még ma is látható, olyan mintha át lenne fúrva, a nép Likas kőnek nevezi (Forrás: *Erdély régiségei és történelmi emlékei* – írta Kőváry László, Kolozsvár 1892, Reprint).

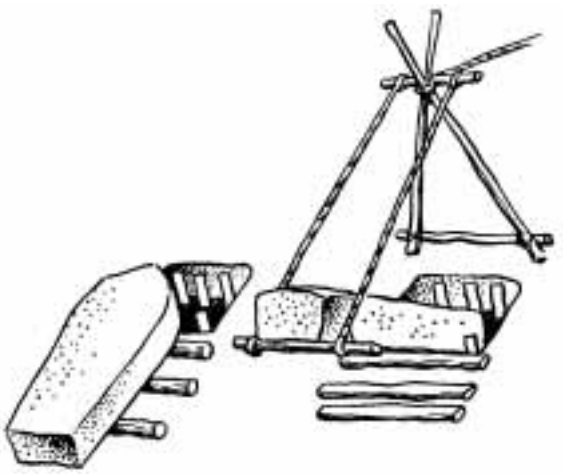

Feltételezés a kövek mozgatásáról (Jacobi könyvéből)

Philip Carr-Gomm írja a *Druida hagyományok* című könyvében (Édesvíz Kiadó, Budapest 2000), hogy az angol Alfred Watkins 1922-ben felfedezte az utak, csapások, ösvények ősrégi rendszerét, amelyet ley-vonalaknak nevezett. Ezek mentén helyezkedtek el az ősi szent helyek, állókövek, kőkörök, tumuluszok, szent fák és szent források, amelyeknek helyzete és a föld alatt futó víz- és ásványi erek megnövekedett sugárzása között más kutatók összefüggést találtak. 1972-ben egy zoológus ultrahang jelzőjével denevéreket keresett, majd a kibocsátott hangot követve egy megalit helyszínen találta magát, de denevért nem látott. Az Oxfordi Régészeti Intézet munkatársai utánajártak a zoológus megfigyelésének és több állóköves helyszínen, különösen hajnalonként, jelentős ultrahang kibocsátást észleltek. Erről beszámolt a New Scientist 1982. október 21-én *The Dragon Project and the Talking Stones* címmel.

John Michell *Az Atlantisz öröksége* című könyvében (Édesvíz Kiadó, 1992) bővebben foglalkozik Alfred Watkins személyével, aki 1855 és 1935 között élt, fényképész és feltaláló volt. 1921-ben fedezte fel az un. ley-vonalakat, amelyeket a kínaiak ősidők óta ismernek és sárkány áramnak vagy sárkány ösvénynek hívnak. Watkins könyvet írt az energia áramlatok útjairól *Old Straight Track, Az ősi egyenes ösvény* címmel. Számos néphagyomány utal hatalmas kövek mozgatásra a hang erejével. Némely kövek változtathatják helyüket, vagy visszatérnek oda, ahonnan elmozdították őket. Mindenütt, ahol megalitok fordulnak elő, vannak ilyen legendák. Michell hivatkozik Evans-Wentz könyvére, amelynek címe *The Fairy Faith in Celtic Countries*. Ebben a ley-vonalakat mágneses áramlatnak tartják, amelynek valódi természetét mára elfeledték.

Derek és Julia Parker *A természetfölötti jelenségek atlasza* című könyvükben (Lilliput és Gulliver Kiadó, 1991) olvashatjuk, hogy két londoni fizikus Gauss-mérővel megmérte egy Dél-Walesban álló 3.6 méter magas megalit körüli mágneses energiát és messze az átlag feletti eltérést tapasztaltak. Ugyanebből a könyvből megtudjuk, hogy Dél-Dakotában a sziú indiánok ősi kőoszlopot használtak lelki erejük erősítésére úgy, hogy háttal nekitámaszkodtak. Kínában a hegytetőtől hegytetőig vezető „lung mei" vonalakat a sárkányok repülését jelző útvonalaknak tartották. Csak császárukat és családtagjait volt szabad eltemetni ezeken a helyeken. Egyes térképeken még ma is feltüntetik a „lung mei" vonalakat, azaz a sárkány ösvényeket.

De térjünk vissza a Tászok-tetőre és emlékezzünk arra, hogy míg Kemenes Antal nyolc kőről ír, addig dr. Kovács 11-ről. A kövek száma a tászok-tetői irodalom összegezésekor sem határozható meg pontosan. Ifjabb Józsa Sándor 1942-ben azt állítja (az Orbán Árpád írásban), hogy sehol sem látja az 1913 nyarán számba vett köveket.

Kovács Imre Barna, aki a budai Mammut bevásárlóközpont előtti gyönyörűen faragott írásos köveket készítette (bővebben olvashatunk személyéről Hankó Ildikótól – Magyar Demokrata 2005/8/25.), 2006 októberében Egerben mesélte, amit egy ditrói idős hölgytől hallott, hogy Márton Áron római katolikus püspök pápai követekkel fennjárt a Tászok-tetőn. Az idős hölgy is a püspök kíséretében volt, ekkor 80 darab körüli követ számolt meg. A kirándulásról fényképet is mutatott Kovács Imre Barnának. Ez időben 1938 és 1949 közé eshetett, mivel 1938-ban nevezték ki Márton Áront püspöknek, 1949-ben pedig már bebörtönözték a román kommunisták.

Tekintsük át, hány kőről szólnak a beszámolók:

Kemenes Antal: 1913 nyár, 8 darab kő
Dr. Kovács István: 1913 nyár, 11 darab kő
Barátosi Lénárth Lajos: 1913 ősz, 43 sziklavéset (nem derül ki pontosan az írásából, hogy 43 kőről való véset, vagy hány kőről való 43 véset)
Kovács Imre Barna adatközlője: 1938 és 1949 között 80-nál több kő
Orbán Árpád: 1942 nyár, 2 darab kő
A Tarisznyás Márton Múzeumban: 1962-től 2 darab kő

Erdélyi Zsuzsanna *Hegyet hágék, lőtőt lépék* című imagyűjteményében található a szelestei ráolvasás, amelyet Gosztonyi János győri püspök jegyzett le 1517 táján.

„Erdőn jár vala lebeke tárgy
Béka vala ekéje
Kígyó vala ostora
Szánt vala követ
Vet vala kevecset…"

Nos, ezek az erdőn járó „lebeke" (lebegő) tárgyak minden bizonnyal a mi Szent Köveink, amelyek a sárkány ösvényeken, energiavonalakon könnyen mozgathatók voltak. De volt-e Erdélyben sárkány, s tudom-e valamivel alátámasztani az utóbbi mondatomat? Igen.

Petrus Ransanus, nápolyi követ és történetíró (1429 – 1492) Mátyás király vendégeként hazánkban tartózkodott, s ekkor írta *A magyarok történetének rövid foglalata* című krónikáját. Ebben olvashatjuk: *„Erdélyben vannak barlangok, amelyekben sok, érintetlenül maradt sárkánykoponya és csont található"*.

Ne törődjünk most azzal, hogy a szerkesztő gyorsan megmagyarázza a jegyzetekben, hogy ezek nem sárkánycsontok, hanem feltehetően barlangi medve csontok. Sárkány és medvecsontvázat csak akarattal, sőt rosszakarattal lehet összetéveszteni. Ne hagyjuk elvenni a sárkányainkat is!

S nem csak sárkányaink voltak. Wass Albert *Hagyaték* című könyvében írja, hogy éltek Erdély hegyeiben köveket mozgatni tudó táltosok, akik sziklagörgeteget zúdítottak 1849-ben a magyarölésre indult kozák lovasokra, s a bepálinkázott, vasvillákkal, baltákkal felfegyverkezett oláhokra. Megtörtént hasonló eset 1944 októberében is Magyarláposon. A „felszabadító" szovjetek magyar vérre és magyar lányokra vágytak, de Magyarlápos határában, ahol két patak egymásba ömlik és út vezet a faluba, hatalmas sziklával találták szembe magukat, amelyet azelőtt a falubeliek sem láttak soha. Másnapra, mire a szovjetek elvonultak, a sziklafal is eltűnt. Wass Albert,

aki maga is táltos volt, még több, a szó erejével történt kőmozgatást ír le a *Hagyatékban*. S ugyanonnan, a dédai Istenszékéről amely a *Hagyaték* egyik helyszíne, az 1370 méter magas sziklacsúcsról szórta szét Wass Albert hamvainak egy részét Bartha József holtmarosi református lelkipásztor.

Tudom, vannak akik Wass Albert művét csupán szép mesének tartják, azonban számtalan tudományos kísérlettel is bizonyították a gondolat mozgató erejét. Nézzünk néhány példát!

Dr. Egely György fizikus és Dr. Dús Magdolna matematikus közös könyvének címe *Titokzatos erők tudománya?* (Háttér Lap- és Könyvkiadó 1989) *A pszichokinézis* című fejezetben a tárgyak gondolati úton, összpontosítással való mozgatásának történetéről és az ehhez kapcsolódó tudományos kísérletekről olvashatunk. Például Marco Polo utazó leírja a XIII. században, hogy amikor a Nagy Kán inni kívánt, varázslóinak segítségével a serlegek kezéhez szálltak anélkül, hogy bárki is egy ujjal hozzájuk ért volna. Wass Albert említett könyvében hasonló történt: *„Az öreg ott ült tanítványaival a csörgedező kis forrás mellett, s Gergelyt figyelte éppen, aki az Úr erejével kiemelte a vízzel teli vödröt a forrás gübőlyéből anélkül, hogy hozzányúlt volna. Csak állt ott csillogó szemekkel, furcsa kis mosollyal a szája körül és mereven nézte a vödröt. Míg az lassan megmozdult, emelkedni kezdett, aztán lezuppant egy lapos kőre s kiloccsantotta a vizet, egyenesen a János kezére."*

Visszatérve Egelyék könyvéhez, a XX. század elején már pszichológusok, tudományos bizottságok vizsgálták a tárgyak gondolati úton történő mozgatásának jelenségét. Például Julian Ochorowicz, lembergi egyetemi tanár, aki 1907-től a párizsi Institute General Psychologique társigazgatója. Egy lengyel hölgy, Sztanyiszlava Tomczyk volt kísérleteinek alanya, aki fémből, fából, üvegből, bőrből, papírból készült apróbb tárgyakat emelt fel úgy, hogy a tenyerét föléjük helyezte. A tárgyakat a keze felett is tudta lebegtetni, így aztán senki nem foghatta rá, hogy cérnával vagy lószőrrel trükközik. Sir William Crookes (1832-1919) tudományos vizsgálatok sorozatát végezte el az olyan, több hiteles személy által igazolt jelenségek esetében, amikor nehéz tárgyak, asztalok, székek, zongorák akkor is mozogtak, ha senki nem ért hozzájuk. Crookes vizsgálatait a világ egyik legnagyobb feltalálója, a méltatlanul elfeledett, az Osztrák-Magyar Monarchia területén született Nicola Tesla (1856-1943) is nagyra értékelte. Tesla Nobel díjat soha nem kapott, ellenben azok igen, akik találmányait maguknak kisajátították. Az 1960-as években egy Nyina Kulagina nevű orosz hölgyről film is készült, aki a legkülönbözőbb anyagokból készült kisebb tárgyak mozgatására volt képes a gondolat erejével. A leningrádi Finommechanikai és Optikai Kutatóintézetben végzett kísérletek során lezárt, földelt fémdobozban lévő tárgyakat is megmozgatott.

G. Harry Stine, aki 1952-ben tudományos fokozatot szerzett fizikából, űrrakéták kipróbálásán dolgozott és Amerika vezető űrkutatói közé tartozik, 1972-ben egy kis könyvet jelentetett meg, amelynek magyar címe *A mozgató gondolat* (Westinvest Kft, 1992).

„Könyvemet azonban nem misztikusoknak írtam és nem is azoknak, akik az okkultizmusban kontárkodnak" – utasít vissza bármiféle belemagyarázást. A mozgató gondolatot többek között két egyszerű készülékkel bizonyítja. Az egyik az energiakerék. Ez egy kb. 7 centiméteres oldalú, átlóinál ernyőszerűen behajtogatott papírlap négyzet, amelyet egy előzőleg radírban vagy gyurmában rögzített, felfelé álló tű hegyére helyezünk. Huzatmentes helyen, a két tenyerünket kb. másfél centire tartva tőle, összpontosítsunk arra, hogy a papírlap forogjon. Egyesek akkor is képesek a forgatására, ha üvegbura alá helyezik. A másik egy felfüggesztett inga, amelyet vannak, akik képesek mozgatni akkor is, ha a fonal végét nem a kezükben tartják, hanem bura alá helyezik. Hogy működik, vagy nem, egyáltalán nem függ az intelligencia szinttől, azaz az értelmességtől, tehát senki ne érezze csekélyebb értékűnek magát, ha nem tudja megmozdítani az energiakereket vagy az ingát.

A példákkal Stonhenge és Firtos vára történetének, valamint Wass Albert remekművének valóságalapját szerettem volna igazolni. Hallhattunk, olvashattunk olyanokról is, akik a levegőbe tudtak emelkedni, ilyen volt pl. Szent Ferenc (XII. század), Avilai Szent Teréz (XVI. század), Copertinoi Szent József (XVII. század). Erről a jelenségről, a levitációról fényképet is láthatunk Mack, Harwood és Riley: *Amire nincs magyarázat* című könyvében (Kiadó: Szép Dezső, 1991)

Sashegyi Sándortól és Noszlopi Németh Pétertől szerzett ismereteinket összevetve érdekes következtetéshez juthatunk. Sashegyi megkereste a Holdvilág-árok környékén talált kaptárkövek (kegytárgyfülkés kövek) párhuzamait, megállapítva, hogy főként az északkeleti Kárpátoktól a Pilisen át Fejér megyéig egy vonalban találhatók, s van köztük rovásfeliratos is. A már említett Madarában, Delphiben és Kínában is előfordulnak. Felsorolásából kitűnik a Csengő-kő nevű hely, eszünkbe juttatva az Oxfordi Régészeti Intézet vizsgálatát (37. old.) a megalitok körül megfigyelt ultrahang jelenségről. Ha ehhez hozzávesszük Németh Péter leírását a pogány magyarok híres beszélő bálványáról, amelyet Szent Adalbert pusztított el, s tudjuk azt is, hogy e kövek hegycsúcsokon, magaslatokon álltak, akkor bármilyen regényesen hangzik, de ki kell mondanunk, hogy őseink adótoronyként, üzenetek közvetítésére is használhatták e köveket.

A kettős vonalú karcolatok párhuzamai

Ezek a karcolatok a legrégibbek, a kutatók újkőkori, tordosi, erősdi párhuzamokat említenek. Dr. Kovács István 5-ös és 6-os kövén, valamint Kemenes Antal 5-ös rajzán látható, széttárt karú és lábú alakzathoz két

hasonlót találtam Marija Gimbutas könyvében (*The gods and godessess of old Europe* – Berkeley and Los Angeles 1974). Az egyik a Bükk műveltségből származik, a Krisztus előtti VI. évezredből, a másik a ma Csehországnak nevezett területről ugyanebből az időből.

Gimbutasnak bizonyára igaza van, amikor *„Birth giving Goddess"*-nek, azaz *szülő istennő*nek nevezi ezeket az emberábrázolásokat. Hasonló rajzolat tűnik fel Várkonyi Nándor könyvében a Húsvét-szigeti írásjelek között.

„Szülő Istennők"

Húsvét-szigeti írásjelek

Szintén kettős vonalú, de más formájú párhuzamokat találunk egy gradesnicai (ma Bulgária) lapos tálka külső és belső felén a Kr.e. IV. évezredből (Gimbutas), Catal Hüyükből, és az Elba-Saale vidékéről (Makkay), erdélyi lőportartók díszítő elemei között (Tomory). Egy újkőkori erősdi vázán határozott kettős vonalvezetéssel, szabályos rovásírás G betűket használnak díszítésként. (*Archeológiai Értesítő* 1912. 57. old.)

A Tászok-tetői kettős vonalú rajzok készítéséhez valószínűleg kettős hegyű szerszámot használtak elődeink.

Mesterjegyek, kézjegyek, névjelek, írásjelek párhuzamai

Elsősorban és többek között Torma Zsófia leletanyagában; a Tordos-Vinca műveltségben; az íráni Tepe Yahya-n; kínai jóscsontokon; Glozelben; Portugáliában a templomos lovagok monostorában (Batalha), a belső termek padozatának kövein. (Ez utóbbi adatért köszönet Zsadon Lászlónak – Székesfehérvár.) És természetesen a ma székely-magyarnak nevezett rovásírás betűi között és minden ebből származó írásban, pl. föniciai, ibériai, pelazg, ógörög, etruszk, türk, runa, latin nagybetűk...

A magyar rovásírás jelei a Tászok-tetői köveken (lásd 14. oldal)

1. kő: A két határozott rovásjel T, SZ, azaz TÁSZ. Hasonló a Firtos kő betűihez. Jelentése: Szent Kő. A Kovács István által A H P-nek nevezett jelcsoport nem latin betűkből áll, hanem összevont rovásírás. Jobbról balra olvasva, ha a jobb szélső ferde vonal oda tartozik: TATÁR. Ha nem tartozik oda: ATAS, ARAS, vagy ATSAS. A római XII-es jegyei lehetnek a rovásírás SZ, SZ, B betűi is.
2. kő: Jobbról balra – ARAS, vagy ARSAS.
3. kő: Felső lapjának alsó részén összerótt betűk, a csoportozatban a C, G, L, O, Ö, S, T ismerhető fel, továbbá elszórtan a kő más részén C, S, SZ. A 3-as kő jobb oldallapján összevont betűk: GY, Ö, SZ, T, V. Bal oldalán egy AD szócska. Az alsó képen szintén összevont betűk, ZS, V, K, D és A láthatók. A bal oldali zárt formában T és R. A zárt formákban inkább kereszt alakzatok vannak, mint I betűk.
4. kő: Lásd 2-es kő.
5. kő: Felül ZS és egy fél „TPRUS" (A TPRUS a Nikolsburgi Ábécében szereplő jel, lásd Friedrich Klára – Szakács Gábor: *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás* 74. old). Jobb oldalon TAS, vagy SAS. A Nagyszentmiklósi kincs 2-es korsójának karcolatát juttatja eszünkbe a ❖, amely az F vagy KB betűket rejti magában. A rajz alján a SZÜ (szív) szó olvasható. Bal oldalán összerótt ZS, D, C és egy I betű.
6. kő: S, I, P (utóbbi hasonló a bosnyák Nap-piramis kövén lévőhöz)
7. kő: Lásd 2-es kő.
8. kő: Lásd 2-es kő, továbbá alul összevont betűk – Ö, R, N, I
9. kő: Lásd 2-es kő, valamint egy kettős vonalú A. A jobb oldalon az ásó szerű alakzat lehet kereszt, vagy ND rovásbetűk, továbbá hasonló a tatárlakai korong bal alsó negyedében lévő jelhez, de Tordoson és Mezopotámiában is megtalálták.
10. kő: Lásd 1-es, 2-es kő.
11. kő: A rovásírás szerint I és V, de a kettős halmon álló kereszt lehet sírjel is.

Kemenes Antal öt rajzot közöl az *Archeológiai Értesítő* 1914-es Évfolyamában a 110. oldalon.

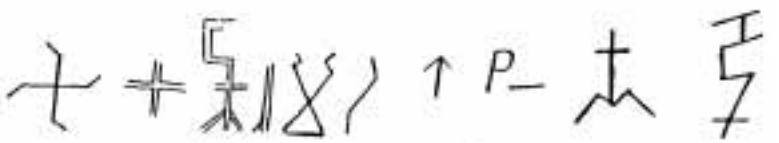

Jelválogatás az 1-es, 3-as, 11-es kőről.

Jelválogatás több kőről

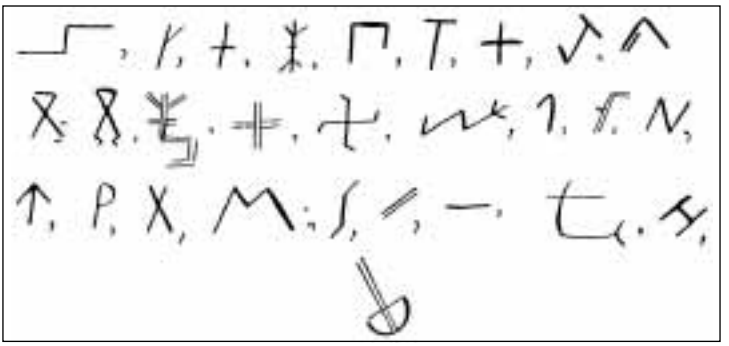

3-as kő

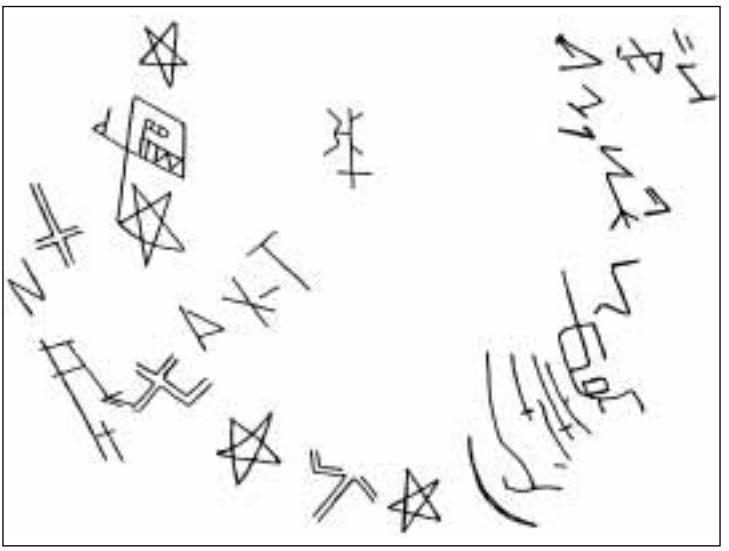

5-ös kő

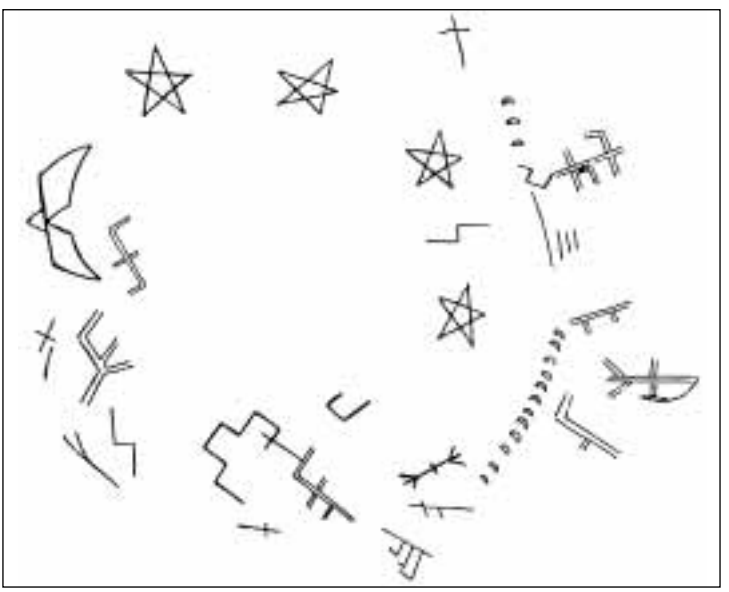

6-os kő

Rajzai kevesebb részletet tartalmaznak Kovácsénál. A 5-ös kőről készült rajzán megjelenik az ÜT szó, amely esetleg ugyanaz a részlet, amelyet Kovács SZÜ-ként örökített meg.

Összegezve elmondhatjuk, hogy az ősi magyar (erősdi, tatárlakai, tordosi, szkíta – hun – avar) rovásírásból 21 betű és egy „TPRUS" látható Kovács István és Kemenes Antal rajzain. A betűk formája, szétszórt elhelyezkedése erősen emlékeztet a bosnyák Nap piramis köveinek jeleire.

Mivel maga Kovács István is elégtelennek tartotta a felgyűjtési időt, továbbá az időjárás borús, esős volt, és nem mindegyik követ sikerült felemelni, megfordítani, tudjuk, hogy a „kereskedő" is felrobbantott belőlük, ezer év óta pedig mint pogány emlékeket hordták, pusztították őket, biztosak lehetünk abban, hogy ha az összes kő összes betűjét fel lehetne gyűjteni, akkor ősírásunk minden jelét megtalálhatnánk és még igaz őstörténetükről is – nem tisztább, mert tiszta az mint a patyolat, hanem – bizonyíthatóbb képet nyerhetnénk a kételkedők számára.

A köveken lévő jelképekről

A penta, hexa és heptagrammákról, az öt-, hat-, hétágú csillagokról és a svasztikáról az idézett tanulmányírók bőséges anyagot gyűjtöttek össze. Kovács István és Kemenes Antal rajzain a csillagok száma és formája eltérő. A 3-as kövön Kovács két ötágú, egy hatágú, két hétágú, Kemenes pedig négy ötágú csillagot észlelt. Az 5. kőről Kovács öt pentagrammát, Kemenes pedig négyet rajzolt le.

Hétszögletű a Mészáros Gyula által kun rovásemléknek tartott, kunkerekegyházi feliratos gyűrű, amely heptagrammának is felfogható. (Mészáros Gyula: *Rovásírásos kún nyelvemlékeink – Népünk és nyelvünk*, 1936/11. füzet)

Az általában horogkeresztnek nevezett svasztikáról a *Tolnai Világlexikona* (1929) a következőket írja: Vallásos jellegű szimbólum, igen elterjedt jellegű díszítmény. Kelet-Indiában, Kínában, Japánban és az észak-amerikai indiánoknál a Nap kultusszal függ össze. Tibetben Buddhát jelképezi. A középkori Európában és némely népnél (német, skandináv, olasz) ma is misztikus jelképként szerepel, amely megvédelmez a veszedelmektől és ellenségektől.

A köveken a svasztika kétszer fordul elő, az 1. kövön, mint balra forgó, az 5. kövön egyenlő szárú keresztté kiegészítve, mint jobbra forgó. A svasztika többek között előfordult a Tordos-Vinca műveltségben (Kr.e. 7000-2000), Trójában (Kr.e. 2. évezred, Makkay táblázata) az egyiptomi 12. dinasztia jelei között (szintén Kr. e. 2. évezred), újkőkori urnán a mai Lengyelország területén (Kabay), Mezopotámiában szintén balra és jobbra forgó változatban is, a mai Csehország területén talált vázán jobbra forgó változatban (Kr. e. 7. századból, Gimbutas), az ősi kínai jelek között jobbra forogva „vidék" és „táj" jelentéssel (Mandics). Más változatokban a forgó végén kettős vonal vagy bojt szerű ábrázolás jelenik meg, a sugarak, a mozgás jobb szemléltetése érdekében.

Váza a Kr. e. VII. sz.-ból

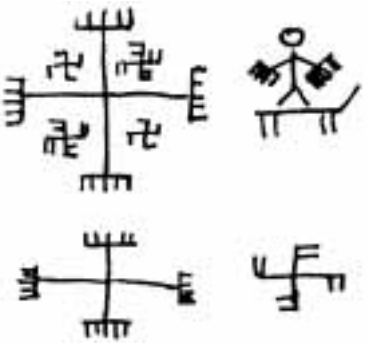

Forgók Kabay Lizett könyvéből

Befejező gondolatok

A Tászok-tetőről és környékéről mára talán teljesen eltűntek a Szent Kövek. Bányászok, kereskedők, kincskeresők, oláhok robbantották fel őket, a háttérben sunyin meghúzódó, degesz pénztárcájú megbízó kívánságát teljesítve.

Más országok büszkélkednek tőlünk tanult „ősi" írásukkal, építményeikkel, gyógyító forrásaikkal, s a tudatlan világ csodálja őket. A mi évezredekkel korábbi Kárpát-medencei kincseinket pedig ezer éve idegen rablógyilkosok hordják szét, királyaink, vezetőink tehetetlen sóhajtozása, vagy egyenesen cinkossága mellett. Gyermekeink hivatalos történelemkönyve idegen történészek gúnyirata a magyarokról.

A megalit műveltségnek tehát nem csak egy láncszeme vagyunk, hanem a kiindulópontja. Bizonyíték erre az írásunk, amelyet elődeink e kövekre róttak, s amely idősebb bolygónk minden más írásánál. Ezt a *Tatárlaka titka* című dolgozatomban (F.K. – Sz. G.: *Kőbe vésték, fába rótták...* 2005), igyekeztem bizonyítani. Állításomat alátámasztja, hogy nem csak a Tászok-tetőn, hanem környékén, a Güdüc, a Zsedán, az Orotva, a Somlyó patak forrásvidékén, a Fekete sarkon,

a Tatár havason, a Bálán havason és a Barlang nevű határrészen is voltak írásos kövek és feltételezhetően kőkörök, kőtemplomok. De nem csak Ditró környékén, hanem szerte a Kárpát-medencében az elnevezések sokasága utal Szent Köveinkre és helyeinkre: Írottkő, Csudálókő, Sükő, Székelykő, Nagykő-havas, Ordoskő, Likaskő, Alsó-Sólyomkő (biztos volt Felső is), Kecskekő, Csókakő, Ajnácskő, Bátorkő, Boldogkő, Borostyánkő, Detrekő, Kékkő, Korlátkő, Keselőkő (Keselyűkő), Kövesd, Kövend, Saskő, Somoskő, Szarvaskő, Vöröskő, Fejérkő, Csorbakő, Menedékkő, Éleskő, Hölgykő, Jókő, Hollókő, Kőhalom, Kőszeg, Oroszlánkő, Villámkő, Csengőkő, Karácsonykő…

A kálváriajárásnak, a Krisztus szenvedéseire emlékeztető körmenetnek nagy valószínűséggel a kövekhez való tavaszi zarándoklat az őse, ahol a 14 stációt, az emlékoltárakat, az akkori hagyományoknak megfelelő számú szent kövek jelentették.

Bár történelmünket átírták, kézzel fogható emlékeit eltüntették, nem szabad elfelejtenünk és tovább kell adnunk azt a tudást, hogy a magyarok elődei beláthatatlan ősidők óta a Kárpát-medence őslakói, bolygónk műveltségének létrehozói és e műveltség szorgalmas terjesztői voltak. Mindenkinek, aki szívében, lelkében magyarnak érzi magát, folytatnia kell munkájukat, amelynek első lépése őseink írásának, a rovásírásnak megtanulása és továbbadása. Így igazolhatjuk Wass Albert sorait is: *„a víz szalad, de a kő marad, a kő marad”*.

Köszönet a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum munkatársainak, a kolozsvári Mitu Melindának (a Dr. Kovács István tanulmányért), a dési Zomora Mártának (a Turáni vadászok évkönyvének két cikkéért), Szakács Gábornak és Barta Józsefnek (a szerkesztésben nyújtott segítségért).

Oltárkő a Hargitán – Orbán Balázs könyvéből

Andrássy Kurta János: Pilisi vádló kövek – Dobogókő (Bp. 2003)

Andrássy Kurta János: Holtak völgye: Holdvilág árok (Bp. 2003)

Archeológiai Értesítő: 1912-1913-1914 (Kiadja a MTA)

Baráth Tibor: A magyar népek őstörténete (Somogyi Zoltán, 1997)

Barátosi Lénárth Lajos: A tászok-tetői rovásírás (Gaál Zsigmond, 1941)

Berenik Anna: A félremagyarázott Anonymus I-IV. (1995-2001)

Childe, Gordon: The Danube in Prehistory (Oxford, 1929)

Csíki Székely Krónika (Magyar Ház, 2000)

Dr. Egely György – dr. Dús Magdolna: Titokzatos erők tudománya? (Háttér Lap és Könyvkiadó, 1989)

Eliade, Mircea: A samanizmus (Osiris, 2004)

Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtőt lépék (Pozsony, 1999)

Fehér Mátyás Jenő: Középkori magyar inkvizíció (Gede testvérek, 1999)

Fehérné Walter Anna: Az ékírástól a rovásírásig (Buenos Aires, 1975)

Ferenczi Géza: A székely rovásírás Erdélyben ma létező emlékei (Rovásírás a Kárpát-medencében, Szerk.: Sándor Klára, Szeged, 1992)

Fischer Károly Antal: A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei (Budapest, 1889, Reprint: Hun-Idea 2005)

Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia, 1994)

Gimbutas, Marija: The gods and godessess of old Europe (Berkeley and Los Angeles, 1974)

Gondos Béla: Körtemplomok a Kárpát-medencében (előadás)

Győrffy György: István király és műve (Gondolat, 1977)

Harangozó Imre: Sokat gondolkoztam a régi atyákról (Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó Kft., 2003)

Harding, D.W.: Az őskori Európa (Helikon, 1986)

Ipolyi Arnold: Magyar mythológia (Európa, 1987)

Jacobi, Bernhard: Beszélő kövek (Gondolat, 1968)

Id. Jósa János: Elintézés (Szeged, 1938)

Ifj. Jósa János: A Tászok-tetői vésetes kövekről (Szeged, 1944)

Kabay Lizett: A táltos színeváltozása (Marosvásárhely, 2005)

Kállay Ferenc: Pogány magyarok vallása (Pest 1861, Reprint: Püski)

Kemenes Antal: A Tászok-tetői leletekről (Archeológiai Értesítő, 1914)

Kemenes Antal: Az elintézés elintézése (Jászberény, 1938)

Kézai Simon: Magyarok Krónikája (Magyar Ház, 1999)

Kiszely István: A magyarok eredete és ősi kultúrája (Püski, 2000)

Kovács István: A Tászok-tetői sziklakarczolatok (Dolgozatok az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem és Régiségtárából, 1914)

Las Casas, Bartolome de: Rövid beszámoló az Indiák elpusztításáról (Paulus Hungarus, Kairosz, 1999)

Mack, Harwood és Riley: Amire nincs magyarázat (Novotrade Rt. Bp., 1991)

Mandics György: Rejtélyes írások (Bukarest, 1981)

Makkay János: A tartariai leletek (Akadémiai Kiadó, 1990)

Mészáros Gyula: Rovásírásos kún nyelvemlékeink (Népünk és nyelvünk, 1936, 11. füzet)

Michell, John: Atlantisz öröksége (Édesvíz, 1992)

Noszlopi Németh Péter: Az Árpád-kori Buda nyomai a Pilisben (Püski, 2003)

Oláh Andor: Új Hold, Új király (Gondolat, 1986)

Orbán Árpád: A Tászok-tetői írottkövek (Turáni vadászok évkönyve, 1943)

Orbán Balázs: A Székelyföld leírása (Európa, 1982)

Parker, Derek-Julia: Természetfölötti jelenségek atlasza (Lilliput és Gulliver, 1991)

Pesti Hírlap: 1913. április 27.

Puskás Kolozsvári Frederic: A Tászok-tetői iratos kövek (Gyopár, 2003/1)

Ransanus, Petrus: A magyarok történetének rövid foglalata (Európa 1985)

Rudgley, Richard: A kőkor elveszett civilizációi (Gold Book, évszám nélkül)

Sashegyi Sándor: Holdvilágárok, Holtvilágárok (Design & Quality Kiadó, 1998)

Sántha Attila: Székely szótár (Havas Kiadó, 2004)

Sebestyén Gyula: A magyar honfoglalás mondái (Magyar Ház, 2001)

Stine, Harry, G: A mozgató gondolat (Westinvest Kft. 1992)

Szent István és Szent László törvényei (Reflektor Kiadó, 1988)

Tarisznyás Márton: Gyergyó történeti néprajza (Akadémiai Kiadó, 1994)

Thuróczy János: A magyarok krónikája (Az 1486-os augsburgi kiadás fordítása, Magyar Helikon, 1978)

Tolnai Világlexikonának kötetei (1926-1933)

Tomory Zsuzsa: Kezdeteink (Miskolci Bölcsész Egyesület, 1995)

Várkonyi Nándor: Sziriat oszlopai (Magvető Kiadó, 1972)

Wass Albert: Hagyték (Tricolor Kft. évszám nélkül)

Friedrich Klára – Szakács Gábor: Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás (Bp. 2003)

Friedrich Klára – Szakács Gábor: Kőbe vésték, fába rótták... (Bp. 2005)

Szakács Gábor (Magyar Demokrata 2006/26,/45, 48, és DVTV 26, 45, 48)

A rovásírás feltételezett jelképrendszere

Szkíta, hun és még korábban élt őseink betűinek jelképként való értelmezésével Varga Géza íráskutató *Bronzkori magyar írásbeliség* című kötetében találkoztam először (Budapest 1993). Ez a fontos mű hívta fel a figyelmemet arra, hogy a jelek mögött bizonyos ősképek és elvont fogalmak rejlenek.

Rovásírás oktatói és kutatói tevékenységem során az oktatási gyakorlat által kényszerítve elsősorban az ősi, eredeti betűsorrend megtalálására törekedtem és közben észrevettem, hogy a betűk sorrendje és a jelképes tartalom szorosan összefügg. A tanítás során többször változtattam meg az elsajátítandó betűk sorrendjét a feltételezett jelképi összefüggés hatására. Egyébként nagy példaképeim egyike, Meixner Ildikó élete végéig folyamatosan tökéletesítette a megtanulandó latin betűk sorrendjét olvasás – írás – helyesírás nehézségekkel küzdő tanítványai érdekében.

Jelképi értelmezéseim a rovásírás A, F, GY, I, J, SZ, TY betűinek esetében megegyeznek Varga Géza jelneveivel. (Varga Géza: *A székely rovásírás eredete*, Bp. 1998., 16. oldal)

Ebben az írásban is törekszem Dr. Molnos Angéla követőjeként, hogy csak magyar szavakat használjak, így a 'szimbolika' kifejezést a továbbiakban ne is keressék!

Mivel a rovásírás eredete meghatározhatatlan ősidőkig megy vissza, feltétlenül igazuk van azoknak, akik betűinek mélyebb értelmet tulajdonítanak és mögöttes tartalmat keresnek. A jeleknek bizonyos „rendező" hatásuk is van használóira. Kimerült, fáradt, gondoktól összekuszált állapotban a rovásbetűkkel való írás – olvasás, például egy magunk által megfogalmazott ima leírása, olvasása rendezettséget, nyugalmat eredményezhet.

Kezdjük tehát a betűsorrenddel, amelyet némileg befolyásol az, hogy az oktatás során a Forrai Sándor tanár, írástörténész által összeállított, mai helyesírásunkhoz alkalmazkodó, hosszú magánhangzókat is tartalmazó ábécét használom, míg a jelképi értelmezéshez a régi történelmi ábécéket, amelyekben hosszú magánhangzó többnyire nincsen. Ezek: a L. F. Marsigli által másolt botnaptár (XII. sz.), a Nikolsburgi ábécé (megtalálták 1483-ban), valamint a Lakatos István plébános (XVIII. sz.) és a Fischer Károly Antal (XIX. sz.) által gyűjtött betűsorok. Az első hosszú magánhangzók a XVI. században tűnnek fel, jelenlegi ismereteink szerint.

A jelsorrend latin betűkkel, balról jobbra:

SZ, I, D, J, T, GY, C, ZS, Ö, A, P, M, B, TY, S, G,
L, R, CS, Z, V, U, N, H, E, O, NY, Ű, LY, F, K, Ü

A jelsorrend rovásírással, jobbról balra:

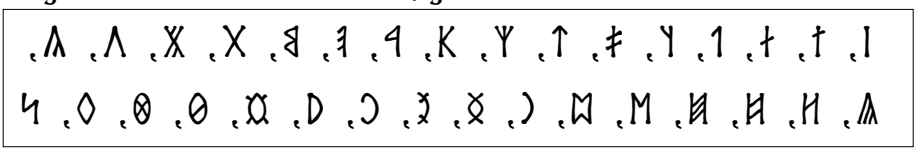

Az első betűnk a rovásírás ᛁ (SZ) betűje. Jelentése SZÁL, SZÁR. A felülről lefelé húzott egyenes, az Égből a Földre vezető út, az Eget a Földdel összekötő SZÁL. Richard Webster az *Asztrál utazás* (Édesvíz Kiadó 2001) című könyvében azokról a hagyományokról, tapasztalatokról és kísérletekről számol be, amikor az emberek földi testüket egy időre elhagyva, a szellemtestükkel utazásokat tesznek a Földön, vagy a világmindenségben. Az elmondások szerint ilyenkor egy ezüstszál szerű fénypászma köti össze anyagi testüket szellemtestükkel.

Az ᛁ betű ugyanakkor a SZÁR-at is jelenti, amelyre, mint ahogy a növények szárából ágacskák sarjadnak, ráírjuk a mellékjeleket és ezekből nő ki a többi betű.

Egyik elődünket, Szár Lászlónak hívták. A történészek szerint Árpád fejedelem déd-, vagy ükunokája volt.

Ősi írásunk második betűje az ᛏ (I). A SZÁR-at felső harmadában áthúzzuk egy vízszintes, vagy balról jobbra felfelé tartó vonalkával. Jelentése ISTEN, de egyúttal KERESZT-et is formáz. Itt jegyzem meg, hogy a kereszténység, az egyistenhit sokkal régebbi, mint ahogyan a lexikonokban, többek között a *Bibliai Kislexikon*ban olvashatjuk. Ezek a meghatározások általában Jézus urunk születése utáni 30. évre teszik a kereszténység eredetét, az ő kereszthalálához kapcsolva. A kereszténység azonban egy születés körüli igen régi szertartástól veszi eredetét, a kereszteléstől, amelynek kezdetét az idők homálya fedi.

A magyarok pogánynak sértegetett ősei a Nappal kereszteltek. Csepregi Ferenc, a somogyi táltoskövek tulajdonosa, akinek ősei között többen is táltosok voltak, mondta el, hogy az újszülöttet a Nap felé emelve, a fénnyel keresztelték meg.

Elődeink tehát nem voltak istentelenek és hitetlenek, ennek ellenére a római kereszténységre térítés ürügyén az idegen papok rovásírásunkat betiltották, a színmagyarokat csaknem az utolsó szálig kiirtatták és hatalmas darabokat téptek ki Magyarország területéből. Példa erre többek között Ajtony fejedelem esete, aki Szent István korában élt és a ma Délvidéknek nevezett terület volt az övé. Igen irgalmas ember hírében állt, s az első kolostort ő építtette Magyarországon, mégpedig Keresztelő Szent János tiszteletére. A velencei papoknak megfájdult foguk a birtokaira és a kolostorra, így Szent Istvánt ellene hergelték, aki unokaöccsét, Csanádot küldte Ajtony elpusztítására 1028-ban. Csanád, akiről később püspökséget neveztek el, Ajtony fejét saját kezűleg levágta, nyelvét is kitépte. Ezeket a testrészeket bemutatta Szent Istvánnak, aki neki ajándékozta Ajtony birtokainak egy részét, más részét pedig az Ajtony által épített kolostorral együtt a velencei Gellért püspöknek. Ajtony udvar- és házanépét részint felkoncolták, részint szélnek eresztették. Helyükre olasz, velencei, német szolgahad és katonaság került. A mai történelem könyvek ezt Koppány felnégyelésével együtt úgy állítják be, mint a kereszténység szent harcát az istentelen pogányok ellen.

Isten nevének eredetével és jelentésével Forrai Sándor is foglalkozott, szerinte e szó jelentése Őslélek. Ezt írja továbbá: *„Ha Árpád népe itt a Kárpát-medencében nem saját nyelvet beszélő és egyistenhívő népeket talált volna, hanem vadidegeneket, akkor törvényszerűen nem tudott volna fennmaradni."* (Turán, 2002. november-december)

Írásunk harmadik betűje a 𐰴 (D), amelynek jelentése DUMUZI, vagy DAMASEK. Ez a két név ugyanazt a személyt jelenti, aki a magyarok két XVI. századi krónikásánál, Heltai Gáspárnál és Székely Istvánnál mint Damasec szerepel. Dumuzi a mezopotámiai sumer hitregék egyik fő istene, „az igaz fiú", a tavasz, a megújulás jelképe. Valóságos személyből vált a hitregék istenévé, a sumer királylistán is szerepel, Mezopotámiától a Kárpát-medencéig terjedt birodalma és a meghatározhatatlan ősidőkben az ékiratok szerint 36000 évig ült trónján. A *Mitológiai ÁBC*-ben (Gondolat 1970), olvashatjuk, hogy Dumuzi legfontosabb mellékneve AMA – USUMGALANNA, amelynek jelentése „anyja az égi sárkány". Ez az égi sárkány pedig nem más, mint Tiamat ősanya, az őstenger megszemélyesítője. Gyerekkoromban sokat lapozgattam egy művészeti képgyűjteményt és mindig irtóztam Szent Györgytől és szobrától, amint átdöfi a sárkányt. Ösztönösen tudtam, éreztem, hogy itt nem a sárkány a gonosz. Később Kabay Lizett művészettörténész – néprajzkutatótól tanultam meg, hogy a sárkány őrállat, aki bátran védi az igaz értékeket és életét áldozza ezekért. Jelentését csak később torzították

gonosszá, ugyanúgy, mint magyar nemzeti hőseinket, többek között Koppányt, Ajtonyt, Vatát, Csák Mátyust, Kán Lászlót, Zách Feliciánt.

A már említett krónikásaink szerint Attila fia, Csaba Damasekre eskette meg a hunokat, hogy Pannoniába visszatérnek. Sebestyén László történész írja, hogy *„A régi székely mondák és balladák Demuzi, vagy Demuzing nevű kisistene minden látszat szerint azonos a sumer Tammuzzal, akit a legrégebbi kőtáblák Demuzi néven is emlegetnek."* Kállay Ferenc *A pogány magyarok vallása* című könyvében (1861, Reprint. Püski Kiadó) a Dámos, Dámotz, Dömös, Dömsöd, Damasa, Dömölk helységeket említi, mint amelyek Damasek ősatyáról nyerték elnevezésüket. Ezekhez a *Magyar Élettér Autóatlaszban* (Magyar Élettér Alapítvány, 2005) találhatjuk még többek között a Damak, Ipolydamásd, Domaszék, Domásnya, Domahida, Domony, Domoszló, Dumasca, Dumeni, Dumesd településneveket.

I. Béla király (1016-1063) rendelte el, hogy a régi méltóságneveket, valamint családok, várak, helységek régi neveit megszüntessék és szentek neveivel felcseréljék. Őstörténetünk átírói ma is pontosan tudják, hova kell nyúlniuk. Hogy mit tettek a (Cell)Dömölk melletti Ság heggyel, amely természetvédelmi terület és őskori település is volt mellette, arról később ejtek szót.

Negyedik betűnk a (J). Jelentése JÓ, JÓSÁG. Ha betűkötést készítünk a „jó" szóból, a képjelen is látjuk, hogy a jó visszatér önmagába, a jótett helyébe jót várhatunk.

Hogy a tapasztalat ezt többnyire nem igazolja, arra az a magyarázat, hogy a viszonzás nem mindig ebben az életünkben következik be. Jézus is azt mondta, hogy más aki vet, és más, aki arat. Ezt ő úgy értette, hogy jótettünk jutalmát esetleg csak a következő életünkben, karmánkat, azaz tetteink következményeit ledolgozva nyerhetjük el. A kufárok, akik Jézus életét, tanait meghamisították, ezt is félremagyarázva úgy igyekeznek a világot irányítani, hogy a jámborak vessenek, ők pedig arassanak.

A javósok, javasasszonyok jót javasolnak, a javunkat, javulásunkat akarják, ha igaziak. Illyés Gyula írja a *Puszták népé*ben, hogy a parasztszoba, ahol a javasok rendeltek, azon nyomban szentéllyé változott át.

Az igazi javak a jóságot, lelki, szellemi értékeket jelentik. Az igazi javak átvihetők további életeinkbe, a földi javak nem.

Ötödik betűnk a ᛏ (T). Jelentése TUDÁS, TANÍTÁS. Tanítók, tudósok, táltosok tanítanak, tökéletesítenek, terjesztik a tudást. A táltos, testi, lelki gyógyító, földsugárzások, ásványok, növények ismerője, a jog, a történelem tudója és nem utolsósorban művész is. *„Népünk között van a legtöbb látó"-* írja Magyar Adorján az *Ősműveltség* című könyvében. A római keresztény vallásra való áttérés idején táltosainkat legyilkolták, megnyomorították, működésüket betiltották, a gyógyító növényeket és eljárásokat tartalmazó rovásírásos botjaikat elégették, hihetetlen kárt okozva ezzel az emberiségnek. Olyan betegségeket gyógyítottak, amelyekre a legjobban felszerelt kutatócsoportok sem találtak manapság orvosságot, pl. rák, veszettség (Fehér Mátyás Jenő: *Középkori magyar inkvizíció*, Gede testvérek 1999). Napjainkban sem kapta még vissza sem a rovásírás, sem a természetgyógyászat, ősműveltségünk e két fontos összetevője a neki járó rangot.

Szkíta gyógyító egy 2400 éves elektronvázáról

Eddig a SZÁR-ra, első betűnkre egy mellékvonalkát írtunk. A most következő betűknél több mellékvonallal egészítjük ki a szárat.

A hatodik betű a ǂ (GY). Jelentése: EGY, EGYETLEN. Dr. Zakar András írja a *Sumer hitvilág és a Biblia* című könyvében (Szatmári, 1973. 20. oldal), hogy Deimel páter sumer-akkád szótárában az Istin ékjel jelentése: egy. Határozottan összecseng ez a sokáig üldözött és ma is mellőzött unitárius vallás „Egy az Isten" jelmondatával. A mellőzés oka, hogy nem fogadják el a „Szentháromság", azaz a három Isten eszméjét (Atya, Fiú, Szentlélek), mert nincs az evangéliumokban. Az unitárius egyház 1568-ban hivatalossá válhatott Erdélyben, és hitvallásának egy gyönyörű rovásírásos emléke maradt fenn az énlakai unitárius templom fakazettás mennyezetén, amelyet Muzsnai György kispap festett. Jelentése: Egy az Isten.

Felirat az énlakai unitárius templom mennyezetéről, 1668-ból

Rovásírásunk 7. betűje a ↑ (C). Jelentése: CÉL. Felfelé mutat, tehát a folyamatos tökéletesedésre való irányulást jelzi. Felfelé kell törekednünk, nem a ranglétrán, hanem jóságban, tudásban. Úti cél, útirány értelemben való használatáról fennmaradt szép rovásemlékünket Strahlenberg svéd hajóskapitány másolta le a XVIII. században. Orosz, pontosabban Hun-országi sziklafelirat, hiszen az V. században még a mi őseinké volt a ma Oroszországnak nevezett terület. A felirat valószínűleg Roga (itt Rov) hun király parancsát tartalmazza, katonai úticélját részletezve.

Kb. 1600 éves hun sziklafelirat

A rovásírás 8. betűje a ᛉ (ZS). Jelentése: ZSARÁT. A *Magyar Szókincstár* szerint (Tinta Kiadó, 1999) a zsarát régies szó, jelentése parázs, tűz. Valószínű, hogy a zsarátnok foglalkozást jelentő szó, a tűz őrzőjét jelenti, aki védi a kihunyástól a parazsat, de a tűzvésztől is a tábort, vagy települést. Hasonlóan képzett szó pl. az írnok, látnok, szónok, pohárnok, stb.

Rovásírásunk 9. betűje az K (Ö). Jelentése kettős: ÖLELÉS és ŐRZÉS. Maga a jelforma is utal az ölelő két karra, a szeretetre, a szerelemre. De a kinyújtott két karnak távol is kell tartania a méltatlanokat, vagyis önmagunkat is szeretni kell, védeni, őrizni a gonoszságtól. Őrizni kell az erőnket, egészségünket, hiszen erősen és egészségesen több szeretetet és tudást adhatunk a világnak.

10. betűnk az , (A, Á). Jelentése: ANYA, ÁLDOTT ÁLLAPOT-ban lévő személy. A régi emlékek nem különböztették meg az A és Á hang írásbeli jelölését. Pl. a XII. századi botnaptáron a Mária szóban az A-t és Á-t ugyanígy jelölte a táltos. Az A és Á megkülönböztetésére a jelenleg rendelkezésre álló rovásírásos emlékeink szerint csak a XX. századtól találunk példákat, kivéve Csepregi Ferenc XVI. századi rovásírásos palatábláját.

Akiknek nincs gyermeke, az is lehet áldott állapotban, ha Isten megáldja valamilyen fontos feladattal és erővel, kitartással is, hogy áldásos tevékenységét végezhesse.

11. betűnk az , (M). Jelentése: MELL, EMLŐ. A táplálás, a nevelés jelképe. Testi és szellemi táplálék átadását egyaránt jelenti. Rovásemlékeinken egyenes és gömbölyített formában is fennmaradt. Bizonyára nem véletlen, hogy az „anya" jelével kétszer leírva a szót kapjuk, amelyben kétszer ismétlődik a tápláló anya jelentés. A MAMA szó a világ minden táján érthető és gyakran a csecsemők első kiejtett szava is.

12. betűnk a (P). Jelentése: PÓLYA. Mellékvonalai olyanok, mint a pólya pántlikái. Pólyázzuk, pátyolgatjuk gyermekünket, legyen az valóságos testi gyermek, vagy szellemi, pl. valamely műalkotás. Puha pólyába tesszük, bepólyáljuk, ápoljuk fájós testrészünket.

A betű „pólya" értelmezését megerősíti a *Magyar Értelmező Szótár* is (Akadémiai Kiadó, 2003), amely e címszó alatt, mint történettudományi adalékot közli, hogy pólyának nevezik a címer mezőjében lévő vízszintes sávokat. A magyar címerben a 4 ezüst sáv, azaz a 4 pólya a Kárpát-medence 4 folyóját, a Dunát, a Tiszát, Drávát, Szávát jelenti. A vörös-fehér sávos címer és zászló a honvisszafoglaló Árpád fejedelem és családja jelvényeihez tartozik a turulmadárral együtt, amely Kézai Simon krónikaíró szerint már Attila királyunknak is jelképe volt, s mint ilyen a magyar nemzet szent öröksége, amelyet maga Árpád fejedelem is szkíta, hun és még régebbi elődeitől örökölt. A liberálisok, azaz sza-

badelvűek, akiknek az az elve, hogy nekik mindent szabad Magyarországon, időről időre be akarják tiltani nemzeti, feltételezhetően sok tízezer éves jelképeinket. 2005-ben egy turul madaras szobor felállítását akarták megakadályozni Budapest XII. kerületében, amelyet alkotója a II. világháború áldozatainak emlékére készített.

13. betűnk a 𒀀 (B). Jelentése: BABA, azaz újszülött, csecsemő, gyermek. Marton Veronika *A sumir kultúra története* (Magánkiadás, 2000, 53. old.) könyve alapján a BA ékjelének jelentése: „ajándék, ad". A BABA tehát kétszeres ajándék, adomány. Rokon vele Bau neve, aki istennő a sumer mitológiában, Badiny Jós Ferenc szerint megfelel a mi Boldogasszonyunknak. Babba Máriának nevezik a csíksomlyói csodatévő szűzanyát. Babba szavunk Kriza János gyűjtése alapján „Szép"-et jelent. Rokon szavunk a bába, aki a baba születésénél rendkívül fontos személy, az anya és a gyermek segítője. Csak a 11-12. századtól kezdtek csúf jelzőket ráaggatni, pl. vasorrú és vele ijesztgetni a gyermekeket. Sajnos e nagyszerű és nagy tudású asszonyok közül, akiket ősvallásunkban az „aranyasszony" szóval tiszteltek meg, igen sokan végezték a pápai inkvizíció máglyáin. Férfiakat, nőket, sőt gyermekeket is megégettek boszorkányság vádjával. Magyarországon még 1756-ban is lobogtak az inkvizíció máglyái, táltosaink, gyógyítóink, színmagyar elődeink vesztették életüket beteg lelkű gonosztevők miatt.

Rovásírásunk 14. betűje a 𒀀𒋗 (TY), jelentése: ATYA. Írásának 3-4 változatát ismerjük, az apró eltérések az íráshordozótól függtek. A 𒀀 változatnál fára róva nehezen lehetett észrevenni a pontokat, a 𒀀𒋗 változat pedig téveszthető volt a 100-as számjeggyel. Valószínűleg összefüggés is áll fenn a következő betűk és számok között:

A 𒀀 a számrovásban a 10-es, B betűként pedig a baba, a gyermek jele. A 𒀀𒋗 a számrovásban a százas jele, TY betűként pedig az atyáé. Végül az 𒀭, azaz ezer jelentése a sumerban dingir, azaz Isten, amely őseink tündér szavával rokon. A tündér régebben nem csak a női nemre vonatkozott, hanem a varázslatosnak, varázslónak tartott lényekre is. Az atya rangja tehát a gyermek és az Isten között van.

Ipolyi Arnold és Kállay Ferenc ősi hitvilágunknak két 19. századi kutatója sok adatot gyűjtött a jóságos, bölcs fehérszakállú Öregistenről, bár utalást néphagyományunkból nem jegyeztek fel arra nézve, hogy az Öregisten és az Atyaisten milyen alá- illetve fölérendeltségi viszonyban áll egymással.

1480 és 1530 között került az erdélyi Bögöz falu református templomának falára a vörös krétával írt rovásfelirat, amelynek jelentése: Atyaisten.

TY betű a bögözi feliratban

Írásunk 15. betűje az ᛊ (S). Jelentése: SÁNC, azaz a fedezék, töltés, szekérvár rokon szavakkal együtt a földi, emberi, külső ellenség elleni védekezésre utal. Alakjában a sátor képére is emlékeztet, amely szintén a védekezés, óvás egy formája.

A 16. betűnk a ᚸ (G). Jelentése: GÁT. A védelem második fokozatát jelenti. Az egy mellékvonallal megtoldott ᛊ betű, a „sánc" megerősített változata. A tárgyi valóságban a pusztító árvizek elleni védekezés. Átvitt értelemben gátat kell vetnünk belső ellenségeinknek, belülről támadó káros szenvedélyeinknek.

17. betűnk az ᛗ (L). Jelentése: LEVEGŐ és LÉLEK. A védelem legmagasabb fokozata, a sáncra helyezett második réteg a „lebegő ég", a levegő, amely világűrben száguldó bolygónkat védőpajzsként veszi körül. Minden lélegzettel a világmindenségből veszünk magunkhoz egy darabkát, de az ipari forradalom, a természet elpusztításának kezdete óta (XVIII. sz.) sajnos egyre nagyobb adag mérget is.

A LÉLEK az élőlények magasabb rendű létformája, amely meghatározhatatlan idők óta vándorol a tökéletesedés útján egyik testből a másikba. A lélek tehát állandó és halhatatlan, a test változó és halandó. A lélek és test folyamatos kölcsönhatásban, szoros összefüggésben van egymással. Az erős, egészséges test biztosítja lelkünk fejlődéséhez a belső nyugalmat, míg az erős, egészséges lélek megvédi a testet az önpusztítástól.

A materialista, anyagelvű filozófiák és politikai megnyilvánulásaik, a szocializmus és a kommunizmus tagadják a lélek létezését, ez meg is látszik lélek nélküli működésükön, hiszen a kommunizmus áldozatinak számát eddig száz millióra becsülik a kutatók. (Alain de Benoist, Kubinyi Ferenc, Rózsás János)

A táltosképességeket örökölt gyógyítók között vannak léleklátók is.

Írásunk 18. betűje az ᚱ (R). Jelentése: REND. Már a legrégibb hitregékben is a rend csap össze a rendetlenséggel. A sumer ékiratos teremtéstörténetből tudjuk, hogy Apszú és Tiamat, az ősapa és ősanya rendet, nyugalmat, békét, csendet szeretett volna a Földön, azonban a zűrzavar és hangzavar keltői és kedvelői ellenük fordultak. Az akkád Marduk darabokra szaggatta Tiamat ősanyát, ahogyan később Koppány fejedelmet szaggatták darabokra a rendetlenség és zűrzavar követői.

A Rendhez tartoznak a betartandó rendszabályok, amelyekben esendőségünkben megkapaszkodhatunk, ugyanúgy ahogyan az R betű középvonala az őt támogató két Szárban. Szerzetesrendek, lovagrendek alakultak az idők folyamán, jó és szent célok érdekében, a rendetlenség ügynökei azonban közéjük furakodtak, átvették a hatalmat és a Rend céljait rendetlenséggel cserélték fel.

A 19. betűnk a ᛋ (CS). Jelentése: CSALÁD, CSAPAT, azaz rendezett csoport. A Rend utolsó bástyája a család. Őseink nagycsaládban éltek a természetet tisztelő társadalmon belül. A család ellen elsőként Marx Károly, Németországban élő gyáros és filozófus indította el a hadjáratát, a női munka bevezetésének ördögi gondolatával. Pénzének számolgatása közben spekulálta ki (idegen szó, de rá ez illik), hogyha a nemek közötti egyenlőség és szavazati jog mézesmadzagját elhúzza a gyengébb nem gyengébb értelmű képviselői előtt, sikeresen kiiktathatja a rendetlenség képviselőit igen zavaró CSALÁD-ot. Nem volt addig semmi baj a női jogokkal, a családban mindenkinek megvolt a maga feladata. Ma sem veri kevesebb férfi a szavazó és dolgozó feleségét, és az erős lelkű és testű asszony régen is visszaütött, vagy ha gyenge volt, más utat választott a kiegyenlítésre. A nőjogi „aktivisták" még napjainkban is egyre szaporodnak, pedig a nők már 99 év óta szavazhatnak, ami teljesen lényegtelen, hiszen a szavazatok eredményeit a pénz birtokosai érdekeiknek megfelelően meghamisítják. A nők terhei a kötelező munkavállalással hihetetlenül megnövekedtek, a gyermekek és apák elvesztették az anyák figyelmének és szeretetének nagy részét, aminek következtében soha nem volt még ennyi rossz házasság, csalás, válás, ennyi testileg-lelkileg tönkrement gyerek és szülő. A rend védelmére legalkalmasabb csapat, a Család, jó úton van a teljes felbomlás felé.

A rend védelmére elsősorban alkalmas csapat még az élelemtermelő parasztság; a gyógyítók, az orvosok, a tanítók és természetesen a hazaszerető katonaság, akik testünket, lelkünket, értelmünket és hazánkat védik. Országunkban több, mint fél évszázada ők vannak a legrosszabb helyzetben, ellenben az egy lakosra eső milliárdos bankárok száma nálunk a legmagasabb a világon.

Írásunk 20. betűje a ᛋ (Z). Jelentése: ZÁSZLÓ. A csapat zászlója, amelyen a csapat jelszava, jelmondata, az általa kitűzött legfőbb cél olvasható. Szükség van arra, hogy eszméinket néhány tömör mondatba összefoglaljuk és mint a keleti szerzetesek imáikat, ismételgessük és lelkünkben folyamatosan lobogtassuk. Ha elemezzük a ᛋ betűt, látjuk, hogy kettős jel, a rend zászlójának két rúdja van, s az egyiket, a felfelé nyúlót odafönt tartják az Egekben. Egy nemzet számára zászlója a legszentebb ereklyék közé tartozik. 2006. január 1-én hiába kerestük a magyar zászlót Sólyom László köztársasági elnök mellett ünnepi beszéde megtartása közben. Mivel ilyen eddig történelmünkben nem fordult elő, vajon azt jelenti ez, hogy a pénzhatalom képviselői az utolsó rögig eladták hazánkat és nincs többé Magyarország?

Írásunk 21. betűje a ᛘ (V). Jelentése: VÍZ. A betű képe vízvájta völgyre emlékeztet, egyúttal lovak, tehenek itatójára, a vályúra. A víz a levegőhöz hasonlóan nélkülözhetetlen elem életben maradásunkhoz.

Őseink víztiszteletére utal, hogy fejedelmi, vezéri sírjaik patakok, források, folyók mellett vannak. Attilát, Árpádot, Botondot, Vászoly fia Leventét vizek mellett temették el. A víz, a források, a fák tiszteletét Szent László tiltotta be 1092-ben, ennek természeti környezetünkre nézve végzetes következménye lett. Hőforrásainkat tudatosan tönkretették, anyagi és politikai érdekből szennyezik folyóinkat, mint azt a Tisza élővilágát 2000 februárjában teljesen elpusztító román ciánszennyezés bizonyítja. Folyóink forrásvidéke egy gonosz politikai döntés folytán 1920-ban ideiglenes határainkon kívül került, így vizeink könnyű prédának bizonyulnak a Természet ellenségei számára.

22. betűnk az ᚢ (U). Jelentése: ÚJ. A megújulás, az új út jelképe. Kettős jel, amely lefelé is mutat. Ez azt jelenti, hogy az újításokba, a megújulásokba be kell építenünk a régiből a megtartásra érdemest. Ha nem őrizzük meg hagyományainkat, ha elhagyjuk a régiek ösvényeit és csak az új utakon járunk, ezek az utak nem felfelé, hanem lefelé fognak vinni.

23. betűnk az ᚾ (N), vele kezdődik a hajlított jelek sora. Jelentése: NAP. E szónak két igen kifejező rovásírásos megjelenítését be is mutatom: balra Kájoni János csíksomlyói ferences szerzetesé

1763-ból, jobbra Csatlós Csaba egri rovásírás kutatóé a XX. századból. Mindkettő érzékelteti éltető égitestünk fényt, sugarakat kibocsátó jellegét. Mint már említettem, a Természetet tisztelő őseink a Nappal, a Fénnyel kereszteltek, mintegy áldását kérve a gyermekre.

24. betűnk a (H). Jelentése: HOLD. A két egymásba fonódó hajlított szár kifejezi a Hold növekedő és fogyó alakját, benne együtt látjuk a növő és fogyó Holdat. Botra rovásnál többnyire a szögletes változatot használták:

A Napot és a Holdat gyógyító hatásúnak tartották elődeink már az ősidőkben is. A Holdhoz „Új Hold", „új király" megszólítással fordultak, és fordulnak ma is a betegségükből szabadulni vágyók, akik még őrzik magukban elpusztított ősvallásunk töredékeit.

Néprajzosaink hatalmas anyagot gyűjtöttek a Holddal kapcsolatos hiedelmekről és nem ok nélkül. Mély titok őrzi ma is, mit láttak igazából az amerikai űrhajósok a Holdon és miért maradnak meg a tervezgetés szintjén (hála Istennek) az újabb Holdra szállások. Időről-időre felvetődik „komoly tudományos körökben" is, hogy a Hold mesterséges égitest.

A http://hvg.hu/Tudomany honlapon 2005. augusztus 29-én olvasható volt, hogy asztrobiológusok kutatási eredményei azt mutatják, hogy az élet készen érkezett a Földre a világűrből, a meteoritokra tapadt és szerves molekulákat is tartalmazó galaktikus porral. Ez az első repedés azon a megcsontosodott akadémikus felfogáson, hogy a világmindenségben csak Földünkön van élet.

Gyerekkoromban szüleim azt mesélték nekem, hogy a Holdban a Tündérkirály és Tündérkirályné lakik és nappal a Nap, éjszaka a Hold vigyáz a jó emberekre. A világ összes Holdról szóló mondájában visszatérő gondolat, hogy a Holdon „valakik" laknak.

Írásunk 25. betűje a (E). Jelentése: EMBER. A legősibb hitregékben az áll, hogy az Isten, Istenek saját képükre formázták az embert. A Biblia nem tartozik a legősibb hitregék közé. A Biblia elnevezés a görög büblosz (könyv) szóból származik, s a különböző történeteket csak a Krisztus utáni V. században fűzték egybe, a Teremtés történetét sumer ékiratokból vették át, Jézus életét és tanításait pedig nagy mértékben meghamisították. Az egész Bibliát egy nép érdekeinek megfelelően állították össze és időnként ezeknek az érdekeknek megfelelően átírják. 2001-ben a Vatikán „nemzetközi"

teológuscsoportot hívott össze, hogy a Holt tengeri tekercsek alapján ismét módosítsák a Bibliát. Ez így nagyon jól hangzik, hiszen az 1947-ben megtalált Holt tengeri tekercsek a Krisztus előtti 170 és a Krisztus utáni 68-ig terjedő időszakban íródtak, így az ő életét is valósághűbben ismerhetjük meg, mint a kezdetben keresztényeket öldöklő Pál apostol és követői átírásaiból. A Holt tengeri tekercsekről azonban éveken át semmit nem tudhattunk, így talán időközben azokat is átírták a megrendelők kívánságainak megfelelően. Mindenesetre gondosan őrizzük régi Bibliáinkat, mert azokban vannak még igen tanulságos részek.

Az embert az Isten külsőre talán a saját képére alakította, de sokak lelkére az ördög is igényt tart. Gondoljunk csak a háborúkra, napjainkban az amerikaiak foszfor bombákkal égetik el az iraki polgári lakosságot, gyermekeket is. Az amerikaiak afganisztáni háborújában vákuumbombákat vetettek be, esküvői menetet bombáztak, és a költöző madarak 80%-a áldozatul esett a vegyi fegyvereknek.

A karma törvényei szerint azonban a gonoszoknak meg kell tapasztalniuk mindazt a fájdalmat, amit ők okoztak. Igaza van Baktay Ervinnek, amikor azt írja, hogy a karma törvényeibe földi ember nem tud, Isten pedig nem akar beavatkozni. Tehát elmondhat akárhány Miatyánkot egy fegyvergyáros, bedobhatja a perselybe vérrel szerzett vagyonát, feloldozhatja őt akárhány püspök, át kell élnie eljövendő életei során ugyanazt a szenvedést, amelyet fegyverei okoztak. Ha viszont az ember jótéteményekkel, önmaga és embertársai tökéletesítésével kövezi ki útját, akkor ezen az úton egyetlen lépés sem vész kárba, írta szintén Baktay Ervin.

Az ᛇ betű jelenti egyúttal az Elődöket is, hiszen minden ember magában hordja elődei tapasztalatainak sűrítményét, amelyet Carl Gustav Jung svájci lélekgyógyász „kollektív tudattalannak" nevezett. Ugyanakkor saját előző életeinket is magunkban hordozzuk, ahogyan József Attila tökéletesen megfogalmazta:

„Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen
Egy pillanat, s kész az idő egésze
mit száz ezer ős szemlélget velem"
(A Dunánál – részlet, 1936)

Az „ember" betűjénél sokáig elidőztünk, de még nézzük milyen jelekből áll össze ez a szó:

Az első ᛇ az elődöket jelenti, az ᛒ a táplálást, a ᚷ a babát, a gyermeket, majd a második ᛇ az ember szót, végül az ᚱ a rendet.

Az EMBER tehát az elődök által táplált gyermek, aki ennek a táplálóknak segítségével válik emberré, de csak úgy őrizheti meg emberségét, ha megtartja Isten és a Természet rendjét.

26. betűnk az) (O), jelentése OLTÁR, ORSZÁG. Az oltár az Úr asztala. Sok embernek van házi oltára, titkos szentélye, ahová azokat az ereklyéket helyezi, amelyek az Isten, az ősök, a Természet és közötte lévő kapcsolat jelképei, pl. egy kő a Pilisből. Igen nemes cselekedet volt a fiatalok kormányától, hogy országunk legszentebb közös ereklyéjét, a Szent Koronát az Ország Házába vitte, mintegy az ország oltárára helyezte. Sajnálatos, de a történelem folyásának törvényei szerint várható volt, hogy e fiatalok csapatába is befurakodtak a zavarkeltők, akik hiteltelenítik őket az ország előtt.

Az oltár és az oltalom szó ugyanabból a gyökből ered, az ország és polgárai kölcsönösen oltalmazzák egymást, legalábbis nagy királyaink, többek között a hun Roga és Attila, Baján, Árpád és Mátyás alatt ez így is történt. Bizonyítja ezt, hogy országlásuk idején az egész Kárpát-medence, beleértve Bécset is, a birtokunkban volt, ahogyan ezt valaha Isten Nimródnak, Hunornak és Magornak és már az ő elődeiknek is adományozta. Szép kifejezéssel Anyaországnak nevezték a trianoni gonosz döntéssel elcsatolt területek lakói a megcsonkított kis Magyarországot. 2004. december 5-én azonban mostohaanya-országgá vált számukra azok miatt, akik NEM szavazatukkal ugyanolyan gonoszul döntöttek saját honfitársaik életéről, mint 1920. június 4-én az idegen hatalmak.

Szerencsére egy országot nem csak természetes határai, uralkodói és polgárai tartanak össze, hanem anyanyelve is. A magyar anyanyelvet pedig az elcsatolt és megtagadott országrészek lakosai sokkal szebben beszélik, mint a kereskedelmi televíziók és rádiók, azaz kép- és hangcsatornák munkatársai.

27. betűnk az D (NY). Jelentése: NYELV, ANYANYELV. Képileg is utánozza a beszéd egyik szervét, a nyelvet ha az) (O) betűt összekötjük egy felülről lefelé tartó egyenessel.

A már ezerszer idézett sir John Bowring (1792-1872) is észrevette a magyar (szkíta-hun-avar) nyelv isteni származását:

> *„... A magyar nyelv eredete még ennél is sokkal csodálatosabb tünemény. Aki megfejti, az isteni titkot elemzi, mégpedig első tételét ennek a titoknak. Kezdetben volt a Szó és a Szó Istennél volt, és a Szó volt az Isten"*

– írta 1830-ban, újrafordításom szerint, némileg módosítva.

28. betűnk az Ű (Ű). Jelentése: ŰR, VILÁGŰR. A négy vonalka jelenti, hogy az űrből Földünkre, és a Földünkről az űrbe is vezetnek utak. Magában foglalja az üstökös jelentést is. Az üstökös megjelenése égboltunkon mindig nagy változást idéz elő a néphagyomány szerint.

Írásunk 29. betűje a O (LY). Jelentése: LYUK. Leírásának több változatát ismerjük. Valószínűleg a legősibb a kör, kerek tér (amely a világmindenséget, a „kerek világot" jelenti) közepén lévő pont. Amikor őseink pergamenre, papírra írtak, vagy selyemre festették, akkor ez a pont jól látható volt, botra rovásnál azonban elveszett a fa anyagában, így ezért megjelent a O és a O változat is. Az égi rendre, a világmindenségre utaló jel, akárcsak az I, ↑, ☽, ☓, ✲ és Ű.

A világmindenségben a Fekete Lyuk-ként elnevezett égitesteket jelöli, amelyek hatalmas tömegvonzásuk következtében átjáróként működnek egyik csillagrendszerből a másikba.

A 30. írásjel az F (F), jelentése FÖLD. Másik írás változata az ✲. A kerek tér közepén a ┼, Damasek, a X a baba, a gyermek betűje. Jelentheti ez azt, hogy a világmindenség Istene Damasekre bízta Földet, ezért eskette meg rá Csaba királyfi a hunokat. De nem mond ennek ellent a X betűs középjel sem, hiszen Dumuzi, Damasek egyik mellékneve az „Igazi Fiú", tehát gyermek.

Figyelemre méltó az úgynevezett Gaia elmélet. A görög mitológiában Uranosz az Ég és Gaia a Föld neve. Gaia nőnemű, Zeusz nagyanyja. A „Gaia elméletet" kidolgozó XX. századi természettudósok szerint Földünk, Földanyánk nem holt tömeg, hanem élőlény.

Anyaföldnek nevezzük az országot, a hazát, amelyben születtünk.

A 4 részre osztott tér jelentheti a négy világtájat, és a négy bőrszínű emberiséget is.

Rovásírásunk 31. betűje a ◊ (K), jelentése KERT, kerítés, karám. Elsősorban Isten kertje, pihenőhelye. Nevezik Paradicsomkertnek is a perzsa „pardesz" (kert, liget), vagy a görög paradeiszosz után. Területét a művelődéstörténészek Mezopotámiába helyezték. Sokkal valószínűbb azonban, hogy a mi hazánk, a Kárpátok övezte medence az Isten kertje. Ezt gondolni két okom van. Az egyik, hogy ha a Kárpát-medencét övező hegyek vonulatát összekötjük egy vonallal, a rovásírás ◊ jeléhez hasonló alakzatot kapunk. Főként, ha Keletről vagy Nyugatról nézzük.

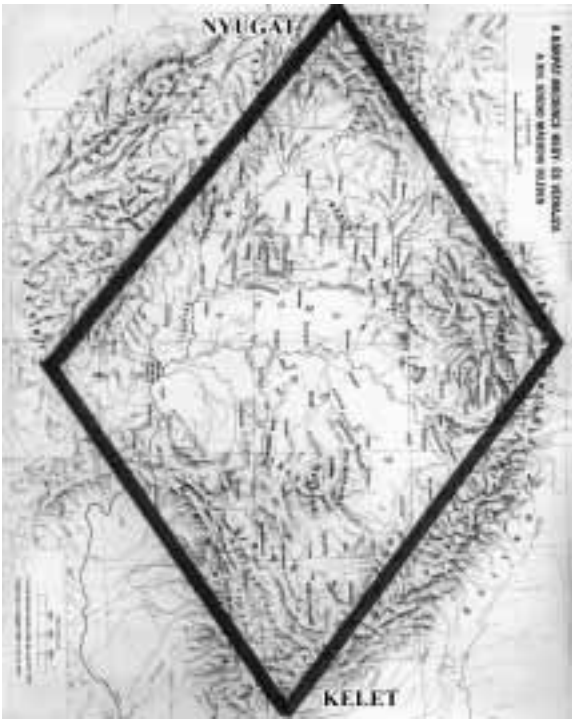

"Kertye, kertye,
Paradicsomkertye,
Négy szögletibe
négy angyal..."

(Imarészlet
Erdélyi
Zsuzsanna
könyvéből)

A Kárpát-medence
Kelet felől nézve

Ezt annál is inkább megtehetjük, mert Bíró Lajos a *Kerek Isten fája* című, magyar ősvallásról szóló könyvében (Szerzői kiadás, 2001, 170. oldal) írja, hogy a régi templomok oltárai, a honfoglaló magyarok koporsói napkeletre, „napjövetre" néztek. A Szeged környéki régi falusi házak Kelet felé tekintettek, homlokzatukon, kapujukon Nap ábrázolás volt látható.

A másik pedig Hédervári Péter csillagász *A Hold és meghódítása* című könyvében (Gondolat, Bp. 1970), a 180. -181. oldalon található észrevétel. Eszerint a Holdon a Dunával, Tiszával és mellékfolyóikkal megegyező árkok láthatók, azaz a Kárpát-medence leképződése megtalálható a Holdon.

Balra a Kárpát-medence, jobbra a Prinz rianások a Holdon

Thúróczy János történetírónk (1435-1490) pedig ezt írja a Magyarok Krónikájában a Kárpát-medencéről:

> *„A világ minden tája között ez a legdicsőbb, híres folyók öntözik, síkságai és hegyei egyaránt gyönyörűek, aranynak, ezüstnek, egyéb fémeknek és a legfinomabb sónak termékeny szülőanyja, szántóföldjei a legtermékenyebbek, bővelkedik a borban, számos erdeje és legelője van, s csaknem mindenfelől óriási havasok bástyái, vagy hatalmas folyamok zárják körül."*

A krónikás is mintha Isten kertjéről, a Paradicsomkertről tudósítana. A néphagyomány szerint Csallóköz is, Erdély is tündérek lakóhelye volt.

Mindebből mára semmi nem maradt. 2006 január 8-án vasárnap a Kossuth Rádió Déli Krónikájában elhangzott, hogy az Európai Unió fizet azért, hogy a magyar történelmi borvidékek szőlőtőkéit kivágják a gazdák. A fizetés feltétele, hogy 50 évig nem telepítenek új tőkéket. Szent István korában a beszolgáltatott rovásírásos könyvekért, a rovásbotokért fizettek, amelyeket aztán elégettek. Így lehetett azt hazudni, hogy a magyaroknak nem volt írásuk, s a német-olaszcseh térítők tanítottak meg minket a betűvetésre.

Nekünk embereknek is szükségünk van arra, hogy kialakítsuk a kertünket. Aki olyan szerencsés, hogy jutott neki egy darabka föld a Földből, kötelessége, hogy ezt növények ültetésével, ápolásával, madarak, állatok gondozásával megközelítőleg hasonlóvá tegye Isten kertjéhez, a réges-régi Kárpát-medencéhez. S akinek nem jutott kert, lakásában is kialakíthat egy kis növényekkel körülkerített részt, ahol pihenhet, ábrándozhat a régi Tündérkertről.

Folyamatos kötelességünk mindannyiunknak a Kárpát-medence természeti értékeinek őrzése. A hivatalos környezetvédelemnek csak pénzfaló intézményei vannak, de semmit nem tesznek az olyan környezetrombolások ellen, mint amelyet amerikai filmesek követtek el a már említett (Cell)Dömölk határában lévő Ság-hegy vulkáni kúpjának kráterében, amely hazánk egyedülálló természeti értéke és természetvédelmi területe VOLT, az *Eragon* című film forgatása előtt. Szakács Gábor írása a Magyar Demokrata 2005/27. számában a 32. oldalon és a 2005/51-52. számában a 37. oldalon olvasható erről.

A Pilisben, szintén filmesek, fákat, növényeket pusztítva koncentrációs tábort építettek fel, noha a vallási türelméről híres Magyarországon soha nem volt ilyen intézmény. Most már van, mert a *Sorstalanság* című film elkészülte után sem bontották le, így minden tudatlan külföldinek lehet mutogatni, mint a magyarok gonoszságának bizonyítékát. Sajnos, a Pilisről oly sok szépet összeírók (pl. „A Pilis a Föld szívcsakrája") nem emelték fel szavukat a környezetkárosítás ellen és nem álltak élére a néhány száz összegyűlt tiltakozónak.

A filmforgatás körülményeiről Szakács Gábor írt a Magyar Demokrata 2003/37. számában a 26. oldalon, és a 47. számban a 32. oldalon. A szovjet hadsereg máig fel nem becsült, hatalmas környezeti károkat okozott hazánk megszállásának ideje alatt, ezekért kártérítést nem kaptunk. Napokig sorolhatnánk, hogy nem csak Magyarországon, hanem az egész Föld bolygón hogyan teszik tönkre a természetet az „üzletemberek", nem gondolva saját gyermekeik, unokáik egészségére, jövőjére sem.

Írásunk 32. betűje a második 𐰴 (Ü) betű. Jelentése ÜL, ÜDÜL, PIHEN, tehát Isten, vagy ember munkája végeztével leül, pihen, gondolkodik, összegzi eredményeit, új terveket készít. A legrégibb sziklafestményektől korunkig számtalan alkotásban láthatjuk viszont az ülésnek, pihenésnek, elmélkedésnek hasonló alapvonalakból álló megjelenítését. Nem véletlenül ábrázolta Rodin is ilyen alakzatban *Gondolkodó* című szobrát.

A pihenésnek, elmélyülésnek, elmélkedésnek, tűnődésnek, töprengésnek és bölcselkedésnek alapvető feltétele a zajmentes környezet. Hamvas Béla írja, hogy *„A magasabb világgal való érintkezés első feltétele a csend"*. S mivel a csendet minden pillanatban gépkocsik, repülők dübörgése, riasztók visítása, hang- és képcsatornák üvöltözése, távbeszélők csörgése szakítja meg, egyre távolabb kerülünk a magasabb világgal való érintkezés, vagy egyszerűen csak a pihenés, gondolkodás lehetőségétől.

Őseink írásának van még néhány jele, amelyeknek szerepe rovásemlékeink többségének szervezett, célratörő elpusztítása miatt tisztázatlan.

Ilyen pl. a második K jel, az 𐰚 (AK). A kutatók számtalan szabályt alkottak használatának megmagyarázására, ám olyat még nem, amely minden rovásemlékre alkalmas lenne. Jómagam 1999-ben készítettem egy dolgozatot az összes 𐰀 és 𐰚 betűt tartalmazó emlék áttekintésével. Ebből azt szűrtem le, hogy a betűrendbe illeszkedő, „igazi" K a 𐰀, míg a 𐰚 talán a többesszám jele volt régen. Sajnos ez utóbbit még nem tudtam megnyugtatóan bizonyítani. Az is felmerült bennem, hogy a 𐰚 esetleg a kapcsolódást, az összetartozást jelezte a régi szövegekben. Ugyanis többnyire a szavak végén áll. Feltételezett jelentése: kapocs, kapcsolat, akasztó, kampó, kapa, kapaszkodik.

A rovásírás több kutatója az egyiptomi hieroglifákból átkerült elemnek tartja a következő jeleket:

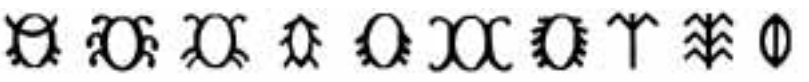

Véleményem szerint azonban ezek a rovásbotok fejein megjelenő tulajdonjegyek, vagyis névjelek. (Lásd Friedrich Klára – Szakács Gábor: *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás*, Bp. 2003. 73. old., továbbá Szakács Gábor: *Az EMP jel titka* – lásd 250. oldal).

Egyet azonban ki kell emelnünk közülük, amelyet a botnaptáron „ENT" hangértékkel jelölt a rovó. Többször felbukkan, pl. a (Bálint) és az (Aprószentek) szóban.

Megjelenik még Nikolsburgi ábécében, „ENT" hangértékkel (a), Telegdi János későbbi katolikus főpap rovásírásos tankönyvében (XVI. sz.) szintén „ENT" hangértékkel (b), Kájoni Jánosnál „ANT" hangértékkel (c).

a) b) c)

A Nikolsburgi ábécé és Telegdi János „ENT" jeleire pillantva, mintha egy angyal leegyszerűsített képét látnánk. Így nagy valószínűséggel a „Szent lény", vagy „Szent ember" képjele lehetett.

Ezzel az írásjelek végére értünk. A dolgozatom címében szereplő „feltételezett" szó nem azt jelenti, hogy bizonytalan vagyok abban, amit leírtam. Olvasmányaimból, kutatásaimból, oktatási tevékenységemből adódtak a következtetések. Aki vidám, játékos gondolatokat várt, bizonyára csalódott, azonban a rovásírás jelképrendszere szorosan összefonódik történelmünkkel. Hazánk valamikor, a beláthatatlan ősidőkben Isten kertje volt. A krónikás szerint is a Föld legdicsőbb helye. Nemzetünk a Tudás Népe volt és legfőbb feladata és foglalkozása, hogy ezt a tudást terjessze a Földön. Isten kertje mára megcsonkított romhalmaz, erdei, tölgyesei, nemes gyümölcsfái kivágva, folyói szennyezettek, jófajtájú lovait vágóhídra vitték, gyermekei idegen betűkkel, szavakkal küszködnek. Őseink Tudásból, Rendből és utódaik iránti felelősségteljes Szeretetből épített várát lerombolták és nekünk a törmelékek között kotorászva kell ráismernünk e nagyszerű építmény darabkáira. Ahhoz, hogy újból felépíthessük, türelmesen és szorgalmasan kell gyűjtögetnünk a történelem, a régészet, a néprajz, az embertan, a nyelvészet, a földrajz, a vallás- és művészettörténet adatait és meg kell tanulnunk, tovább kell adnunk ennek a régi Aranykornak örökségét, a rovásírást.

2006. január

Rovásírás, runaírás

Az elmúlt néhány évben a Kárpát-medence felé fordult több nemzetközi tekintélynek örvendő, őstörténettel foglalkozó külföldi kutató figyelme. Az angol lord Colin Renfrew régész és Richard Rudgley őskortörténész, az amerikai Grover S. Krantz antropológus, az olasz Mario Alinei nyelvész egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít hazánk területének és elődeinknek bolygónk szellemi és anyagi értékeinek létrehozásában.

A műveltség fontos összetevője az írás, amely Erdély területén már az újkőkorban megjelent, amint ezt az Alsó-Tatárlakai sírlelet, valamint Torma Zsófia régésznő gyűjteménye és az ő munkássága nyomán megindult feltárások bizonyítják. Európa, Ázsia írásait és keletkezésük idejét összehasonlítva joggal feltételezhető, hogy a mi Kárpát-medencei elődeink terjesztették el az írás tudományát ezekben a térségekben. Álljon itt most csak egyetlen érv e mellett: Kállay Ferenc *A pogány magyarok vallása* című könyvében (1861) a forrást meghatározva írja, hogy a pelazgok 16 szkíta betűt vittek le a mai Görögország területére. Ebből a 16-ból 12 megfelel a ma székelymagyarnak nevezett írás betűinek. Forrai Sándor írástörténész véleménye szerint a latin nagybetűk is a rovásírásból eredeztethetők.

Szkíta és hun elődeink voltak az átadók a germán írásbeliség létrejötténél is. A germánok legkorábbi írásemlékét hordozza annak a Kr. előtti 3. századból származó 22 bronzsisaknak egyike, amelyeket 1812-ben a stájerországi Negau mellett ástak ki. A rajta lévő feliratot nyugodtan nevezhetnénk szkíta-hun írásnak is, mert minden betűje megtalálható rovásírásos emlékeinken.A runa elnevezés a ró, róni magyar szóból származik és kapcsolatba hozható a 434-ben elhunyt Rua (Rova, Roga) hun király nevével.

A Futhark, azaz a runa ábécé

(Tolnai Világlexikona 1929)

A germánok írásjeleiket runáknak nevezték. A „run" szó az ó-északi germán nyelven titkot jelentett. Tacitus római történetíró I. században írt *Germania*-jából megtudhatjuk, hogy a nemzetségfők a gyümölcstermő fák ágait levágva, ezekre jeleket rónak, majd az ágakat egy fehér vászonra dobják. A nemzetségfő az égre tekintve találomra kiválaszt hármat e rótt botokból, és ezeknek betűiből következtet a jövőre.

A későbbi Németország területén a 24, Angliában a 33 betűből álló runaváltozat terjedt el. Hrabamus Maurus fuldai apát a IX. században egy 16 betűs változatot jegyzett le nyelvtankönyvébe. Ennek első 6 jegyéről nevezzük futhark-nak a runák betűsorát.

A runák a kelta-germán területeken a VIII. századig voltak használatban. Ekkor a római kereszténységre térítéssel együtt a latin betűket is rájuk kényszerítették. A kelta ősműveltség emlékeit azonban már évszázadokkal korábban gyomlálgatták a térítők, pótolhatatlan kárt okozva. Szent Patrick, Írország védőszentje és apostola (Kr. u. 380-460) személy szerint 180 kelta nyelven írt könyvet égetett el. Hát fura egy védőszent az ilyen, annyi szent! Itt most nem térünk ki a magyar rovásírás megsemmisítésére irányuló hasonló hatékony intézkedésekre.

A svédek dicséretére legyen mondva, ők még a XIII. századig kitartottak a runaírás mellett, megbecsülve hagyományaikat. Ősműveltségünk tiszteletére nálunk sem lehet panasz, egyre több kutató, oktató, tanuló használja a rovásírás betűit, Szakács Gábor évente az egész Kárpát-medencére kiterjedő versenyeket szervez, bár a hivatalos tudomány továbbra is kitart amellett, hogy a magyarokat a X-XI. századi nyugati térítők tanították meg a betűvetésre.

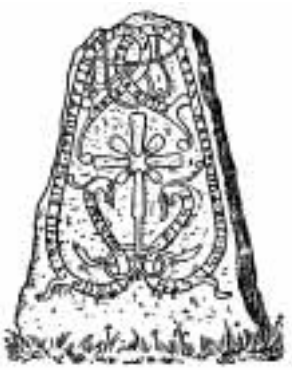

Svédországban több mint 2500 runafeliratos kő maradt fenn, Dániában 300, Norvégiában, Izlandon, a Man szigeten, az Orkney szigeteken újabb 500. A leghosszabb szöveg a svédországi Rök sziklán olvasható, csaknem 800 jelet tartalmaz és a IX. században készült. A legtöbb követ halottaik emlékére állították és ma nemzeti kincsnek tekintik őket. (Képünkön nem a Rök Szikla látható)

A runák eredetéről a kutatók különféle meggyőződésre jutottak. Nem tévedtek nagyot azok, akik az ógörög vagy etruszk származást igyekeztek bizonyítani, hiszen ezek a mi Kárpát-medencei ősírásunk gyermekei. Hivatalosan a runákat az etruszk írás alpesi változatának tekintik.

A runa írás iránya többnyire jobbról balra haladt. Néha a betűket elfordították, vagy fejre állították, ők bizonyára tudták miért. A sorok kanyarodása gyakran busztrofedon, azaz ökörszántás szerű, vagy az emlékkő kanyargó mintázatát követik.

A runákról a germán mitológiában is szó esik. E szerint Odin (Wotan) a főisten 9 éjjelen át függött egy fán, mintegy áldozatot vállalva, hogy megtudja a runák titkát. Bragi, a költészet istene runajeleket visel a nyelvén. Odin fia, Baldur pedig a világ végén a holtak országából kiszabadulva aranytáblákat talál, amelyekre runákkal vésték népe történelmét.

Runafeliratos tárgyak napjainkban is felbukkannak. A *Turán* című eredetkutatással foglalkozó lap 2000 október – novemberi számában Dr. Erdélyi István és Szöllősy Kálmán írt a Mohács környéki Lippón előkerült, 12 jelet hordozó orsógombról.

Jelen írásunkban egy runafeliratos ezüsttárgyat mutatunk be, amely lehet pecsételő, amulett, esetleg ünnepélyes alkalmakkor viselt köpenyt, palástot nyakban összefogó díszgomb. Átmérője 2,7 cm, magassága fogantyúval együtt 3,5 cm. (Felső ábra, fénykép Veres Nándor)

Pecsételőket, bélyegzőket igen régóta használ az emberiség díszítésre, méltóság, vagy tulajdonjog jelzésére, hitelesítésre.

László Gyula Vértesszőlőstől Pusztaszerig című könyvében (1974) egy, a Körös műveltségből származó, tehát 6-7000 éves bélyegzőt láthatunk.

Ha az itt részletezett tárgy egy pecsételő, akkor a negatív képet látjuk, így át kell tennünk pozitív képre. A felirat indító és egyúttal záró jegye a ᛋ , amely a pajzs szerű középső rajzolat alatt helyezkedik el. A runa ábécékben ilyen betű nem található, igen hasonlít viszont a magyar rovásírás NT jelére, amely egyúttal a „Szent" szó képjele is. Jelen tárgyunkon szintén áldást osztó jelzés lehet, vagy pap, szentnek tartott ember volt a tulajdonosa. (Rajz: Barta József)

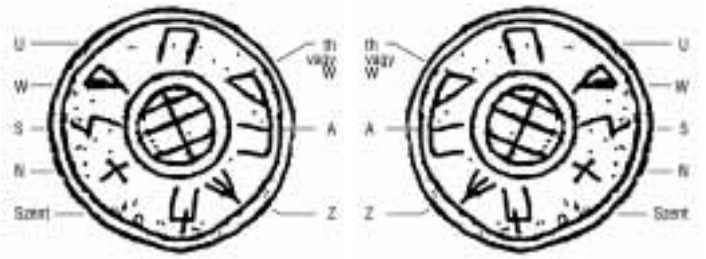

A tárgy felirata (balra) A lenyomat felirata (jobbra)

A lenyomaton e jeltől jobb felé haladva első betűnk az N, a második az S, harmadik a W, negyedik az u. Az ötödik TH (vagy W) betűt a száránál összerótták a fejjel lefelé fordított A-val. Összerovás a runáknál és más, elődeinktől átvett írásnál alig fordul elő. Betűkötések alkalmazása szinte kizárólag a magyar rovásírásra jellemző. Hogy itt megjelenik, arra utal, hogy a tárgyat a runákat jól ismerő szkíta, hun, vagy avar, tehát rovásíró mester készítette barátságból, emlékül, vagy megrendelésre. Hetedik betűnk a Z, majd ugyanaz az áldást, „Szent"-et jelentő képjel zárja a betűsort.

Pecsételőnknél tehát a lenyomat felirata: N, S, W, U, TH, (vagy W), A, Z.

Amennyiben amulett vagy díszgomb, a betűk a tárgyon jobbról balra haladva: Z, A, TH (vagy W), U, W, S, N.

A tárgyon található 8 jelből formailag azonos a magyar rovásírással 7, a pelazggal 4, az ógöröggel 6, az etruszkkal 5. Ez szintén azt bizonyítja, hogy közös forrásból erednek, annak ellenére, hogy a hangérték egyezés nem számottevő.

A középső pajzsszerű minta díszítés vagy címer. A tárgy korát a latin betűs írás térhódítása, tehát a VII. század elé kell tennünk, amennyiben nem titkos társaság pecsétjéről vagy jelvényéről van szó, mert később már nem használhatták volna nyíltan.

Mivel az úgynevezett közönséges runák és a gót, markomann, svéd, norvég runák között némi formai és hangértékbeli eltérés van, az egyértelmű megfejtés nehéz. Ahogyan egy runaszakértő mondta: minden feliratnak annyi megoldása van, ahány kutató dolgozik rajta. Hasonló az eset Nagyszentmiklósi Kincsünkkel is. Ez azonban egyáltalán nem tréfás, hiszen a régi korok műveltségének elpusztítói bennünket, késői utódokat is kiraboltak.

Egy avar orsókarikáról

Bizony, bizony voltak nekünk rovásíró avar elődeink is, még ha az évszámokkal bűvészkedő idegen, Heribert Illig durva beavatkozásával a magyar őstörténetbe, el is akarja tüntetni őket feneketlen bűvészzsebében. Higgyünk mi csak magyar régészeinknek, történészeinknek, Fettich Nándornak, László Gyulának, Móra Ferencnek, Fehér Mátyás Jenőnek, Szádeczky-Kardoss Samunak, Kiszely Istvánnak, Bakay Kornélnak...

Eddig csaknem 60 ezer avar sírt tártak fel, s a sírban fekvők a mi hús-vér elődeink voltak, ne tagadjuk meg őket, védjük őket, mint ahogyan ők is védték a Kárpát-medencei hazát nekünk, utódoknak.

Móra Ferenc *Igazlátók* című könyvének borítóján (Móra Könyvkiadó, 1979) két gyönyörű tűtartó és két orsógomb, azaz orsókarika látható. S az egyik karikán rovásírás! Hogy mik is ezek az orsókarikák, azt Móra Ferenc olyan szépen leírta, olvassuk tőle!

„A legősibb emberi találmányok egyike az orsókarika is, amiről ma már a falusi asszonyok sem igen tudják, hogy micsoda. Ez a nehezék adott tartást az orsópálcának, amit a fonóasszony fonáskor pörgetett az ujja közt. Nem csak az ókori népek ismerték, hanem már a kőkor asszonya is dolgozott vele, s már annak is a sírjába fektették az orsópálcát, valószínűleg a gombolyaggal együtt. A fonál és fapálca természetesen elpusztult és a földben csak az orsókarika maradt meg, amit rendesen agyagból gömbölyítettek, s ki is cifrázták mindenféle geometrikus díszekkel. Ezek a legközönségesebbek, s előkerülnek minden ásatásnál. Én azonban már találtam üvegből is, borostyánból is, és ami még ennél is nagyobb ritkaság, ametisztből és hegyi kristályból is, sokszögletű briliáns formára csiszolva. Nem is hittem, hogy orsókarikákból van valahol a miénknél változatosabb kollekció.

Most aztán Fehér-tó rámcáfolt. Nem is egyszeresen. Először egy kis ólomkarikával, másodszor egy lapos csont orsókarikával... a mienk mellcsontból készült. Mégpedig emberi mellcsontból. Hogy aztán a szeretett hitveséből-e, vagy a hűtlen szeretőéből, azt majd akkor döntjük el, amikor regényt írunk azokról a földalatti kánokról és kánnékról, akik már ezt sem bánják.

De a Fehér-tónak még mindig nem ez az orsószenzációja. Hanem az, hogy találtam egy fából faragott orsókarikát, mégpedig valószínűleg tölgyfából valót. Az irodalmunkban nem találom párját. Hiszen a koporsó is porrá válik pár száz esztendő alatt, hát ezerötszáz év alatt hogy ne enné meg a fát a föld... A Fehér-tó szikes talajában a véletlen

megmentette az ős barkácsolónak ezt az egy kezemunkáját. Majd ha egyszer lesz hely a múzeumunkban, hogy ezt is kitehessük, ezt okvetlenül bársony vánkoskára tesszük, és a lelkére kötjük a vasárnapló nemzetnek, hogy ezt áhítattal nézze. Mert, aki azt bicskával kifaragta az asszonyának, kemény, árva tölgyből, az volt az ő igazi őse."

Eddig tartott Móra Ferenc ismertetése, nézzük, mit tudunk hozzátenni a szakirodalomban eddig még nem szereplő rovásemlékről!

Lelőhelye Szeged, Fehér-tó. Kora hozzávetőleg 1400-1200 év. Mérete nincs megadva. Nagy valószínűséggel égetett agyag, de egy hajszálnyi esély van rá, hogy ez a tölgyfa orsókarika.

A rovásjelek középről, jobbról balra haladva: D, T, I, S, SZ. Számítógéppel kinagyítva a szaggatott vonallal jelzett karcolatokat kapjuk.

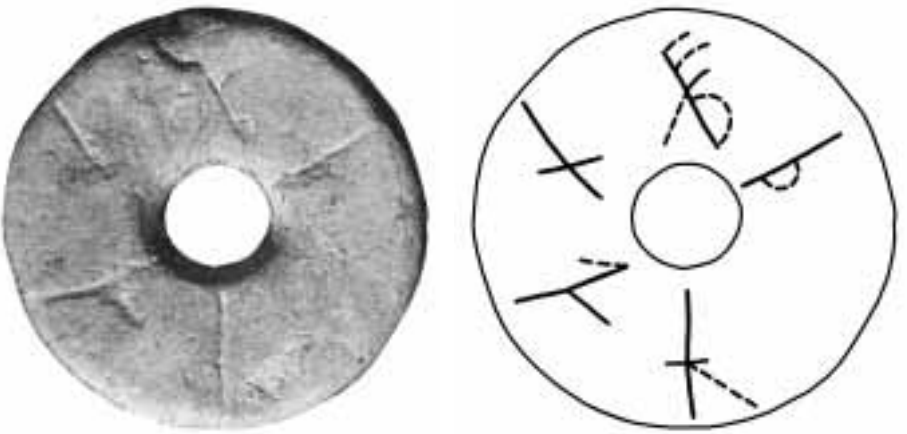

Így jobbról balra haladva: SD, TJ, I, BAL vagy BÁL, TAL vagy TÁL és SZA betűk, szótagok, szavak tűnnek elő.

Amennyiben a kitörés egy S betűt takar, a részlet a következőkből állna össze: BSAL vagy BSÁL, TSAL vagy TSÁL

A többszörösen összevont jelek általában nemzetségek névjelei, tamgák. A betűk párhuzamaiként igen sok emléket felsorolhatnánk, de nézzük itt csak az avarkoriakat, Fehérné Walter Anna és Forrai Sándor könyveinek segítségével: Jánoshidai és Szarvasi tűtartó, Battonyai gyűrűk, Würmlachi sziklafelirat, Enns vidéki cseréptöredék. Ez utóbbi kettő Bornemissza Katalin gyűjtése.

Hogy az orsókarika anyagáról és méretéről pontos adatokat nyerjünk, fel kell majd keresnünk a Szegedi Móra Ferenc Múzeumot, vagy felkelteni a szegedi rovásírók érdeklődését becses avarkori írásemlékünk iránt.

A kijevi felirat

Radics Géza történész *Eredetünk és őshazánk* című művének nem csak külső borítóját díszíti rovásírás, hanem az 51. oldalon (2002. kiadás) található a nemzetközi érdeklődést kiváltó kijevi – más forrásban **szmolenszki** – sziklafelirat.

Fehérné Walter Anna *Az ékírástól a rovásírásig* című nagy művéből (Buenos Aires 1975) megtudjuk, hogy 1873-ban egy gránit tömbökből álló építmény kövének egyik felén a rajzon látható felső, másik felén az alsó sort fedezték fel.

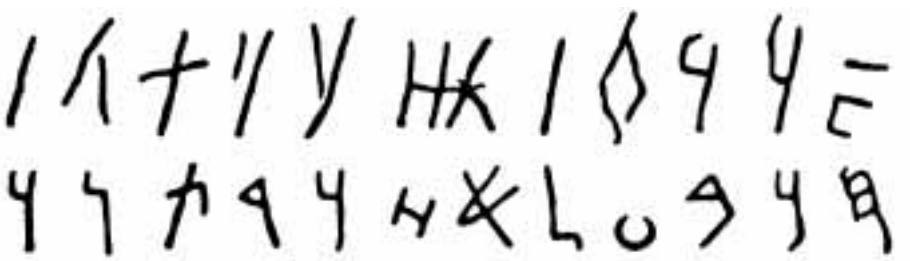

A képeken általában szerepel egy harmadik, héber betűkből álló sor, amely nincs a kövön, csupán Aloys Müller olmützi íráskutató feljegyzése, aki héber nyelvű megfejtést adott.

Ezt egy bécsi szaklap elfogadhatatlannak minősítette nem csak a félreismert betűk miatt, hanem azért is, mert a zsidók semmi esetre sem emeltek volna Baál pogány istennek emlékkövet.

Radics Géza *A környezet és létfeltételek hatása a nyelvek kialakulására* című könyvében ismerteti Pecze László véleményét, aki nem hiszi, hogy a kijevi feliratnak bármi köze is lenne a magyarokhoz és a legfelső sort szidoni-föniciai betűknek tartja.

G. Crowbuck new york-i írásszakértő szerint a két sor azonos szöveget takar, amelynek közepe táján a SZABIR(TA) szó olvasható.

Fehérné Walter Anna felhívja a figyelmünket, hogy a rovásjelek meglehetősen sérültek. Ez bátorított fel arra, hogy néhány jelet kiegészítsek, egyet pedig betoldjak a felső sorban, amely határozott véleményem szerint az ősi magyar rovásírás betűiből áll.

Az ősi magyar rovásírás betűi és hangértékei:

SZ S D(i?) Ü T R S SZ K A Ü Z

Friedrich Klára által kiegészített betűk és a megfejtés:

Z Ö D Ü T *eG eR eS* I K A Ü *Ze*

Az E magánhangzók, valamint egy G betoldásával jobbról balra haladva megfejtésem a következő:

„EZ Ü AKI SEREGET ÜDÖZ"

Mai hangzással: Ez ő, aki sereget üldöz.

Az üldöz szóban, az L a mássalhangzó torlódás áldozatává vált. Forrai Sándor *A magyar rovásírás elsajátítása* című tankönyvének (1996. 72. oldal) szabálya szerint rövidítéses rovásírásnál a torlódó mássalhangzó egyik tagja elhagyható, szópéldája ZÖD (zöld)

Felmerült még bennem, hogy az „üdöz" jelentése időz, időt eltölt, azonban mivel a rovássor második betűjét az Ü-t a mai Ő hangértékkel ruháztuk fel, ugyanabban a szövegben már nem adhatunk neki másik hangzást, még ha mindhárom (Ü,Ö,I) magas hangrendű is.

Megfejtésemet lehet vitatni, de abban biztos vagyok, hogy a felső sor esetében az ősi magyar rovásírásról van szó, ezt néhány párhuzammal szeretném alátámasztani:

Tászok-tetői feliratos kövek (Újkőkortól)
Jánoshidai avar tűtartó (Csallány Dezső rajza, VII-VIII. sz.)
Margit-szigeti kő (XIII. század)
Ladánybenei gyűrű (XIII. század)
Pomáz-Klisszai gyűrű (XIII. század)
Esztergomi gyűrű (XIV. század)
Homoródkarácsonyfalvi felirat (1495)
Csíkszentmártoni felirat (1501)

A föniciai betűk és hangértékeik
a Tolnai Világlexikona (1927) alapján:

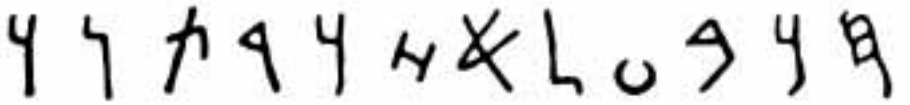

K N S R K Z A L O B K H

A külföldi szakértők a két betűsor formai azonosságát hangsúlyozzák. Első rápillantásra a jelek valóban hasonlítanak, bár nem tudhatjuk, hogy a másolat mennyire hű az eredetihez. A hasonlóság nem véletlen, hiszen a *Tatárlaka titka* című dolgozatom (2004) célja éppen annak bizonyítása volt, hogy az európai és ázsiai térségben a mi Kárpát-medencei elődeink terjesztették el az írást, s a föniciai, etruszk, türk rovásírás és a germán runaírás, a náluk évezredekkel idősebb, ma székely-magyarnak nevezett írásunkból származik. Pl. a föniciai írás első emlékei csak Krisztus előtt 1300 táján jelentek meg.

A kijevi rovásfelirat felső sora legkésőbb a honvisszafoglalás idején keletkezett. Amennyiben a gránit tömbre – amely feltételezhetően egy megalit építmény része volt – az építmény készítésével egy időben került, akkor egészen 6-7000 évvel ezelőttig visszamehetünk a felső sort illetően.

Újpesti rovásemlékek

Rovásírásos emlékeink száma örvendetesen gyarapodott két darabbal. Egy kedves barátunk, Torzsa Margit hívta fel a figyelmemet az Újpesti Helytörténeti Gyűjteményben (1043 Bp. Berda József u. 48.) látható két rovásírásos cseréptöredékre. Köszönet Szöllősy Marianne helytörténetigyűjtemény-vezetőnek, aki lehetővé tette alapos megtekintésüket, fényképezésüket, valamint a tájékoztatásért, hogy a Duna újpesti szakaszának partjáról kerültek a gyűjteménybe.

A tárlóban, amelyben több más régészeti lelet mellett a két rovásemléket elhelyezték, a következő ismertető olvasható: *„A honfoglalás korában a Duna partvidékén feküdt a vezértörzs szállásheLye, Anonymus szerint 904-től itt táborozott Kurszán fejedelem. A közeli átkelőhely (a mai Káposztásmegyer és Római fürdő között) és a jó halászati lehetőségek miatt ez a terület a magyarok állandó lakóhelyévé vált."*

A kisebbik töredék kb. 2x3 cm méretű. Égetett agyagból készült szürkésfehér mázas edényből származik. A rovásírás jobbról balra halad. A jobb oldalon ᚬ (G) vagy ᚭ (L) betű részlete. Utána ᚩ (A vagy Á) végül ᚱ (M) betű látható. A töredék olvasata: GÁM vagy GAM; LÁM vagy LAM, ez utóbbi talán a TÁLAM szó részlete. A betűket utólag karcolták az edénybe, ezt mutatja körülöttük a máz lepattogzása.

A nagyobb cserépdarab mérete kb. 5x7 cm. Égetett agyagból készült, szürkére festett korsó töredékének látszik. A darab a korsó alsó részéből származik, a mellékelt rajz szerint. A betűk kiégetés és festés előtt kerültek a korsóra, amelynek alsó részén futott körbe a felirat. Ebből az ᛒᚠᚼᚩᛗᛞᛘ szövegrészlet maradt meg. A szintén jobbról balra haladó szöveg latin betűkkel: UKROGYAM, vagy UKROGYÁM. Számítógépen erősen kinagyítva azonban az ᚼ (R) ᚺ Cs-nek tűnik, a ᚠ (GY) felső keresztvonala pedig mintha csupán anyaghiba lenne. Ebben az esetben az olvasat: UKCSODÁM.

A töredék és feltételezett helye a korsón

A korsótöredéken néhány centiméterrel feljebb újabb rovásjeleket figyelhetünk meg: ᛁ (J), egy azonosíthatatlan jel, ᛩ (P), ᚺ (R) és ᚫ (A vagy Á). A ᛁ (J) betű felett egy címer vagy pajzs elmosódott mintázata látható.

A rovásjelek párhuzamai utalhatnak a két töredék korára. Ezek feldolgozása még további kutatást igényel. Egyelőre többek között időrendben a ladánybenei edényen (4-5. század), a szarvasi csont tűtartón (7. század), a botnaptáron (12.-13. század), a bögözi, székelyderzsi feliratokon, a nikolsburgi ábécén (15. század), a konstantinápolyi, a rugonfalvi és dálnoki feliraton, Szamosközi István feljegyzéseiben (16. század), valamint Kájoni János ábécéjében találtam hasonló jellegű betűket.

Feltételezésem szerint, amelyet a tárló magyarázó szövegére és a rovásemlék párhuzamokra alapozok, a töredékek a 9., 10. századból származnak. Megtalálási és kiállítási helyük alapján javaslom, hogy nevezzük őket Újpesti Rovásemlékek-nek.

Magyar Demokrata, 2005/8
Újpesti Helytörténeti Értesítő 2006/Június

Szentkatolnai Bálint Gábor megfejtése a Nagyszentmiklósi Kincsről

Szentkatolnai Bálint Gábort (1844-1913) ismereteink alapján joggal nevezhetjük bolygónk egyik legtehetségesebb nyelvészének. A rovásírókat ezért büszkeséggel tölti el, hogy nagy tudósunk ismerte, gyakorolta a rovásírást, és ezen a területen is emlékezeteset alkotott.

Katolikus családban született, de Pál és Péter apostol iránti gyerekkori félelme, valamint a római katolikus vallás ellentmondásai miatt időközben áttért az unitárius hitre. Őseink írásával már gyermekkorában találkozott. Nagyapja, az előkelő családból származó Kondrát András nem használta a latin betűs írást, feljegyzéseit fára rótta és e betűk kőbe vésésével is foglalkozott.

Valószínű, hogy Bálint Gábor öccse Benedek, e nagyapa hatására vált tehetséges fametszővé, munkáiból Budapesten és Kolozsváron kiállítást rendeztek, és Munkácsy Mihály őt alkalmazta legszívesebben fametszetek készítésére.

Bálint Gábor a hun-magyar írást alaposabban Csíksomlyón sajátította el, középiskolai tanulmányai alatt. Később, oroszországi, törökországi, mongóliai utazásai során ennek a tudásnak nagy hasznát vette, gazdag rovásírásos gyűjteménnyel tért haza, amelyet a Tudományos Akadémiának benyújtott. Maga Arany János is, az Akadémia főtitkáraként, szívén viselte mind Bálint Gábor, mind az összegyűjtött anyag sorsát, amelyről azonban hiába várta a tanulmányt. Hunfalvy Pálnak, az Akadémia főtitkárának ugyanis az volt a határozott álláspontja, hogy a magyaroknak a kereszténységre térítés előtt nem volt saját írásuk. Ezt a *Die Ungarn oder Magyaren* című írásában (1881) fejtette ki: *„Ob die Ungarn oder Magyaren vor ihrer Christianisierung die eigentliche Schreibkunst geübt haben, ist das unbekannt…”*.

Természetesen németül ítélkezik, hiszen magyarul csak törve, igen rosszul beszél. Fehérné, Walter Annától tudjuk, hogy Hunfalvyt az Akadémián „égető" gúnynévvel illették, mert az ő kutatási irányvonalát megkérdőjelező forrásmunkákat, gyűjteményeket elégettette. Így Bálint Gábort többek között rovásírás-gyűjteménye és hun-magyar rokonságot bizonyító történelemszemlélete is kizárta az Akadémia kegyeltjei közül. Budenz Józsefet pedig személyes bosszúvágy fűti, mivel az ő cseremisz nyelvtanát Bálint Gábor kipróbálta a helyszínen és a cseremiszek egy szót sem értettek belőle.

Arany János megkísérli kibékíteni a szembenálló feleket, de Bálint nem enged. Arany két epigrammában örökíti ezt meg:

„Igazi vasfejű székely ez a Bálint,
Nem arra megy, amerre Hunfalvy Pál int."

„Szegény Bálint Gábor, boldogtalan góbé
Amennyit Te szenvedsz, mi ahhoz a Jóbé."

Egy részlet Bálint Gábor önéletrajzi naplójából:

> *"1874-ben átköltöztem a Szentpétervár melletti finn telepre, hogy elhomályosodni kezdő finn nyelvtudásomat felújítsam. Nem mintha Hunfalvy és a porosz-szláv Budenz nyelvészetének helyességét elismertem volna, hanem mert ismerni akartam, amit tagadtam... Eleget is bántott az, hogy nem volt a bizonyos tekintetben szegény budapesti Akadémiában senki, aki azt kérdezte volna a finnező akadémikusoktól, hogy láttak-e már igazán turáni nyelvtant? Az igaz, hogy a lelkes Toldy Ferenc nem egyszer kiáltott oda a finn mestereknek: Tudjanak az urak előbb magyarul, s csak azután akarják magyarul tanítani az akadémiát!".*

Igen szorgalmas és alapos kutató volt, pl. Zichy Jenő gróf 1895-ös kaukázusi expedíciójukon némileg rosszalva jegyzi meg, hogy Szádeczky-Kardoss Lajos és Bálint Gábor egész nap a könyvtárakat búvják.

1892-ben egy útjáról hazatérve örömmel üdvözli Fischer Károly Antal könyvét a hun-magyar írásról. Ebben olvas a Nagyszentmiklósi Kincs feliratainak megfejtési kísérletéről, s ő is beáll a megfejtők sorába.

Tanulmánya a *Pesti Hírlap* 1892/11/20. (november 20-i) számában jelenik meg, *Attila kincse* címmel. Itt jegyzem meg, hogy sok történésznél alaposabban ismerte Attila hun király családfáját. A RÓ, ROV igét pl. kapcsolatba hozza Attila nagybátyjának, Rua, Rova, Roga hun királynak nevével.

Mint tudjuk a Nagyszentmiklósi Kincs 14 edényén rovásfeliratok vannak. Igen sok kutató kísérletezett megfejtésükkel, de csak kevesen voltak, akik magyar nyelvű eredményt közöltek. Bálint Gábor közéjük tartozik, továbbá igen szépen hivatkozik megfejtő elődjére, Fischer Károly Antalra.

A kincsen poncolt és karcolt feliratok találhatók, a poncoltak együtt készültek az edényekkel. A leghosszabb felirat a 8-as tálkán olvasható, Bálint Gábor megfejtése:

„Gulyas pesghán pecsenüj kenez, azaz Gulyas kán besenyő kenéz." A Gulyás nevet a Ghyla, Gyula nemzetséggel hozza kapcsolatba.

A 9-es, 10-es tálkán, az ivókürtön (17), a 22-es és 23-as kelyhen ugyanaz a poncolt felirat fordul elő, jelentése: *„Nagy kenyezics Pesur"*, ami itt nem személynév, hanem méltóság.

A 3-as, 4-es korsón ismét a Gulyás, azaz a Gyula nemzetség neve szerepel, nem poncolva, hanem karcolva.

Az 5-ös korsón és a 10-es tálkán az *„Új vízen túli Kér, illetve a Nádas Kér"* a készítés helyére utal.

A 6-os korsón egy bekarcolt figyelmeztetés: *„A hosszú élethez víz kell."* (És nem bor – Sz. B. G.), valamint az ötvös neve: *„Ghesen Szelyezs"*.

A 15, 16-os nyeles tálkákon a *„Kis edényem"* olvasható.

A 23-as kelyhen ismét a készítő neve: *„Ghesen Szelyezs"* és a *„Ghetely"* szó, amely az ötvös születési helyére utal, *„Keteji Gesen Szejezs"*. (Ugyancsak Keteji az a Székely Tamás, aki a konstantinápolyi rovásfeliratot véste 1515-ben.)

Összefoglalva: Bálint Gábor szerint a kincs nem Etele (Attila) királyé volt, hanem egy későbbi besenyő fejedelem családjáé.

A sok idegen nyelvű megfejtés mellett magyar olvasatot adott a már említett Fischer Károly Antal 1899-ben, Bálint Gábor 1892-ben, Debreceny Miklós 1914-ben, Baráth Tibor az ötvenes, Pataky László pedig a hatvanas években.

Gyűjteményének rovásíráshoz kapcsolható részéről ezt írja:

„Örömmel kísérelném meg a dél-szibériai feliratok megfejtését is, de az én fölirat gyűjteményemet a sors sok hányódás alatt tönkre tette, s addig míg ama föliratok másolatát nem bírjuk…csak a mi írásunkkal való egyezést tekinthetjük biztosnak." (Pesti Hírlap 1892/11/20)

Ezeket a feliratos kőoszlopokat, sziklákat, kőszobrokat 1720-tól kezdve folyamatosan fedezték fel a kutatók a Szaján hegységet áttörő Jenyiszej vidékén. Kül tegin és Bilge kagán rovásfeliratos síremlékeinek felfedezését egy Jadrincev nevű orosz földrajztudós nevéhez kötik 1887-ben. Mivel Bálint Gábor 1871 és 1874 között járt Mongóliában feltehető, hogy megelőzte az orosz kutatót a felfedezésben.

Bálint Gábor tudományos pályafutását és életét a nem magyar irányítás alatt álló Tudományos Akadémia ellentmondást nem tűrő finnugor szemlélete tette tönkre. Ez a szemlélet fosztotta meg gyűjteményének egy részétől és attól, hogy a fennmaradt részt feldolgozhassa.

Idegen földön, gyakran nem kutatással, hanem méltatlan munkahelyeken kellett idejét és tehetségét elpazarolnia, pl. török tisztviselőként kecskebőr tömlőkből készült tutajon járta be a Tigris és az Eufrátesz partjait. Felesége mindenütt hűségesen vállalta vele a nyomorúságot. Hazaszeretetét azonban a megpróbáltatások és az itthoni mellőzés ellenére sem vesztette el. Az idegenből így ír barátjának:

„Hazámban átélt egész múltam oly keserű, hogy amikor rá gondolok, magamon csodálkozom, hogy iránta szívemben még mindig kiolthatatlan szeretetet érzek."

Csak 50 évesen kapott tanszéket a Kolozsvári Egyetemen (Budenz 25 évesen, magyartudás nélkül a Tudományos Akadémia levelező, majd 35 évesen rendes tagja lett). Itt a japán, török, tatár, mongol, mandzsu, koreai, kabard, finn nyelveket oktatta. Ez utóbbit csak azért tanulta meg, hogy cáfolni tudja a finnugor elméletet. Könyvet írt *A honfoglalás revíziója* címmel, amelyben a hun-székely-magyar rokonságot igazolja. 1897-ben elindította a hazai eszperantó mozgalmat, amelynek nyelvtanát is megírta.

1913-ban, 69 éves korában Temesváron éri a halál. Katolikusnak született, áttért az unitárius hitre, és a kézdivásárhelyi református temetőben nyugszik.

Az Akadémiai kiadású lexikonok igen szűkszavúan írnak róla, pl. az 1960-as kiadású *Új Magyar lexikon* három sort szán rá, ugyanebben egy Bolgár Elek nevű kommunista jogász 25 sort kap. *A Magyar Életrajzi lexikon* (Akadémiai Kiadó, 1969) bővebben ír róla, de ezt így fejezi be: *„A magyar őstörténetről azonban zavaros és kalandos elméletekhez ragaszkodott."*

Bakay Kornél: Szegény Budenz (Magyar Nemzet 2004/5/15)

Fehérné Walter Anna: Az ékírástól a rovásírásig (Buenos Aires, 1975)

Pesti Hírlap 1892/11/20.

Szádeczky Kardoss Lajos: Zichy expedíció, 1895 (Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó, 2000)

Tharan-Trieb Marianne: Múltadban nincs öröm (Dobogó, 2003/12)

Zágoni Jenő szerk. : Szentkatolnai Bálint Gábor válogatott írásai (Bp. 2005)

Friedrich Klára: A rovásírás fontossága és néhány jelentőse képviselője (Előadás a Magyarok Világszövetsége VI. Világtalálkozóján, 2004/6/4)

Friedrich Klára: Szentkatolnai Bálint Gábor megfejtése a Nagyszentmilósi kincsről (Előadás a Forrai Sándor Rovásíró Kör Napján, 2006/3/25)

Friedrich Klára: Szentkatolnai Bálint Gábor rovásírásos tevékenysége (Előadás a Bálint Gábor tudományos tanácskozáson, 2006/12/8)

Pótnyomozás a kiskunhalasi rovásírásos pálcák ügyében

1903 november 30-án Szily Kálmánnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának vezetésével összeült egy bizottság és határozatban rögzítette, hogy *„...a rovott betűs szöveg-írás, közönségesen rovás-írás a magyar nép között nem él."*

Minden korban voltak emberek, embercsoportok, akik valamely alantas cél érdekében határozatokkal igyekeztek meghamisítani az igazságot. Gondoljunk csak Trefort Ágostonra, aki 1877-ben határozati úton rendelte el finnugor származásunkat és nyelvrokonságunkat. Ahogyan erre a képtelenségre, úgy Szily Kálmánék határozatára is rácáfolt a valóság.

1925-ben ugyanis Madarassy László néprajzkutató, aki már előzőleg tanulmányt közölt a hajdúszoboszlói számrovásokról, felfigyelt egy újságcikkre. Ebben arról esett szó, hogy Kiskunhalas város levéltára 16 darab fapálcát őriz, amelyeken rovásírás van. Madarassy leutazott Halasra és Nagy Szeder István építész, várostörténész segítségével megismerte a pálcák történetét, lefényképezte őket, valamint megállapította, hogy a 16 darab, ujjnyi vastag és 20-32 cm hosszúság közötti pálcán szabályszerű, jobbról balra haladó és a pálcák végén visszaforduló rovásírás van, szóelválasztó pontozással, magánhangzó kihagyással és összerovásokkal.

Nézzük tehát röviden a pálcák szinte bűnüggyé fajult történetét!

1802-ben a halasi polgárok panaszt tettek a városi elöljáróságnál, hogy a határban néhány földtulajdonnal nem, csupán földbérlettel rendelkező juhász állatainak száma úgy megszaporodott, hogy ez a „törzsökös" földbirtokos, szintén juhtartó lakosság érdekeit sérti. Ezért a városi tanács 1802 júniusában a templomok előtt kihírdette, hogy a földetlen lakosok legfeljebb 60 juhot tarthatnak s a felesleget Demeter napjáig (szeptember 17, vagy október 26) el kell adniuk. A tanácsi jelentés szerint azonban a juhászok a rendelkezéseket nem teljesítették, ellenben *„October Hónap végén 16 darab fátskákra mettzett fenyegetődző tsúfos szavakat vetettek a Város ablakába; mellyek magyarázattya ideadnectáltatván, ezeknek megvisgálására el rémül az ember, hogy ezeknek Istentelen kigondolója és kifaragója azt a sok ezer Lelkekből álló hasznos közönséget, melly őtet mindennapi kenyerével élteti, Városon és pusztákon való gyújtogatással, végső pusztulásra juttatni Istentelenül szándékozik..."*

S hogy nem csak a juhászok, hanem a városi elöljáróság is ismerte még ebben az időben ősi írásunkat, bizonyítja, hogy Tooth János aljegyző át is írta latin betűre a jegyzőkönyv számára a pálcák szövegét.

Néhány példa a „fenyegetőző rovások"-ból:

1. pálca: „No te vér szopó Péter te kezdted még mindég..."
3. pálca: „Ki volt ennek indítója megfogja bánni az egész Város miért bántyátok szegényeket"
7. pálca: „Szegényeket rontod Bíró mikor te fülit vágod, próbáld meg ég minden."

A „fülit vágod" értelme, hogy a juh számláló megbízottnak joga volt az engedélyen felüli állatok fülét bevágni, vagy levágni.

A városi elöljárók a gyanúsított juhászokat beidézték, megfeddték, mondván: ha a városban, vagy határában bármi neműű tűz keletkezik, azzal őket fogják vádolni. A beidézettek többsége igen szép régi magyar nevet viselt, például Mákos Mihály, Bukor István, Nyalka Ferentz, Tallér Mihály, Miskei Czifra Tamás, Dudai Mihály, Tarhos András (Árpád fejedelem egyik fiát is Tarhosnak hívták), Bor Antal és Bor István zsellérek (Bor, Hunor fia Thuróczy János és Székely István krónikáiban, a Képes Krónikából pedig tudjuk, hogy Bánk bán a Bor nemzetségből származik).

Visszatérve Madarassy László tanulmányára, a szerző a továbbiakban hozzáértéssel ismerteti az összerovások párhuzamait, amelyeket a csíkszentmiklósi és konstantinápolyi emlékekben talál meg. Néhány helyen módosítja a rováspálcák Tooth János szerinti olvasatát. A halasi rovásemléket fontos bizonyítéknak találja arra nézve, hogy ősi írásunk nem csak Erdélyben, hanem a „Nagy-Magyar Alföldön" és más magyar nyelvű területeken is széles körben használatos volt. A Felvidékről, Ernyei Józseftől közöl olyan adatot, hogy 1588-ban egy határjáráson botokra rótták feljegyzéseiket a hivatalos egyének, valamint még a XVIII. században is botra róva hozza a nép gyónásra a „bűnlajstromát".

Eddig tart Madarassy László igen pontos, sok forrásadatot felsoroló tanulmányának rövid öszszefoglalása, amelynek címe: *A rovással való fenyegetésnek egy XIX. századi emléke (Kiskunhalasi rovásírásos fapálcák). Írta és a Magyar Néprajzi Társaság 1928. évi március hó 28-i felolvasó ülésén előadta: Madarassy László.*

Az írásból további következtetéseket vonhatunk le:

1. Népünk még a XIX. század elején is használta a rovásírást, mivel ebben a magyar nyelv minden hangjára van betű, ellenben a X. században ránk kényszerített, hiányos és tökéletlen latin ábécével 13 hangunkat nem tudtuk lejegyezni. Pl. Vizsolyi Bibliában még a XVI. század végén is így írták az „ÚJ" szót: WY.

Tehát, ha 1802-ben még egy olyan életerős magyar közösség, mint a halasi juhászoké (és bizonyosan volt több hasonló is), használta ősi írásunkat, akkor hála Istennek teljesen megalapozatlan volt a Szily Kálmán féle bizottság határozata.

Fehér Mátyás Jenőtől és Fehérné Walter Annától tudjuk, hogy a táltosok, régi papjaink, gyógyítóink, regőseink rovásírásos jegyzetekből olvasták fel a hősök regéit, a gyógyító eljárásokat, az átörökítendő szellemi kincseket. A betolakodó idegenek és királyaink „vendégei" a X. századtól kegyetlenül üldözték, irtották ősműveltségünket. Népünk ennek ellenére hősiesen és hűségesen megőrízte, megbecsülte, fenntartotta, tovább adta ősi betűinket és e betűk fontosságába, erejébe, bajelhárító hatásába vetett hitét, hiszen mint a jelen példa is mutatja, a hatalmaskodó elöljáróssággal szemben az ősök betűivel lépett fel.

2. A halasi rovásemlék fontos adalék a sokat vitatott busztrofedon, azaz ökörszántás szerint haladó sorvezetéshez is. A botokon a betűk jobbról balra haladnak a bot feléig, vagy a botot markoló kézig, majd a rovó megfordította a pálcát és szintén jobbról balra haladva kitöltötte a sor hiányát, így egymással szemben haladó kettős busztrofedont hozott létre, ahol a megfordításkor leírt betűk fejjel lefelé állnak.

3. Ugyancsak fontos adalékot nyertünk a két K betű használatához, amely alátámasztja azt a régóta hangoztatott, 1999- ben egy tanulmányban is megfogalmazott és azóta újabb adatokkal kiegészített észrevételemet, hogy a K betűk használatára vonatkozó, főként 20. századi szabályokat rovásemlékeink egyáltalán nem igazolják.

A kiskunhalasi rováspálcákon 160 szó olvasható, és 38-ban van K betű. Ezek alkalmazása szintén nem igazolja sem a hangrendi, sem a K betűk szóban elfoglalt helye szerinti szabályokat. A mély hangrendűnek, AK jelnek, vagy vég K-nak nevezett ᛏ csupán egy, a magas hangrendű „Kezdted" szóban szerepel az 1-es számú pálcán. Ugyanakkor a csak két betűben eltérő *„Kezdem"*, szintén magas hangrendű szóban már a ◊-t rótták a 11-es pálcán. A szabályalkotók szerinti magas hangrendű szavakban, vagy magas hangrendű magánhangzók mellett, illetve a szavak belsejében alkalmazandó ◊ betű viszont a további 37 esetben előfordul szó elején, végén, belsejében, magas és mély hangrend esetében egyaránt. A pálcák írói, akik az összerovást, a magánhangzó kihagyást, az ökörszántás sorvezetést nagy biztonsággal alkalmazták és bizonyosan az ősidők óta apáról fiúra szállt eredeti írástudományt őrizték meg, nem igazolják a két K jel használatára vonatkozó szabályokat, mint ahogy megnyugtatóan egyéb rovásemlékeink sem. A halasi pálcákból is azt szűrhetjük le, hogy K hangunk jelölésére a ◊ szolgál, míg a ᛏ szerepe egyértelműen nem bizonyítható. Ezért ősműveltségünk kiirtói, eltüntetői a felelősek.

A betűk formáját, a rövidítések jellegzetességeit megfigyelve azt mondhatjuk, hogy a pálcákra legalább ketten rótták a szöveget. Utal erre a 11. pálca *„kezdem én is, amit kell..."* felirata is.

A pálcák tehát a XII. századi, Marsigli által másolt botnaptár után legnagyobb terjedelmű rovásírásos emlékeink lennének. Igen, csak lennének, mert egyelőre sajnos nem tudjuk hol vannak. A Kiskunhalasi Thorma János Múzeumban Kormos Krisztián, a 2005-ös Kárpát-medencei Rovásírás Verseny egyik győztese, jelenleg már egyetemi hallgató, a múzeum munkatársainak segítségével betekinthetett a jegyzőkönyvekbe és megkapta pálcák fényképeinek leltári számait. Kutatásom a Budapesti Néprajzi Múzeumban folytatódott, ahol az 1937-ben bekerült fényképeket meg is találtuk, magukat a tárgyakat azonban nem. Az 1937-es év törzskönyvében nyomára bukkantunk annak, hogy Madarassy László január 21-én több tárgy reprodukcióját (rajzát, fényképét) adta le, amelyekért 125 pengőt kapott. Ezek között lehettek a pálcák fényképei is. Madarassy László szorgalmas néprajzgyűjtő volt, az 1936-os évkönyv szerint több száz tárgyat adott be, főként gyufatartókat, tükrösöket.

Rendkívül sajnálatos, hogy a „nyomozás" eddigi állása szerint a 16 rováspálcát is besorolhatom eltüntetett, vagy eltűnt rovásírásos emlékeink közé, amelyekről évek óta gyűjtögetem az adatokat. Ha megkerülnének a pálcák, a Néprajzi Múzeum is büszkélkedhetne velük *„A magyar nép hagyományos kultúrája"* című állandó kiállításán belül, ahol most csupán 10 számrovásbotot láthatunk.

Köszönet elsősorban Madarassy Lászlónak, aki a rováspálcák képeit és történetét, ezt a felbecsülhetetlen értékű szellemi kincset átmentette számunkra, továbbá mindazoknak, akik eddigi pótnyomozásomat segítették: Barta József grafikus, Fejér Gábor cégvezető, Kormos Krisztián egyetemi hallgató, Szakács Gábor újságíró, a Budapesti Néprajzi Múzeum munkatársai, úgy mint dr. Sáfrány Zsuzsanna, Dr. Selmeczi Kovács Attila, Szalados Béla, valamint a Kiskunhalasi Thorma János Múzeum munkatársai.

2006. július

1. pálca

2. pálca

3. pálca

4. pálca

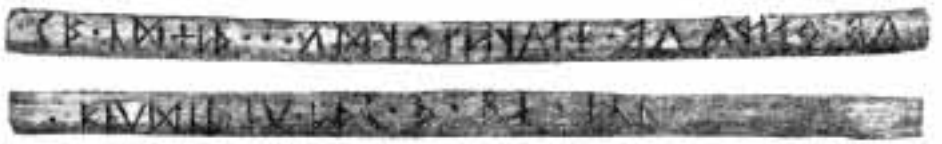

5. pálca

6. pálca

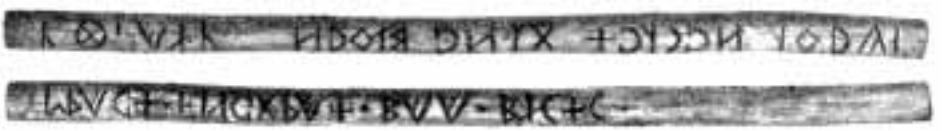

7. pálca

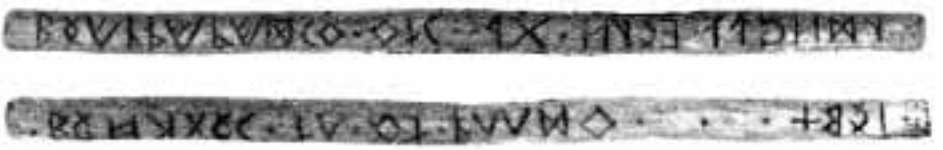

8. pálca

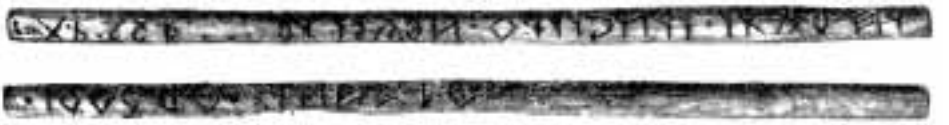

9. pálca

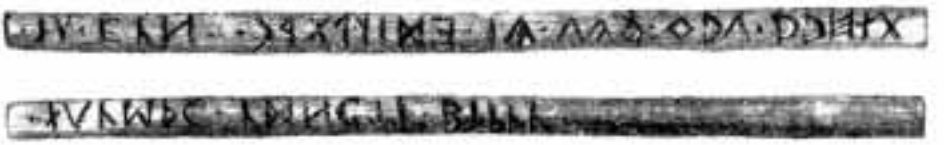

10. pálca

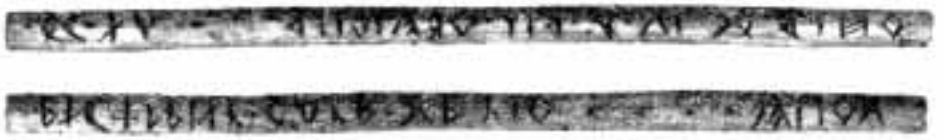

11. pálca

12. pálca

13. pálca

14. pálca

15. pálca

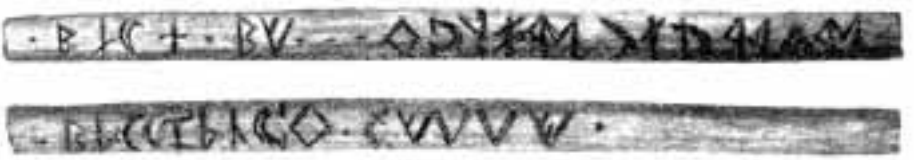

16. pálca

Fenti írásom 2006 novemberében megjelent az Arany Tarsoly című hagyományőrző lapban. Nagyon megörültem, amikor a cikk megjelenése után néhány héttel a következő levelet kaptam Soltvadkertről:

Kedves Friedrich Klára!

A kiskunhalasi rovásírásos fapálcákról írott emlékemet szeretném Önnel közölni. 1956-60 között a Kiskunhalasi Múzeumban láttam néhány pálcát fali tablón kiállítva. Mellettük latin betűs szöveg a régi jegyzőkönyv alapján. A teremőr úgy tudta, hogy a beidézett pásztorok olvasták el a rovott szöveget és az alapján jegyzőkönyvezték. Később a múzeum képtárrá alakult, a régészeti leleteket raktározták. A rováspálcák talán még most is ott hevernek a pince mélyén.

További munkájához sok sikert kívánok:

Király Sándor

2007. február 16-án a kiskunhalasi Silády Áron Református Gimnáziumban a Hazatalálás Baráti Kör meghívására tartottunk előadást a rovásírásról. Nagy örömünkre az előadás végén Szakál Aurél, a kiskunhalasi Thorma János Múzeum igazgatója bejelentette, hogy megtalálta a pálcákat, amelyeknek eredetisége véleménye szerint még további bizonyításra szorul.

A rovásírás szó védelmében

Örömmel tapasztalható napjainkban a rovásírás újjáéledése, ezt bizonyítják könyvek, tanulmányok, gyűjtések, megfejtések, rovásíró körök, versenyek, előadások és még újság is. Ezt az újjáéledést akarják eltiporni azok, akik most a rovásírás szóba kötnek bele, bár ezen a területen értékelhetőt még nem alkottak. Sőt egy, a szakirodalomban tájékozatlan szerző azt állítja, hogy ezt a szót *'ártó szándékkal'* találták ki, s akik használják, szintén ártani akarnak vele. Szeretném hangsúlyozni, hogy nem az ellen van kifogásom, ha valaki a rovásírás szó helyett egy megfelelőbbet keres, hanem az *'ártó szándék'* feltételezése ellen tiltakozom. S teszem ezt nem csak a magam, hanem mindazon tudósok, kutatók, művészek, oktatók védelmében, akik igaz őstörténetünk felépítésében s nem lerombolásában vesznek részt, és műveikben a rovásírás szót használják. Néhányuk nevét ezen írás végén olvashatják.

Azt is hangsúlyozom, hogy minden kutató és oktató a magyar írás elnevezéssel illeti a rovásírást, ha annak eredetét, latin betűs írástól való különbözőségét, és nem jellegét szándékozik kiemelni. Jómagam a magyarok elődeinek, őseinek írásaként határoztam meg a rovásírást már első előadásaimban.

Nézeteltérések mindig is voltak az elnevezésen, de a tudós vitatkozók nem a többiek és a rovásírás lejáratását, hanem a fogalom pontosabbá tételét tartották szem előtt, egymás érdemeinek és jó szándékának hangsúlyozása mellett. Így a nagy tudású Fischer Károly Antal is vitatkozott a szintén nagy tudású Szabó Károllyal a 19. században, mert Fischer hun-magyar, Szabó Károly pedig hun-székely írásnak nevezte.

Fontosnak tartom még megjegyezni, hogy rovásírásunkkal kapcsolatban helytelen az az állítás, hogy ez egy nemzetközi alkotású írásmód, betűsor, ábécé, amely a Kárpát-medencében őrződött meg legtovább és nekünk ebben csupán annyi a szerepünk, hogy strázsaként őrizzük valami hajdan volt nagyurak hagyatékát. Szerintem mi nem csak bábáskodunk felette, nem csak strázsáljuk, hanem a mi meghatározhatatlan ősidők óta itt lakó elődeink alkották meg, ahogyan ezt a Tatárlaka titka című írásomban bizonyítani igyekeztem.

Nézzük tehát, miként nevezték a különböző források ősi írásunkat és mikortól használjuk rá a rovásírás kifejezést.

Menander Protector 6. századi bizánci író egy 'scytha' betűkkel írott levélről tudósít.

A 14. századi Képes Krónika és Antonio Bonfini a 15. században scythiai betűknek nevezi.

Benczédi Székely István 16. századi krónikájában ezt olvashatjuk: *„Hunniabeli módra székely bötűvel élnek…"*

Szintén a 16. században Verancsics Antal hun jegyeknek, Telegdi János pedig hun írásnak nevezi.

Szamosközi István (1570-1612), akinek életművét a *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás* című könyvünkben méltattam (2003. 48. oldal), ősi írásunkat eredete szerint *„scythától öröklött székely írásnak"*, jellegét tekintve pedig rovásírásnak nevezte. Legkorábban tehát az ő 1593-ban megjelent *Analecta lapidum vetustorum et nonnularum in Dacia antiquitatum (A dáciai régi feliratos kövek és egynémely régiség gyűjteménye)* című könyvében olvashatjuk e szót. Forrás: Sebestyén Gyula *A magyar rovásírás hiteles emlékei* (MTA, 1915).

A 17. században Kájoni János ferences szerzetes, akinek a csíksomlyói templomban márványtáblán méltatják érdemeit (kivéve azt, amit ősi írásunk fennmaradásáért tett) *„régi mód szerént való székely ABC-nek"* nevezi.

Ugyancsak a 17. században Geleji Katona István *„igaz magyar betűkről"*, Lisznyai Kovács Pál pedig *„magyar bötükről"* tudósít.

A 18. században Lakatos István *„a székelyek régi hun ábécéjéből"* gyűjteményt állított össze.

Georg Hickes 1703-ban Oxfordban megjelent könyvében *„a régi hunok betűit mutatja be"*. Ugyanebben a században Bél Mátyás, Cornides Dániel, Dezsericzky Ince a hun-scytha betűk, míg Bod Péter a hun-magyar, Hájos István Gáspár a schytha-magyar, Gyarmathy Sámuel a *„valóságos régi magyar írás"* meghatározást használja.

A 19. században Jerney János hun-scytha, Szabó Károly hun-székely, Fischer Károly Antal pedig (akitől e gyűjteményt kölcsönöztem) hun-magyar írásnak nevezi.

Ipolyi Arnold 1854-ben megjelent *Magyar Mythologia* című művében a következőt olvashatjuk: *„…ős és kétségtelenül pogány korunk, s vallásunkban keletkezett és gyakorlott írásnak tudata, s nyoma maiglan fen van; sőt valószínű, hogy az annak gyakorlata módját s fogalmát tökéletesen kifejező, s a runa szóval szinte rokon hangzású rovás szóban, ezen ős írás hason régi, s eredeti nevét is bírjuk, miután már hun emlékeinkből hason alakú: Rua, Reuva, Rova tulajdonnevet is ismerünk."* (Rua, Reuva, Rova, Roga… hun király, Attila nagybátyja, meghalt 434-ben – F.K.) *„Régi nyelvünk tudja még például a ravó – exactor hivatal nevet… s az ősi hun-székely írás neve hasonlóan csak rovás lehetne…"*. Ipolyinál ősi írásunkkal kapcsolatban a következő szavakat találjuk még: iraló, rovó, rovaló, rovásló, ravó, ró, rovni, rója, rovás, rovatal (hivatal).

A 20. századig tehát 'rovásírás' elnevezést csak két esetben találtam, bár sok magyar írástörténeti munkát átnéztem. A régebbi leírások közül többen hangsúlyozzák fába róható, kőbe véshető jellegét, de tollal, ecsettel írt könyvekről is vannak tudósítások. S ami fontos: tudós kutatóink egyike sem nevezte finnugor írásnak!

A 20. században a rovás-írás kifejezéssel először 1902-ből találkoztam, mégpedig egyik legnagyobb magyar művészünk, Fadrusz János tollából. Ő készítette a kolozsvári Szent Mihály templom előtt álló Mátyás király szobrot (amelyért a Kolozsvári Egyetem díszdoktorává választották) és a zilahi Tuhutum emlékművet, amelynek talapzatára rovásírásos táltos ének került. Róla tehát legkevésbé sem állítható, hogy rossz, ártó szándékkal találta volna ki a rovás-írás elnevezést. Fadrusz írása először a *Szilágy* című lapban, majd a *Magyar Szó*ban jelent meg. Idézem: *„A magyar rovás-írás, ősi kultúránk e vitás kérdése perdöntő fordulóra ért. Kitudódott, hogy a rovás-írás nem csak emlék – de való, eleven kincse a nemzetnek, hogy még máig is él a magyar nép között és hibátlanul fönntartja eleink ősi kultúráját."*

Állítását bizonyítékokkal támasztja alá, többek között Tar Mihály Temes vármegyei, omori földműves rovásírásos tevékenységével.

Fadrusz János büszke, örvendező megállapítása, miszerint a rovásírás még él és fenntartja régi műveltségünket, felkeltette a Hunfalvy Pál 'emlőin' nevelkedett akadémikusok haragját, s Szily Kálmán, az akkori főtitkár nyomban bizottságot hozott létre, amelynek feladata volt Fadrusz János állításának hivatalos és tudományos vizsgálata. E bizottságba magát Fadruszt is beválasztották és tagja volt többek között egy nevét Ferberről Szinnyeire változtató nyelvész és a hét éves koráig csak németül beszélő Hermann Ottó. S ha valaki most Széchenyi István példájával állna elő, Kéri Edit színművésznő bizonyította, hogy Széchenyi előbb beszélt magyarul, mint németül. (*Mikor tanult meg Széchenyi magyarul?*, Magyarok Világszövetsége, 2000)

A vizsgálóbizottság tagjai (természetesen Fadruszt kivéve) sorra hozták a 'tudományos' bizonyítékokat, hogy nagy szobrászunk állításai hamisak. Nem boldogultak azonban Tar Mihállyal, akinek olyan pártfogója akadt, mint Király Pál, a Budapesti I. Kerületi Tanítóképző irodalomtörténész főigazgatója. Király Pál rovásírásos emlékeink gyűjtője volt, Tar Mihállyal rovásírásos levelezést folytatott, meglátogatta őt Erdélyben. Tar Mihály az őseitől tanult írásról, amelyet ő atyja után szittya írásnak nevezett, könyvtárakban igyekezett tájékozódni és rokonsága körében is emlékeket gyűjtött. Az akadémiai bizottság egyébként a 'betű-rovás' elnevezést tartotta helyesnek.

Király Pál, Fadrusz János és Tar Mihály ellen a korabeli sajtó egy részében nemtelen, lejáratő támadások indultak, más részük pedig védte a magyar ügyet. A csata első áldozata a Hunfalvyt élesen bíráló Király Pál volt, akitől Tar Mihály 1902. szeptember 10-én még

a rovásírással kapcsolatban nagy terveket szövögető levelet kapott, amelyre ő (t. i. Tar) 15-én válaszolt. Október 16-án azonban már fájdalommal és megdöbbenéssel írja, hogy Király Pál váratlan elhunytáról értesítette annak családja...

A következő céltábla Tar Mihály volt. Szeptember 28-án Szily Kálmán akadémiai főtitkár egy akadémiai tagot, továbbá egy alispánt, egy főszolgabírót és két tanárt küldött rá az omori földművesre, akinek házában a községi bíró jelenlétében jegyzőkönyvet vettek fel arról, hol, kitől tanulta s kivel levelezett rovás, azaz szittya írással.

Mindenesetre Tar Mihály valahogy túlélte az akadémiai érdeklődést, mert másnap, amikor Sebestyén Gyula néprajzkutató meglátogatta, még életben volt. Bár könyvében Sebestyén is a hamisítók között tárgyalja Tar ügyét, annyit azért megtett, hogy elutazott Békés megyébe és kiderítette, hogy Tar nagyapja számadó gulyás volt, s a gerendákon mindig ott lógtak a pásztorok rovásai, tehát nem könyvből hamisította az írásait. Tar Mihály becsületét igazán Forrai Sándor állította helyre 1994-ben megjelent könyvében, ahol leírja, hogy felkereste őt Tar Mihály Temesváron élő unokája, Ferenczyné Tar Katalin és megerősítette, hogy nagyapja a családból hozta a rovásírás ismeretét. Forrai Sándor véleménye, hogy Tar inkább dicséretet érdemelt volna hagyományőrzésért, mint elmarasztalást és megfélemlítést.

Az akadémiai bizottság útjában tehát már csak Fadrusz János állott, aki ahelyett, hogy meghátrált volna, a *Budapesti Hírlap* 1902 decemberi számában tanulmányt jelentetett meg, amelyben a magyar rovásírás, az egyiptomi hieroglif és hieratikus írás, valamint az etruszk írás rokonságát bizonyítja. (S bár akkor hivatalos részről ezért épelméjűségét kétségbe vonták, az idő őt igazolta.) 1903 márciusában az akadémiai bizottság ismét összeült a rovásírás dolgában, az elmarasztaló döntést azonban meghiúsította, hogy Fadrusz kimentette magát jelezvén, hogy a rovásírásra vonatkozóan újabb perdöntő adatokat talált.

Hogy melyek voltak ezek, azt talán soha nem tudjuk meg. 1903 november 30-án ugyanis Szily Kálmán tudományos akadémiai főtitkár vezetésével a bizottsági tagok ismét összegyűltek, s jegyzőkönyvileg sajnálkoztak, hogy Fadrusz János bizottsági tag, a magyar művészet nagy kárára elhunyt. (45 éves volt!!!) Ezután már semmi akadálya nem lehetett annak, hogy a következő határozatot rögzítsék:

„A rovott betűs szöveg-írás, közönségesen rovás-írás, a magyar nép között nem él."

Rovás-írása más népeknek is maradt fenn (pl. pelazgok, etruszkok, ógörögök, germánok, latinok, türkök). Ezek az írások azonban mind a magyarok ősei által a Kárpát-medencében kialakított rovásírásból származnak, amelyet ma székely-magyar rovásírásnak nevezünk. (Lásd Friedrich Klára-Szakács Gábor: *Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvében a *Tatárlaka titka* című fejezet)

A rovás felületbe, a rovásírás felületre történik. A futár rótt betűket vitt a futárboton, a szkíták ércoszlopba vésték történetüket, ezek rovások voltak. Pergamenre, papírra, selyemre írt, festett betűink pedig rovásírások. A rovó, vagy ravó megbecsült tudós ember volt őseink társadalmában. Bár írni, olvasni mindenki tudott a juhászgyerekektől a fejedelmekig, a rovó feladata volt minél szebben, díszesebben vezetni rovásírásos krónikáinkat, vagy minél gyorsabban, minél szellemesebb rövidítésekkel lejegyezni az uralkodók utasításait, vagy minél rejtjelesebb formában rögzíteni az államtitkokat, minél pontosabban vezetni a rovatalt, azaz a hivatalt.

Ezer évvel ezelőtt a rovásírás és ősműveltségünk erőszakos üldözésével kezdtek a rovás szóhoz rossz értelmezéseket, fogalmakat tapasztani, azt sulykolták, hogy 'primitív', azaz kezdetleges. Ebben az időben tiltották be nyelvünk hangjaihoz tökéletesen alkalmazkodó írásunkat, kezdték emlékeit eltüntetni. S tették ezt folyamatosan olyan hatékonysággal, hogy 1903-ban az akadémiai bizottság kárörömmel vehette jegyzőkönyvbe, hogy a rovásírás a magyar nép között már nem él.

Az eddig megtalált adatok szerint tehát a „rovásírás" szó Fadrusz János által vált elterjedtté a 20. század első éveiben, s hazaszeretetét, őstiszteletét ismerve, bizonyosan nem ártó szándékkal. Előtte a szkíta-hun-székely-régi magyar elnevezéssel találkozunk. A Tordos-Vinca (Bánáti) műveltség leleteinek megismerése óta azonban tudjuk, hogy már az újkőkorban itt élő őseink is használták ezt az írásmódot, ezeket a betűket. Nevüket ugyanúgy nem tudjuk, mint azt, hogy a sumérek, hogyan nevezték önmagukat. Sőt, rovásírásunk jeleinek 20-25 000 éves előfordulásáról is tudunk a Kárpát-medencében, így nevezhetnénk akár gravetti írásnak is.

Tehát nem helytelen és kártékony, ha ősi írásunkat jellege után rovásírásnak nevezzük, annál is inkább, mert az utóbbi évszázadban közel száz hazaszerető és őseit tisztelő, múltunkkal nem ártó szándékkal foglalkozó kutató adott rangot ennek az elnevezésnek. Szakács Gábor véleménye szerint fontosabb lenne ezt az írást oktatni, terjeszteni, megfejtéseket készíteni, új emlékeket felkutatni, a régi emlékeknek megfelelő kiállítóhelyet létrehozni, Forrai Sándor vándorkiállítását felújítani és kiegészíteni, versenyeket, rovásíró köröket szervezni, mint minden előtanulmány nélkül rögtön megkérdőjelezni ősi írásunk köztudatba átment elnevezését, s ezzel szándékosan megzavarni, elbizonytalanítani az érdeklődőket.

S végül néhány név azok közül, akik műveikben használták, használják a rovásírás szót, s akikről ártó szándékot feltételezni tiszteletlenség és tudatlanság:

Andrássy Kurta János, Badiny Jós Ferenc, Bakay Kornél, Balás Gábor, Barátosi Lénárth Lajos, Berkesi Gyula, Csajághy György,

Csallány Dezső, Csepregi Ferenc, Deák Dezső, Erdélyi István, Fehér Mátyás Jenő, Fehérné Walter Anna, Ferenczi Géza, Forrai Sándor, Für Zoltán, Gondos Béla, Gönczi Tamás, Grandpierre K. Endre, Grandpierre Attila, Gyenes József, Hankó Ildikó, Jakubovich Emil, Kabay Lizett, Kemenes Antal, Kisfaludy György, Kiszely István, Kovács István, László Gyula, Libisch Győző, Madarassy László, Magyar Adorján, Makkay János, Marton Veronika, Molnár V. József, Molnos Angéla, Pap Gábor, Pataky László, Radics Géza, Ráduly János, Sashegyi Sándor, Szőke István Atilla, Szőke Lajos, Szőllősy Kálmán, Tarics Péter, Varga Géza, Vékony Gábor, Wass Albert, Zakar András, Z. Urbán Aladár...

Fadrusz János 1858-1903

2006-ban a zilahi Tunyogi Károly mozgalmat indított Fadrusz János Tuhutum emlékművének újra felállításáért, amelyet a Forrai Sándor Rovásíró Kör is támogat.

Honlapjuk:
http://www.freeweb.hu
/turulzilah/content.html

Fischer Károly Antal: A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei (Budapest 1889)

Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó 1994)

Ipolyi Arnold: Magyar Mythologia (1854, Reprint Európa Könyvkiadó 1987)

Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás (1909, Reprint, Püski 1999)

A rovás-írás él-e a magyar nép között? (A M. Tud. Akadémia jelentése, 1903) (Ez utóbbiért köszönet Lukács Ágnes tanárnőnek)

Kőbe vésett bocsánatkérés

Dr. Sebestyén Gyula

Ha Balatonszepezd-fürdőnél leszállunk a vonatról, s néhány száz métert előrehaladunk Révfülöp felé, az út jobb oldalán egy rovásírásos kőszerhez jutunk.

A kőszert Sebestyén Gyula néprajzkutató és irodalomtörténész állíttatta, aki 1864-ben született Szentantalfán és 1946-ban halt meg Balatonszepezden. Élete, munkássága kitűnő példa arra, hogy a tehetségnek milyen kerülő utakat kell bejárni, milyen engedményeket kell tenni, ha érvényesülni akar a finnugor származás és nyelvrokonság elmélet szorításában. Sebestyén Gyulának ez az érvényesülés sikerült, hiszen 1905-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 1897-től 1911-ig a Magyar Néprajzi Társaság Főtitkára, 1917-ig elnöke, a Helsinki Finnugor Társaság külső tagja, 1891-től a filológia (az írott műveltség kutatása) doktora, 1898-tól 1910-ig az Ethnographia című folyóirat szerkesztője, a Révai Nagy Lexikonának munkatársa és több tudományos társaság tagja volt.

Főbb művei: A székelyek neve és eredete (1897), Ki volt Anonymus (1898), Az avar-székely kapcsolat emlékei (1899), Regősénekek (1902), A magyar honfoglalás mondái (1905), Rovás és rovásírás (1909), A magyar rovásírás hiteles emlékei (1915).

Barátai közé sorolhatta a magyarul is tudó Wilhelm Thomsen dán tudóst (1842-1927), az összehasonlító nyelvészet akkori legtekintélyesebb alakját, az orkhoni türk és a konstantinápolyi magyar rovásfelirat megfejtőjét, a Magyar Tudományos Akadémia kültagját, a Koppenhágai Egyetem tanárát.

Bár Sebestyén Gyula a magyarokat a sumérekkel együtt az uralaltáji népcsoportba sorolta, nyelvünk eredetével kapcsolatban kezdetben határozottan a finnugor elméletet vallotta. A rovásírást azonban sehogyan nem tudta beilleszteni ebbe az irányzatba, hiszen a finnugor népeknek csupán kezdetleges számrovásuk volt, írásuk nem. Ezt a szibériai számrovásbotok bőséges ismertetésével, valamint a következő magyarázattal próbálta áthidalni:

> *„Ennek okát abban kell keresnünk, hogy az ugorságban csakis a törökség közelében székelő magyarságnál vált az írás kultur szükségletté... Nagyon valószínű tehát, hogy velünk az írás fogalmát az a kazár törökség ismertette meg, amely az ugorság legdélibb végein székelő magyarságnak is szomszédja lett."*

A kazár törökség írásának gyökereit kutatva a föniciai eredetig jut el:

> *„Az egyiptomi hieroglifeket s az ékírást megelőző babiloni képírást egyszerűsítő kis föniciai forrás árasztotta el vele egész Európát, Elő-Ázsiát, Közép-Ázsiát s Afrika északi partjait."*

Méltatja a föniciai írásban, hogy a nyelv minden hangjára külön jelet alkalmazott. Ha kitekint a társtudományok felé s a nála csak húsz évvel idősebb Torma Zsófia régésznő újkőkori, tordosi rovásjeles agyagkorongjait megszemlélte volna, az „egy hang egy betű" forradalmi újítást bizonyára nem a föniciaiaknak, hanem elődeinknek, a Kárpát-medence őslakóinak tulajdonítja.

Sebestyén Gyula a rovásírásról tudósító krónikásokat, a kortárs kutatókat és a felbukkanó emlékeket gyanakvással kezelte, s többségüket erősen bíráló hangvétellel illette, *„...a régi krónikák kézről kézre adott fogyatékos állításai..., beteges szertelenség..., hóbortos eredmények..., alapot nélkülöző badarságok..., elborult elméjű mester..., a székely betűrovás némely meghibbant elméjű rajongója..."* és hasonló kitételek színezik tanulmányait.

Telegdi János 1598-ban megjelent rovásírás tankönyvéről – amely hatalmas jelentőségű művelődéstörténeti érték – így ír:

> *„Pár lapra terjedő sovány művecske, amelyben az eltorzult kincsek törmelékei már nagyon fogyatékos írástörténeti tájékozottsággal vannak hozzáférhetővé téve...*

Még fogyatékosabb az ismerete, midőn a hangugratások, összerovások és szótagjegyek rendszerét kéne megmagyarázni..."

Fischer Károly Antal *A hun magyar írás és annak fennmaradt emlékei* című jelentős munkájából sokat átvett, mégis így bírálja:

„...több hazafias tűzzel, mint kritikával tárja fel a magyar rovásírás gazdag történetét."

Fischer megfejtését a Nagyszentmiklósi Kincsről minden alapot nélkülöző, vakmerő kísérletnek nevezi. Ugyancsak bírálja Fischert a hun-magyar azonosságban való meggyőződéséért és a svájci hunok felkutatásáért. Hogy ez utóbbiban is Fischernek volt igaza, azt néhány éve Kiszely István svájci tanulmányútja igazolta.

Sajnos Sebestyén Gyula részt vett abban a hadjáratban, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia indított Király Pál tanítóképző igazgató, Fadrusz János szobrász és Tar Mihály Temes vármegyei földműves ellen, akik a rovásírás felélesztésén munkálkodtak és emlékeit gyűjtötték. Tar Mihályt Thomsennek küldött levelében agyafúrt parasztembernek, tudálékos parasztnak címkézi, ahelyett, hogy büszke lenne, ugyan iskolázatlan, de a hagyományt sok diplomás szélhámosnál nemesebben őrző honfitársára.

Rovásemlékeink, ősműveltségünk tervszerű, tudatos elpusztítását nem politikai és vallási hadjáratnak értékeli, hanem *„a könnyen sikló lúdtoll győzelmének a rovókés felett"*.

Több rovásemléket, pl. a Túróci nyírfakéreg lapot is, hamisítványnak ítél. A Csíki Székely Krónika hamisításával még két csíki papot is meggyanúsít.

Sebestyen Gyulának ugyanakkor sokat köszönhet a művelődéstörténet. Aprólékos, rengeteg pontos adatot tartalmazó tanulmányai gazdag forrásai a kutatóknak.

Ő legterjedelmesebb rovásemlékünk, a Bolognába került Árpádkori botnaptár első leírója, ő az, aki tekintélyének köszönhetően a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtárával meghozatta azt az áldozatot, hogy a kézirat összes lapjainak fénykép másolatát a helyszínen elkészíttesse és a kutatók rendelkezésére bocsássa.

Bármennyire is szapulja Telegdi János tankönyvét, latinról magyarra lefordítja és az *Ethnographia* 1904. évi 8-9. számában közzéteszi. Újból megjelenteti *Rovás és rovásírás* című könyvében, majd *A magyar rovás hiteles emlékei*-ben a másolatok utáni nyomozásának eredményét is olvashatjuk. Ebben az utóbbi művében már csak elvétve találkozunk *„vogul és osztják legközelebbi rokonaink"*-kal, akikbe a hat évvel korábbi *Rovás és rovásírás*-ban lépten nyomon belebotlottunk. Szemléletváltozását jelzi a következő mondat is:

„...A magyar rovásírás a birtokában lévő ősiség jogán megkezdte a középtengermelléki írásrendszer nagy és fényes családjában való elhelyezkedést..."

A székelyek eredetével kapcsolatban azonban még mindig ezt írja:

„...előzőleg már bizonyítani tudtuk, hogy a székelyek azonosak azokkal az elmagyarosodott kabarokkal, akik a művelt kozár-törökségtől Keleten elváltak s a honfoglalás előtt hozzánk csatlakoztak..."

Amikor Thomsen megfejtette Bilge Kagán türk fejedelemnek és öccsének, Kül Teginnek kőoszlopokra vésett történetét, Sebestyén Gyula felhívta figyelmét a türk írás magyar rovásírással való rokonságára, remélvén, hogy a dicsőség fényéből a mi írásunkra is hullik néhány sugár. A dán Thomsen kezdetben tagadta a két rovásírás közötti kapcsolatot, azonban amikor eljutott hozzá az 1515-ben Konstantinápolyban márványba vésett rovásemlékünk másolata, igazat adott a magyar tudósnak, akinek Balatonszepezd-fürdői villájában többször is vendégeskedett.

Sebestyén Gyula 1934-ben egy megközelítőleg négy méter magas kőszálat hozatott villája elé és egy tapolcai kőfaragóval rovásírásos szöveget vésetett rá. A betűk úgynevezett busztrofedon, azaz ökörszántás formában haladnak négy sorban váltakozva, felülről lefelé és alulról felfelé, sok összerovás alkalmazásával. A második világháborúban a kőszer ledőlt, a mutatós, tornyos Sebestyén villa pedig 1945 után a Várpalotai Szénbányászati Tröszt üdülője lett. 1966-ban a balatonszepezdi tanács újból felállíttatta a kőemléket, amelyet 2005 májusában, ott jártunkkor gondozott terület vett körül. A domb oldalában álló villában jelenleg háromcsillagos szálloda működik.

A kőszer talapzatán magyar, angol, német, francia, orosz felirat olvasható. A latin betűs magyar tábla csak a rovásírásos szöveg egy részét közli:

„Ez a kő emléke annak, hogy a fenti épületben állapították meg az itt látható hun-székely rovásírás történelmi hitelességét."

Az oszlopon még tovább folytatódik a kopások miatt néhol nehezen olvasható szöveg:

„Thomsen Vilmos, a nagy dán nyelvtudós tanusítá (?) meg, midőn a Közép-ázsiai ótörök feliratok megfejtését a Dán (?) Akadémiának benyújtotta."

A szövegben néhány betűtévesztés található, pl. SZÉKELY helyett SZÉKEF, amely talán a felújításkor keletkezett, hiszen a szerkő szőrszálhasogatásig aggályos felállítójának nem kerülte volna el a figyelmét.

Bár a Sebestyén Gyula által írt bírálatokat nem igazolta az idő, figyelembe kell vennünk, hogy olyan korban kezdett foglalkozni ősi írásunkkal, amikor a hivatalos álláspont szerint – amely egyben Hunfalvy Pál véleménye volt –, a magyaroknak a nyugati kereszténységre térítésük előtt írásuk nem volt, s az a szkíta-hun írás, amelyről krónikásaink tudósítanak, csupán *„az oláhok cyril írása volt, a hun-székely ábécét pedig néhány XVII. századi tudós szerkesztette."* A tekintélytisztelő Sebestyén Gyula, aki az 1891-ben elhunyt Hunfalvy Pált még 1915-ben is „nagy elme"-ként emlegette, bizonyára nem kis harcot vívott önmagával és szaktársaival ősi írásunk hitelessége tárgyában.

Ám a rovásírásos kőszer, amelyet 70 éves korában állíttatott a villája előtt elhaladó főút mellé, azt tanúsítja, hogy ezt a harcot a finnugor elmélet ellenében szkíta-hun elődeink műveltsége nyerte meg.

2005. június

Fénykép: Szakács Gábor

Rovásírásunk tovább élése mesterjegyes címereken

A legelső címereket pajzsokon viselték. *„Ez volt hordozója, hirdetője a hadi erényekért sokszor vérhullással, mindig hősi elszántsággal szerzett címereknek... Ezért ma is pajzs alakban festik a katonai vitézség, a polgárerény jutalmát, a címert."* (Tolnai Világlexikon, 1926)

Magyarország nagy címerében két rovásbetű is látható. A koronán lévő kereszt a rovásírás I betűje, jelentése Isten.

A pajzson belül a kettős kereszt a rovásírás GY betűje, az EGY-et jelenti, vagyis "Egy az Isten". Werbőczi István írja Hármaskönyvében (I. rész 11. cikkely), hogy a négy fehér vágás a Dunát, Tiszát, Drávát, Szávát jelenti.

Bertényi Iván *Új magyar címertan* című könyvének (Maecenas Könyvkiadó, 1998) 118. oldalán látható a túloldalon mellékelt mesterjegyek gyűjteménye. Összeállítója Tompos Ernő, akinek, valamint Csorba Csaba történésznek köszönhetjük számos mesterjegyes címer kutatását, tanulmányozását, és így fennmaradását.

Tompos Ernő nem kapcsolja össze a mesterjegyeket rovásírásunkkal. Az egyes mesterjegyek általa adott elnevezései minden bizonnyal a címertan szakszókincsének felelnek meg. Így a 2. jegy: szarufa, az 5. jegy: kettős szarufa, a 6. jegy: szelemen (gerenda), a 13. jegy: daruláb, a 22. jegy: Merkur kereszt.

A rovásírók azonban a rajzolatok többségében határozottan őseink betűit ismerik fel. 1: Sz, 2: C, 3 és 10 a, b, c: T, 4: A, 5-6: NT, 7 a, b: Í, I, 7 c, d: D, 9 a: J, 9 d és 19: S, 11 a, b, c, d, e: B, 12: Zs, 13: fordított Zs, 15: J, D és hármashalom, 16: J, D, 17: BŰ (varázsló, varázs Ipolyinál), 18: RI, 20: CJ, 21: T és NT, 22: AGY (az alatta lévő szívvel együtt jelentése: értelem és érzelem)

A címerek mesterjegyei újabb bizonyítékok arra nézve, hogy a magyarok elődeinek írása, a rovásírás adta nem csak minden vonalas írásnak, hanem az ezekből származó jelképeknek az alapjeleit is.

Végezetül visszautalnék Kassai István, XV. századi építőmesterre, aki nevének 12 betűjét egyetlen mutatós mesterjeggyé rótta össze, amely 12 rovásbetűre felbontható. (*Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvünk 131. oldalán látható)

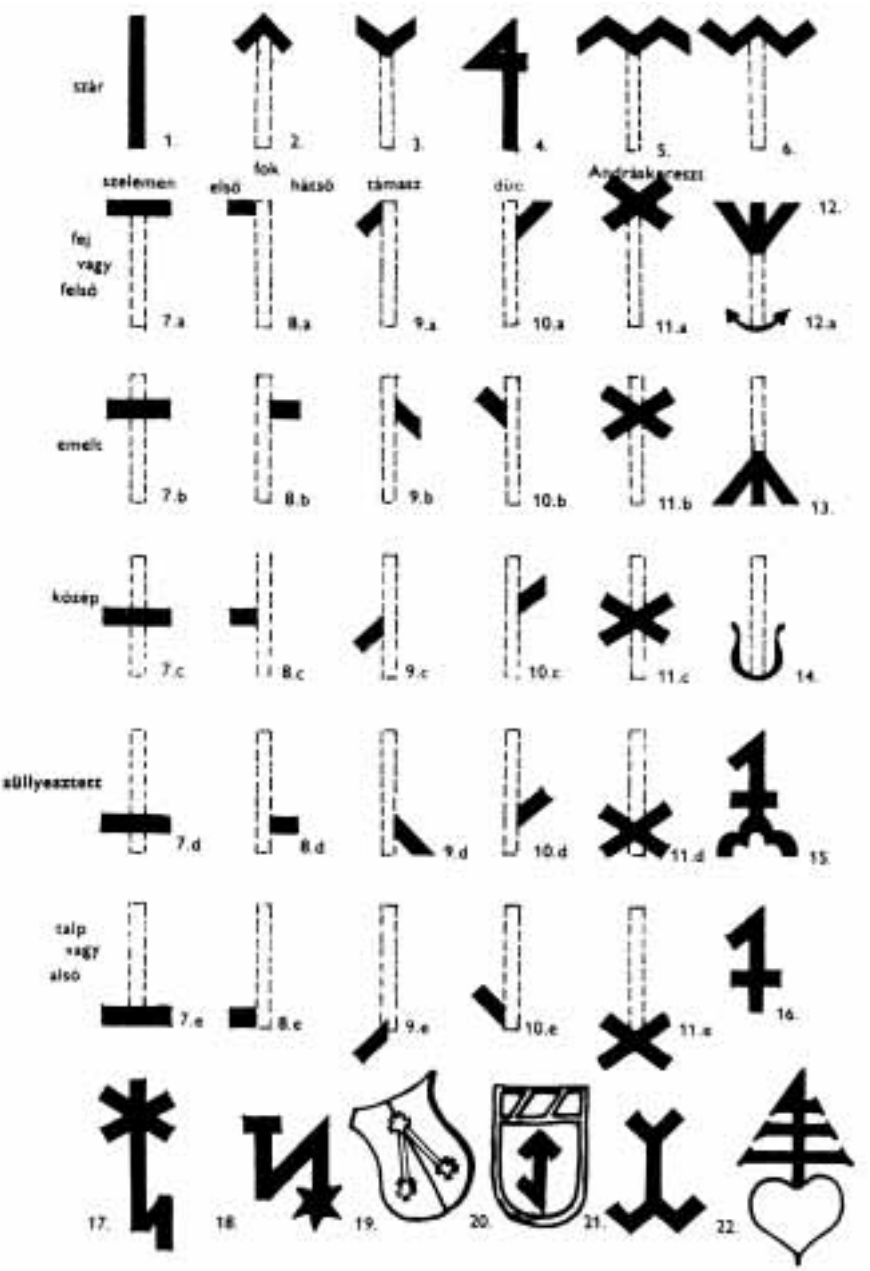

Tompos Ernő rajzolatai
a polgári címerek mesterjegyeiről

Az Arvisura egy magyarellenes gúnyirat

Sámánrajcsúr című írásom tíz évig hevert íróasztalom fiókjában. Nem tudtam eldönteni, mi a tisztességesebb, tekintettel lenni az Arvisura rajongók érzékenységére, vagy rámutatni, hogy az Arvisura, célját nem is leplezve a finnugor rokonság elmélet egyik bástyája, és őstörténetünk kigúnyolása.

Tépelődésem közben begyűrűzött Herribert Illig és magyar követőivel együtt keményen megvámolta a rajongók tájékozatlanságát és hiszékenységét. A nagy tudású történész, Fehér Mátyás Jenő és kedves avarjai hiába forogtak a sírjukban. Illig és magyar követőinek kasszasikere arra indított, hogy mégis csak leporolgassam az Arvisuráról írt gondolataimat. Nem a magyar olvasók zsebéből kivett pénzt irigyeltem, hanem azt sajnáltam, hogy ezek a forintok idegen zsebekbe vándoroltak, pedig fontosabb lett volna egy magyar, nemzeti érzelmű történész, régész, nyelvész, néprajzos csapat kutatásaira fordítani.

30-40 évvel ezelőtt még nem voltak nemzeti könyvesboltok és könyvterjesztők. Akkoriban a Nemzeti Múzeumban működő Széchényi Könyvtárba jártam 1945 előtt írt történelmet, vagy a tiltott írókat, pl. Hamvas Bélát olvasni. Így került kezembe a *Magyarság őstörténete* című, Ligeti Lajos nyelvész, keletkutató által szerkesztett, 1943-ban a Pázmány Péter Tudományegyetem és a Franklin Társulat által kiadott gyűjteményes munka. Ne tessenek azt hinni, hogy valami szkíta-hun-avar-magyar rokonság lehetősége felmerült benne. Nagyon finnugor, nagyon magyargyűlölő, nagyon sértő, nagyon gúnyolódó munka volt ez. Két szerzőt lehetett elviselni benne, László Gyulát és Czeglédy Károlyt. A többiek, Ligeti Lajos, Kniezsa István, Nemeskéri János, de különösen Zsirai Miklós mintha köpködték, pofozták volna az embert soraik olvasása közben.

Az 1970-es években egy barátunktól titokban terjesztett 50-60 oldalnyi gépelt szöveget kaptunk, ez volt, ennyiből állt akkoriban Paál Zoltán Arvisurája! Átolvasva felmerült bennem a kérdés, miért kellett ezt ilyen titokban terjeszteni, hiszen teljesen megfelelt a hivatalos történelmi és politikai elvárásoknak: *a manysik rokonaink, a szovjet partizán jó ember, a német katona rossz ember, régi vallásunk papjai szibériai sámánok és nem táltosok.* Azonnal „bekattant" a Ligeti Lajos által szerkesztett *Magyar őstörténet* is, ebből különösen Zsirai Miklós *Őstörténeti csodabogarak* című gúnyirata. Vagy Ligeti és Zsirai köre, vagy e könyv alapján néhány magyarokon élősködő

magyargyűlölő hozta össze a manysi sámán unoka Arvisuráit. Ne tessenek azt hinni, hogy csalással vádolom Paál Zoltánt! Ő szovjet partizánoktól készen kapta az iratokat, amelyeket eredetileg nem is neki, hanem a Szőnyi Márton nevű „híres ellenállónak" hoztak, aki a szovjetek oldalán harcolt. Paál Zoltánt azért sem lehet csalással vádolni, mert az Arvisurában szereplő néhány történelmi nevet és helyszínt sem ő, sem a manysik nem ismerhették. (Többek között Oannész, Arszák, Ruga, Ojbársz, Ordosz, Hattusas) A finnugor népeknek pedig, köztük a manysiknak még a XIX. században sem volt saját írásuk, főként nem rovásírásuk, csupán az egyszerűbb számrovást ismerték. (Dr. Sebestyén Gyula és Zichy István gróf alapján) Így rovó sámánjaik sem lehettek. Az Arvisurákban szereplő történelmi nevek többsége megtalálható a már fent említett *Magyarság őstörténeté*-ben és a Németh Gyula által szerkesztett *Attila és hunjai* című könyvben. (1940, Reprint Akadémiai Kiadó 1986) Ebben Ligeti Lajos két dolgozata is olvasható, az *Attila hunjainak eredete* és az Ázsiai hunok.

Véleményem szerint az Arvisurát e két mű alkotói közül írta valaki, valakik. Hangsúlyozom, hogy közülük kizárható László Gyula és Czeglédy Károly. A gúnyirat szerzőinek kezdetben talán nem is volt más céljuk, mint jót nevetni a magyarokon, akiknek Nemeskéri János szerint: *„...testarányaik durván tagoltak, homlokuk alacsony, az orrgyökük széles és benyomott, az arcuk nagy fokúan lapos, az arcuk fogmedri része pedig előreálló"*. (Mint a majmoknak) Gondolom, az antropológus szerző egy tükör előtt ült, amikor ezeket írta.

A tréfás kedvű magyargyűlölők később úgy gondolhatták, hogy a háború borzalmait és zűrzavarát kihasználva, a „hős ellenállóval" összefogva, a szovjet ejtőernyős partizánokat használják fel a gúnyirat szibériai eredetének hitelesítésére. Még arra is ügyeltek, hogy az „égből" érkezzen az Arvisura, mintegy a finnugor panteon főistene, Numi Tórem ajándékaként. Ez az ajándék végül a palóc Paál Zoltán, ózdi kohász ölébe hullott, aki becsületesen igyekezett megfelelni a regényes nevű Szalaváré Tura sámán unoka elvárásainak. Sikerült.

Az ország nagyobb része behódolt a hivatalossá, kötelezővé, államvallássá tett finnugor származás és nyelvrokonság elméletnek. Az ország kisebbik részének nagyobb része pedig fanatikus hívévé vált a kezdetben látszólag üldözött, manapság megtűrt, szintén finnugor őstörténetnek, az Arvisurának. Ügyes. Nagyon ügyes.

De végül is lehet, hogy ezek az emberek azért váltak a finnugor elmélet követőivé, mert ők valóban a finnugor, helyesebben obi ugor népek utódai, azaz manysiké, hantiké, osztjákoké, voguloké és még néhány szerencsétlen, elmaradott népcsoporté, akiket Zichy István gróf még a XIX. században is kőkorszaki állapotban talált.

Szeretném leszögezni, hogy ezzel az írással nem célom senki hitét megsérteni. Célom a magyar őstörténet megtisztítása a mindenféle

rendeletekkel és cselvetésekkel ránk erőszakolt finnugor elmélettől és őseink sértegetésétől. A sumér-szkíta-pártus-hun-avar-magyar őstörténetet nem manysi sámánok írták és nem szovjet partizánok hozták az égből. Tehát 1997 szeptemberében a következőket gondoltam az Arvisuráról és az eltelt évek csak megerősítettek ebben.

Sámánrajcsúr (1997 szeptember)

Őstörténetünk még ismeretlen mélységeket rejtő tengeréből időről-időre felmerül egy szörnyeteg, az Arvisurák. A terjesztés kétes dicsőségét vállaló ózdi illetőségű Paál Zoltán előszava szerint az Arvisurákat 1944-ben ejtőernyőn(!) hozta le nekünk a német megszállók ellen hősiesen harcoló Szalaváré Tura, aki nem volt kisebb személyiség, mint egy manysi fősámán unokája. Ez az unoka ebben a hősies harcban el is esett, de még előtte, a hősies harcok közepette átadta nagyapja örökségét Paál Zoltánnak és az egész magyar nemzetnek. Ez az örökség pedig 347 (!) fő-, illetve rovósámán elbeszélése volt őstörténetünkről. A dolog már itt az előszónál nem stimmel, mert a szüleim szerint a megszállók az oroszok voltak. Megszállás és fogság tekintetében egyébként is lehetetlen összekeverni Németországot a Szovjetunióval. Elég itt csak annyi, hogy a németek 1944-ben már ismerték a fogmosást, az angol WC-t és a kézcsókot. Hogy a szovjet felszabadítás és 46 évig tartó megszállás milyen borzalmakat jelentett, azt most már meg lehet írni, de a tankönyvekre még mindig a borzalmak elhallgatása és nem tényszerű közlése a jellemző. Azt meg nem csak a szüleimtől, hanem hazaszerető történészeinktől is tudom, hogy a manysikhoz csupán annyi közünk volt, hogy néhány északra vándorolt hazánkfia tanította meg őket vadászni, halászni, ruhát varrni, sőt beszélni is. Ettől ők még nem a rokonaink, legfeljebb a tanítványaink.

De vissza az Arvisurákhoz. A magyar őstörténettel foglalkozó könyvek ismerete alapján (legyen az hazaszerető, vagy magyargyűlölő) arra a következtetésre jutottam, hogy az Arvisurák egy magyarellenes gúnyirat. Szerzője, vagy szerzői történészek, esetleg valamely társtudomány művelői, erre utalnak olyan nevek, évszámok, adatok, amelyekhez az ejtőernyős manysi sámánok a legmélyebb vodkás révületben sem jutottak hozzá. Tippelnék Ligeti Lajosra vagy Zsirai Miklósra, akik rögeszmés aprólékossággal gyűjtötték össze és kárörömmel vágták arcunkba a legyőzöttek krónikásainak minden hazug mocskolódását. Elképzelhető szerzőként Diószegi Vilmos is, aki megszállottan bizonygatta, hogy tudós, orvos, tanító, pap táltosaink azonosak voltak az általa a helyszínen tanulmányozott szibériai, írástudatlan, részeg, vagy bolondgombától kábult sámánokkal, akik még Diószegi látogatása idején is kőkorszaki szinten éltek. Az Arvisurák célja: a finnugor-manysi rokonság és a szovjet partizánok

népszerűsítése, az igazi magyar őstörténet nevetségessé tétele a medvetoros évekkel, Góg furmányosaival, hasonló idétlenségekkel és sértésekkel. Őseink asszonyait és leányait szinte minden oldalon többször rimalányoknak nevezik. Vajon tudják-e az Arvisura rajongói, hogy mit jelent ez a szó?

Czuczor-Fogarasi: A magyar nyelv szótára (1862). Rima: Kurva, szajha, lotyó, czurhó stb. Eredeti értelme: ringy v. rongy.

Ballagi Mór: A magyar nyelv teljes szótára (1873). Rima: kéjhölgy, örömleány.

Magyar Értelmező Kéziszótár (1972). Rima: szajha.

Gúnyiratot a Biblia Ószövetségi részéről is lehetne, de ezt nem merik megtenni azok, akik a magyarok őstörténetét csúfolják.

Befejezésül idéznék egy jellemző részletet: *„A gara-Zúgon túl lévő Kuszkó birodalmában, Artupi asszonynak Kecső kabar nyílkovácstól négy fia származott: Ragyolc, Miskolc, Rohonc és Tiszolc."* Ezek a fiúk bonyolult úton tüzet loptak(!) és azt csuporba rejtették. Az Arvisurák szerzői szerint azonban a magyarok (akik lopnak) még egy csuporra sem képesek vigyázni: *„Rohonc a folyóba beleesett, s a tüzes csupor odaveszett."* Nagy kár, hogy nem ennek a Rohonc gyereknek adta az ejtőernyős sámán-unoka az Arvisurákat. Legalább az is odaveszett volna. Az Arvisura azonban mégsem vicces, inkább veszélyes. Hátha valaki komolyan veszi.

Hír: Nagy barbár fesztivál színhelye lesz Magyarország

A barbárok barbár fesztivált szerveznek Hunniában,
a bankár ilyenkor mélyen zsebébe nyúl,

„bingóra magyar" ordít a rút száj az óriásplakáton,
lesz nyereg alatt puhított hús, kancatej bőven,
finnugrászok szürcsölnek rénszarvasvért zománclavorból,
izba és labaz épül, sámán pörög

Jönnek a műtáltosok spéci autókkal,
a lakóparkok lakói, a rovásírás szót gyűlölők,
az igazolványt elvesztő titkosrendőrök,
a tarsolyukban poloskát hordozók

Jönnek a NEM-mel szavazók, a turulra vadászók,
az erdőirtók, a folyómérgezők
jönnek az 1989 után megkeresztelkedettek,
jönnek az istvánosok, kiknek csak az fáj,
hogy szent királyuk nem irtott ki minden magyart

Jönnek az ősi Szent helyet buddhista sztupával lebetonozók,
a várromjainkra plázákat építők és Kádár János kedvencei,
a minden kormány alatt színpadon maradó rockzenészek
húzzák nekik a talpalávalót.
Ez bizony nyereséges buli lesz majd!

De lesz-e még Kerecsen ünnep Hunniában?

Ahova eljön Damásek, a csillagok királya
és Tiamat, égi nagyasszonyunk,
eljön Jézus, a herceg Párthiából
és hozza Uldin négy vitéz fiát,
Attila hozza kézen fogva Rékát
kíséri őket Csaba és Dengizik,
eljön a szép Baján kagán,
honvisszaszerző Árpád Levente fiával,
Koppány urunk, Tonuzóba,
Vazul, Vata s fia János,
Csák Mátyus, Kán László,
Mátyás király, Bocskai, Rákóczi
1848, 1956 hősei

Felszállnak-e még a sólymok Hunniában?
Lesz-e még Kerecsen ünnep Hunniában?

2005. október 8. Koppány napján

(izba: finnugor lakókunyhó
labaz: finnugor kultikus hely)

Fiókáit etető kerecsen

(Képeslap fénykép: Szitta Tamás)

Újabb adatok – a Tatárlaka titkához

2004-ben a Dobogó történelmi folyóiratban, 2005-ben a *Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvünkben jelent meg a *Tatárlaka titka* című írásom, 2006-ban pedig Ambrus Pál békéscsabai könyvkiadó *Ébredés* elnevezésű sorozatának 52. füzete lett.

Az 1961-es feltárás helyszíne 2006-ban. (Fénykép: Friedrich)

A tanulmányban összefoglaltam a tatárlakai sírlelettel kapcsolatos kutatásokat; 42 véleményt, megfejtést; közöltem a jelek, leletek párhuzamait; végül saját megfejtésemet.

Az eltelt időben újabb véleményeket ismertem, meg, ismét jártunk a Kolozsvári Történeti Múzeumban, Tatárlakán, Tordoson és Torma Zsófia emlékét kutatva Szászvárosban is. Tekintsük át időrendben az újabban megismert megfejtéseket:

Nyilas László 1998-ban írt tanulmánya, *A tatárlakai imádságos korong* gépírásos változatban jutott el hozzám. A Forrai Sándor Rovásíró Kör egyik alapítójaként nagyon örültem a Tanár urat méltató sorainak. Nyilas László megfejtése:

„Szent lélek Úristen, Istennek titokkal isteni asszonya
Óvó szemetekkel egyesítsetek minket
Megtartónk, feltámadt ősünk védelmezz"

Patai István festőművész *Hajdúnánás napváros* című könyvéből a Pannon Front folyóirat közölt részletet a 2002. április 1-i számában. A szerző Hajdúnánás településszerkezete és a korong között vesz észre hasonlóságot, ahogyan ő fogalmazza: *„...egyazon kultúrkör tapasztalatainak évezredeken keresztüli folyamata látható egy marokban*

is tartható agyagkorongban és egy várostérképen...Külön érdekesség, hogy a Szűz Mária mítosz itt jóval előbb, mint minden idők Nagyasszonya jelentkezik. Felvetődik tehát az is, hogy elődeink honfoglalása (kettős, hármas) mikor és hogy is volt?"

Heverdle Tamás Keve, az egri Hun Pogány Szövetség vezetőjének véleménye szerint a korong a hamvakat tartalmazó urna dugója lehetett. Ezt a korong vastagságára (2,1 cm) alapozza. A korongon lévő lyuk nem felfüggesztés céljából készült, hanem ez az un. léleklyuk, ahol az elhunyt lelke közlekedik.

Záhonyi András *Ősi titkok nyomában* című könyvében (Miskolci Bölcsész Egyesület, 2005) a tatárlakai korong csillagászati üzeneteit elemzi. A korong rajzolataiban az Ikrektől a Nyilasig egymást követő csillagképeket ismeri fel. Örvendetes, hogy jelentőséget tulajdonít a bal felső negyedben lévő kis V jelnek. Sajnos sokan hiányos rajzolatból vonnak le messzemenő következtetéseket.

Rumi Tamás a *Kör kódoló négyzet* szerzője felvette a kapcsolatot Marco Merlini olasz kutatóval (Merliniről bővebben *Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvünk 83. oldalán), aki további vizsgálatokat tervez a koronggal.

L. Kecskés András, a Kecskés együttes vezetője a *Magyar Karácsony I.* című lemezükön (2006) *Minden titkot ismerő* címmel megalkotta a tatárlakai korong himnuszát.

Jómagam a következőkkel egészítem ki 2004-ben megjelent dolgozatomat: A 26 agyag és a két alabástrom szobrocska a 28 napos Hold hónapot jelenti, amelyben a két alabástromból készült képviseli az Újholdat és a Teleholdat. Ez is igazolja, hogy elődeink már az újkőkorban rendelkeztek csillagászati ismeretekkel és figyelték az égitestek hatását önmagukra és környezetükre.

A Kolozsvári Történeti Múzeumban (a régi Bástya utca 2, ma Str. Daicoviciu) szépen elrendezett vitrint kapott a tatárlakai sírlelet, amelyben a korong és a két táblácska kivételével minden tárgy eredeti.

A tatárlakai táblácskák (Fénykép: Víg Sándor)

Torma Zsófia házát Szászvárosban nem találtuk, és magyarul beszélő sem volt a 10-12 megszólított között, úgy tűnt, hogy a muzeul szót sem értették. A zárt kapuk mögött álló református templom elhagyatottnak tűnt. Az ortodox templom melletti lakásból a pópa szívélyes köszönésünkre, kérdéseinkre sem jött elő, csak románul beszélt kifelé a csukott ajtón keresztül. Esetleg valamely fertőző betegségben szenvedett és nem akarta, hogy elkapjuk. Talán madárinfluenza, mert a lugas alatt lévő asztalon tyúkok, csirkék hada kárált. Egyébként a románok udvariasak voltak, többször útba igazítottak bennünket, az autójavításhoz szerszámot is kölcsönöztek.

Tordoson csak egyetlen úton lehet lejutni a Maros-partra, ez a komp kikötőhöz vezet. A part egyéb részére magánkertek nyúlnak le, bokrokkal sűrűn benőve. Ott, ahol 140 évvel ezelőtt a világ legelső régésznője gyűjtötte igen korai Kárpát-medencei jelenlétünk és írásbeliségünk bizonyítékait, ma Koka-kólás palackokat dobnak partra a Maros hullámai. Senki nem hallott Torma Zsófiáról és Vén Andrásról, a megszólított öregek közül sem beszél senki magyarul.

Igazán sajnálatos, hogy a tatárlakai emlékmű készítésénél magyarországi hivatalosságok nem képviseltették magukat. A talapzaton csak román nevek olvashatók. Erről bővebbet Szakács Gábor írásában (213. oldal)

Kossuth Lajos levele Torma Zsófiához (részlet)

„Különösen Tisztelt Úrhölgy!

...Az ősrégészet azon tudományok közé tartozik, melyek iránt élénk érdeklődéssel viseltetem. Ez érdeklődésnél fogva hő vágyam volt Nagyságod tudományos búvárlataival közelebbről megismerkedhetni, mert már azokból is a mik felőlük amúgy töredékesen tudomásomra jutottak, nem lehetett nem gyanítanom, hogy Nagyságod oly adatokkal gazdagította a tudományt, melyek a tudós világ által ekkorig elfogadott némely speculativ nézetek alapját erősen megingatják, s az ősvilág történelmi rejtelmeire oly új világot vetnek, mely azokat egészen más színben tünteti fel, mint a minőben a szaktudósok ekkorig tekintettek, úgy hogy az eddig divatos nézetek megváltoztatását eredményezhetik, s az ősrégészeti adatokból levonható tudományos következtetések rendszeresítésénél forduló pontot képezhetnek.

S csakugyan képeznek is: Örömömre szolgál érteni, hogy az immár kiváló szaktekintélyek által a külföldön is el van ismerve, s én mint magyar büszke vagyok reá, hogy ez az érdem, hogy ez a dicsőség a magyar haza egy derék magyar leányának jutott. ...”

Turin, 1884

Újabb adatok – a két K betű használatához

A rovásírás nyitott kérdései közül az oktató leggyakrabban ◊ a és ᛏ alkalmazására vonatkozókkal szembesül. Az e tárgyról szóló 1999-ben fénymásolatban terjesztett tanulmányom újabb kiegészítésekkel megjelent a Turánban (2001 ápr/máj) a *Kárpát-medencei birtoklevelünkben* (2003), a *Kőbe vésték-ben* (2005) és számos előadáson is hallhatták az érdeklődők. A régi rovók írásemlékeinek segítségével igyekszem választ találni e betűk alkalmazásának módjára. A jelenleg elterjedt XX. századi szabályokat rovásemlékeink cáfolják. Az egyik fő szabály szerint a ᛏ jelet a szavak végén, a ◊-t pedig a szavak belsejében használjuk. A másik fő szabály szerint a mély hangrendű magánhangzók mellett (Á, A, O, U) a ᛏ-t, a magas hangrendű magánhangzók mellett (E, É, I, Ö, Ü) a ◊-t kell írni. A második szabálynak csaknem annyi alszabálya van, amennyi változatban a magánhangzók és mássalhangzók írásban megjelennek a K betű körül. E szabályok kitűnően alkalmasak kezdő rovásírók elriasztására, és a „szakértők" egymás közötti végtelen eszmecseréjére.

2005-ben a *Kőbe vésték, fába rótták…* című könyvünkben a 130-134. oldalig összegeztem 32 hiteles rovásszöveg áttekintését. Igyekeztem összegyűjteni minden K-t tartalmazó, többnyire XVIII. század előtti rovásemléket, amely a szakirodalomban és közleményekben szerepel.

E szerint a hangrendi szabálynak megfelel 1 rovásemlék.

Mély magánhangzók mellett is használ ◊ betűt: 21 rovásemlék.

Szó végén előfordul a ᛏ jel: 16 rovásemlék.

Nem használ ᛏ jelet 3 rovásemlék.

Mielőtt újabb adatokkal egészíteném ki a fentieket, két dologra szeretnék kitérni. Az egyik, hogy helyesbítem a *Kőbe vésték, fába rótták…* (2005-ös kiadás) 131. és 133. oldalán lévő hibákat.

A 131. oldalon a Kassai szó helyesen vegyes és nem mély hangrendű. Mivel azonban a kezdő K mellett álló „A" magánhangzó mély hangrendű, a bizonyításnak megfelel.

A 133. oldalon alulról a második bekezdésben túltengenek az Istvánok. Telegdi keresztneve János. Felhívták figyelmemet, hogy ugyanezen bekezdésben 28 rovásemlék meg 6 rovásemlék az 34 rovásemlék, és nem 32. Ennek a magyarázata, hogy vitatársaim iránti kíméletből nem soroltam a bizonyítékaim közé az alsószentmihályi emléket és Kassai István nevét, mert csak egy szóban tartalmaznak K betűt. Mivel valóban félreérthető, az e fejezetben lévő összegzésnél mellőzöm a lovagiasságot.

A másik közbevetésem, hogy a ◊ és ⤵ hangrend szerinti alkalmazását tanította Forrai Sándor is, akit iránta érzett elismerésem és tiszteletem jeléül magam javasoltam rovásíró körünk névadójának. E területen azonban – a rovásemlékek alapján – kénytelen vagyok vele vitatkozni. Ez az ő érdemeit semmiképpen nem csökkenti, hiszen hatalmas feladatot végzett az 1970-es évekig összegyűlt rovásírásos anyag rendszerezésével, kutatásával, az oktatás és terjesztés újraindításával, valamint a 120 képből és ábrából álló vándorkiállítás elkészítésével.

Nézzük az újabb rovásemlékek mire tanítanak a ◊ és ⤵ használatával kapcsolatban:

Varga Géza a Turán 2005. január-februári számában *„Rovásírásos bejegyzések Szent Ireneusz 1560-ban kiadott könyvében"* címmel ismerteti Fáy Zoltán könyvtáros felfedezését, egyúttal a 3 bejegyzés olvasatát is adja, amelyeket közel négyszáz évesnek határoz meg.

Az első bejegyzés felett rovásírásos ábécé található, amelyben a ⤵ nem szerepel. Hiányzik még a CS, G, LY, NY, Ö, SZ, TY, Ü, ZS, amely betűk a G kivételével a latin ábécében sincsenek. A bejegyzésben a „KRISTUSNAK" és az „ANNJÁNAK" (anyjának) szóban van K, a mély hangrendű végződésekben a ◊ jelenik meg.

A második bejegyzésben a KARACION (karácsony), a LAKTÁBAN és a NIKO (Nyikó nevű helység) szavakban ismét a négyszög alakú K használatát látjuk.

A harmadik bejegyzésben a MIKAEL vegyes hangrendű szóban is a ◊ jelenik meg. Így négyre szaporodott azon hiteles emlékeink száma, amelyben a rovásíró egyáltalán nem használta a ⤵ jelet.

Az Újpesti Helytörténeti Gyűjteményben (1043 Bp. Berda József u. 48.) lévő két rovásírásos, égetett agyagedény töredékről a szakirodalomban még nem történt említés, így elsőnek írhattam le őket és a keresztanyjuk is lehettem. (Magyar Demokrata, 2005/48. és Újpesti Helytörténeti Értesítő, 2006 június, Lásd 78. old.)

A nagyobbik cserépre az UKROGYÁM mély hangrendű szótöredékben, ismét ellentmondva a XX. századi szabályoknak a ◊-t karcolták honfoglaló elődeink.

Újpestet egyébként egészen 1839-ig Kismegyernek nevezték, hivatalosan 1844-től szerepel Újpest néven. A régi elnevezést a helység zsidó betelepülői változtatták meg (Forrás: *Tanulmányok Budapest múltjából*, Akadémiai Kiadó 11. kötet, 299. old)

A kiskunhalasi 16 pálcára (lásd 84. old.) 160 szót róttak a juhászok. Ebből csak egy szóban van ⤵ jel, az is a magas hangrendű „Kezted"-ben. 37 ◊ betű van a pálcákon szó elején, végén, szóban, magas és mély hangrend mellett is.

Gyergyószetnmiklóson a város főterén lévő református templom mellett áll Oláh Szilveszter alkotása, Bethlen Gábor mellszobra. Ruháját rovásfelirat díszíti, ennél szebb díszt nem is lehet kitalálni. Az *„Erdély fejedelme én vagyok…"* kezdetű szövegben a ◊ betűt véste a művész a mély hangrendű VAGYOK szó végére.

Tehát 2006-ban még négy szöveget vettem fel az előző 34-hez, Szent Ireneusz könyvének bejegyzéseit, az Újpesti rovásemlékeket, a kiskunhalasi pálcákat és a Bethlen szobrot. Az eredmény 38 szöveg vizsgálata alapján:

A hangrendi szabálynak megfelel: 1 rovásemlék
Mély magánhangzók mellett is használ ◊ betűt: 25 rovásemlék
Magas magánhangzók mellett is használ ᛏ jelet: 6 rovásemlék
A szó végén használja a ᛏ jelet: 16 rovásemlék
Nem használ ᛏ jelet: 4 rovásemlék
Az emlékekben a ᛏ jelek száma 80, a ◊ betűké 230 körüli.

Már 1999-ben rámutattam a sumér KI-KE szótagjel és a magyar ◊ betű közötti formai és hangérték hasonlóságra. De a sumér párhuzamnál régebbit is találunk Graham Clarke *A vadembertől* a civilizációig című könyvében (Budapest, 1948)

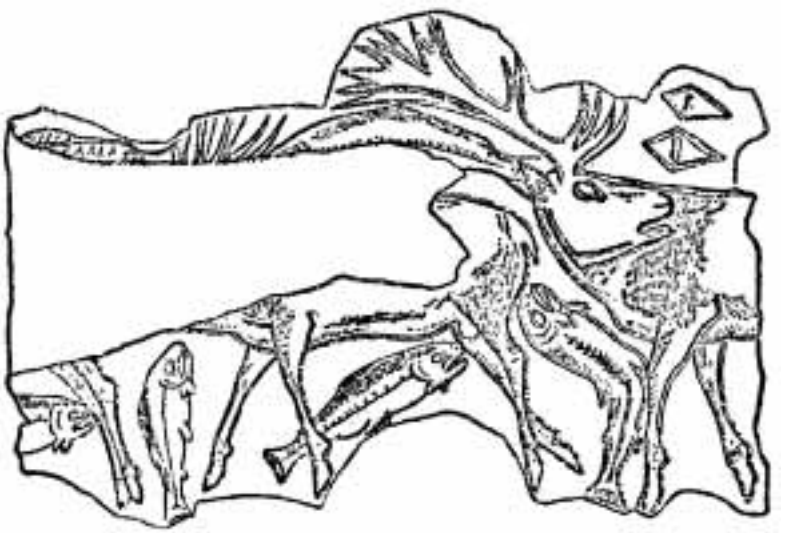

Az agancsra karcolt művészi ábrázolás az őskőkor felső szakaszából származik (Kr. előtt 50 000 és 8 000 között.) Lelőhelye: Lorthet, Franciaország) Ábránkon kiterítve látható.

Bizony, a legtöbb 1945 után kitüntetett nagy művész nem lenne képes ilyent alkotni! Meggyőződésem, hogy elődünk, a minden nép emlékezetében fennmaradt özönvizet ábrázolta, a szarvasok úsznak, lábaik között halak láthatók. A jobb felső sarokban pedig kétszer karcolta

a négyszög alakú K-t és benne az SZ betűt. Azért merem ezt feltételezni, mert hazánkban legalább két párhuzama található, az egyik a Nagyszentmiklósi Kincs 2. számú korsójának karcolatai között, a másik az Ezüst-hegy (Ezüst-Kevély) már említett RA összerovásától néhány lépésnyire. (Lásd Sz. G., írása 229. old). Tomory Zsuzsa *Kezdeteink* című nagyszerű könyvében (Miskolci Bölcsész Egyesület, 1995) magyar írásbeliségünk egyik korai példájának nevezi a szarvasok feletti kettős KSZ összerovást, ÁKOSZ olvasattal, mint jász őstörzsűnk nyelvemlékét. Tomory Zsuzsa szerint a kő pattintás hangjából és a kövek formájából alakult ki K hangunk és betűnk. Az úszó szarvasok ábrázolása John Waechter *Az ember őstörténete* című könyvében is megszemlélhető. (Helikon Kiadó, 1988)

K és B összerovást vagy F jeleket fedezhetünk fel újkőkori edényeken Graham Clarke könyvében

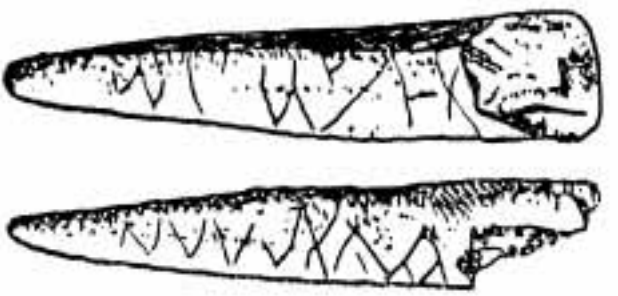

20 000 éves karcolatok a bajóti Jankovich-barlangból.
Az alsó rajzon jobbról az első jel SK összerovásnak tűnik.
(A kép forrása Lambrecht Kálmán: Az ősember – Dante Kiadó 1926)

Hangtanilag a K mássalhangzó a kemény- és lágyszájpad határán képzett zárhang, azaz médiopalatális explosiva. Zöngétlen hang, zöngés párja a G. Teljesen ésszerűtlen, hogy egy hangnak két lejegyzett formája, képe legyen. Szoktak hivatkozni, hogy a ᛏ-t a türkből vettük át. Ismételten felhívnám a figyelmet, hogy a türk ábécében a ᛏ jel hangértéke nem a „K" mássalhangzó, hanem az „A" magánhangzó, valamint a türk rovásírás legalább 6000 évvel későbbi a mi rovásírásunknál.

Újabb adatok – a Túróci Fakönyvhöz

Hamisítvány-e a Túróci Fakönyv című írásomban (*Kőbe vésték, fába rótták...*, 2005, 88. old.) a XIX. század végén többek által hamisítványnak nevezett rovásemlékünket igyekeztem megtisztogatni e bélyegtől. 2006-ban találtam egy adatot az *Archeológiai Értesítő* 1913-as évfolyamának 468-469. oldalán, amely alátámasztja hitemet az emlék valódiságában. Ernyei József, a felvidéki rovásemlékek gyűjtője leletekkel bizonyította, hogy a rovásírás nem csak Erdélyben, hanem a Felvidéken is használatos volt. A Túróci Fakönyvet ugyanis éppen felvidéki volta tette gyanússá a szakértők előtt, akik szerint e régi magyar írásmód csak Erdély területére volt jellemző. Az *Archeológiai Értesítő* szerkesztője ezért újabb „kritikai megvizsgálást" tart szükségesnek. Nem tudjuk, ez megtörtént-e, s milyen eredménnyel. Azt viszont tudjuk, hogy a Túróci Fakönyvet is eltüntetett kincseink közé sorolhatjuk, mert nyírfakéregre írt fontos rovásemlékünknek nyoma veszett.

A nyírfakéregre való írást Magyar Adorján *Csodaszarvas* című művében is megörökíti:

„Leül asztalához Tündérszép Ilona
Levelet kezd írni selymes nyírfahéjra
Betűjét ródalja réztűje hegyével
Szavait gondolja szíve szerelmével..."

Kép Hummel Rozália Világszép Tündér Ilona című könyvéből (Tabula S. Kiadó Bt. 2000)

Újabb adatok – az Attila-Atilla névváltozathoz

Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás (2003) és a *Kőbe vésték, fába rótták...* (2005) című könyveinkben körülbelül száz művészt, történészt gyűjtöttem a kortársaktól, tehát az V. századtól kezdve a XXI. századig abból a szempontból, hogy nagy hun királyunk nevét Attilának vagy Atillának írták-e. Ennek indítéka az volt, hogy többen kifogásolták, hogy az *Attila ifjúsága* című történelmi zeneművünk borítóján és az ehhez tartozó rovásírásos olvasókönyvben a két t-vel írott változatot használtuk. Hogy e név írása ma bizonytalan, az I. Béla király bűne (1016-1063), aki idegen befolyás hatására családok, várak, helységek, régi méltóságok nevét eltörölte, idegen szentek nevével fölcseréltette, s a családok régi irományait összeégettette. Koppány fejedelem brutális felnégyelésétől kezdve irtották a magyar nemzetet és hagyományőrzőit barbárnak, pogánynak, boszorkánynak, lázadónak bélyegezve. Adományozó oklevelek tanúsága szerint népünket rabszolgaként, a hatalmas birtokok tárgyi tartozékaként dobták oda még Árpádházi királyaink is a Rómához tartozó szerzetesrendeknek, akik dézsmát, tizedet, adót, vámot harácsoltak anélkül, hogy magyarul egy szót is tudtak volna.

De térjünk vissza Attilához és próbáljuk egy kis tréfás feltételezéssel feloldani az emlékezést Magyarország immár több, mint ezer éve tartó nyomorúságáról.

Petrus Ransanus, nápolyi követ Mátyás királyunknál laktában írta meg *A magyarok történetének rövid foglalata* című krónikáját (Európa Kiadó 1985). A 97. oldalon olvashatjuk, hogy Attilát többen kérdezték csodálkozva afelől, miért fordult vissza hatalmas seregével Itáliából a pápa kérésére *„olyan gyorsan és szerényen"*. Ransanus szerint Attila ezt válaszolta: *„A pápa feje fölött két borzasztó kinézetű férfit láttam, akik kirántott kardjukat kezükben tartva, engem és titeket, mindnyájatokat megöléssel fenyegettek, ha nem engedelmeskedem habozás nélkül a parancsnak; ezen kívül szájából valami borzasztó áradt felém, amitől annyira megijedtem, hogy nem tudtam hová legyek, ezért könnyen és gyorsan engedelmeskedtem..."*.

Padányi Viktortól tudjuk, hogy szkíta és hun elődeink kényesek voltak a tisztaságra, fehérneműt hordtak, útjaikra vitték magukkal bőrtömlős zuhanyozóikat, bizonyosan fogat is mostak. Itt szerintem Attilát és hunjait nem annyira a pápa feje fölött hadonászó *„két borzasztó kinézetű férfi"* (Péter és Pál apostol), hanem a pápa szájából

áradó bűz késztette arra, hogy csapot-papot otthagyjanak, gondolván, ha ezek még a fogmosást sem ismerik, úgyis elpusztulnak saját piszkuktól.

Visszatérve Attila hun királyunk nevének írásához, mivel volt, akitől azt a határozott kijelentést hallottam, hogy nem magyar ember az, aki Attila nevét két t-vel és egy l-lel írja, szeretnék itt a sokból néhány nevet közölni, akik Attilaként írták e dicső nevet, mégsem vonhatja senki kétségbe magyarságukat: Thuróczy János XV. sz., Zrínyi Miklós XVII. sz., Széchenyi István XVIII-XIX. sz., Kőrösi Csoma Sándor XVIII-XIX. sz., Kriza János XIX. sz., Csontváry Kosztka Tivadar, Szentkatolnai Bálint Gábor XIX-XX. sz., Szász Béla, Fehér Mátyás Jenő, László Gyula, Padányi Viktor, Wass Albert, Grandpierre K. Endre, Kiszely István, Götz László, Forrai Sándor, Daczó Lukács Árpád XX. sz.

Igazságos módon oldotta meg az Attila-Atilla vitát a Jazz Kiadó szerkesztője. Gerhart Ellert nagy hun királyunkról szóló könyvének külső színes borítóján Atilla, a további szövegekben pedig Attila olvasható. (Jazz Kiadó, Budapest 1993)

Tóth Sándor *Az Attila domb* című könyvében két t-vel, az ott látható szép szobor alkotója viszont két l-el írta ezt a dicső nevet.

Attila hun király neve Anonymus Gestájában: Athila

Újabb adatok – a Magyar Karácsonyhoz

2002. december 20-án jelent meg a Magyar Világ nevű hetilapban a Magyar Karácsonyról szóló írásom, amely a *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás* című könyvünkbe is bekerült (2003. 107. old.) Ebben kifejtem, hogy Karácsony szavunk és ünnepünk a fiatal kerecsensólymok téli napfordulón történő első röptetéséből veszi eredetét. E szép szokást az ezredik év tájékán pogánynak minősítették és betiltották, üldözték. Nemzetünk azonban a sötét századokon át is fenntartotta a jobb kor emlékezetét. Tarisznyás Márton *Gyergyó történeti földrajza* című könyvében, a *Ditrói madáreresztés* fejezetben találtam rá a rejtezni kényszerült sólyomeresztés szokásának fennmaradt változatára. E szerint még 1912-ben is a gyerekek sok verebet összefogtak és az éjféli misén a templomban szabadon engedték őket. Kedves barátunk, Csernitzky Károly – akinek kislánya, Csilla rovásírásversenyeink sikeres résztvevője – egy újabb adattal örvendeztetett meg, amely bizonyítja, hogy a palócok is megőrizték ezt a hagyományt. Az idézetet Mikszáth Kálmán *Az én poharom* című elbeszélésében olvashatjuk:

> *„Istenem, milyen szép egy éjféli mise falun; dermedt szárnyú verebeket eresztenek ki a templomban. Lucaszéket hoznak az emberek..."*

Érdekes összefüggést találtam a következő adatok alapján szent sólymunk és Jézus születési helye között. A kerecsensólyom latin neve: Hierofalco Cherrug. (Tolnai Világlexikona 1929) A hier/hiero görög szó jelentése: szent, papi, vallási. Falco: sólyom, cherrug: a sólymok családján belül a kerecsen neve. Hierosolyma: Jeruzsálem név változata (Latin-magyar szótár: Akadémia Kiadó 1970). Jeruzsálem (azaz Szent Sólyom – F.K.) Palesztina fővárosa, jelentős város és erőd már az Ókorban, Dél-Kánaánban. Betlehem falu Jeruzsálemtől 7 kilométerre délre fekszik. (Bibliai Kislexikon, Kossuth 1979)

Újabb adatok – környezetünk állapotához

A *Kőbe vésték, fába rótták...* kötetünkben (2005., 150. oldal) a *Magyarországon nincs hivatalos környezetvédelem* című írásomban hívtam fel a figyelmet arra a tehetetlenségre és ostobaságra, amely hazai intézményes környezetvédelmünket jellemzi. Ebben leírtam, hogy a repülőterek vezetőinek felelőtlensége és pénzsóvársága következtében milyen halálos betegségek sújthatnak le a légifolyosók alatt élőkre.

Budapest XVI. kerületének és azon belül is a Döbröce utcának légterét keresztezve húzódik fővárosunk második legforgalmasabb légifolyosója. (Az első az Örs vezér tér felett halad át.) 15 éve terelték fölénk a légiforgalmat, amely nyári időszakban eléri a napi 300 igen alacsonyan, 5-600 méter magasságban, leszálláskor a kerozint nyakunkba zúdító, Isten tudja milyen vegyi és sugárzó anyagokat szállító gépeket. Csak igen röviden ismétlem a 2005-ben leírtakat: a repülőterek közelében és a légifolyosók alatt élőket asztma, rák, gyomorfekély, zajártalom, depresszió, neurózisok sújtják. A repülőgépekből kijutó szénhidrogének okozzák a globális felmelegedést. Utcánknak rövid, kb. 400 méteres szakaszán az utóbbi 4-5 évben hét ember és 3 kutya betegedett meg rákban, közülük három ember és két kutya már elhunyt. Kertes házban, egészséges életmódot folytató, nem önpusztító emberekről van szó.

A *Kőbe vésték...*-ben felsoroltam azt a 18 hivatalt, amelynek levelet írtunk, többször 230 aláírással és amelyek felelősek a lakosság egészségi állapotáért. Egyikük sem vállalta az illetékességet.

2006-ban az elviselhetetlen éjjel-nappali repülődübörgés miatt ismét több, adónkból eltartott hatóságot kerestem meg.

Az Egészségügyi Minisztérium osztályvezetője, Dura Márta „illetékesség és hatáskör hiányában" az Országos Tisztifőorvoshoz és a repülőtérhez utalt.

Az Országos Tisztifőorvos, Dr. Bujdosó László a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez utalt. A Tisztifőorvosi Hivatal hanyagságára jellemző, hogy mind a borítékon, mind a levélben feltüntetett címemet válaszukban hibás házszámmal és hibás irányítószámmal ide-oda küldözték.

A XVI. kerületi tisztifőorvos, Dr. Kondász Erzsébet három kurta sorban a XVI. Kerületi Környezetvédelmi Irodához és a hosszú nevű, Közép-Dunavölgyihez utalt.

A XVI. Kerület Polgármesteri Hivatal Környezetvédelmi Irodája Gellért Andrea személyében, hatásköri hiányra hivatkozva a Polgári Légiközlekedési Hatósághoz és a Repülőtéri és Légiforgalmi... Környezetvédelmi...-hez utalt.

A Polgári Légiközlekedési Hatóság képviseletében Fejéregyházi László igazgató 2006. június 8-án kelt levelében pszichiáteri képzettségét is megcsillantva felvetette annak lehetőségét, hogy nem vagyok épeszű. 2006. június 30-án írott levelében közölte, hogy a repülőgépek az előírásoktól a legkisebb mértékben sem térnek el, továbbá a zajos repülőktől beszedett zajvédelmi díjat kizárólag zajvédelmi berendezésekre költheti a repülőtér. Szakmai tájékoztatást is adott a kondenzcsíkról. A repülőgépek robaját ahhoz a rezonanciához hasonlította, mint amikor egy hangszer megszólal. *„Ez inkább érdekesség..."* írja, majd megnyugtat, hogy a hangrobbanás magyarázatára most nem tér ki. (Ha kitért volna, bizonyára egy Stradivari hegedű hangjához hasonlította volna.)

Panaszomra egy éve nem kaptam választ a Magyar Országgyűlés Irodaháza Egészségügyi Bizottságától, sem a Közép-Duna-völgyitől.

A Ferihegyi repülőtér 2005-ben 390 millió forint zajdíjat szedett be a lakosságot megbetegítő gépektől, amelyet egy újságcikk és a XVI. Kerületben tartott lakossági fórum szerint is új gurulópálya építésére fordított. Így még több gépet tudnak indítani és még több zajdíjat tudnak beszedni. A repülőtérnek e szerint anyagi érdeke fűződik a zajos és környezetszennyező gépek üzemeltetéséhez.

A régebben, 2006 előtt folytatott levelezésemben a hivatalosságok tagadták, hogy időjárás módosító eszközöket használnak a repülőforgalom zavartalanságának érdekében. Mégis, 2005. december 30-án, az RTL televíziós csatorna Fókusz című műsorában egy magyar hölgy ember magasságú rakétát mutatott be, amelyet esőfelhők szétoszlatására szoktak használni.

2006 nyarán a világ legkedvesebb és legszebb hangú madarai, a fekete rigók tömege hullott el kerületünkben. Mivel Madárbarát Kert tag vagyok, ott érdeklődtem ennek okáról. Válaszuk szerint a rigópusztulás csak kerületünkre jellemző, a Madárbarát Kert illetékese erős permetező szer használatára gyanakszik. Kerületünk Környezetvédő Irodája semmiről nem tud. Viszont 2002-ben nagy lelkesedéssel harangozta be „Nyárfa programját", amely alatt 100-120 nyárfa kivágását értették, mert valamelyik elvtársnő tüsszent egyet. Idén, 2007-ben „Hársfa program" van, kerületünk egyik legszebb utcájának, a Hermina utcának hársfa sorát vágatja ki a Környezetvédelmi Iroda. 2006 őszén a sashalmi HÉV megálló mellett egy teljesen egészséges, kb. 30 méter magas fát vágtak ki, csonkjának átmérője 116 cm. Soha nem kapunk választ arra, hogy a kivágott faanyag kihez, hova kerül.

Mind a 2005-ös, mind jelen könyvünkben felsorolt személyeket és hivatalokat, hangsúlyozottan a Ferihegyi repülőteret, felelősnek tartom a kerületünkben egyre gyakrabban megjelenő rákos megbetegedésekért. Ez bűnrészesség gyilkosságban.

2007. január

Tábla Gyergyószentmiklóson, a Békény pataka partján
Szövegét írta Czimbalmas Tivadarné, Zita
Fényképezte Fábián Evelyn Vivien

Könyvajánlók

Előszó Fischer Károly Antal *A hun-magyar írás* című könyvéhez

Őszinte örömmel üdvözöljük Fischer Károly Antal könyvének újbóli megjelenését. A mű az ősi hun-magyar írás emlékeinek első szakszerű, rendezett gyűjteménye. Voltak már kísérletek az összegzésre a 18. században is, pl. Dezsericzky Ince nyitrai szerzetesé, vagy Bél Mátyásé, aki kora legnagyobb tudósa volt. Azonban ilyen nagy mennyiségű és pontosságú adatot, ilyen lángoló hazaszeretettel és büszkeséggel senki nem gyűjtött egybe Fischer Károly Antal előtt.

A hivatalos tudományos élet hatalmasságai mégsem ismerték el soha, sorsa hasonló Torma Zsófia régésznőéhez. Mindkettejükre a „műkedvelő" bélyeget sütötték, noha fáradtságot, önkíméletet nem ismerő kutatásaik és azokból levont következtetéseik messze túlmutattak koruk „tudományos" eredményein, és még ma is érvényesek, míg az őket gúnyolók és hátráltatók véleményei elporladtak az akadémikusi felkentségüket igazoló papírdarabbal együtt.

Fischer Károly Antal (1842-1926) budai sváb szőlőtermesztő családból származott. A magyar királyi honvédség tisztje lett, szolgált Erdély helyőrségeiben is. Téves hadbírói ítélet miatt rangját elvesztette s ennek következtében magánélete tönkrement. Bár évek múlva igyekeztek jóvátenni a hibás döntést, a honvédség kötelékébe nem tért vissza, vasúti tisztviselőként helyezkedett el. Fehérné Walter Anna írja róla: *„Annak ellenére, hogy nem változtatta meg német nevét, mint Hunsdorfer – Hunfalvy, vagy Schedel – Toldy, vagy Munk – Munkácsi és Ferber – Szinnyei, mélyebb magyar volt valamennyinél."* Már ifjú korától a rovásírásnak és ezzel összefüggően a magyar őstörténet kutatásának szentelte minden szabad idejét. Ezek a gondos aprólékos kutatások arról győzték meg, hogy a szkíták, hunok, avarok utódai vagyunk s ezt éppen rovásírásunk bizonyítja legjobban. Eredményeit a jelen műben összegezte, amelyet saját szerény fizetéséből adott ki 1889-ben, s amelyben forrásmunkáinak szerzőit is nagy tisztelettel felsorolja. A hunfalvyk és budenzek korában nem kapott érte elismerést, bár adatait gátlástalanul felhasználták.

A svájci hun közösségről tudomást szerezve saját költségén odautazott s egy minden részletre kiterjedő, nagy betűgyűjteményt is tartalmazó művet készített, amelyet Hunfalvy nem engedett magyarul megjelenni, a hun – magyar azonosságot bizonyító tényei miatt.

Így *„Die Hunnen im Schweizerischen Eifischtale und ihre Nachkommen bis auf die heutige Zeit"* címmel, 435 oldalon Zürichben látott napvilágot 1896-ban. Magyar fordítása, kiadása azóta sincsen.

A művet, amelyet a Tisztelt olvasó kezében tart, a Hétágú síp alapítvány 1992-ben reprint kiadásban megjelentette, azonban igen hamar elfogyott s folyamatosan szerepel az antikváriumok előjegyzési listáján. Kárpáti Gábor Csaba és a Hun-Idea Kiadó elhatározása tehát messzemenően találkozik az igaz történelmünk iránt érdekelődő olvasók igényével s egyben igazságot is szolgáltat egy nagyszerű magyar tudósnak, Fischer Károly Antalnak.

(Hun-Idea Kiadó, 2005)

Előszó Dittler Ferenc *Az ősi magyar rovásírás és mai alkalmazása* című könyvéhez

2003 áprilisában levelünk érkezett, rovásírással írták, gyönyörű kézírással, hasonló csak Magyar Adorján műveiben és Forrai Sándor tankönyvében látható. Nemes vonalú betűk, amelyeknek segítségével az ember évezredeket repül vissza az időben, Isten kertjébe, a hajdan volt Kárpát-medencébe. Megint eljött valaki a Régiek közül – suhant át rajtunk a felismerés. A levél feladója Dittler Ferenc építész volt.

De kik is a Régiek? Az Isten kertje, a Kárpát-medence őslakói, a Rovásírás Népe, Tiamat és Damások népe, akik innen indultak tanító útjaikra. Sumérek, szkíták, pártusok, hunok, avarok elődei és utódai.

S a magyarnak nevezettek közül azok, akik 2004. december 5-én IGEN-nel szavaztak a kettős állampolgárságra. Ezen a napon ugyanis Isten tartott népszámlálást, hogy megtudja, az ördög által felállított, ideiglenes határokon belül hányan maradtak meg az Ő népéből.

Dittler Ferenc könyve nekik szól. Meghívó a múltba és a jelenbe, hiszen címe: *Az ősi magyar rovásírás és mai alkalmazása*. De meghívó jövőbe is: 'gyertek, tanuljátok meg, alkossatok belőle képeket, díszítsétek vele lakásotokat, a középületeket, a szobrokat, valósítsuk meg együtt Fadrusz János álmát'!

A szerző az összerovások (ligaturák) mestere. Bár a magyarok elődei számtalan népet tanítottak meg az írásra (többek között pelazg, etruszk, germán, türk), azok a leírás előtt gondolatban megszerkesztendő összerovások alkotására nem voltak képesek. Az összerovások kiterjedt alkalmazása kizárólag a magyarok elődeire jellemző és e könyvből számtalan ötletes formáját tanulhatjuk meg.

A betűkből alkotott képek nem csak régmúltba, hanem a gyerekkorba is visszavisznek. A szerző játszik a betűkkel és nekünk is kedvet csinál a játékhoz. Máris tollat ragadunk, változatokat alkotunk

saját és szeretteink nevének leírására, várakat építünk, virágcsokrot kötünk a betűkből és mosolygunk..., kikapcsoljuk a kép- és hangcsatornákat, kikapcsoljuk az időt, mosolygunk és játszunk...

(Hun-Idea Kiadó, 2005)

Megfújták Lehel kürtjét

Ne ijedjen meg a kedves Olvasó, nem a szovjet hadsereg tért vissza. A nevezetes kürt még megvan Jászberényben, a Jász Múzeumban, sőt, megszületett egy olyan mű, amelyből mindent megtudhatunk róla. A 'mindent' nem költői túlzás, mert szerzője Csajághy György, zenetanár, zenetörténész, aki több színvonalas zenekar tagja volt, mint klarinét, szaxofon és tárogató művész. Bulgáriában, Törökországban népzenei összehasonlító kutató munkát végzett, tanulmányai, könyvei jelentek meg a magyar őstörténet zenei emlékeiről, továbbá egy tárogató muzsikát tartalmazó lemeze is.

A mű felöleli a kürtféle hangszerek történetét, egészen Mezopotámiáig visszanyúlva. A szerző alaposságának köszönhetően igen sokat megtudhatunk Lehel vezérről, a kürt szó eredetével kapcsolatban pedig még Marácz László nyelvészt is megkérdezte.

Csajághy György felsorolja a hangszer eddig ismert megszólaltatóit, akikhez maga is csatlakozik feleségével, Duha Julianna kürtművésszel együtt. Közli a megszólaltatások kottáit is.

A könyvet sok fénykép, rajz – többek között a szerzőé is – díszíti. A kürt gyönyörű faragványainak és az ábrázolás jelképrendszerének művészettörténeti igényű összehasonlító elemzését is olvashatjuk.

A fő kérdés természetesen az, hogy lehetett-e Lehel (Lél) vezéré a kürt? Csajághy György válaszát azonban nem áruljuk el.

Csajághy György: A „Lehel-kürt" (Hun-Idea Kiadó, 2005)

Magyar Demokrata – 2005/12.

Rokonszenves rokonság

A Magyarok 6. Világtalálkozóján 2004 júniusában már kézbe vehettünk egy néhány oldalas tetszetős füzetet, amely Mario Alinei olasz nyelvészprofesszor etruszk-magyar szóegyeztetéseinek egy részét tartalmazta. Így nagy várakozás és igény előzte meg az ALL-PRINT Kiadónál nemrég megjelent Ősi kapocs című könyvét az etruszk-magyar nyelvrokonságról. A professzor szerint, aki több neves nyelvészeti társaság elnöke és alapítója, bizonyítottnak tekinthető, hogy az etruszkok a Kárpát-medencéből származnak és az etruszk nyelv egy ősi változata a magyarnak. Sajnálatos módon a magyarok származásának és eredetének kérdésében nem tér el a hazai akadémiai állásponttól. Hangsúlyozza, hogy nyelvünk az uráli nyelvcsalád finnugor ágához tartozik. Mi az, amiért ennek ellenére mégis örömmel

üdvözölhetjük Mario Alinei könyvét? Nagyon fontos számunkra, hogy bizonyítja a magyarok kései, 896-os honfoglalásának lehetetlenségét. Véleménye szerint első honfoglalásunk a korai bronzkorban történt, Kr. e. 2000 és 1800 között, s a nyelv azonossága folytán ennek a magyarságnak a délre vándorolt része az etruszkok. Alinei említi azokat a külföldi és magyar történészeket is, akik még korábbra, az újkőkorba helyezik jelenlétünket a Kárpát-medencében. Jól tájékozott és alapos, hiszen a hivatalos tudomány által elhallgatott Marjalaki Kiss Lajos munkásságát is ismeri. Felhívja a figyelmet arra, hogy 1920. június 4-e, a trianoni diktátum óta a történelmi Magyarország határai nem egyeznek meg a jelenlegi határokkal. Erről a legtöbb külföldi történész megfeledkezik, s képes egy erdélyi leletanyagot romániainak nevezni. Alinei professzor könyve, a finnugor elmélettel kapcsolatos véleményétől eltekintve, nagyszerű alkotás, amelyben őstörténetünk eltékozolt kincseinek egy darabját nyújtja felénk szeretettel. Fogadjuk el tőle!

Mario Alinei: Ősi kapocs (Allprint Kiadó 2005)
Magyar Demokrata – 2005/27.

Rejtjel, rovásjel

A Kör kódolónégyezet című könyv szerzője, Rumi Tamás először mint mentőangyal tűnt fel a 2004-es Demokrata Liget-en, a Gesztenyéskertben. Ugyanis az ott rendezett rovásírásverseny győzteseinek szánt díjak nem érkeztek meg és a kedves fiatalember saját tervezésű, mutatós, rovásírás plakátjaival mentette meg a helyzetet.

Így nagy öröm volt kézbe venni könyvét, amelynek alcíme: *Számneveink genetikai kódja*. Kérem, hogy ez azokat se riassza el, akiknek hozzám hasonlóan nem ötösük volt matematikából. Efelől a szerző is megnyugtat: a kör négyszögesítésének titka nem e tantárgyban, hanem a rovásjelekkel felírt magyar számnév rendszerben található. Rumi Tamás varázslatos úton vezet végig bennünket: többek között Egyiptom, Kína, a Szent Korona, Nap, Hold, Föld, Szíriusz, a Grál, a Val-Camonicai sziklarajzok jelképei segítségével, amelyek mind egy ősidők óta fennálló Rend köré csoportosíthatók. S az igazi alkotó – alkosson az élet bármely területén – érti, érzi ezt a rendet, ugyanúgy, ahogyan Leonardo da Vinci, vagy a mátyásföldi Szent József templom festője, aki árnyék alakot helyezett el egy embercsoportba, hogy az Isteni Arány fel ne boruljon.

A sok, igen jól eligazító, magyarázó ábrát is Rumi Tamás készítette.

Rumi Tamás: Kör Kódolónégyzet (Imagent Kft. 2005)
Magyar Demokrata – 2005/36.

Szakács Gábor

Angela Marcantonio: A finnugor elmélet végnapjai

„Megalapozatlan a hagyományos és hivatalos uráli elmélet"

A 2006. december 8-án Budapesten Szentkatolnai Bálint Gábor emlékére rendezett tanácskozáson először tartott Magyarországon, magyar nyelven előadást a nemzetközileg elismert olasz nyelvész, Angela Marcantonio, aki már eddig is több tanulmányában bizonyította be a finnugor elmélet tarthatatlanságát. A tanácskozás előtt a Magyar Demokratának nyilatkozott.

Be tudja-e bizonyítani e rövid beszélgetés keretei között a finnugor elmélet tarthatatlanságát?

„Az uráli nyelvcsalád" címmel magyar nyelven megjelent első, valamint *A történeti nyelvészet és a magyar nyelv eredete* című második kötetemben megkérdőjelezem a hagyományos finnugor/uráli elmélet érvényességét, és érvekkel támasztom alá, hogy sokkal inkább 'feltételezés' mint 'tudomány'. Mivel a finnugor/uráli elmélet bíráló elemzését és elvetését ebben a beszélgetésben valóban nem tudom részletesen kifejteni, most csak a figyelmet szeretném felhívni a történeti/összehasonlító nyelvészet két általános nehézségére, pontosabban két hiányosságára, amelyek mélyen beágyazódtak a történeti nyelvészet vizsgálati módszereibe. Ezek a hiányosságok szerintem olyan súlyosak, hogy elvileg magukban is elegendők lehetnek arra, hogy érvénytelenítsék a történeti nyelveszet vizsgálatának eredményeit, azaz, a vizsgálat által felállított nyelvcsaládokat és ősnyelveket.

Akkor kérem, foglalja össze a két súlyos hiányosság lényegét!

Az első a nyelv egyenlő nép hagyományos elgondolás, amelyről ma már köztudott hogy nem szükségszerűen igaz. A másik az összehasonlító módszer hajlékonysága, más szóval, nagyon könnyű az összehasonlító módszer használatát az elérni kívánt eredményhez igazítani, tehát nagyon könnyű befolyásolni annak ellenére, hogy a tankönyvek azt állítják, ez a módszer megbízható és tudományos.

A 'nyelv egyenlő nép' állítás napjainkban is tapasztalható ellenérve, hogy az egykori francia és angol gyarmatokon hivatalossá tett nyelvek nem azonosak az őslakosok anyanyelvével.

Pontosan. Amikor egy adott nép eredetéről valamit állítunk, főleg ha annak feltételezett létezéséről beszélünk a történelem előtti időkben, az nem jelenti szükségszerűen, hogy arra (illetve a nép nyelvére) egyértelmű bizonyítékkal rendelkezünk. Például, amikor azt állítjuk, hogy a latin, a szanszkrit, vagy a germán indoeurópai nyelvek, ez korántsem jelenti, hogy vitathatatlan nyelvészeti és más tudományos, tehát régészeti, antropológiai, történelmi bizonyítékot is találtunk a feltételezett indoeurópai nép/faj létezésére. Csakis azért beszélünk indoeurópai 'népről', mert a nyelvészek a szóban forgó nyelveket ebbe a nyelvcsaládba sorolták. Más szóval, bizonyos vizsgálati módszereik alapján a nyelvészek csupán 'feltételezték' és nem 'bizonyították', hogy e nyelvek ugyanabból az ősnyelvből származnak. Miután az indoeurópai ősnyelv létezését már feltételezték, a nyelvészek és más szakterületek tudósai egy lépéssel továbbmentek és az újabb, a 'nyelv egyenlő nép/faj' elgondolásból kiindulva feltételezték, hogy nemcsak az indoeurópai ősnyelv létezett, hanem az e nyelvet beszélő, homogén nyelvi közösség/nép is.

Ilyen feltételezések mellett van-e értelme az ősnyelv fogalmának?

Ami az ősnyelvet és az azzal kapcsolatos nyelvi rekonstrukciókat illeti, hangsúlyozni szeretném mind az ősnyelv, mind a nyelvi rekonstrukciók 'nem igazolt', merő feltételezett voltát. Más szóval, a rekonstrukciók azon túl, hogy általában nincsenek adatokkal alátámasztva, a dolog természetéből adódóan csak 'képletek'. Hasonlóképpen, az ősnyelvek nem 'tények', hanem csak 'elméleti elgondolások'. Amikor ősnyelvekről beszélünk, akkor nem történelem előtti tényekre, nem valódi nyelvekre gondolunk, amelyeket egy létező 'nyelvi közösség' valóban beszélt valamikor és valahol az őskorban, hanem csupán nyelvészeti elméletekre. Az 'elméleteket' nem szabad a 'tényekkel' összekeverni.

Ez az 'elméleti elgondolás' érvényes az uráli nyelvcsaládra is?

Az uráli népek/nyelvek esetében is az a kiindulópont, miszerint

a történelem előtti időkben létezett egy jól meghatározható, homogén uráli nép/faj, szintén csak egy feltételezés, amely az uráli osztályozás következményeként keletkezett. Valójában az indoeurópai nyelvekhez hasonlóan, az uráli nyelvek esetében sincsenek régészeti, antropológiai, újabban pedig genetikai bizonyítékok. Hasonlóképpen, az uráli ősnyelv soha sem létezett, soha sem volt egy igazi nyelv. Ebből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le az uráli nyelvcsaládra s a magyar nyelvre is vonatkozóan: Még ha be is lehetne bizonyítani, hogy az uráli besorolás nyelvészetileg megalapozott, a magyar nép uráli eredetének elmélete akkor is megkérdőjelezhető, mert a nyelvészeti osztályozásnak, még ha helyes is, nem biztos, hogy bármi köze van az adott nép valódi eredetéhez.

Vizsgáljuk meg az összehasonlító módszer befolyásolhatóságát is!

A hagyományos történeti nyelvészetben úgy vélik, hogy a hangváltozás általában szabályosan következik be a nyelvek fejlődése során. Ezen az elven, vagy inkább hiedelmen alapul az összehasonlító vizsgálat s a rekonstrukció folyamata. Ez az 'elv' azonban megalapozatlan, nem igaz, mert, ahogy ma már tudjuk, a nyelvek nem mindig szabályosan változnak. Ezeket a nem szabályos változásokat és kivételeket viszont a rekonstrukció során gyakran alkalmi magyarázatokkal, vagy, ahogy én szeretem nevezni őket, 'kiskapukkal' igazolják. Ebből következik, hogy ha továbbra is alkalmi magyarázatokat és kiskapukat alkalmazunk minden hibás megfeleltetés és kivétel esetében, akkor az összehasonlító vizsgálati módszer annyira simulékonnyá és hatásossá válik, hogy segítségével bármiféle adatot alá tudunk támasztani. Más szóval, a simulékonyság miatt a felállított nyelvek osztályozása megalapozatlanná válhat. Valójában néhány nyelvész, mint például Ringe és Greenberg, gyakran felhívták munkatársaik figyelmét arra a tényre, hogy a nyelvek osztályozása mindig 'valószínűségi fok' kérdése: soha nem lehetünk százszázalékosan biztosak abban, hogy az adott nyelvi besorolás helyes.

Ahogyan a 'nyelv=nép' elméletet, úgy az összehasonlító módszert is a finnugor nyelvek létezésének bizonyítására használták.

Természetesen ez utóbbi is tökéletesen áll az uráli nyelvcsaládra, amelyben bőségesen akadnak téves párosítások és kivételek. Ebből levonhatjuk a következtetést, mely szerint nem tévedünk, mikor azt állítjuk, hogy az uráli osztályozás nem megbízható és vitatható. Ha ezek az általános, módszertani problémák nem állnának fenn, az uráli osztályozás akkor sem lenne helyes az elmélet belső hiányosságainak következtében. Ezek között a legsúlyosabb az uráli csomópont

rekonstruálásának, egy kiterjedt, fonológiai/lexikai összehasonlító korpusznak és egy szintén kiterjedt, morfológiai összehasonlító korpusznak a hiánya.

Próbáljuk meg közérthetően megfogalmazni ezeket a hiányosságokat!

Az uráli csomópont rekonstruálásának hiánya azt jelenti, hogy a hagyományos uráli családfa elmélet egy uráli csomópontot feltételez, de ezt a csomópontot soha nem rekonstruálták. Ehhez szükséges lenne először az ugor ág rekonstruálása, ami viszont lehetetlen, mivel köztudott, hogy a magyar nyelv alapvetően különbözik feltételezett legközelebbi rokonaitól, a vogul és osztják nyelvektől. Más szóval, a feltételezett finnugor/uráli családfa rekonstrukciója a legsúlyosabb befolyásolás az uralisztikán belül, mivel a legtöbb félrevezető következménnyel jár.

Most nézzük a fonológiai és lexikai korpusz hiányát!

Az uráli nyelvcsaládon belül hagyományosan felállított megfelelések legnagyobb része nem igazi megfelelés, hanem csupán hasonlóság, hamis megfelelés, ráadásul az önmagában is csekély számú helyes megfeleléseknek csak egy nagyon kis százaléka van jelen minden /vagy a legtöbb uráli nyelvben. Ez a helyzet más nyelvcsaládon belül is megtalálható, de az uráli nyelvcsaládnak azzal a nehézséggel is szembe kell néznie, hogy a csekély számú megfelelések nagy része megtalálható más, nem uráli, mint például az altáji nyelvekben.

Maradt még a morfológiai korpusz hiánya.

Az uráli nyelvek nem igazán mutatnak következetes morfológiai megegyezéseket, például nincsenek pontos megfelelések az igeragozás, a névszóragozás és a képzők terén. Természetesen van közös morfológiai elem az uráli nyelvekben, de ezek általában egy vagy két alaphangból álló egyszerű toldalékok, és legtöbbször más, nem uráli nyelvekben is jelen vannak. Így ezek a morfémák nem vehetők számításba a genetikai kapcsolatok megítélésénél. A feltételezett, közös morfológiai megfelelések hiánya valóban döntő fontosságú, mert még a hagyományos történeti nyelvészet keretein belül is inkább a morfológiai, s nem a lexikai megfelelések a genetikai öröklődés legmegbízhatóbb jelei. A hagyományos elmélet hívei elismerik ezt a kellemetlen tényt, de a következő alkalmi magyarázattal/'kiskapuval' igazolják: az uráli területen a morfológiai rendszerek az egyes nyelvek önálló fejlődése során alakultak ki, azaz, az egyes uráli nyelvek saját morfológiai rendszerüket az eredeti ősnyelvből való kiválás után alakították ki. Ezekből következik, hogy véleményem szerint, a hagyományos és hivatalos uráli elmélet meglapozatlan, mivel egyéb tudományágak, mint például a régészet vagy genetika nem

támasztják alá, illetve belső hiányosságai miatt nyelvészeti szempontból sem állja meg a helyét. Mindezt összevetve szerintem a magyar nyelv és a magyar nép uráli eredete szintén megkérdőjelezendő, az erre vonatkozó vita pedig jogos és indokolt.

Hogyan tovább?

Bár a magyar nyelv s nép eredetével kapcsolatos vita szerintem jogos, tisztában kell lennünk azzal, hogy erre esetleg sosem sikerül választ találnunk a történeti nyelvészet módszerének használatával. A történeti nyelvészetet csak abból a célból alkották, és állítólag egyedül arra alkalmas, hogy a nyelvek közötti összefüggéseket és az időben történő változásokat többé-kevésbé rendszerező módon feltárja. Más szóval, a történeti nyelvészet módszerei nem alkalmasak arra, hogy feltárják a népek eredetét, mivel a történeti nyelvészet sosem volt arra hivatott, hogy az őstörténet-kutatás egyik ága legyen. Természetesen, ha a nyelvészet testvértudományai, mint például a régészet, a paleoantropológia vagy a genetika segítségünkre vannak, akkor sokkal megbízhatóbb eredményeket érhetünk el, de még akkor is lehetséges, hogy, a megfelelő dokumentáció hiánya miatt a 'valóság' sosem fog kiderülni.

Ha erre a 'valóságra' esetleg örökké várnunk kell, Ön milyen rokonságba helyezné a magyar nyelvet? Erről több nézet is létezik.

Én magam nyelvészként arra szorítkoznék, hogy a magyar nyelv és más nyelvek közötti összefüggéseket újra vizsgáljam. Különösen, kiindulásként, újra vizsgálnám a magyar és a török nyelv között létező megfeleléseket, amelyeket az urál-altáji elmélet és a hozzá kötődő 'ugor-török háború' óta alaposan kivizsgáltak. Más szóval, szerintem a török-magyar kérdéskomplexumnak új értelmezést kellene adnunk mielőtt a magyar nyelvet más, a magyartól időben s térben távoli nyelvekkel összehasonlítanánk. Végül fontosnak tartom hangsúlyozni, egyáltalán nem állítom, hogy a magyar nyelv – és főleg nép – török eredetű, bár elméletileg lehetséges. Amit állítok, az a következő sokkal józanabb meglátás: a török minden bizonnyal közelebb áll a magyarhoz, mint idáig bármely más, összehasonlítás céljából javasolt nyelv, beleértve az uráli nyelveket is és a sumer, az etruszk, a szanszkrit, vagy az egyiptomi nyelvet.

Magyar Demokrata – 2007. március

Bencsik András:
Ha látod a múltat, ismered a jövőt

Az 1998-as év karácsonyi számának címlapját a fehér, vagyis a gyógyító mágia eszközeivel készítettük el. A Demokrata címoldalán Jézus arcképe volt látható, az a kép, amely a Szent Korona homlokzatát díszíti, s amely Jézust az eljövendő királyként ábrázolja, ciprusokra vagy talán pálmákra emlékeztető növényekkel övezett, párnával bélelt, drágakövekkel és gyöngyökkel gazdagon díszített trónuson ülve, bal térdén az Élet Könyvét tartva, jobb kezében pedig rejtelmes céllal egy gyöngyszemet fog, amit egészen különleges kéztartással hüvelykujja és gyűrűsujja közé csippent össze.

Erről a képről és párjáról fent a Szent Korona csúcsán már sokan és sokat írtak, és még bizonyára sokan írnak majd. Ennek oka az, hogy az elmúlt kétezer év legkülönlegesebb és legtitokzatosabb tárgya az egész Földön egyedülálló módon nem csupán emberi tulajdonságokkal és jogokkal rendelkezik – hiszen tudjuk, hogy mindmáig a Szent Korona Magyarország igazi uralkodója, pontosabban az igazi uralkodó maga Isten, kinek teljes jogú képviselője e megszemélyesült tárgy –, hanem ráadásul, ami egészen meghökkentő, Istentől eredő szentséggel rendelkezik.

A legapróbb részletességgel kell tehát e tárgyra, annak legkisebb motívumára is tekintenünk, mert semmi sem véletlen rajta, akik készítették, tökéletesen tisztában voltak a rájuk nehezedő felelősséggel, és semmit nem bíztak a véletlenre. A Szent Korona nem pusztán ötvösművészeti remek, hanem üzenet, és talán program. Amit ma már nem tudunk elolvasni, de ebben nincsen semmi meglepő, a huszadik század elején használt Morse ábécét sem tudjuk már olvasni, a legtöbben nem értjük az ősi magyar írással lejegyzett szöveget, a japán, a kínai vagy az arab írást és így tovább. Vagyis azért, mert valamit nem értünk, még nem gondolhatjuk, hogy az semmit

sem jelent. A japán és a kínai kalligráfia kétségtelenül a szép írás művészete is, de a szöveget olvasni tudó számára ennél sokkal több, forma és tartalom különleges találkozása.

Ugyanígy kell tekintenünk a Szent Koronára, hiszen – elébe menve a végkövetkeztetésnek – elődeink a majdan visszatérő Isten koronáját készítették el. A Szent Korona szentsége ugyanis nem a múltból, hanem a jövő ígéretéből fakad. Amint az apostoli hitvallás is tartja, Jézus egyszer visszatér, elfoglalja trónját és királyságának nem lesz vége. Valahol valakik ezt az ígéretet a kezdet kezdetén olyan komolyan vették, hogy elkészítették az eljövendő uralkodó, a világ királyának koronáját, s hogy ne lehessen soha elfelejteni, kinek a számára készült és milyen céllal, mindezt fel is tüntették rajta.

Ez nagyon szép feltételezés, amelyet alátámaszt az a szintén meglepő és a világon egyedülálló tény, hogy a magyarság csak akkor fogadta el az új királyt, ha azt a Szent Koronával avatták fel. Másfelől, amelyik uralkodót, mint például Mátyást úgy emelték királlyá, hogy a Szent Koronával való beavatás nem történt meg, azt a nemzet nem tekintette legitim uralkodónak, s az illetőnek mindent meg kellett tennie a beavatás elnyeréséért, minek következtében több mint ezer éven át töretlenül megvalósult az a gyakorlat az első általunk ismert keresztény királytól, Attilától az utolsóig, V. Károlyig, hogy kivétel nélkül minden magyar uralkodót a Szent Korona emelt fel. Ilyen a világon sehol nincs. Vannak ma is királyságok, köztük vannak tartós dinasztiák, a leghosszabb múlttal a több ezer éves japán császári ház büszkélkedik, de sehol nincs egy tárgy, amelynek fensége az adott uralkodó személyénél is nagyobb hatalommal bír.

Ebből következőleg úgy kell felfognunk a magyar királyokat mint Isten földi nagyköveteit – valószínűleg innen ered a magyar királyok "apostoli" megnevezése is –, akik a majdan eljövendő Igazi Király utólagos jóváhagyásával uralkodnak, s ezt a jóváhagyást egy meghatározott ceremónia során szimbolikusan a Szent Korona révén nyerték el.

Ez a föltételezés sok mindent megmagyaráz, ám kérdés, hogy mennyire bizonyítható. Ez a legfontosabb kérdés, ugyanis ha az itt elmondottak helytállóak, akkor függetlenül attól, hogy az adott történelmi pillanatban milyen politikai szándék érvényesül, ki miként tekint a nemzet létformájára, magyarán szólva, függetlenül attól, hogy formálisan királyság van-e vagy éppen köztársaság, horribile dictu, népköztársaság, az isteni kontinuitás töretlen. Ez az ország továbbra is Regnum Marianum, azaz Mária királysága, továbbá a Szent Korona tanuságtétele szerint Jézus királysága, valamint ebből fakadóan Isten királysága is, amit pedig a magyar címerbe foglalt hármas halmon álló, koronából kinövő kettős kereszt közül velünk félreérthetetlenül.

Ebből sok minden következik. A legfontosabb az, amiről manapság sajnos a legkevesebb szó esik, hogy amint a hétköznapi földi joggyakorlatban is érvényesül az az elv, hogy alacsonyabb törvény nem írja át a magasabb törvény hatályát, ugyanez érvényesül az égi jogalkalmazásban is. Vagyis azért, mert a kommunisták háromszori nekifutásra is kikiáltották a köztársaságot, az élő és uralkodó legitim király, Isten törvényeit nem írták felül. Most úgy látszik, mintha igazuk volna, mai vezetőjük büszkén kérkedik a harmadik köztársaság intézményével, de ez az állapot nem jogszerű. Magyarország királyság volt, ma is az, és az lesz mindig. Ezt földi ember nem változtathatja meg.

A másik fontos következmény pedig az, hogy a Szent Koronára továbbra is úgy kell tekintenünk, mint Isten lényének egy darabjára. Nem fogadható el ezért, hogy e magasztos entitásra a jelenkor képviselői tiszteletlenül tekintsenek, hogy gúnyolódjanak rajta, vagy elvitassák tőle az őt megillető jogokat. Ez ellen harcolni kell.

Évek óta foglalkoztatott az a kérdés, hogy ha mindez igaz, akkor ezt a Szent Koronán félreérthetetlenül látnunk kell. Ilyen horderejű üzenetet nem lehet a szájhagyományra, de még írott okmányokra sem bízni, mert az évszázadok múlásával az okmány megsemmisül, a hagyomány pedig elhomályosul vagy eltorzul. Itt azonban olyan egyedülállóan fontos stratégiai üzenetről van szó – "EZ ISTEN KORONÁJA" –, amit félreérthetetlenül rögzíteni kell. Amikor a kilencvenes évek elején Csomor Lajos megírta korszakos jelentőségű könyvét a Szent Koronáról, amelyben páratlanul gazdag dokumentációval bizonyítja, hogy nagy valószínűséggel a Kaukázus térségében, keresztény szkíta (hun) uralkodó megbízásából, feltehetően valamikor a negyedik században készült, sokat beszélgettünk a két ötvös-kutatóval, Csomor Lajossal és Hunyadi Lászlóval a koronáról és annak Istenhez fűződő kapcsolatáról. Az világos volt, hogy ez a tárgy Jézus számára készült, sok egyéb fontos uralkodói kellék mellett, melyek egy része ma is megtalálható Európa múzeumaiban, a titkot azonban akkor még nem tudtuk teljesen megfejteni, hogy ugyanis az üzenet bizony félreérthetetlenül ott van a koronán.

Majd tíz év telt el, amikor kezembe került egy fotó, ami a Szent Koronát alulnézetben ábrázolta. Néztem, néztem és egyszercsak megláttam a glóriát. Azt a glóriát, ami Jézus fejét övezi. Munkatársaimmal készítettünk egy próbát. Azt mondtam, ha a különböző festményeken, freskókon, ikonokon és egyéb ábrázolásokon látható glória valójában egy korona rajza, akkor itt a lehetőség, hiszen a Szent Korona homlokzatán látható glóriának és a koronának magának – amennyiben az mind igaz, amiről eddig szó volt – egybevágónak kell lenni. Nem elég hasonlítani, hanem tökéletesen egybe kell esni.

A kivitelezés a számítástechnika mai szintjén rendkívül egyszerű volt. A Jézus-ikont bemásoltuk a számítógépbe, a fej körül kitöröltük

a glóriát és mögé helyeztük a Szent Korona alulnézeti fényképét, méretarányosra kicsinyítve. Az eredmény volt látható a *Demokrata* címlapján, magában a lapban pedig egy cikkben röviden ismertettük az eljárást. Bebizonyosodott, hogy a Jézus fejét övező glória és a Szent Korona tökéletesen egybevág, azaz egy és ugyanazon tárgyról van szó. Magyarán, a Szent Korona homlokzatán elkészítése óta ott van igazi tulajdonosának arcképe, s hogy minden félreértést eloszlassanak a készítők, a tulajdonos feje köré precízen odarajzolták a tulajdonát képező tárgyat. De nem oldalnézetben, hanem alulnézetben. És érzékelhetően nagyobbra rajzolták mint az emberi fej. Így lett belőle glória.

Ezt két okból tették. Azt akarták félreérthetetlenül rögzíteni, hogy a korona nem viselésre való, mert ha ezt egy király a fején hordja, akkor olyan ostobán néz ki mint a szerencsétlen V. Károly, ez a szánalmas Habsburg, aki úgy festett fején a Szent Koronával, mintha egy túlméretezett bili volna rajta, amit csak a fülei tartanak fenn. A Szent Korona azért nagyobb az emberi fejnél, mert nem viselésre, hanem beavatásra készült. A beavatást végző pap néhány pillanatra a beavatandó személy feje fölé emeli, s ekkor a beavatandó személy megkapja az isteni felhatalmazást. Ugyanezt erősíti meg az, hogy az ikonon – és minden korai keresztény Jézus ábrázoláson – a Szent Korona alulnézetben látható, amint a beavatás pillanatában éppen Jézus feje fölé emelkedik. A képet úgy kell felfognunk, mint egy piktogramot. A készítők gyakorlatilag használati utasítást rajzoltak: íme, így kell használni királlyá avatáskor a Szent Koronát. Mellesleg ha hordták volna, az évszázadok során jóvátehetetlenül elkopik, tönkre megy.

De ami még ennél is nagyobb szenzáció, ezt a kortársak tökéletesen tudták, ezért Jézust ettől fogva az egész keresztény világban következetesen a pántos glóriával, vagyis a keresztpántos Szent Koronával ábrázolták, míg a többi szentet, beleértve magát Szűz Máriát is, pánt nélküli glóriával, vagyis nyitott tetejű koronával ábrázolták.

A negyedik-ötödik századi képeken igen gyakran feltűnik Jézus keresztpántos glóriájában néhány belefoglalt drágakő vagy gyöngy képe is – pontosan úgy, ahogy a Szent Korona tetején lévő ikonon látható –, ami további bizonyítékkal szolgál, hiszen ha a glóriák dicsfények volnának, ahogy utóbb a jámbor szájhagyomány ezt hirdeti, akkor hogyan kerülnek abba ékkövek? Azt a kor festői is tudták, hogy semmilyen fénysugárra nem lehet drágakövet vagy gyöngyöt rögzíteni. Azért van mégis drágakő Jézus glóriájának pántjaiban, mert az valójában nem fénykör, hanem egy arany korona, amit drágakövek díszítenek.

Ilyen formájú korona azonban csak egy van a világon. Éppen az, amelyik kizárólagosan szent uralkodói jogokkal és tulajdonságokkal rendelkezik. Ezért tettük ezt a képet a *Demokrata* címlapjára, de egyáltalán nem csodálkoztam azon, hogy ennek a fehér mágiának –

amikor a jóval próbálunk meg hatni az emberekre – látszólag semmi hatása nem volt. Senki nem reagált rá, nem volt semmiféle visszhangja a címlapnak. Sem az egyházi, sem a már mozgolódó őstörténészi körökben nem reagáltak rá, holott ha valami szenzáció, ez az. Azt jelenti ugyanis, hogy Magyarországnak mindig is volt, ma is van és mindig is lesz királya és királynője. A király maga Jézus. A királynő Mária. Egyszóval, Isten.

Egyet kell érteni Csomor Lajossal abban, hogy a korona hátoldalán lévő három uralkodó képét utólag, rontó szándékkal tették oda. Nem nagy eredménnyel, mert a fentiekből logikusan következik, hogy eredetileg kiknek a képei voltak ott: az alsó pártán természetesen a hiányzó két arkangyal, középen pedig Mária ikonja, ami nagy valószínűség szerint valahogy úgy nézett ki, mint az a Tbilisziben lévő ikontöredék, amelynek képét Csomor a könyvében részletesen ismerteti.

Vessünk egy pillantást a helyreállított Szent Koronára. Fent a kereszt alatt az Atya, elől a homlokzaton a Fiú, hátul pedig az Anya. Ismerős család. Azelőtt másképpen hívták őket: Ozirisz, Izisz és Hórusz. Mint a kezdetek kezdetétől fogva mindig. A szent háromság az anyagi világban az apa-anya-gyermek megváltoztathatatlan hármasságában manifesztálódik. Ez az élet legősibb isteni törvénye. Ami fent van, az van lent, mondta az idők kezdetén erről Hermész Triszmegisztosz. Miképpen a mennyben, úgy a földön is, erősítette meg ugyanezt évezredekkel később Jézus. Apától és anyától születik a gyermek.

Izisz istennő jelmondata úgy hangzott: *"láttam a múltat, ezért ismerem a jövőt."* Ezt a mondatot Szent István királynak ajándékoztuk a múlt évet záró szám címlapján. Ez is fehér mágia volt, bíztatásnak szántuk. Nem a szellemre, hanem a lélekre akartunk hatni vele.

Egyszer majd kiderül, mennyire voltunk sikeresek. Ez a mondat az emberi kultúra egyik legfontosabb tanulságát rögzíti. Csak az nyerheti meg a jövőt, vagyis csak az lesz tartósan sikeres a jelen küzdelmeiben, aki ismeri a múltat. Minél részletesebben és minél mélyebben ismeri egy ember, egy nép saját múltját, annál sikeresebben tudja túlélési stratégiáit megfogalmazni a jelenben, azaz annál pontosabban látja a jövőt.

A magyarság a Habsburgok benyomulása óta folyamatos lelki és szellemi elhomályosulásban szenved, ami mára katasztrofális méreteket öltött. Ma már az is jobb lenne, ha azt sem tudnánk, kik vagyunk, annál, amit magunkról gondulunk. Jobb lenne inkább semmit sem tudni, mint elhinni azt a megalázó hazugságot, amit elfogadtattak a magyar emberek többségével. A legjobb persze az, ha az ember, a nemzet visszanyeri az emlékezetét. Szerencsére ez nem reménytelen. Amint a Szent Korona eredeti üzenetét, az alapvető információkat sem lehet elpusztítani. A nyelv, legértékesebb örökségünk őrzi az összes fontos titkot arról, hogy kik vagyunk, honnan jöttünk és hová tartunk. Írásunk is fennmaradt. Éppen hogy fennmaradt, de megmenekült és ma már egyre többen dolgoznak azért, hogy soha többé ne merüljön feledésbe. Fennmaradtak mítoszaink, fennmaradt többezeréves zenei kultúránk, megsemmisülése előtt egy pillanattal sikerült rögzíteni és dokumentálni népművészetünket. És ami a legfontosabb, fennmaradt egyedülálló kapcsolatunk Istennel.

Ennek egyik tárgyi bizonyítéka éppen a Szent Korona. Egy másik pedig Csíksomlyó. Hihetetlen, hogy közel évszázados kommunista befolyás és diktatúra után a magyarság milliói zarándokolnak el a Nagysomlyó és a Kissomlyó hegy nyergére Jézushoz és a magyarok Nagyboldogasszonyához. Miért mennek oda? Honnan tudják, hogy éppen oda kell menniük a számtalan búcsújáró hely közül? Mi van ott a csiki hegyek peremén? Miféle isteni titok? Akármi is van ott, az bizony működik.

A Nagysomlyó csúcsán egy várnak és egy kolostornak a romjai alusznak a föld alatt. A hagyomány szerint ott fent egy királyné vára volt. Miféle királyné volt, nem tudja már senki. A hegyhez simuló Kissomlyó csúcsán Jézus kicsiny temploma áll. Jézusnak mint Üdvözítőnek állítottak itt szentélyt, azért mondják latinul Salvator kápolnának. A feljegyzések szerint mind a rom, mind a kápolna alapja árpádkori.

Az utazóban amikor letekint túlnanról, a Hargitáról a nagy hegy oldalához simuló kisebbre, óhatatlanul felrémlik a Csíksomlyói Madonna szobrának képe, és hirtelen látni kezd. A Nagysomlyó mintha Szűz Mária gigantikus emlékműve volna, fején a királynői kőkoronával. Karján pedig ott a kisded a maga kápolna-koronájával.

Akkor kezd el futkosni az ember hátán a hideg, amikor belegondol, hogy hová is mennek évszázadok óta pünkösdkor a zarándokok.

Nem a völgyben álló templomba, a legendás, csodatévő kegyszoborhoz, nem is a nagyobbik vagy a kisebbik hegy csúcsára, hanem a két hegy közötti nyeregbe, ami voltaképpen Mária ölét jelképezi. Oda mennek a magyarok. Szó szerint odabújnak az égi édesanya ölébe, közvetlenül az égi gyermek mellé, hogy végre mind együtt legyenek.

Belemagyarázás volna? És a csángók hajnali napba nézése? Nézzük csak ezt a képet. Ott magasodik az égi királynő gigantikus, koronával övezett monumentuma, a Nagysomlyó hegy. Karján a koronás gyermek monumentuma, a Kissomlyó. Kettőjük között, az anya ölében pedig a virrasztó zarándokok... Sötét van, hűvös, csípős, csendes éjszaka. Aztán lassan pirkadni kezd. És ekkor fényben és dicsőségben Kelet felől megérkezik a hazatérő égi király, a Világ Világossága, a Mindenható Atyaisten monumentuma, a Nap. Arany sugarainak palástja beteríti a virrasztókat. Együtt van az égi-földi Nagy Család. Az Atya, az Anya, a Fiú és az ember-gyermekek. Hátborzongatóan tiszta és tökéletes misztérium, mely az idők méhében fogant, túlélt évezredeket és túlél minden eljövendő korszakot, mert az égiek elrendelték, hogy a teremtés a földön így folytatódjék: a férfi és a nő öleléséből szülessen az új ember. Ami fent van, az van lent és ami lent van, az van fent. A jelen magába fogadja a múltat, megtermékenyül és frigyükből megszületik a jövő. Miképpen a mennyben, úgy a földön is.

Ezen gondolatokat Bencsik András, a Magyar Demokrata főszerkesztője könyvünk számára fogalmazta meg.

Csíksomlyó

Józsa Judit:
Magyar nagyasszonyok

„A szobrocskák megformálását majd évtizedes kutatómunka előzte meg"

Vannak művészek, alkotók, akik Isten adta tehetségüket arra használják, hogy példaképnek tekinthető elődeiket mintázzák meg, nekik állítsanak örök emléket. Hogy önzetlenségüket az utókor meghálálja-e az ő méltatásukkal, majd a jövő dönti el. A korondi származású Józsa Judit kiállítása a Magyar Kultúra Alapítvány Budavártermében szeptember 15-ig látogatható.

A fent említett tárgykör hangsúlyozása azért lényeges, mert a vásznakon és szobrokon leggyakrabban természeti jelenségek, tájak, bibliai jelenetek szerepelnek, formázódnak. Mivel a hiteles magyar őstörténet, táltosaink, királyaink és a Magyar Nagyasszonyok bemutatása nem tartozik ezek közé, a megjelenítésükre irányuló vonzalom nem a sikerek csúcsán alakul ki, hanem gyermekkortól kell, hogy vezérelje a művész hajlamú fiatalt. Így történt Józsa Judit esetében is, akinek fazekasmester édesapja nevelése mutatott – könyvek formájában is – utat a magyar őstörténet és nemzeti nagyjaink megismeréséhez. *'Szeretet'* elnevezésű agyagszobrocskáját 11, a *'Rózsa Sándort'* ábrázolót 17 évesen készítette. *'Honfoglalók'* című kiállítására 1996-ban, a millecentenárium évében Ópusztaszeren Trogmayer Ottó művészeti igazgató adott engedélyt. A harminc ősi mesterséget – pl. rovásírás, nyeregkészítés, kelengyekészítés, ötvösség – és életformát bemutató, a mai magyar kerámiaművészetben egyedülálló terrakotta szobrocskák egy hónap alatt készültek el. Ez a lendület csak úgy volt lehetséges, hogy Józsa Judit lelkében és kezeiben gyermekkorától elevenen éltek ezek a jelenetek.

Már ekkor eltervezte, hogy elkészíti a Magyar Nagyasszonyokról szóló összeállítást, ám időközben felvették a Pázmány Péter Katolikus Egyetem művészettörténet szakára, ami kevés időt hagyott az alkotó

tevékenységre. Annál többet a kutatásra, amelynek gyümölcse végül 2004-ben *Magyar Nagyasszonyok 800 és 1800 között* élt személyiségeinek megformálásában érett be.

– A tökéletes ábrázoláshoz meg kellett ismernem a személy jellemét, életét, amelyhez 8-9 év kutatómunkára volt szükség. Kódexek, magánlevelezések, emlékiratok és életregények tömegét böngésztem át, ebben nagy segítségemre volt Váralljai Csocsány Jenő atya, tanár úr – emlékezik a művésznő.

Az oldalnyi életrajzok a *'Magyar Nagyasszonyok II. 1800-tól tegnapig'* elnevezésű kiállítás megkapóan jellemhű szobrocskái fölött is olvashatók. Józsa Judit nem volt könnyű helyzetben, amikor a mintegy negyven asszony közül legalább ennek a felét sikerült megalkotnia. A végén az Úristenre bízva a döntést, kis papírlapokra írta néhány példaképének nevét, és a kezébe akadtakat alkotta meg és állította közszemlére. Ennek eredményeként láthatjuk többek között az első magyar (ásvány)kutató, egyetemi tanár Vendl Mária, a kisdedóvókat megalapító Brunswick Teréz, az 1848-as szabadságharc főápolónőjeként tevékenykedő Kossuth Zsuzsanna, az 1956-os hősnő Tóth Ilona, valamint Erzsébet brit királynő ükanyjaként Rhédey Claudia grófkisasszony terrakotta alakját. Az alkotások középpontjában pedig nem is lehet más, mint fején a Szent Koronát viselő, karján a kis Jézussal trónoló Patrona Hungariae, a Magyarok Nagyasszonya, a Boldogságos Szűz Mária.

– A kiválasztás alapvető szempontja volt, hogy számomra rokonszenves, példamutató és csodálatra méltó nők legyenek mind személyiségükben, mind tetteikben. Jászai Mari sem csupán színészi teljesítményéért került közéjük, hanem azért az önfeláldozásért, amellyel nem kis nélkülözés árán, saját költségén állított össze ezrével csomagokat a fronton harcoló magyar katonáknak. Megismerve az életrajzokat, remélhetőleg hatással lesznek a látogatókra is – indokolja választását az erdélyi származású szobrásznő.

Beszélgetésünk nem hagyhatta figyelmen kívül a korondi kerámia művesség egyediségét sem. Józsa Judit ezt a mesterségbeli eljárás hagyománya mellett az apáról fiúra szálló mesterfogások és díszítő elemek szinte vérségi öröklésével magyarázta. Mivel erre 'külsős' nem képes, az teszi tehát jól, aki olyan helyen vásárol korondi kerámiát, ahol a munkafolyamatot is látja.

Nehéz megindultság nélkül búcsút mondani a budavári kiállító-teremnek, hiszen a látogató ott tartózkodása alatt csupa nagyszerű magyar 'társaságában' érezheti magát. Ami pedig az alkotót illeti, őszintén reméljük, hogy az utókor majdan nem feledkezik meg az ő példakép tisztelő személyiségéről sem.

Magyar Demokrata – 2005/36.

Kocsi János:
Attila fapalotája

„Teljes vagyonomat felteszem az építkezésre"

Merjünk nagyot álmodni – szól a mondás és Attila fapalotájának újbóli megépítése mindenképp ezt a szemléletet erősíti. Eredetileg a millecentenárium évére, majd 2003-ban a hun nagykirály halálának 1600. évfordulójára tervezett felavatás ugyan elmaradt, ám 2007-ben, ha törik, ha szakad megtörténik az alapkőletétel.

A *Demokrata* negyedik éve követi nyomon az eseményeket és 2003/18., majd 2005/5. számában tudósított a tápiószentmártoni Kincsem Lovasparkba tervezett építmény sorsáról. A legújabb fejlemények ismertetése előtt röviden foglaljuk össze a múlt történéseit. Az említett terület tulajdonosa, Kocsi János, egy nagykátai hentes-mészáros család nyolcadik nemzedékének tagja 1993-ban vette meg a laktanya területét, ahol az 1953-ban épített katonai repülőtér irányítását az orosz hadsereg vette át a 60-as évektől. Nem tudta, hogy itt volt a Kincsem nevű, verhetetlen kanca futtatója, hogy az itteni földsugárzás gyógyító hatású, hogy Kubinyi Ferenc régész, geológus kutatásait követően a Blaskovich testvérek javaslatára és költségén a Nemzeti Múzeum régészei a közeli Tápiószelén 455 szkítakori sírt tártak fel, hogy 1923-ban a Tápiószentmártonból Sörégbe vezető út mentén a Kr. e. V. századból származó, szkítakori fejedelmi sírból aranylemezből domborított, szarvast ábrázoló elektron pajzsdísz került elő. Arról meg végképp fogalma sem volt, hogy a hunoknál vendégeskedő Priszkosz rétor leírásából a Blaskovich testvérek arra következtettek, hogy ezen a tájon állhatott Attila nagykirály fából épült palotája.

Kocsi János mindezekről már csak a terület új tulajdonosaként szerzett tudomást, attól a pillanattól kezdve viszont nem tudta kiverni fejéből a gondolatot, hogy a palota feltételezhető mását megépíttesse. Az események az elmúlt napokban vettek döntő fordulatot.

– Különböző tervezők már eddig is foglalkoztak a palota külső-belső megjelenítésével, de ezek az elképzelések eddig nem találkoztak a mi ízlésünkkel. Mindig többet vártunk annál, mint amit a tervrajzaik mutattak. A legrokonszenvesebb elképzelést a gödöllői Szent István Egyetem építész professzora, Dr. Ruda György mutatta be, de sajnos nem lépett tovább a részletekkel. Ezt követően hozott össze

a sors Hayde Tibor tervezővel, aki hiteles források híján a korabeli építészet területén folytatott kutatásai alapján mutatta meg terveit és azokat készségesen változtatta újabb és újabb elképzeléseink szerint – mesél a fejleményekről Kocsi János.

Az építmény helyszínét az *Attila városa* című könyvecske útmutatása alapján jelölték ki, ugyanakkor nem zárják ki, hogy a hun nagykirálynak akár több palotája is lehetett az ország területén. Ez nincs ellentétben Lánszki Imre azon feltételezésével sem, mely szerint Attila a hunokkal rokon elődnépek által épített kővárat is birtokolt a pilisi Nagy-kevély társhegyén, az Ezüst-kevélyen.

A végleges tervrajz egy vizes árokkal körülvett mesterséges dombon mutatja a képzelt palotát, amelynek közepén 2800 m2-es, rendezvények lebonyolítására is alkalmas hosszúkás udvarán a jobbrabalra elhelyezett lelátókon ülnek majd a látogató csoportok. Az ünnepélyes fogadás és köszöntés után innen vezetnék őket körbe a hatalmas épületen, melynek során elhaladnának a panoptikumszerűen megformázott Attila, Priszkosz rétor, az első tisztek alakja mellett, megelevenednének előttük azok találkozásainak jelenetei – ezeket a tervek szerint színészek játszanák el –, többek között megismerhetnék az uralkodó korhűen berendezett trónterm*é*t, hálószobáját, fegyvertárát. Mindezeket Káel Csaba, a *Bánk bán* című film rendezője fogná össze.

A hatalmas építményhez rengeteg fa kell, amit előreláthatólag egy ukrajnai fafeldogozó erdészettől vennének, és amely egész éves kitermelését fordítaná erre a célra. Szakemberek véleménye szerint erre a kb. 2000 méteres magasságban növő vörösfenyő a legalkalmasabb a benne kifejlődő kémiai anyagok miatt, hiszen napjainkra megkövesedett oszlopai tartják Velence városát is.

A tápiószentmártoni beruházás, beleértve a hang- és fénytechnikát, az épület körüli vásárosok számára készülő árusító fülkéket, a számítások szerint bruttó 5 milliárdot tesz ki. Ekkora befektetéshez a saját tőkén kívül más forrásokra is szükség lehet.

– A kormányzati programban benne van a turisztikai pályázatok támogatása és pillanatnyilag ennél jelentősebb idegenforgalmi beruházást nem tudunk elképzelni. Ha a szakemberek által jósolt és a fapalota, valamint műsorainak megtekintésére ide érkező évi tíz millió látogatónak csak a fele eltölt itt egy éjszakát, vásárol, a bevételnek olyan adóvonzata lenne az állam számára, hogy a beruházáshoz nyújtott támogatás rövid időn belül megtérülne – tervezi a jövőt Kocsi János.

Ráadásul az ország egyik legszegényebb területén teremtene munkahelyeket és változtatná meg az életfeltételeket. Nem véletlenül fordultak a Turizmus Rt.-hez, valamint évekkel ezelőtt Medgyessy titkárságához, ahol támogatást ígértek, hiszen a Kincsem Lovaspark 2004-ben a régió legdinamikusabban fejlődő vállalkozása lett.

Az alapkőletétel bármikor elkezdődhetne a kormányzat rábólintásával, csakhogy ez egyre várat magára. Először novemberre, aztán decemberre, majd januárra ígérték, de most már olyan hangokat is hallani, hogy március lesz belőle. Márpedig a vállalkozás ennek ismeretében szeretne a meghirdetett pályázat minden egyes pontjának megfelelően jelentkezni, hiszen az attól való egyetlen eltérés is a kizárást vonhatja maga után. Ők tehát készen állnak elvi építési engedéllyel a birtokukban, az Építészeti Hivatal és annak Műszaki Osztálya már vizsgálja is a beadott terveket. A tét pedig óriási, hiszen kormányzati támogatás esetén még uniós pénzekre is lehet számítani, csakhogy jelenleg a magyar pénzügyi kormányzatnak annyi sincs, amihez az UNIÓ hozzátehetné a sajátját.

Kocsi János ennek ellenére bizakodó, hiszen ismeretei szerint Attila neve Japántól Amerikáig, Európától Ausztráliáig, Koreától a volt szovjet tagköztársaságokig mindenütt fogalom, a vele fémjelzett látványosságok üzleti nyelven szólva eladhatók. A vállalkozó tehát felmérte a 'keresletet', nem tévesztve szem elől, hogy már a Magyar Tudományos Akadémia kutatásai és az Attila dombon megfordult, testükben különös bizsergést érző látogatók százainak megkérdezéséből összegyűjtött tapasztalatai alapján a földsugárzásnak köszönhetően tömeges gyógyulások fordultak elő. Ezt nem tartja véletlennek, mert a hunok minden bizonnyal ismerték az ország szakrális pontjait, itt találták a szkíta aranyszarvast, innen származik minden idők legsikeresebb versenylova. A háromezer évvel ezelőtt itt élt emberek még sokkal jobban érezték a föld, a füvek, a fák, a vizek gyógyító erejét, energiáit.

– *Teljes vagyonomat rá merem tenni a palota megvalósítására a múltat tisztelve és annak emléket állítva, hiszen kezdettől fogva ez volt a két legfontosabb célunk, nem elhallgatva, hogy üzleti alapon fogom működtetni. Lehet, hogy földönfutó leszek, de akkor is elkészül a palota. Mindent kockáztatni fogok* – jelenti ki teljes határozottsággal.

Véleménye szerint tarthatatlan állapot, hogy a hun nagykirályt egyesek még mindig barbárnak tartják, holott hat nyelven beszélt, egész Európa a lábainál hevert, és őt hívták az uralkodó családok segítségül. A 'barbár' téveszmének vethetne véget az általa tervezett és Káel Csaba irányításával rendezendő film is, ami egyszer s mindenkorra helyére tenné Attila, valamint a hunok szerepét. Ennek nyomán az eddig hamisságokat tanítóknak meg kéne követniük a más nézeteket vallókat. Erre bizony nagy szükség lenne, mert nemzeti jelképeinket, kerecsensólymot ábrázoló szobrainkat, Árpád-sávos történelmi lobogónkat, Szent Koronánkat, hun-magyar történelmünket folyamatos támadások érik.

Erre az elszántságra mindenképp szüksége lesz, hiszen ősz óta a szomszédos Nagykáta polgármesterévé is megválasztották, mégpedig

meggyőző fölénnyel. A nagykátai emberek iránta tanúsított rokonszenvét erősítette a család tisztességes kereskedő múltja, a tanárok, orvosok, vállalkozó társak, valamint a KDNP és Fidesz bizalma. Független polgármesterként a település érdekeit szem előtt tartva úgy tudja irányítani a testületet, hogy eddigi döntéseik túlnyomó többségét a teljes egyetértés jellemezte. Családja, aki kezdetben attól tartva, hogy teherbírását meghaladják az újabb feladatok, ellenezte politikai szerepvállalását, ma már mindenben segíti, hiszen tudja, hogy Kocsi János magától is lemond tisztségéről, ha úgy érzi, hogy munkáját nem tudja felelősséggel ellátni.

Decembert írunk, 2006 hátralévő napjai meg vannak számlálva. Hamarosan ránk köszönt az Úr 2007. éve és nyolc esztendei reményteljes várakozás után a Kincsem Lovaspark melletti terülten talán már olvashatják az arra járók a felállított táblán: Itt épül Attila fapalotája!

Magyar Demokrata – 2006/51-52.

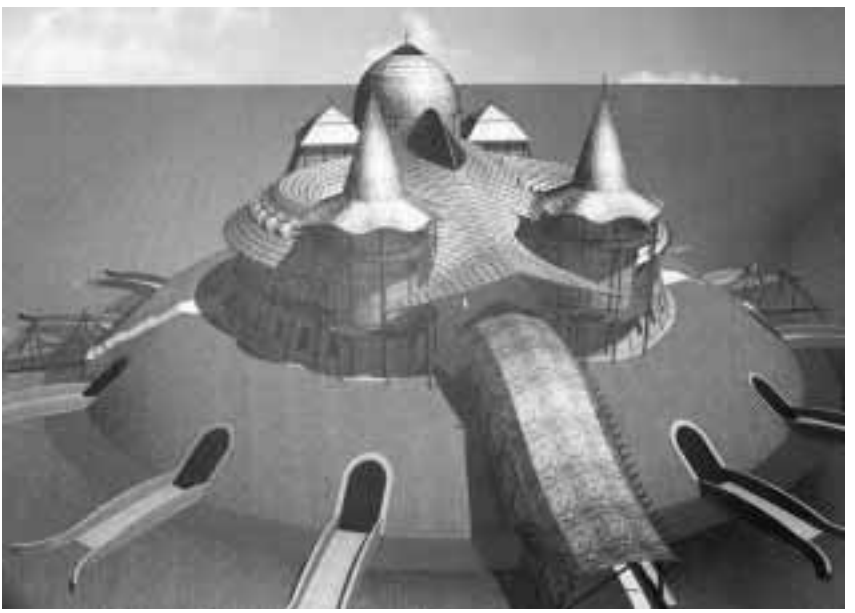

Kovács János:
Ha nem lenne, ki kéne találni

Az elektronikus hírközlés ma már megkerülhetetlen a tájékoztatás szempontjából, ám nem mindegy, hogy kik és milyen (ál)híreket terjesztenek. A tárgyilagosság egyik mérvadó fóruma a Nemzeti Hírháló és főszerkesztője, Kovács János.

Hogyan látja a kezdetek óta ennek a hírközlő rendszernek a működését a munka és műszaki feltételek szempontjából?

Beindulásunkat megelőzően sokszor ugyanazt a hírt küldözgették egymásnak többen is. Ennek elkerülésére találtuk ki 2003 decemberében Pataki László barátommal a Nemzeti Hírhálót, amellyel rendezetten mehetnek a hírek, és csak azoknak, akik igénylik.

A napi húszezer körüli olvasói számot látva, úgy tűnik, hogy bejött az elképzelés.

Valóban, de a fontosságát abból érzékeljük, hogy amikor leáll egy kicsit, azonnal rákérdeznek, hogy mi a baj, tudnak-e segíteni és nem csak a hazai, hanem a külföldi olvasók is. Ez történt idén tavasszal is, amikor az olvasóépítés során a világhálón található címekre küldtünk mintalevelet. Mivel egyesek ezt zaklatásnak tekintették, jelezték a szolgáltató felé, aki erre leállította a forgalmat. Szerencsére egy budapesti olvasó felajánlotta a saját szerverét, a szolgáltatómmal pedig megegyeztünk, hogy továbbra is adja a vonalat. Most egy olyan fejlesztésen dolgozunk, amellyel az olvasó az új és akár a korábbi híreket is megnézheti.

Hogyan történik a hírek kiválasztása az óriási anyagból?

Nem egyszerű, de nem is a hírek mennyisége miatt. Volt, aki csak bizonyos pártok felhívásait akarta megjelentetni és nehezményezte,

hogy a kisebb, úgymond, radikálisabbaké is felkerült a Hírhálóra. Mivel erre nem vagyok hajlandó, nem is osztom meg a szerkesztés feladatát másokkal, hanem két év óta másod magammal válogatok a számomra megküldött levelekből, egyúttal figyelem a világháló híreit.

Olykor személyes véleményét is közzéteszi. Ezt mi indokolja?

Amikor a helyzet úgy adódik és nagyon felingerelnek az események, megpróbálok valami rendet tenni abban a zűrzavarban, akár a hírekkel, akár az eseményekkel kapcsolatban. Igaz nem szívesen teszem, mert nem vagyok jó tollforgató. Sokan próbáltak már belém kötni úgy irigységből, mint politikai célból, de úgy néz ki, hogy eddig mindegyiket sikerült leszerelnem.

A Nemzeti Hírhálónak voltak-e kirívóan kellemetlen pillanatai, amióta működik?

Ilyen támadást még nem tapasztaltam, a szerver leállása sem tartozott ezek közé. Úgy látszik, hogy annyira még nem lehetek veszélyes. Ha meg az lennék, azt vállalom és ha valakinek gondja van a Hírhálóval, akkor álljon elő és megbeszéljük.

A szülők, testvérek, barátok, családtagok hogy állnak ehhez a nem mindennapi tevékenységhez ami egész embert kíván, és mint ilyen, elvonja az energiáját más otthoni munkáktól?

A munka mennyisége először a polgári foglalkozásom rovására ment és kiürült a családi pénztár, de a család is megértette, hogy a Hírhálót nem hagyhatom abba. Talán, ha majd valami kedvező változás áll be a gazdaságban és a politikában, mert akkor esetleg már nem lesz olyan fontosságú a munkám.

A személyes visszajelzéseken és köszöneteken kívül érzi-e a Nemzeti Hírháló hozadékát?

Ha azt a célunkat nézem, hogy összehozzuk egymással az azonos oldalon álló érdeklődőket, akkor mindenképp. Egyelőre várjuk a politikai váltást és úgy érzem ehhez véleményformáló segítséget tudunk nyújtani. Előfordul, hogy az olvasóktól megrovást is kapok, hogy bizonyos, szerintük nagyon durva véleményeket nem kellett volna közölnöm, de akkor is fel kell vállalnom, mert ezt más tömegtájékoztatási eszköz nem teszi helyettem. Ha viszont elismerést kapok, az nagyon felvillanyoz és erőt ad.

Hogyan lehet jelentkezni a Nemzeti Hírhálóra?

Nagyon egyszerűen, csupán egy levelet kell küldeni a feliratkozas@nemzetihirhalo.hu címre és attól kezdve az olvasó folyamatosan kapja a leveleket. A leiratkozás is ugyanilyen egyszerű, a tagság nem jár semmiféle kötöttséggel.

Magyar Mérce – 2007/1.

Mario Alinei:
Etruszk, azaz magyar

„Ma még bátorság kell az etruszk-magyar rokonság kimondásához"

Rokonszenves rokonság címmel a Demokrata 2005/27. száma közölt könyvértékelést Mario Alinei Ősi kapocs – A magyar etruszk nyelvrokonság című nagy feltűnést kiváltó kötetéről. A nemzetközi hírű nyelvész, irodalmár budapesti tartózkodása alatt osztotta meg lapunkkal gondolatait, elméletét.

Alinei úr, mi vitte rá, hogy az etruszkok történetét kutassa, hiszen a hivatalos álláspont szerint ez a nép napjainkban már nem létezik?

Elsősorban a kontinuitás, azaz a folytonosság elméletem késztetett arra, hogy az etruszkokkal foglalkozzam, amelyből a magyarokkal való rokonságuk már magától adódott. Az eredeti elméletet azonban nem én fedeztem fel, hanem a finnugrista szakemberek, akik elsőként gondoltak arra, hogy saját népük a mezolitikumtól kezdve Európában élt. A magyarok például az obiugorokkal együtt Nyugat-Szibériában, ahol a Kr. e. III. évezredben a Fekete-tenger északi partvidékéről érkező török nyelvű kurgánok népe hatása alá kerülve elszakadtak az ugoroktól. Átvették annak kultúráját, a lótenyésztéssel kapcsolatos szakértelmét, vezetői gyakorlatát, majd letelepedtek a Kárpát-medencében, ezt az elméletet a régészek is megerősítik.

Más nézetek szerint a lótenyésztést és a lovaglást a szkíták fejlesztették tökélyre, a lószerszámok többségét, így a kengyelt is ők használták először.

Ezzel együtt a legtöbb szakember tényként fogadja el, hogy Nyugat Szibériában is voltak lovas kultúrák, amelyek szavai megtalálhatók a hanti és manysi nyelvekben. Náluk egyébként a lovas kultúrát az első lótenyésztők, a kurgánok népe néhány északra vándorolt csoportja terjesztette el. Itt jegyzem meg, hogy a törökön kívül nincs más indoeurópai, szláv, vagy éppen iráni lóval kapcsolatos szaknyelvezet, de török eredetű a kende és a gyula tisztség is, ami az etruszkoknál zila és camde néven szerepelt. Mint említettem a magyarok a kurgánok török népével együtt a bronzkorban érkeztek a Kárpát-medencébe.

Ezzel a nagyon lényeges időpont eltolással nem kevesebbet állít, mint hogy a magyarok elsőnek nevezett, 896-os bevonulása a Kárpát-medencébe téves megállapítás és túlmegy még az Ön által jól ismert László Gyula kettős honfoglalás elméletén is.

Valóban. Ha ugyanis a folytonosság elmélet értelmében az indoeurópai népeket jóval korábban helyezzük el Európában, minden gondunk megoldódik. Ha ennek megfelelően azt mondjuk, hogy az etruszkok Kr. e. 1000- ben jöttek Itáliába a Kárpát-medencéből, és ezt a régészek már 1960-ban megállapították, akkor a magyaroknak, azaz etruszkoknak, már legalább ezer évvel korábban ott kellett lenniük, hogy majdan megerősödve terjeszkedhessenek tovább.

Hogyan néztek ki az etruszkok, milyen fizikai megjelenésű, arcú, hajú, ruházatú nép volt? Össze tudja-e hasonlítani a korabeli magyarokkal?

Ezt elég nehéz megmondani, de minden bizonnyal fehér bőrűek voltak és úgy néztek ki, mint mi, azaz európaiul. Inkább a ruházatukat tudjuk tanulmányozni, amit elég érdekes lenne összevetni a magyarországi viselettel. Ott vannak továbbá a haruspex nevű etruszk papok *(áldozati állatok belső szerveiből jósoltak -Sz. G.)*, akiknek a süvege ugyanolyan szarvban végződött, mint a magyar táltosoké. Ezt az összefüggést is érdemes lenne tanulmányozni.

Könyve szerint Ön a magyarok őstörténetét elsősorban a finnugor elméletet valló történészektől, így Györffy Györgytől és a turkológus Róna-Tas Andrástól ismeri. Más nézetek szerint a közös finnugor eredet csak annyiban valós, hogy az írástudó magyarság volt a kultúra átadó, hiszen a fejletlenebb északi népeknél még a XVIII. században sem volt kialakult írásbeliség.

Én ezt másképp látom. Úgy vélem, hogy a finnugor elmélet abban a tekintetben helytálló, hogy az urali népek a paleolitikum idején, amikor jég borította Észak-Európát, együtt éltek a Kelet-Európai népekkel. Ebből a Kr. e. XIII-IX. évezredig tartó időszakból nincs írásos emlékünk, de nem is lehet, mert elég nehéz elképzelni, hogy az a Kr. e. IV-III. évezred előtt már létezett. Az írás ugyanis a világon mindenütt a kultúra kifejezése, s mint a gazdagok találmánya, a magántulajdon szentesítése, egyben a társadalom rétegeződésének megjelenítése. Ez utóbbiak ráadásul Ázsiában és a Közel-Keleten alakultak ki először, míg Európában elsőként a görögöknél bukkant fel, akik Kr. e. 1000-ben használták először az írást. Akkoriban még minden nép, köztük a magyar is, vadászott, és miután átvette másoktól a földművelést és állattenyésztést, megalkotta rá saját szavait.

Említette, hogy a Kr. e. IV-III. évezred előtt nem lehetett írás. Mi a véleménye a san diegoi egyetem neves tudósának, Suessnek C14-es vizsgálata szerint legalább 7 500 éves tatárlakai leletről? Azon ugyanis felfedezhetők a napjainkban is használatos székely-magyar rovásírás Z, Ny és Gy betűi.

A híres táblácskát ismertem, de őszintén be kell vallanom, nem tudtam, hogy az említett betűk megegyeznek napjaink rovásjeleivel. Nagyon fontos észrevételnek tartom és megígérhetem, hogy tanulmányozni fogom.

Ön könyvében az etruszk ábécé 21 betűjét a görögből származtatja, amit azok a pelazgoktól vettek át, ők viszont a Kárpát-medencéből hozták magukkal. Forrai Sándor írta 1994-ben megjelent könyvében, hogy a görög hathatott az etruszkra, ám az etruszk és pelazg ábécé között lényegesen jelentősebb, 43,8%-os, a magyar és etruszk között 43,4%-os a hasonlóság. Ennek ismeretében fenntartja-e álláspontját, mely szerint az etruszk ábécé a görögből származik?

Ez olyannyira bonyolult kérdés, hogy a megfelelő válasz legalább két napig tartana. Ön nem említette a föniciai írást, márpedig az első írások a Közel-kelet térségében fejlődtek ki. Mindenki tényként fogadja el, hogy a görög és etruszk írás a föniciaiból származik, nem egészen bizonyos tehát, hogy az etruszkok az írást a görögöktől vették át, vehették azt közvetlenül a föniciaiaktól is, hiszen tudjuk, hogy az etruszkok szoros kapcsolatban álltak ezzel a néppel. Abban 100 százalékig egyetértek Önnel, hogy a magyar rovásírásnak köze van az etruszkokéhoz és a pelazgokéhoz, de valószínűleg a föniciakéhoz is. Nézetem szerint ugyanis a magyar etruszkok, akik Magyarország területéről jöttek le a Fekete tengerhez, majd onnan tovább a Mediterránumba, kapcsolatba kerülve a föniciaiakkal közvetlenül tőlük is átvehették az írást.

Forrai Sándor szerint az etruszk számrovás, amelyet egyébként a latinok átvettek tőlük, 1-től 100-ig megegyezik a székely-magyarnak is nevezett számrovással. Tekinthetjük ezt is a két nép rokonsága bizonyítékának?

Én inkább jelzés értékűnek mondanám, mivel rengeteg dolgot kell elemeznie annak, aki tudományos munkája során valamit bizonyságnak tekint. Nagyon óvatosnak kell lennünk, mert ez nem vegyészet és nem fizika.

Olaszországban nevezi-e magát valaki napjainkban etruszk kisebbségnek?

Nem lehetetlen, mivel tény, hogy etruszkok Krisztus előttől éltek Itáliában, mi pedig az utódaik vagyunk. Ezt igazolja a Toscana szó, amely a tuscus-ból – más változatban turscus – származik. Így aztán senki nem lepődne meg, ha etruszk kisebbségről hallana, azon annál inkább, ha magyarnak neveznék.

1985 az etruszkok éve volt Itáliában. Milyen eredménnyel járt a megemlékezés? Az itáliai etruszk kiállításokon, emlékhelyeken van-e utalás a Kárpát-medencei, esetleg magyar kapcsolatra, vagy ezt hivatalosan még nem fogadják el?

Ne felejtse el, hogy a könyvemet 2003-ban írtam és előttem senki nem kutatta ezt a lehetőséget. Ebben igen sok a bizonyíték, hiszen a folytonosság elméleten alapul, ami persze a nyelvészek számára nehezen elfogadható, mivel ők más, hagyományos elméleteken nőttek fel, ezeket pedig igen nehéz megbontani. Annyi előnyöm van pályatársaimmal szemben, hogy magamtól lettem nyelvész. Mivel irodalmár képzettségű vagyok, nem befolyásoltak a neves oktatók, akik saját elméleteikkel ostromoltak volna, így aztán sajátjaimon nőttem fel. Igen hosszú idő alatt fejlesztettem ki a kontinuitás elméletet és vagy 30 évig vártam vele, mielőtt kiadtam, de ma már létezik a nyelvészek és régészek azon csoportja, amely elfogadja és követi. A hagyományos elméletben már senki sem hisz, de nincs, aki el meri kezdeni a változtatást. Erre az etruszk-magyar rokonság lenne a legalkalmasabb, mert ha elfogadjuk, akkor a kontinuitás elmélet is beigazolódik. Egyelőre azonban ehhez is olyan bátorság kell, mint, amikor első ízben állították a Földről, hogy gömbölyű.

Magyar Demokrata 2005./37.
Fénykép: Bánhidai Csaba

Mario Alinei (Torino, 1926 –)
1959-1987-ig az Utrecht-i egyetem emeritus professzora.
Az International Society for Dialectology and
Geolinguistics tagja, 7 esztendőn keresztül elnöke.
A Societas Linguistica Europea elnöke.

A Royal Academy Gustav Adolf (Uppsala) tagja.
Az Accademia Peloritana (Messina) tagja.
A Societe Linguistica Italiana alapító tagja.
A Societé Internationale de Linguistique et Géolinguistique alapító tagja.
A *Quaderni di Semantica* folyóirat főszerkesztője.
Az Atlas Linguarum Europae alapító elnöke.

Kontinuitás elmélet: az Olaszországba a Kr. e. I. évezredben 'villanovai' népként érkező Kárpát-medencei-dunai népek nem lehettek mások, mint a Kárpát-medence Kr. e. III. évezredi meghódítóinak utódai, azaz a török kultúrát átvett magyarok. Következésképp az etruszkok – vagyis a török népnek tartott őskori magyarok – születése a bronzkorra tehető a Kárpát-medencében.

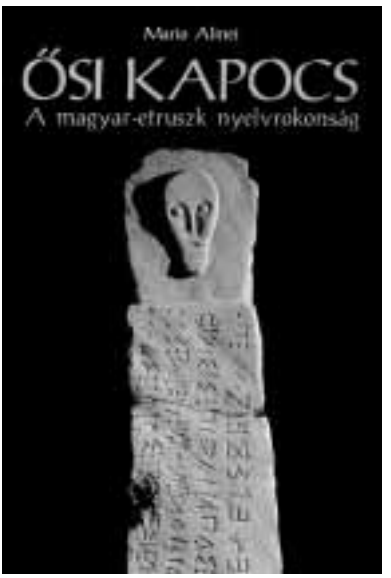

Mario Alinei: Ősi kapocs –
A magyar-etruszk nyelvrokonság
(Allprint Kiadó, 2005)

Novák Tamás:
Arckép

1944 márciusában születtem Kisvárdán és ettől kezdve vagyok az a típusú ember, aki akkor is nekimegy a falnak, ha betonból van. Szüleim kereskedők voltak, így aztán az 50-es években testvéreimmel úgy nőttünk fel, hogy mindennapos vendég volt nálunk az ÁVH és a házkutatás. Mivel abban az időben a kisiparosok a rendszer üldözöttjeinek számítottak, tőlünk is elvették az üzletet, kisebbet adtak helyette, majd azt is elvették és még kisebbet adtak. A hatalom szemében a házunk is túl nagy volt, ezért be kellett telepítenünk egy ávéhást. Talán éppen az állandó zaklatás miatt formálódott meg bennünk erősebben a magyarságtudat.

Csupán 12 éves volt, de azért emlékszik valamire 1956-ból?

A reményre, hiszen a SZER, az Amerika Hangja és a BBC magyar adása folyamatosan kitartásra buzdított, hogy majd jön Nyugatról a segítség. Ezen úgy fellelkesültem, hogy egy barátommal még Pestre is felutaztunk 'harcolni', mert annyira gyűlöltem a rendszert, amely állandóan megalázó helyzetekbe kényszerítette családunkat. Úgy gondoltam, hogy így magam is a világmegváltók közé fogok tartozni. Társaimmal megbeszéltük, hogy ha győz a forradalom, maradunk, ha nem, akkor tovább megyünk Amerikába és még abban is megállapodtunk, hogy milyen jelszóval üzenjük a másiknak, hogy elmentünk. Ezek után több napig kóboroltunk a városban élelem és fedél nélkül, míg teljesen kimerülve nővérem óbudai lakásának ajtaján kopogtattunk. Azonnal elaludtunk a fáradtságtól és mivel már kerestettek bennünket a rádióban, ki sem engedtek, hanem visszavittek Kisvárdára. Így ért véget a forradalomban való részvételem.

Rosszabbul is járhatott volna, hiszen az önkényuralom se Istenre, se emberre, de még a gyerekekre sem volt tekintettel.

Ez igaz, de nem kellett ahhoz fegyver a kézbe, hogy a hatalom megpróbáljon keresztbe tenni. Hiába jelentkeztem a Képző és Iparművészeti Gimnáziumba, a válaszlevélben megírták, hogy politikai okokból művészi pályára nem léphetek. Ezt különösen azért sajnáltam, mert gyermekként is mindig a festészettel, vas és rézművességgel foglalkoztam. Huzamosabb idő elteltével az Állami Pénzverdébe kerültem, átmenetileg egy állami cégnél is dolgoztam, de minthogy nem tudtam elviselni a kötöttségeket, a KISZ bizottságok utasítgatásait, a családi hagyományt követve saját utamra léptem.

Kellékkészítőként és ötvösként különböző kiállításokon vettem részt, másolatokat készítettem fegyverekről, kardokról, de még az angol koronaékszerekről is.

Jelenlegi, sokirányú tevékenységét ismerve nem ragadt le egyetlen foglalkozásnál.

Alkotó emberként mindig az újdonságok érdekeltek, állandóan kitaláltam valamit. Az újonnan megnyitott budai Skála ajándéktárgy osztályára én készítettem a régi szúró- és lőfegyverek másolatait, de én vezettem be a gipszből és más anyagokból készített ajándéktárgyak gyártását is. De ez is csak egy ideig érdekelt, aztán a jogot eladtam, mert egyre újabb dolgokat találtam ki. Például elsők között voltam az országban, aki nemcsak a műanyagjátékok szerszámait, hanem a feldolgozó gépeit is megterveztem és készítettem. Hasonlóképpen egyedüli gyártója és szállítója voltam a világ különböző stadionjaiban működő eredményjelző készülékeknek és azok mechanikai alkatrészeinek, ugyancsak egyedüliként terveztem és gyártottam a Reluxa és más napellenző termékeket. Végül ezek gyártás jogát is eladtam.

Mivel sikeres embernek számított, ezzel arányosan nőhetett irigyei száma.

Így volt. Sőtér Edit a Népszabadságban meg is támadott, amikor a 70-es évek elején kitaláltam a munkaerő kooperációt. Ennek lényege, hogy több száz szakembert kölcsönöztem gyáraknak, üzemeknek, az árbevételekből pedig jelentős létesítmények épülhettek azokban a TSZ-ekben, amelyek neve alatt működhettem.

A siker ellenére nem találtam a helyem a kommunista önkényuralmat nyögő országban és bejártam a világot Új-Zélandtól Malajziáig, Ausztráliától, Indonéziáig. Egyre jobban vonzott a drágakő, így aztán megmunkálására és nemesfém feldolgozásra létesítettem üzemet Sri Lanka fővárosában, Colombóban. Minthogy a szingaléz-tamil ellentétek miatti robbantgatások többször kárt tettek benne, fel kellett számolnom.

Magyarország felé fordulva azt tapasztalja az ember, hogy mindenütt az Ön nevével fémjelzett piacokkal találkozik.

Ez a helyzetfelismerésre vezethető vissza. A 80-as években kezdett eluralkodni az országban a lengyel kereskedelem. Az áldatlan körülmények megszüntetése céljából elsőként a XV. Kerületi – akkor még – Tanács írt ki pályázatot 1990-ben egy kulturált áruhely kialakítására a Rákospalotát Újpesttel összekötő felüljáróhíd alatt. Én nyertem meg, mert nem csupán bekerítettem a területet, hanem pavilonokat építettem, központi fűtést szereltettem, büfét nyitottam benne. Ezt követően a Fővárosi Csarnok- és Piacfelügyelőség az Etele téri piac rendbetételét bízta rám, azzal a feltétellel, hogy másfél hónap múlva 24 óra alatt fel kell számolom. Mivel időközben a XI. ker. Önkormányzat Kondorosi úton létesítendő piacára kiírt pályázatát is megnyertem, annak felépítése után egyetlen éjszaka folyamán valóban felszámoltam az Etele téri piacot, árusait, kereskedőit pedig másnap BKV buszokkal átszállítottam a Kondorosi útra. Ez időben egybeesett a magyar elektronikai vállalatok, az Orion és a Videoton megszűnésével – utóbbitól 16 000 embert bocsátottak el –, holott velük kielégíthették volna az ilyen termékek iránt megnyilvánult hatalmas igényt. Ezt a lehetőséget felismerve hoztam át a Kondorosi piacra a bécsi Máriahilfer Strasséról az elektronikai nagykereskedelmet, ahol hihetetlenül nagy forgalom indult be, még Szibériából is jártak oda a buszok.

A Frank és a többi Máriahilferstrassén működő magyar boltos aligha örült ennek a fejleménynek.

Az biztos. Naponta több kamionnyi áru cserélt gazdát, előfordult, hogy közvetlenül a szállítójárművekről történt az értékesítés. De ekkor jelentek meg pamut fehérneműikkel a törökök, a Magyarországon iskolázott, ám hazájukba visszatérni nem kívánó vietnámiak, végül hat kínai. Én már harminc kínai vállalat főnökeivel tárgyaltam a magyar ember ruházati igényeiről és elkezdődött az első áruk beszállítása. Eközben megvásároltam a Fáy utca sarkán az un. Kecsoza Kft. telepét, ahol 1992-ben vietnámiakkal és kínaiakkal megnyitottam az un. Sanghaj bazárt. Nem sokkal később, az azóta elhunyt Szetlik Ferenc keresett meg, hogy segítsek neki a MÁV-tól bérelt Józsefvárosi piac nyereségessé tételében. Átalakítottam, és oda hoztam át a megszüntetett Kondorosi úti piac kereskedőinek többségét. Megemlíthetem még a Verseny utcai Stadion bazárt, ahol a régiségektől kezdve mindennel foglalkoznak, még a hajléktalanok is ide hozzák, amit összeszednek. Olyan mint a régi Ecseri volt.

Nem érzi úgy, hogy a kínaiakkal kötött alkui miatt Ön ellen fordulhat a közvélemény?

Már 1991/92-ben a sajtóban hívtam fel a figyelmet, hogy a kínaiak gazdasági fölénnyel fogják uralni a világot, de senki nem figyelt oda.

Megterveztem a Pólus center helyére az első olyan áruházat, amelyben a magyar vállalkozók és az akkor még meglévő ÁFÉSZ-ok összefogva közös nagyáruházat, majd egyre többet működtethettek volna a mögöttük lévő gyártó bázissal. Nem hallgattak rám, mert mindenki mindent magánosítani, kifosztani akart. Azt is elmondtam, hogy a Szovjetunió elbocsátott katonái hordaként fognak megjelenni, és hogy miként fog kialakulni a magyar maffia, stb., de hiába. Ezek után úgy idehaza, mint külföldön a magam útját kellett járnom. A romániai forradalom után létrehoztam Brassóban a mai napig működő Flóra nevű presszót, a város határában egy fafeldolgozó üzemet, Sepsiszentgyörgyön a piacot.

Ilyen szerteágazó nemzetközi tevékenység után hogyan jutott el a Vas-megyei Velem községhez tartozó Novákfalva gondolatáig?

Nagy-Magyarországon belül akartam egy olyan helyet, ahol szellemileg és érzelmileg mindenki magyarnak és otthon érezheti magát. Ennek előzményeként már 1980-ban itt Velemben akartam megépíteni egy ajándék és régiségkereskedést, azonban az építés engedélyezése után azonnal bepanaszoltak a Megyei Művelődési Központ tulajdonában lévő, szomszédos művésztelep lakói, élükön Horváth György elvtárssal. Egyébként most is ő a Központ igazgatója. Az nem tetszett neki, hogy beleláthattam a határvidéken megbúvó Kádár elvtárs, Apró elvtárs és a többi elvtárs magánüdülőibe. Ezt követően panzió építésébe kezdtem, és megalapítottam a Novák és Novák Kereskedőház Rt. központját, amelyet rendszeresen ellenőriztek, az APEH ellenőrei pedig fél éven keresztül ültek a nyakamon. Minden áron meg akartak büntetni, de bírósághoz fordultam és én nyertem pert az APEH ellen.

Ezt a zaklatást már gyermekkorában megszokhatta, amikor – mint említette – családi házukban állandóan bűnjelek után kutatott az ÁVH.

Szinte ugyanazt kellett átélnem. Amikor itt akartam létrehozni a Határon Túl Élő Magyar Kisebbség Népművészeti Központját, a Megyei Tanácsnál hallani sem akartak róla. Miután a terveket turisztikai központra módosítottam – erre megadták az engedélyt –, elkezdtem Novákfalva felépítését. Mivel azt akarták, hogy bontsam le, családdommal kiköltöztem Floridába, ahol egy finompékáru és cukrászüzemet létesítettem arra gondolva, hogy ha lebontatják a novákfalvai építményeket, előtte eladom az amerikai cégemnek és azzal pereskedjenek. Amikor megkaptam a fennmaradási engedélyt, Floridában harminc nap alatt felszámoltam mindent és hazajöttem a családdommal. Itt jegyzem meg, hogy az irodalmi szakanyag összegyűjtése a feleségem feladata, akárcsak a fényképezés, és a videó felvételek

készítése. Novákfalva berendezése is az ő érdeme, hiszen ő járt a Néprajzi Múzeumokba, bújta a könyvtárakat, nemzeti könyvesboltokat. Amikor összegyűlt a szakanyag, megkezdődhetett a beszerzett irodalom kijegyzetelése, letisztázása és a megvalósítás.

Novákfalva már jelenlegi állapotában is tökéletes üdülőfalunak, a magyar szellemiség műhelyének tűnik, ahol a horvátországiakkal együtt 72 vármegyét megörökítő kopjafák elcsatolt megyéinél fekete gyászszalag emlékeztet a trianoni tragédiára. Bővíti?

Természetesen, bár a hivatal packázásai miatt minden létesítés évekig húzódik. Hatályos építési engedélyeket vonnak vissza, mondvacsinált indokokkal akadályozzák bizonyos helyszínek belterületbe vonását, Novákfalvát a közterülettől elválasztó kerítés mellé hordták a település szemetét, ami végül már az ÁNTSZ-nek is szemet szúrt, a ketreccel elkerített kisállatkertben pedig csak azzal a feltétellel tarthatnék pávát, ha egyetemet végzett, több éves gyakorlattal rendelkező gondozót alkalmaznék. Érdekes, hogy nem messze innen egy osztrák vállalkozónak ugyanezt nem szabták feltételül. Létre akarok hozni egy bio fűszer és gyógynövénykertet, gyógyászati részleggel ellátott uszodát építek, a borospincében kizárólag Kőszeg környéki nedűt lehet majd fogyasztani, befejezem a gyémántcsiszoló üzem építését, amelynek drágakő feldolgozó részlegében az aranyművesek ősi tárgyi emlékeink másolásával készítenek majd ötvösremeket. Létrehozom a világ legnagyobb babamúzeumát, amelyben Nagy-Magyarország valamennyi népviseletét bemutatjuk, a temető mellett felépítem a falu templomát. Eközben nem hanyagolom el a határon túli területeket sem, Kalotaszegen kulturális központot létesítünk, ahol többek között a régi mesterségeket mutatjuk be. Vég nélkül sorolhatnám az elképzeléseket.

Magyar Demokrata 2005./25.
Fénykép: T. Szántó György

Pej Kálmán:
Több, mint szobor

„A hun király szobrát nyári napfordulón szeretnénk felavatni"

Attila Nagykirályunk legújabb köztéri szobrának a Napkereszt Alapítvány kuratóriumi elnökétől származó ötletéről 2004/35. számában írt a Demokrata. Akkor arról számoltunk be, hogy a 2003-ban meghirdetett kétfordulós pályázatra harminchét pályamű érkezett, közülük a szakmai értékelő bizottság hármat választott ki makett készítésre. Mivel ezek nem nyerték el a döntéshozók tetszését, újabb pályázatot írtak ki, amely után a szobrászok tizenkét elképzelést tettek le az asztalra.

– *Mi nem csupán egy újabb szobrot szeretnénk állítani, hanem olyan Attila megjelenítést, amelynek eszmeisége, üzenete egyaránt szól mához és jövőhöz* – indokolta akkor döntésüket Pej Kálmán, a kuratórium elnöke, majd hozzátette, abba nem szólnak bele, hogy a művész az Attila, vagy Atilla nevet használja. Azóta megtörtént a szobor kiválasztása, a megbízást Párkányi Raab Péter szobrászművész kapta és megjelent egy kiadvány is, amelyben vázolják a szobor rövid történetét, a kiválasztás indoklását, tájékoztatnak Attiláról a politikusról és a szakrális uralkodóról.

A füzet előszavát Tarlós István, Óbuda-Békásmegyer polgármestere írta ezekkel a szavakkal: *„Nekünk magyaroknak, akik kis néppé sorvadunk, de hiszünk a hun rokonság történelmi igazságában, önérzetünk és identitásunk éltetéséhez is szükségünk van Atilla király emlékének életben tartására!"* Gondolatai komolyságát azzal támasztotta alá, hogy a szobor helyszínül ő javasolta a CORINTHIA AQUINCUM Szálló melletti igényesen parkosított területet.

Lássuk hol tart a megvalósítás másfél évvel az említett tudósítás óta!

Nos, a lovas szobrot keretező kapuzat köveit már kiválasztották, Attila 5/4-es méretű agyag mellszobra is elkészült, innen azonban már nem lehet tovább lépni a megfelelő anyagiak hiányában, ami úgy negyven millióra rúg. Mivel Pej Kálmán nem remél segítséget a jelenlegi kormánytól, ezért az Alapítvány támogatókat keres a fényezett bronzszobor elkészítéséhez. Eredetileg 2006 nyári napfordulójára tervezték a felavatást, amelynek okát a kuratórium elnöke azzal indokolja, hogy a szkíták-hunok-avarok-magyarok Nap-jelképben gondolkodó népek, akik számára a nyári napforduló a legmeghatározóbb,

hiszen akkor tűz legerősebben az életet adó égitest. Ezen időponton akkor sem változtat, ha a megvalósítás átcsúszik a 2007-es évre, aminek bizony igen nagy a valószínűsége, mert a szobor elkészítése a pénz meglététől számítva kilenc hónapot vesz igénybe. Ott pedig még nem tartunk. Gyakorlati emberként ezt csak azért nem bánja, mert mérnöki pályáján tapasztalta, hogy bár a gondolatiságtól hosszú út vezet a megvalósításig, olyan erőhordozóról van szó, amely ha több emberből árad, és azonos irányba hat, akkor a fizika törvényszerűsége értelmében az erőket összegeznie kell. Ennek pedig lassan, de biztosan eljön az ideje.

– A helyszín kiválasztása hasonló megfontolások alapján történt. Óbuda ezen pontján, a szálló melletti parkban találhatók a régi városfal romjai, tőle Nyugatra áll a Péter-Pál templom, a közelben ősidők óta jelentős dunai átkelőhely szolgálta a lakosságot. Mindezek alapján nem lehetetlen, hogy szobor környéke éppen történelmisége és szakrális hagyományai következtében egyfajta zarándokhellyé válhat – szól reményeiről Pej Kálmán. Terveik szerint a szobron a latin és rovásbetűs magyar felirat mellett még két másik nyelven szeretnék feltüntetni Attila történelmi tetteit, a kapuzat felső zárkövén pedig kiterjesztett szárnyú Turul védelmezi a hun Nagykirályt és népét.

Magyar Demokrata 2006./6.

Napkereszt Hagyományőrző Alapítvány
honlap: www.napkereszt.hu
Bankszámla szám: OTP Bank 11703006-20036531

Attila hun nagykirály
Párkányi Raab Péter terve

Radics Géza:
Aki közel járt a halálhoz

„Az USA nem tekintette jó szemmel Magyarország lázongását"

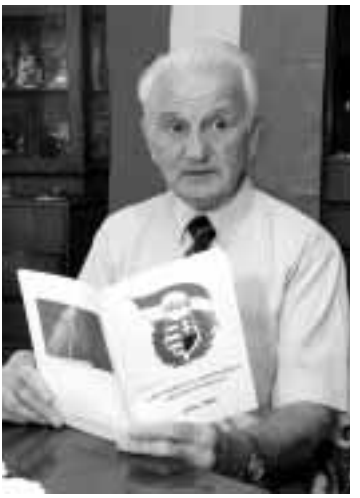

Radics Géza neve könyvei és történelmi előadásai nyomán jól ismert az országban. Az Amerikai Egyesült Államokban élő 1956-os szabadságharcos a forradalom üzenetéről, a jelen helyzetről és a magyarságtudatról alkotott véleményét osztotta meg lapunkkal.

23 esztendős volt az 1956-os forradalom kitörésekor. Emlékszik olyan jelekre, amelyek utaltak a készülő forrongásra?

1956 nyarától tapasztalni lehetett, hogy az ország tele volt reménykedéssel, aminek alapját az a szóbeszéd képezte, hogy a szovjet csapatok ausztriai kivonulása után Magyarország következik. A bizakodást az is erősíthette, hogy a szovjet vezetés először a Titoval való békülés után a déli, majd a nyugati határzárat is lebontotta és úgy hírlett, hogy Magyarország és Ausztria között bevezetik a nyugati mintájú határátlépést. Ennek okát azóta sem tárta fel senki.

Hol találta a forradalom?

A készülő eseményekről október 23-án még vajmi keveset tudtam. Munka után hazamentem a gyárból, majd a rádióban Gerő Ernő beszédéből értesültem a fejleményekről. Másnap reggel már fegyverropogáshoz hasonló hangokra ébredtem, az utca pedig tele volt emberekkel, akik lelkendezve mesélték, hogy kitört a forradalom. Mivel a tömegközlekedés leállt, kőbányai lakásomból csak egy, a Zalka Máté térről induló teherautóval juthattam másokkal együtt a Kálvin térre. Emlékszem, hogy a kocsi rakfelületén vértócsákat és agyvelődarabokat is láttam.

Ekkor már közel járt az előző nap megostromolt Magyar Rádió épületéhez. Kikkel találkozott, mit tapasztalt?

Pontosítani szeretném, hogy a rádió ostroma nem fejeződött be éjjel 2-3 körül, hanem még ekkor is hallatszott onnan a fegyverropogás, ezért is indultam abba az irányba, miután a templom melletti járdán fekvő halott katona géppisztolyát magamhoz vettem. A rádió melletti, akkor még üres telken fekvő halott civilek és katonák holttestén keresztül jutottam a Bródy Sándor utcába. Noha az utolsó hat ávós csak ekkor adta meg magát, eszembe sem jutott, hogy engem is lelőhetnek.

Személyesen is bekapcsolódott a harcokba?

Miután délelőtt 10 óra tájt a tömeg kezdett elvonulni a rádiótól, néhány hozzám hasonló korú fiatallal a Nyugati pályaudvarhoz indultunk, ahol tudomásuk szerint orosz tankok állomásoztak. Egy emeletes házból gyalogsági fegyverekkel nyitottunk értelmetlen tüzet rájuk, ők viszont becéloztak bennünket, az egyik lövedék csak centiméterekkel csapódott a falba a fejem fölött – még két esetben kerültem el a sebesülést, esetleg halált –, ezt követően céltalanul barangoltunk az utcákon, mielőtt este hazamentem. Az említettnél komolyabb összetűzésben először és utoljára november 5-re virradóra vettem részt Kőbányán, ahol az ott lévő szervezett csapat felderítője jelentette, hogy Soroksár felől 5-6 szovjet tank közeledik, előttük egy tiszti kocsival és egy teherautóval. A háztetetőről benzines palackot dobtak a tiszti kocsira, a teherautóra és az egyik harckocsira, majd tűzharcba keveredtünk a járművekből kiugráló orosz katonákkal.

***A forradalom és szabadságharc, valamint előzményei* című füzetében a Kilián laktanya közelében tapasztalt sajátos észrevételét is leírja.**

Azon a délelőttön az Üllői úton jelszavakat ismételgető, hatalmas tömeghez csatlakoztam, amikor a laktanyához értünk, egyesek elkezdték éljenezni Malétert. Amikor előkerült, vállra emelték és a 'Malétert a kormányba!' jelmondatot kezdték kiabálni. Vajon kik lehettek ennek az elindítói, hiszen 'hősük' másfél nappal korábban még a Corvin köziekkel állt harcban! Ekkor kezdődött a győzelem kisiklatása, hiszen a szovjetbarát főtisztet bejuttatták Nagy Imre kormányába, 3-án pedig megtették honvédelmi miniszternek. Pongrátz Gergely írta könyvében Csiba Lajos százados, a Kilián laktanya parancsnoka naplója alapján, hogy Maléter november 2-án kijelentette, ő nem lövetett és nem is fog a szovjet csapatokra, mert az életét a Szovjetuniónak köszönheti. Vajon miért nem Márton András ezredest jelölték hadügyminiszternek, aki a Corvin köz megrohamozása helyett segítséget adott a szabadságharcosoknak?

Könyvének egyik, máig megválaszolatlan kulcskérdése, hogy miért változtatott álláspontján az orosz vezetés október 30-ról 31-re virradóra?

Ezzel a kérdéssel 2005 őszén kezdtem foglalkozni, amikor Békés Csaba-Byrne Malcolm-Rainer János az addig titkos, nyilvánosságra hozott szovjet iratok alapján összeállított *The 1956 Hungarian Revolution: A History in Document* című könyvét elolvastam. Lényeges szempont, hogy a szabadságharcosok október 26-i diadala nyomán – ezen a napon 17 harckocsit semmisítettek meg – a szovjet vezetés elhatározta a Budapestről való kivonulást. Elég furcsa, hogy másnap John Foster Dulles, az USA külügyminisztere sietve kijelenti, hogy nem tartják szövetségesnek sem Magyarországot, sem Lengyelországot, következésképp nem rokonszenveztek sem Nagy Imre, sem Gomulka személyével. 28-án az USA ENSZ nagykövete, Henry Cabot Lodge ugyanezt megismétli, majd 29-én a Külügyminisztérium táviratban utasítja szovjetunióbeli nagykövetét, Charles Bohlent, hogy ezt az álláspontot hozza a szovjet vezetők tudomására. Bohlen az üzenetet állítólag szóban át is adta e napon Hruscsovnak, Molotovnak és Zsukovnak. Csakhogy azok október 30-án Moszkvában megkapják Mikoján budapesti helyzetjelentését és a békés rendezésben állapodnak meg. Az erről szóló kiáltványt elküldik az illetékes kormányoknak és megjelentetik a Pravda 31-i számában. Bohlen erre jelentést küld Washingtonba, ahol Eisenhower elnök rádió és televíziós beszédben megismétli a korábban elhangzott nyilatkozatot és megerősíti, hogy nem nézik jó szemmel, ha egy olyan nép lázong a Szovjetunió határán, amelynek semmi esélye a győzelemre. Nekem az a gyanúm, hogy az amerikai Külügyminisztérium nem 29-én, hanem 31-én küldte el táviratát Bohlennek, akinek szóbeli közlése után a szovjet vezetés 18 órán belül gyökeresen megváltoztatta álláspontját és csapataival lerohanta Magyarországot.

Azóta beismerte Amerika, hogy fölöslegesen biztatta a magyarokat ellenállásra? Kért-e valaha is elnézést szégyenteljes szerepéért?

Nem tudok róla. Úgy gondolják, hogy régen volt, nem érdemes vele foglalkozni, inkább a világszerte tartandó megemlékezésekkel törődnek. Meggyőződésem, hogy ha akkor diplomáciailag elismerik Nagy Imre és Gomulka kormányát, győztünk volna, de úgy tűnik, hogy ez valakiknek, úgy Nyugaton, mint Keleten nem állt érdekében.

Fegyveres szerepvállalása után nem volt kétséges, hogy Önnek el kellett hagynia az országot. Már körözték?

Akkoriban, talán napjainkban is, elsősorban a házmesterek voltak

a besúgók. Az enyém mindent tudott rólam, ráadásul november 13-15-e között én is felszólaltam a munkahelyemen, hogy ameddig az orosz csapatok az országban tartózkodnak, ne vegyük fel a munkát. Ezt a gyár párttitkára jelentette felsőbb helyen. November 22-re virradó éjjel úgy döntöttem, hogy elhagyom az országot és felszálltam a Déli pályaudvarról Mosonmagyaróvárra induló zsúfolásig telt vonatra. Mivel a városban oroszok állomásoztak, a szerelvény megállt előtte, hogy leszállhassunk és gyalog induljunk tovább. Útközben egy idős asszony ígért vezetőt, aki jelezte, hogy sötétedés után többünket átvisz a határon. Alig tettünk pár száz métert, amikor két határőr bukkant fel előttünk. Vezetőnk egy pillanat alatt eltűnt, a két fiatal katona viszont legnagyobb meglepetésünkre még az irányt is megmutatta a határ felé.

Lehetett-e katonai megoldása a szabadságharcnak? Mérlegelték-e a szabadságharcosok a következményeket?

A szovjet csapatok bevonulása, a nagyvárosok és repülőterek bekerítése után már csak a partizánháború lehetett volna az egyedüli lehetőség, de úgy látszik, hogy erre nem voltunk alkalmasak, illetve nem volt egyetlen főtiszt, aki ennek az élére állt volna. Mérlegelés nem volt két ok miatt sem: egyfelől a rengeteg fiatal saját vakmerőségénél fogva nem is gondolt arra, hogy bármikor lelőhetik, másfelől olyan nagy volt a sztálinizmus utolsó éveiben a parasztság és a munkásság kizsigerelése miatti elkeseredés, hogy nem a győzelem esélyét latolgatták, hanem indulataiknak és érzelmeiknek engedtek szabad teret.

A nyugatra menekültek többsége a szabadságharcos szövetség tagja lett. Erről milyen tapasztalatokat szerzett?

A nézeteltérések elég hamar bekövetkeztek, mégpedig Király Béla személye miatt. A new yorki Lovas György vádjai nyomán – melyek szerint Király a szabadságharcos szövetség számára pénzt kapott az államtól – kialakult a vélemény, hogy 1958-as világtalálkozójukon dönteni kell személyéről. Magam is megkérdeztem őt, igaz-e Lovas állítása, mely szerint az '56-os nemzetőrség parancsnokaként már november 4-én 17 órakor elhagyta az országot? Király nem válaszolt, csak elpirult, ami számomra egyet jelenthetett. Ezek után került sor Chicagoban a találkozóra, ahol Király Bélát újból megválasztották, az őt bíráló Takács Istvánnak és nekem pedig egy címzetes szerepet ígértek. Én ezt nem fogadtam el, hanem kiléptem a szövetségből, ügyeivel azóta nem foglalkozom.

Magyarország jelenlegi történései párhuzamba állíthatók-e 1956 első napjainak ösztönszerű kitörésével? A hatalom akkor is vandalizmussal vádolta meg a forradalmárokat, ahogyan most is.

A magyarságot gazdaságilag most is olyan helyzetbe hozták, hogy jelentős tömegek a megélhetési küszöb alá süllyedtek. Mindenképp változás kell, de hogy ezt miként valósul meg, az még bizonytalan. Bizonyos vélemények szerint Gyurcsányt meneszteni fogják, felállhat az Orbán által javasolt szakértői kormány, amely finomított formában fogja levezényelni a már beterjesztett kormányelképzelést.

Hogyan lehetne rákényszeríteni a Gyurcsány kormányt eredeti tervének feladására?

Az egyetlen békés megoldás, bár szerintem a magyar társadalom megfelelő vezetők hiányában erre nem alkalmas, az országos és általános munkabeszüntetés lenne. Először 24, majd 48 órás figyelmeztető, utána pedig az általános. Ezzel lehetne rákényszeríteni a vezetést a teendők átgondolására, mert ha most le is vezetik az indulatokat, előbb-utóbb újabb elégedetlenségi hullám fog bekövetkezni.

Mi a véleménye a Fidesz és a Jobbik választás előtti nagygyűlésének lemondásáról? Elképzelhető lett volna 1956-ban a tüntetések lemondása, mert az állam nem biztosítja a forradalmárok védelmét?

Akik 1956-ban bementek a belvárosba, pontosan tudták, hogy mivel néznek szembe. Október 23-án hol megengedték, hol betiltották a tüntetést, a tömeget azonban ez nem érdekelte, sőt egyre nagyobb lett.

Lehet-e egységbe fogni a jelenleg szétszakadt magyarságot?

Ez az állapot nemzeti önismeretünk hiányosságából, magyarságunk gyökértelenségéből fakad. El kell jutni oda, hogy tömegek értsék meg Friedrich Klára *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás* című könyvének üzenetét, ami megalapozza bennük ennek a területnek a birtoklástudatát, mert e nélkül a magyarságnak nincs jövője. Sajnos egyelőre a csodavárás korát éljük, amikor mindenki azt hiszi, hogy pusztán utcára vonulásával milliók fogják követni.

Magyar Demokrata 2006. októberi különszám
(A 23.-i események előtt)
Fénykép: Ágg Károly

Attila sírja

„Anonymus és a Kézai leírásai tökéletesnek bizonyultak"

A nemzettudat nélküli népek pusztulásra vannak ítélve. Ezt a számukra végzetes állapotot csak úgy kerülhetik el, ha hagyományaikat és dicső őseik emlékét megőrzik. A magyarság szempontjából ez a szellemiség – többek között – a hunokat jelenti, így aztán nem véletlen, hogy Attila várának és sírjának megtalálása úgy híveinek, mint ellenségeinek létkérdéssé vált.

A *Magyar Demokrata* 2002. március 28-i száma már foglalkozott dr. Lánszki Imre agrármérnök, ökológus felfedezésével, mely szerint Budakalász határában megtalálta az ősi Sicambriát és Attila, valamint Árpád sírját. Ehhez áttanulmányozta a tárgykör terjedelmes szakirodalmát, amelyhez néhány hónapja perdöntőnek számító adalékot is csatolt. Mielőtt erre rátérnénk, tekintsünk át kivonatosan néhány forrást. Kezdjük a sort Anonymus gestájával, amelynek I. fejezete már említi Attila városalapítását:

„... azon nagyhíres és hatalmas Athila király, ki az úr születésének 451. esztendejében a scythia földről kiszállva hatalmas erővel Pannónia földjére jőve, s a rómaiakat megfutamítva, az országot elfoglaló, és királyi lakot alkota magának a Duna mellett, a hév vizek fölött, és minden régi műveket, melyeket ott talált, megújíttató és körül igen erős kőfallal megépíte, melyet magyar nyelven most Budavárnak, a németek pedig Eczilburgunak neveznek..."

A XLVI. fejezetben már arról tudósít, hogy Árpád is megfordult az ősi falak között: *„Átkelvén a Dunán, tábort ütének (Árpád és a honfoglaló magyarok) a Duna mellett a felhévvízekig. S ennek hallatára a Pannónia földjén lakó rómaiak mind futással menték életöket. Másnap pedig Árpád vezér és minden előkelői, Magyarország minden vitézivel egyben, bémenének Athila király városába örvendének, mivelhogy harcz nélkül bévenniük sikerült Athila király városát kinek nemzetségéből származott vala Árpád vezér."*

Az LII. fejezetben a magyar uralkodó temetéséről is beszámol:

> *„Ezek után urunk születésének 907. esztendejében Árpád vezér elköltözék e világból, ki is tisztességesen lőn eltemetve egy kis patak forrása fölött, mely egy kőmederbe folyik alá Athila király városába; holott is a magyarok megtérése után egyház épült, melyet Albának (Fehéregyháznak) neveznek, boldog szűz Mária tiszteletére."*

Anonymus Árpád-kori királyi környezetben élő papként nem írhatott valótlanságot, hiszen tanult kortársai szintén tisztában voltak a hagyományokkal, az Árpád-házi királyok hun eredet tudatával.

A *„civitatem Athilae regis"* elnevezés kétségtelenné teszi, hogy az *„Ecilburg"* név Attila vára, és nem az Aquincum – Acincum kicsavart változata, ahogy azt egyesek magyarázni igyekeztek. Annál is inkább, mert a Nibelung ének Etzilburgnak nevezi Attila várát.

Kézai Simon XIII. századból származó krónikájában szintén azt állítja, hogy a magyar királyok székhelye Attila városának helyén épült. A II. fejezetben megemlíti Sicambriát is, mint a hunok dunai átkelésének helyét, Attila temetésénél viszont nem jelölt meg helységet, csak az országútnál a Bálvány-kőnél a Köveazoa nevű helyre hivatkozott, ahová a hun kapitányokat is eltemették.

Ellenvéleményként elhangzó, a hun király udvarában megfordult Priscos rhétor beszámolójára alapozott érv, hogy Attila faerődítményben lakott. Azonban nem számolnak azzal, hogy az uralkodónak több vára is lehetett éspedig különféle építőanyagokból. Más szempontból azonban éppen a görög van segítségünkre, amikor arról tudósít, hogy Attila fürdője pannóniai kőből készült. Nincs kizárva, hogy ugyanarra a melegvizű fürdőre utal, amelyről Anonymusnál azt olvashatjuk, hogy Attila városa a felső hévvizek mellett található. Ezt a melegvizű patakot a hun király germán felesége után Krimhild, míg Mária királynő 1389-ben kelt oklevelében *„Krumhelt-ferdeje"*-nek nevezték, amely az Alba Ecclesiától folyt a Vetus-budai klarissza kolostor felé.

Hogy az utóbbi évszázadokban mégsem találták felszíni nyomát a várnak és városnak, annak elsődleges oka a kortársak tudósítása szerint Attila 453-ban bekövetkezett halála után két évvel pusztító földrengés, amely a vártól 200 kilométerre, nyugatra lévő, egykor virágzó római várost, Savaria-t is romba döntötte. Ez a beszámoló azt is jelzi, hogy az V. századi természeti csapásig még létezett Attila városa. Réthly Antal szerint egyébként ezen időponttól kezdve 61 alkalommal volt Magyarországon olyan földrengés, mely a Pilis hegységet érintette, és ami magyarázat lehet a területen állt erődítmények pusztulására. Bár a későbbi századokban a törökök sem kímélték az ősi Buda romjait, ám Óbudára történt 'áthelyezése' már az osztrák

politika eredménye. Az cseppet sem zavarta őket, hogy a mai Óbuda területén soha nyomát sem találták a régi leírásokban szereplő Árpád-kori épületeknek.

Ős-buda, mint a magyar ősiség jelképe, zavarta a magyarságra telepedő bécsi udvart, ezért a XVIII. század elején a Habsburgok még rendeletben biztosítottak fizetséget az Attila vár romjait alkotó kövek elhordóinak, így aztán nem csoda, hogy az utolsó térkép 1769-ben ábrázolja Sicambriát. Azóta se kép, se hang.

Az osztrák származású régész, Schoenwisner már egyenesen 'tudományos alapon' mutatta ki, hogy Hunyadi Mátyás udvari jegyzője, Bonfini hazudott, amikor egy általa kitalált feliratos kővel – *„Ide Őrségül Elhelyezett Sicamberek Légiója Várost Épített, Melyet Nevéről Sicambriának Nevezett"* – tévesztette meg a királyt. Bonfini azonban nem hazudott, amikor a település lakóiról, eredetéről az alábbiakat írta: „Óbuda, azaz Vetus-Buda *fölött a Duna ugyanazon partján látni még egy igen régi város nyomait, melynek falai messze terjedtek* (Értsd XV-XVI. század). *Újabb korbeliek Sicambriának tartják, a sicamberekről, Germania távoli népéről, mert nevét a germaniai sicamber legioról vette"*.

Az írásból kiderül, hogy a sicamberek nem Aquincumot keresztelték át, ami azt bizonyítja, hogy egy másik, valóban a gyógyforrásoknál lévő római települést, Herculia-t illették ezzel a névvel. Ugyancsak a XVI. században Oláh Miklós püspök szintén Sicambriának nevezte ezt a területet, a Mahmud Terdzsümán írta *Tarih-i Ungürüsz* is Ős-Buda mellé teszi Attila temetkezési helyét. Minthogy Alba Ecclesia nem Óbuda területén feküdt, megdőlni látszott az az elmélet, amely Attilát, Árpádot és vezéreit a római Aquincumban helyezte el.

A hivatalos történetírás azonban nem adta meg magát ilyen könnyen.

1852-ben Érdy János hiába tartott nyilvános felolvasást a területen Árpád sírja után folytatott kutatási eredményeiről, a szabadságharcot követő években a rendőrség politikai tüntetést látván a dologban a további feltárásokat betiltotta. Érdyt azonban nem akármilyen

fából faragták és 1860-ban Thaly Kálmán, Nádasdy Ferenc gróf, Gaal Ernő és Réső E. Sándor gyűjtése nyomán összegyűlt adományokból ismét ásni kezd, ám a vállalkozást a rendőrség újfent megakadályozta! 1879 után az Országos Régészeti Társulat folytatta a kutatást Érdy érvelésének – pl. hogy a Péterhegynél fakadó meleg forrás vizét kőmederben vezették be a városba – cáfolatára törekedve, de felsült.

Az 1971-ben elhunyt Noszlopi Németh Péter írta: *„Sok éve foglalkozom a Pilis-hegység kulturális múltjával. 1955-ben jelentettem a Magyar Tudományos Akadémiának és a Nemzeti Múzeum Történettárának, hogy a Pilisben ezeknek a kutatásoknak eredményeképpen sikerült megtalálnom az Árpád-kori Magyarország központi királyi székhelyének nyomait, romjainak maradványait. Annak a városközpontnak nyomaira akadtam, mely valamikor magába foglalta az ősi Budavárát (mely a krónikák adatai szerint Attila városára épült), Alba Ecclesiát (Fehéregyházát), a vezérek és királyok temetkezési helyét."* Mondanunk sem kell, a hivatásos történészek és régészek felháborodással fogadták a bejelentést, holott minden kutató elismeri, hogy a mai Budát egy korábbi, hagyományokban gazdag Buda nevű helység után nevezték el. Az ilyen ellenérvek nélküli elutasítás a finnugor elmélet Trefort Ágoston féle erőltetését juttatja eszünkbe.

Mindezzel tisztában volt Lánszki Imre is, amikor rábukkant a szentendrei HÉV Budakalász-Szent István telepi állomásától a Nagykevélyre vezető meredek út menti 80 cm mélyre nyúló és 30 cm hosszúságú szegélykövekre, amelyeken még az összeillesztések és kopások is jól kivehetők. Ez a felfedezés csak megerősítette benne a felismerést, hogy az út végén található fennsíkon terült el az egykori Sicambria, a későbbi Vetus (Ős)- budai Alba Ecclesia (Fehéregyháza). Mindezt igazolták helikopterről készített légi infra felvételei, amelyekből a Műszaki Egyetem Fotogeometriai Tanszékének vezetője, Winkler Gusztáv 37 föld alatti épületet azonosított, jóllehet eddig csak a képek harmadát dolgozta fel. Ezeken felismerhető többek között a kolostor nyolc oldalsó pillérével, kelet-nyugati tájolása pedig fölötte emelkedő hegyoldal éppen azon pontjára mutat, ahol Lánszki Imre Attila és Árpád sírját sejti. A fennsíkról egyébként gyönyörű a kilátás, tiszta időben a 140 kilométerre emelkedő Bükk és Mátra hegységek körvonalai is láthatók. Nem véletlen, hogy éppen ide akarnak lakóparkot építeni, miután szántóterületté átminősítve – sosem volt az – az Óbuda Tsz-nek kárpótlásként kiosztották.

Ahogy haladunk a hegyoldalban az ökológus szakember egyre több természeti furcsaságra hívja fel a figyelmünket. Például arra, hogy a gyalogút mellett húzódó majd harminc méter mély völgynek egyik méterről a másikra hirtelen vége szakad. Mivel víz nincs benne, ami kimosta volna, ökológiai érvekkel nem magyarázható a létezése, inkább az egyetlen felvezető út védelmére emberkéz alkotta sáncároknak tűnik.

Amint felérünk a meredélyen a hegy oldalában lévő mesterségesen kialakított 'pihenőhöz', tőlünk jobbra a fák között a sziklafalban úgy húsz méter átmérőjű kivájást veszünk észre. A környéken működő kőbányák ismeretében legalább is ennek gondolta Lánszki Imre is, amíg közelebbről meg nem vizsgálta. És akkor feltárult előtte a múlt.

– A középen lévő mesterségesen rakott kőhalomról először azt gondoltam, hogy a Közép-Ázsiában gyakori kősírok hasonmása. Később rájöttem, hogy ez az áldozati hely volt, míg a sír a mintegy három méter magas kőfalban rejlik, amit két oldalán ferde vágással – ez azt jelzi, hogy kimozdítható – választottak el a többi kőzettől. Ilyen tökéletes hasadékot sehol nem találtam. Tetejét hatalmas, lapos faragott kövek zárják le, egyiket még be is ékelték, közepéből pedig úgy 60-70 évvel ezelőtt távolítottak el egy faragott kőcímert – osztja meg velünk ismereteit vezetőnk.

Arra is felhívja figyelmünket, hogy moha csak mellette nő, aminek az a magyarázata, hogy az üreget rejtő sziklát kiszárító, belső termikus hő miatt rajta nem telepszik meg a nedvességet kedvelő növény. Néhány méterrel odébb a sziklafal hasonmását láthatjuk. A mögöttes üregek létét műszeres mérésekkel már igazolták, és nem zárható ki, hogy ezekben található az írások által jelzett Attila, a hun kapitányok – Béla, Kadocsa, Keve –, valamint a Pozsonyban elhunyt Árpád sírja.

A kis katlanon valamikor több forrás vize folyt keresztül, amelynek szintjét a legszűkebb részen egy gáttal tetszés szerinti magasságig, akár a kőfal tetejéig lehetett duzzasztani. Ezt geológusok is megállapították. Noha ezek a források a dorogi bányaműveléssel egyidejűleg elapadtak, Anonymus és Kézai még azt írta, hogy Attilát a vár alatti kőmederben folyó patakforrás fölé temették. A katlan oldalába épített perem egyik oldalán álltak a halotti szertartás résztvevői, a másikon a táltos végezte a szertartást. Azon a helyen most is jól látható a sziklafalon a környezetnél 1500-szor nagyobb vastartalom kicsapódása.

– Körös körül mindenütt faragott és egymásra pakolt köveket látunk. A mesterséges építés a völgybe tartó patakmeder oldalán nyomon követhető, a forráshoz vezető út szélét is kikövezték, hogy a vízért érkező szekereket megtartsa. A vízhozam olyan bőséges volt, hogy a hegy lábánál egy nyolcszáz méteres szakaszon 15 vízimalom működött a XVI. sz. -ban a török hódoltság előtt. Ez egyben azt is jelenti, hogy igen sok embert kellett ellátni kenyérrel. De megvan az a hőforrás is, amely soha sem fagy be, és amely „hév vizekre" Anonymus is utalt – folytatja a történetet Lánszki Imre.

Ez a jelentős település, amelynek lakosságát el kellett látni, volt a római Herculia, a későbbi Sicambria, Ős-buda, majd Fehéregyháza, amelyet mint láttuk, hol nem létezőként kívántak beállítani, hol

Aquincummal összemosni. Csakhogy idén nyáron a szerencse vezetőnk kezére játszott. 1208-ból származó okleveleket kapott a párizsi levéltárból, amelyekben leírják Sicambria, mellette pedig zárójelben Buda nevét. Mivel a Várhegyen IV. Béla az 1241-es tatárdúlást követően kezdte meg az építkezést, a párizsi iratok csak Ős-budára utalhatnak.

A történet innentől kezdve élesben folytatódik, hiszen az MTA mind a mai napig tagadja Sicambria létét. Míg Lánszki Imre azon fáradozik, hogy jövő tavasszal társaival kiszabadítsa a növények, fák és a rárakódott föld rabságából dicső elődeink sírját, addig a másik oldal sem tétlenkedik. A fennsíkon építendő lakópark ügyében a per még nem zárult le, a HÉV Budakalász-Lenfonógyár megállója közelében pedig tehetős nyugdíjasoknak épül pazar épületegyüttes. Éppen ott, ahol tavaly ősszel az alapok kiásásakor leggazdagabb honfoglaláskori leleteinket – temetőt, kamrát, épületeket – tártak fel. A Pilisben építettek már az utóbbi években német fogolytábort, forgattak környezetromboló külföldi filmeket, folyik a terület beépítése. Jó lenne, ha a bevezetőben említett, még megmaradt hagyományainkat és dicső elődeink emlékhelyeit nem árusítanák ki kufármódra.

Magyar Demokrata 2005./45.
Fénykép: Lánszki Imre

Csak az kell, ami a miénk volt

Hazatértek a sárospataki könyvek

A Magyar Demokrata 2005/21. száma részletesen beszámolt a Sárospataki Református Kollégium könyvtárából 1945-ben a szovjet hadsereg által elhurcolt kiadványok addigi sorsáról. A könyvek visszaadására végül az elmúlt napokban került sor.

Mint napjainkban minden, sajnálatos módon a könyvek visszaszerzése is a választási hadjárat céljait szolgálja. Az MSZP egyedül Gyurcsány Ferenc érdemének tulajdonítja, hogy Putyin elnök február végi látogatása idejére a Nemzeti Múzeumban kiállíthatták a visszakapott könyveket. Márpedig, ha volt az elmúlt 15 évnek olyan eseménye, amelynek alakításában az említett időszak valamennyi kormánya részt vett, akkor ez az. Csak röviden áttekintve a történéseket: a kezdő lökést orosz művészettörténészek és restaurátorok adták 1991-ben, amikor azt állították, hogy Gorkij, újra visszakapott nevén Nyizsnyij Novgorod múzeumában magyar eredetű műkincseket őriznek. Egy évre rá megalakult a kölcsönös restitúciós igények (gyakorlatilag visszaszolgáltatás) szabályozására hivatott magyar-orosz munkacsoport, amely 1993 és 1999 között az 'elszármaztatott' – ez a hivatalos megnevezés – kulturális értékek felkutatásával és azonosításával foglalkozott. Ezt követően a moszkvai magyar nagykövetség diplomáciai jegyzékben átadta a sárospataki könyvek hiánylistáját az orosz külügyminisztériumnak, majd a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 2001 őszén dokumentumokkal bizonyította azok eredetét. 2000-ben az orosz fél felhívta a magyar fél figyelmét, hogy a visszaadás megkönnyítése érdekében országgyűlésének jogi dokumentumot kell hoznia. Ebben Magyarországnak garanciát kell vállalnia a II. világháború idején az ország területére került orosz kulturális értékek visszaszolgáltatására.

Az erről szóló határozatot 2005. április 15-én fogadta el az országgyűlés, és mivel ezzel az utolsó feltételét teljesítették az orosz restitúciós törvénynek, azt az Állami Duma három olvasatban elfogadta, majd Föderációs Tanács is jóváhagyta. A törvényt Putyin elnök február 2-án írta alá, 8-án megjelent a *Rosszijszkaja Gazeta* című kormánylapban, 10 nap múlva hatályba lépett. Február 19-én magyar küldöttség utazott a helyszínre, hogy még egyszer összevesse a könyveket a hiánylistával, 22-én pedig hazaszállították őket. Itt jegyezzük meg, hogy az orosz restitúciós törvény két esetben teszi lehetővé műtárgyak visszaadását a 8. cikk 2. pontja alapján: azok a kulturális értékek, amelyek vallási szervezetek vagy magán jótékonysági intézmények tulajdonát képezték, és azok, amelyek olyan személyeké voltak, akiket megfosztottak ezektől faji, vallási, nemzeti hovatartozásuk miatt, vagy a fasizmussal szembeni ellenállásuk miatt.

Amint a fentiekből kitűnik, a visszaadás semmiképp nem köthető egy kormány egyetlen emberéhez, annál is kevésbé, mert a magyar-orosz könyvtári szakértői bizottság 1994-ben, 1995-ben, végül 1998-ban is ülésezett, és orosz szakértőkkel együtt több mint 300 könyvet vizsgált át. Ezek közül 146-ot azonosítottak, ám a nyizsnyij novgorodi könyvtár csak 134-et fogadott el, míg végül egy magyar szakértő hatásos érvelésére még kettő származását elismerte. A fennmaradó tíz kiadvány esetében erre mindmáig nem hajlandó.

A magyar országgyűlés határozata és az Oroszországi Föderáció törvénye alapján magától adódik a kérdés, hogy tudunk-e olyan kulturális értékekről, amelyek kölcsönös visszaadásáról meg lehet kezdeni a tárgyalásokat? A magyar fél részéről erre már 1946. május 25-én sor került, amikor a Budapestről Moszkvába induló 333518 számú vonat az Oroszországból a II. világháború alatt elszármazott, Magyarországra került kulturális értékeket, pl. szőnyegeket, festményeket, zongorákat, cári címeres ezüst cukortartót szállított vissza. Erre egyébként a Magyarország és a szövetséges hatalmak között 1945. január 20-án megkötött fegyverszüneti egyezmény 6. pontja alapján született 527/1945 M. E. miniszterelnöki rendelet kötelezte is az országot.

Ennél tovább már csak az Orbán kormány kultuszminisztere, Hámori József ment, aki körlevélben kérte a magyar múzeumokat, hogy jelentsék, ha visszaadás köteles műtárgyra bukkannak gyűjteményükben.

– Nem közgyűjteményben bukkant fel az a XVI. századi evangéliumos könyv, amelyben egy ukrajnai kulturális intézmény pecsétje volt. Az NKÖM azonnal megvásárolta, az Országos Széchényi Könyvtárral restauráltatta és amikor Anatolij Kinah ukrán miniszterelnök 2001-ben Magyarországon járt, Orbán Viktor miniszterelnök átadta neki. Azóta is a kijevi nagykolostorban őrzik. Sajnálatos, hogy annak idején ez a gesztus nem kapott megfelelő sajtóvisszhangot,

ami tudatta volna az oroszokkal, hogy Magyarország kényszer nélkül adta vissza ezt a könyvet tulajdonosának – tájékoztatatta lapunkat dr. Mayer Rita, az NKÖM vezető főtanácsosa.

A sárospataki könyvek visszaadása óta állandó találgatások tárgya, hogy miért kellett 400 ezer dollárt, azaz 88 millió forintot fizetni az úgymond 'elszármazott' kiadványokért. Sok, ez vagy kevés?

Martonyi János külügyminiszterként annak idején részt vállalt a magyarországi műkincsek, főleg a sárospataki könyvek visszaadásának folyamatában. A Magyar Rádiónak adott nyilatkozatában elmondta, hogy eleinte nem volt szó arról, hogy ezekért a könyvekért fizetnie kell majd a magyar államnak, bár az orosz fél jó néven vett volna bizonyos ellentételezést. Az 1990-es évek második felében a kulturális minisztérium próbált gesztusokat tenni a Nyizsnyij Novgorod-i könyvtárnak, felajánlottak számítógépeket, segítséget restaurátor-műhely berendezéséhez stb, de javaslatukra sohasem érkezett válasz.

Azóta, mint tudjuk, változott a helyzet.

Mayer Ritának az a véleménye, hogy a sárospataki könyvek a nemzeti kulturális örökség részét képezik, tehát semmiképp sem adhatók el, az összegről pedig úgy nyilatkozott lapunknak, hogy minden annyit ér, amennyiért megveszik, hiszen más az értéke, ha antikváriumnak adjuk el és más egy nemzetközi árverésen. Az oroszországi restitúciós törvényben benne van, hogy az adott országnak csak abban az esetben lehet visszaszolgáltatni az elszármazott kulturális javakat, ha megtéríti az őrzésére, tárolására fordított költségeket az őrző intézménynek, esetünkben a Nyizsnyij Novgorod-i könyvtárnak. Hogy ott mi került ennyibe? A könyvek tárolására szolgáló saválló kartondobozok, az épület 1996-os felújítása, őrzése, biztonsági rendszerének kiépítése.

Amikor 2001-ben a sárospataki könyvek közül 105 darabot kulturális miniszteri engedéllyel a Moszkvai Állami Idegen Nyelvű Könyvtárba szállítottak néhány napos kiállításra, a Nyizsnyij Novgorod-i könyvtár igazgatója 465 ezer dollárra becsülte az értéküket. De más az értéke ennek a tárgykör szerint válogatott gyűjteménynek a Széchényi Könyvtárban és más Sárospatakon az egységes könyvtár részeként.

További kérdés, hogy az Oroszországi Föderációban életbe lépett restitúciós törvényhez hasonló születhet-e a Szovjetunió azóta önállósult utódállamaiban is?

– A kérdés megválaszolását megkönnyíti az az1950-es évek közepén kiadott miniszteri rendelet, amelynek értelmében a kisebb jelentőségű múzeumokban őrzött értékeket át kellett szállítani több központiba, elsősorban a leningrádi Ermitázsba és a moszkvai Állami Puskin Szépművészeti Múzeumba, a Kreml Múzeumába, stb. Az elszármazott kulturális értékek többsége a mai Oroszország területén van – adja meg a választ Mayer Rita.

Ami Magyarországot illeti, Ukrajnával nagyon jók a szakmai kapcsolataink, de ott nemigen lehetnek magyar értékek a fent említett

okok miatt. A háborúban ugyanis ezen a vidéken szinte minden elpusztult, sőt a MOL részéről történt 900 ezer dolláros adományt is két olyan Voronyezs környéki múzeum kapta, amelyek egyikénél egyértelműen bizonyítható a magyar károkozás.

De hogyan lehetséges az, hogy ha minden, a II. világháború során a volt Szovjetunióba került kulturális értéket el kellett szállítani a központi múzeumokba, a magyarországiak a Nyizsnyij Novgorod-iban maradtak?

Nos, a Nyizsnij Novgorod-i Képzőművészeti Múzeumban okosan jártak el. Amikor megkapták az utasítást, hogy értékeiket be kell szolgáltatniuk a központi múzeumoknak, azokat átvitték a Grabar Restauráló Intézetbe. Az Intézet szabályai szerint ezeket az értékeket annak az intézménynek kell visszaadni, amely beadta.

Az intézet névadójáról, Igor Grabar festőművész, művészettörténészről tudni kell, hogy 1871-ben született Budapesten, ám apjának a szláv kisebbség jogaiért folytatott politikai harca miatt orosz források szerint menekülnie kellett és a család 1876-ban Oroszországba települt. 1943-ban ő javasolta a háborús károk felmérésével megbízott rendkívüli állami bizottságnak, hogy a Németország és szövetségesei által elpusztított kulturális javak értékét az ellenséges országok gyűjteményeinek kifosztásával ellensúlyozzák. A Németországra, Ausztriára, Magyarországra, Romániára és Olaszországra vonatkozó rekvirálási tervezetet kidolgozó Grabar listája – melyről végül lekerült a Németországnak hátat fordító Olaszország – eredetileg 1745 műtárgyat foglalt magában, ezek összértéke (1945-ös árfolyamon) meghaladta a 70 millió dollárt.

A könyvek tehát tíz híján hazaérkeztek, és június 15-ig Budapesten, a Magyar Nemzeti Múzeum kupolatermében láthatók belépődíj nélkül. A legrégibb darab az 1404-ben Bécsben írt Skolasztikus Teológia, míg a legértékesebb talán a Krakkóban 1572-ben megjelent, Balassi Bálint fordította vallásos elmélkedés, a *Beteg lelkeknek való füves kertecske*. De itt látható többek között az óriási méretű, 1493-as nürnbergi kiadású Hartman Schedel kötet is – kinyitva a jól ismert Buda ábrázolásnál –, egy kódex és 22 ősnyomtatvány (az 1500 előtt nyomtatott művek gyűjtőneve), a külhonban tanult protestáns diákok fejtegetéseit tartalmazó gyűjtőkötetek (colligátumok) és kalendáriumok.

Láttukon az ember nehezen tudja szavakba önteni ámulatát, és kezdi megérteni azok erőfeszítéseit, akik 1991 óta folyamatosan dolgoztak ezen könyvek, nemzeti kulturális örökségünk részének visszaszerzésén. És ez utóbbit nagyon fontos hangsúlyozni, mert ahogyan az *Igazságot Magyarországnak* című dal mondja: *Csak az kell, ami a miénk volt*. De az nagyon!

Magyar Demokrata 2006./10.
Fénykép: Ágg Károly

Mária országa

„A Regnum Marianumot Sztálin 70. születésnapjára rombolták le"

Nincs nagyobb gyűlölség a Földön, mint a gyaurok, azaz hitetlenek megnyilvánulásai az Istenhívő tömegek iránt. Ez a népség ugyanis képtelen elfogadni, hogy nem őt, illetve vezéreit tisztelik az emberek Istenként. Mennyei Urunk követőit többek között azzal igyekszik megtörni, más belátásra bírni, hogy kegyeleti helyeit, templomait pusztítja. Ahogyan a Regnum Marianummal is tette.

1931. július 14-ét írták. Az ország lakossága, ha lassan is, de felocsúdott Károlyi Mihály árulását, az 1919-es Tanácsköztársaság 133 napos rémuralmát, a bolsevik emlőkön nevelkedett Szamuely Tibor akasztatásait, Kun Béla és a többi jómadár gaztetteit követő kábulatából. Hálaadása egy óriási alapterületű, 1820 négyzetméteres, délfrancia stílusú, kupolás templom felépítésében nyilvánult meg, amelyet az említett napon szentelt fel Serédi Jusztinián esztergomi érsek, bíboros-hercegprímás. Az épület a Magna Domina Hungarorum (Magyarok Nagyasszonya) nevet kapta, ám a köznyelv a regnumos papokról csak Regnum Marianumnak (Mária Országa) nevezte.

De kik is voltak ezek a papok és honnan az elnevezésük? Magyarországon a reformáció évei után, a katolicizmus újbóli térnyerése idején az 1600-as évek második felétől terjedt el ez a megjelölés. Háromszáz évvel később Prohászka Ottokár, az esztergomi papnevelő intézet lelki igazgatója elevenítette fel ismét, aki olyan modern papság felnevelését tartotta kiemelt céljának, amely az ifjúsággal foglalkozik. Tanítványainak Budapest VII. kerületében, a Damjanich utcában vett házat Majláth Gusztáv püspök atya, ahol világi papokként, hitoktatókként, egyesületi vezetőkként fejtették ki tevékenységüket, imádságaikat kis kápolnájukban végezték. Az ő közösségük vette fel 1896-ban a Regnum Marianum nevet.

Mivel ebben a városrészben nem volt a nagyszámú hívő befogadására alkalmas templom, ezért az új, méreteiben már megfelelő épület helyét Prohászka tanítványa, Shvoy Lajos jelölte ki a Városliget szélén és adott megbízást tervezésére Kotsis Iványnak. Az építkezés, amelynek alapító okmányában a *„Hálából a kommunizmustól való megszabadulásért"* mondat is szerepelt, 1925-ben kezdődött.

Már csak az említett idézet következményeként is a második világháborút követő újabb kommunista uralom nem tűrhette, hogy pártvezérei helyett a hívők a Regnum Marianumban továbbra is ahhoz a Boldogasszonyhoz/Máriához imádkozzanak, akinek oltalmába 1948 karácsonyi letartoztatása előtt Mindszenty hercegprímás éppen itt ajánlotta az országot.

A hatalom ideje 1951-ben jött el, amikor a Rákosi kormány születésnapi ajándékkal készült kedveskedni Sztálinnak: a 70. életévét december 21-én betöltő önkényúr szobrának felállításával a Felvonulási téren, valamint a 70-es trolibusz beindításával, amelynek tervezett útvonala pontosan a Regnum Márianum tengelyén haladna keresztül. A történteket Hajnal György plébános-kanonok, aki diákként 1946-tól tartozott a regnumos közösséghez, a szemtanú hitelességével mondja tovább.

– Szinte perverz módon először a templom tervezőjét, Kotsis Iványt akarták megbízni, hogy ezúttal a bontást tervezze meg, ő azonban ezt visszautasította, ami akkoriban életveszélyes lépésnek számított. Ezt követően a tervezői irodáját keresték meg, de az alkalmazottak is nemet mondtak. Az utolsó vasárnapi szentmise után élő lánc vette körül a templomot, ám az ÁVO katonái szétzavarták az embereket és megkezdődött a munka. Először az áldoztató rácsot döntötték ki, majd felmásztak a kupolára, ahol csákánnyal összetörték a Szent Istváni korona kőből készült méretarányos mását, felszakították a rézlapos borítást, de belátták, hogy hagyományos eszközökkel nem boldogulnak határidőre – emlékezik a plébános-kanonok úr.

Ezt követően palánkkal vették körül az épületet és a szovjet hadsereg ukrán szárnyának még egymáshoz sem szólható katonáival végeztették el a piszkos munkát. Ha valaki mégis beszélni merészelt, az őr riasztólövést adott le a betonba. A robbantásról ugyan értesítették a környék lakosságát, hogy nyisson ablakot, azok egy része még így is betört, a Szakszervezetek Házánál álló őr/portást pedig légnyomás sújtotta.

A törmelékkel betöltötték az altemplomot, amelynek egyik oszlopával azonban még a hadsereg sem bírt, így arra helyezték évtizeddel később a Kádár-korszak Tanácsköztársaságot jelképező szobornak nevezett förmedvényét. A többi romot titokban, éjszaka szállították el különböző helyekre, azonban Hajnal Görgynek mégis sikerült megfigyelni néhány lerakatot. Ezért is tudja, hogy pl. az Egressy út menti Postás futballpálya lelátóit is azzal töltötték fel, míg két hatalmas bordaívet és két mellékoltár apszisát a jelenlegi M3 autópálya oldalából ásatott ki három méter mélyről, amelyeket aztán 1990-ben az általa építtetett és azóta is vezetett, XIV. kerületi, Zoborhegy téri Regnum Marianum templomhoz hozatott.

– Mivel falai mindmáig megvannak, megvalósíthatónak tartanám az altemplom feltárását, amelyben a megbékélés jegyében ökumenikus

emlék- és istentiszteleti helyet, valamint egy kiállítási csarnokot alakíthatnának ki. Később lehetne dönteni arról, hogy milyen igény van az épület teljes helyreállítására, ha pedig a romokat műemlék jellegűvé nyilvánítanák egészen más lehetőségek is megnyílnának – vázolja elképzeléseit Hajnal atya.

Maruszki Gábor, a XIV. kerület polgármesterének, Rátonyi Gábornak személyi titkára, megkeresésünkre elmondta, hogy Rátonyi Gábor egyetért plébános-kanonok úr elképzelésével és noha a Polgármesteri Hivatal Főépítészi Irodájának és Építéshatósági Osztályának egyelőre nincs tudomása olyan beadványról, amely az egykori altemplom kulturális és egyházi célokra történő hasznosításáról szólna, annak megvalósítása érdekében az alábbi lépések megtételét javasolja. Bár az alapfalak feltárása nem építéshatósági engedélyköteles munka, előtte egyeztetni kell a terület tulajdonosaival és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával, mert ezen intézmények engedélye viszont szükséges.

A helyzetet bonyolítja, hogy közigazgatási szempontból a XIV. kerülethez tartozó, védett közparkként nyilvántartott Városligetnek, több tulajdonosa is van: a Fővárosi Önkormányzat nagyjából 90% feletti arányban, a további 10%-on a Zuglói Önkormányzat, a Magyar Államkincstár és a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány osztozik.

– A fenti állapot következtében hiába léteznek a XIV. kerületnek hatályos, a Városligetre is vonatkozó tervei – Zugló Kerületi Városrendezési és építési Szabályzata (ZKVSZ), valamint Zugló Kerületi Szabályozási Terve (ZKSZT) –, ezen tervek érvényességét a tulajdonosi jogok zömét gyakorló Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatalának Főépítészeti Osztálya vitatja. Ugyanakkor ennek alapján lehetett jogerős építési engedélyt adni a közelmúltban az '56-os emlékműre, amit viszont a Főváros vezetése nem vitat! – ad helyzetjelentést Maruszki Gábor.

Szerettük volna a Főpolgármesteri Hivatal véleményét is hallani Hajnal atya elképzelésének lehetséges fogadtatásával kapcsolatban, onnan azonban írásos kérdéseinkre nem kaptunk választ. Kaptunk viszont tájékoztatást Holdampf Lajos süttői vállalkozótól, akinek felajánlásával és segítségével a helybéli kőfaragók összefogásával, támogatásával süttői mészkőből készülne az egykori Regnum Marianum templom kápolna nagyságú élethű másolata. Az altemplom tervrajza megvan, további kutatásokat igényelnek azonban a felépítmény műszaki leírásai és tervei, mivel a vallásgyűlölő önkényuralom ezeket a dokumentumokat is igyekezett eltűntetni. Felkutatásukhoz kérik a nyilvánosság és a társadalom segítségét, akárcsak a kőfaragók anyagi lehetőségeit meghaladó építőanyag beszerzéséhez is.

Ha a tervrajzok előkerülnek, Kajdócsi Jenő építészirodájának vállalása révén megkezdődhet a méretarányos tervezés, ezt követné mészkőkockákból Holdampf Lajos műhelyében a másolat elkészítése,

amelynek végső elhelyezéséről társadalmi bizottság döntene. A vállalkozó, maga azt szeretné, ha a bármikor szétszedhető és másutt újból összeállítható kápolna a Regnum Marianum feltárandó altemplomába kerülne és búcsújáróhellyé válna. Mivel a Regnum Márianumot a Tanácsköztársaság feletti diadal emlékére emelték, Holdampf Lajos a méretarányos másolatot is Kun Béla utódaitól, az újbolsevik rétegtől remélhető megszabadulás emlékére, idén október 23-ra szeretné befejezni.

Bizony nem ártana felpörgetni az eseményeket, hiszen küszöbön áll a Gyurcsány kormány meghirdette 1956-os emlékmű, a Tanácsköztársaságot jelképező *Fegyverbe* elnevezésű szobor rémségéhez hasonló 'vaskefe' elhelyezése az említett területen. A Regnum Marianum helyén már ott díszelgett évtizedekig a vörös önkényuralom ezen jelképe, most újabb, a sivár bolsevik lelkivilágot tükröző csonk igyekszik rátelepülni az egykori templom alapfalaira. Ez a lépés nem csak egy Istenkáromlással ér fel, hanem arculcsapása azoknak a regnumos atyáknak, akiket a Kádár-korszakban perbe fogtak, 8-12 éves fegyházbüntetésekkel sújtottak – az utolsó ilyen ítélet 1971-ben született – és szinte eszmei folytatása annak az 1950-1990-ig hatályban volt rendeletnek, amely megtiltotta Magyarországon új templomok építését.

A kommunizmus már *„a múltat végképp eltörölni"* csasztuska sorral is jelezte, hogy számára nem létezhet régi korok évezredes értékrendszere. Ez tükröződik azon igyekezetében, amellyel a Regnum Marianum helyét legszívesebben sóval hintené be, majd olyan építménnyel fedné le, melynek majdani szükségszerű elbontása tovább tartana, mint a Tanácsköztársaság szobráé. Így aztán nem is akkor, hanem most kellene lépni.

Magyar Demokrata 2006./11.

A tétovázás bére

II. János Pál pápa szerint a Regnum Marianum újjáépítése jelképe lesz a magyar egyház és a magyar nemzet feltámadásának

Minden népnek vannak olyan földrajzi egységei, műemlékei, történelmi helyszínei, amelyeket szentnek tekint és ahol megemlékezéseit tartva múltját összeköti jövőjével. Magyarországon ezek közé tartozik a kommunizmus által 1951-ben lerombolt Regnum Marianum, amelynek még föld alatti romjai is jelképes üzenetet hordoznak.

Bár a templom történetével a *Demokrata* többször is foglalkozott a Gyurcsány kormány által az egykori épület tőszomszédságában megkezdett és az 1956-os forradalmat megcsúfoló vaskefe szerű emlékmű építése ismét felveti a köznyelvben csak Regnum Marianumnak (Mária Országa) nevezett Magna Domina Hungarorum (Magyarok Nagyasszonya) jövőbeni sorsát.

Az ember úgy gondolná, hogy a kommunista önkényuralmiságot és erőfitogtatást megtestesítő rombolásról csak akkor lehet múlt időben beszélni, ha az egyházi épületet újból, ugyanott felépítik, vagy legalábbis romjait feltárják és emlékeztetőként ismét kegyhellyé alakítják. A helyzet azonban ennél lényegesen árnyaltabb.

A *Magyar Demokrata* 2006. március 16-ai 11. számában Hajnal György atya, 1990-ben a főváros XIV. kerületében épült Zoborhegy téri új Regnum Marianum templom plébános-kanonoka azon elképzelésének adott hangot, hogy megvalósíthatónak tartja az alapfalak feltárását, amelyben *„...a megbékélés jegyében ökumenikus emlék- és istentiszteleti helyet, valamint egy kiállítási csarnokot alakíthatnának ki”.* Hozzátette, hogy a romokat műemlék jellegűvé lehetne nyilvánítani, a templom esetleges későbbi teljes helyreállításról pedig igény alapján dönthetnének az illetékesek. Az atya hasonló szellemiségben nyilatkozott a *Keresztény Élet* című katolikus hetilap 2006. április 2-i számában is, ám a jó szándékú, előremutató megszólalásnak nem várt következményei lettek. Erről a *Keresztény Kurir* április 4-i számában már a következőket lehetett olvasni:

„A Regnum Marianum Közösség házfőnöke, Molnár Béla pestújhelyi esperes, plébános megkeresésünkre – a Keresztény Életben közölt cikkel kapcsolatban – azt nyilatkozta, hogy a Közösség céljai között nem szerepel a templom romjainak, altemplomának feltárása. Kifejtette, hogy a volt templom és a plébánia jogilag sohasem volt a Regnum Marianum Közösségé, és hozzátette, annak jogutóda a Zoborhegy téren van. Majd így fejezte be: Hajnal György atya feltárási, emlékhely építési terveit, amelyekről a sajtóban nyilatkozott, magánkezdeményezésnek tartjuk."

Az ügyben illetékes egyházi főhatóság, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal Sajtóirodáján hivatalosan közölték: *„Dr. Hajnal György atya, a zuglói Budapest-Regnum Plébánia vezetőjének nyilatkozatára reagálva ezúton jelezzük, hogy kanonok úrnak a valamikori városligeti templom újjáépítésével kapcsolatban megbízatása nincs".*

A furcsa történet akkor lett még csípősebb, amikor a Regnum Marianum Egyesület elnökét, Egresy Gábort kerestük meg véleményét tudakolva. Ő azonnal édesanyjának adta tovább a kagylót, aki kijelentette, hogy sem álláspontjukról, sem az Egyesület tevékenységéről nem kíván szólani. *„Majd, ha eljön az ideje"* – tette hozzá sokat sejtetően. Ekkor mi is a már említett Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatalhoz fordultunk, ahol a sajtóiroda vezetője szintén megtagadta a nyilatkozatot a Regnum Marianummal kapcsolatos kérdéseinkre. Ez azért is volt megdöbbentő, mert igen sokan várják az egykori templommal kapcsolatos fejleményeket, hiszen nem a zuglói, hanem az eredeti templom helyén felállított keresztnél hirdették meg 2004-ben a kettős állampolgárságról szóló népszavazást, innen indultak Trianonba a megalázó békekényszer eltörlését követelők idén júniusban és számos más nemzeti rendezvénynek is volt már itt kiinduló pontja.

Az egyház elhatárolódása az újjáépítéstől nem először történt meg. Több hívő már 1998-ban levélben kereste meg az akkori Főegyházmegyei Hatóságot, Seregély István egri érseket, aki az újjáépítésre vonatkozó kéréseket azzal hárította el, hogy a megelőző tíz évben több tucat templom épült, illetve újult meg az országban, a Zoborhegy téren pedig felszentelték a Regnum Marianum méltó utódját. A levélírók mégsem ok nélkül méltatlankodtak. 1993 szeptemberében, az Emlékezés Napján a Felvonulási téren jelenlévő hívek *„elhatározták a templom újjáépítésének elkezdését, közel húszezer aláírással és félezer közéleti személyiség támogatásával. A templom újjáépítésének elindításával akarják magára ébreszteni a mai közömbösségbe kergetett társadalmat."*- írja az *„Így, vagy sehogy! A Regnum Marianum története képekben"* elnevezésű képes füzetecske. És már ez sem volt előzmények nélkül, mert 1993 áprilisában II. János Pál pápa áldásban részesítette a nála kihallgatáson járt magyar cserkészeket, buzdított a lerombolt templom újjáépítésére, *„mely egyben elindítója, s jelképe lesz a magyar egyház és a magyar nemzet feltámadásának."* – olvassuk az említett füzetben.

Ennek mozgalomnak a Kádár rendszer börtönében tíz évet eltöltött Keglevich István katolikus pap állt az élére, aki a *Demokrata* 1997. szeptember 18-i számában megdöbbentő nyilatkozatban tárta fel a valóságot: *„Nem adtam el magam. És ez a mai állami és egyházi hatalmat idegesíti. Az, hogy azt a templomot az eredeti helyén helyre akarom állítani, vad gyűlöletet vált ki belőlük. Most kaptam meg a felszólító levelet, hogy nem használhatom a Regnum Marianum nevet."* Elmondta továbbá, hogy amerikai magyarok 300 millió forintot gyűjtöttek, ezt az akkori hercegprímás atya vette át Amerikában és felépítette belőle a zoborhegy téri templomot *„csak azért, hogy meg lehessen mondani a pápának, hogy a Regnum Marianum ügye rendben van"*. Keglevich atya saját pénzén állíttatta azt a keresztet, amit 2000 novemberében három középiskolás – köztük a Népszabadság munkatársának kölyke – kettétört. Sajnos a lelkiismeretes pap csak három évvel élte túl nyilatkozatát, 2000. augusztus 28-án az Úr magához szólította. Ekkor roppant meg az általa vezetett újjáépítési mozgalom, noha az Alapítvány a Kis Regnum Kápolnáért 2000 áprilisában újjáalakult Kuratóriuma alapító okiratában még elsődleges célként határozta meg a Regnum Marianum fogadalmi templom eredeti helyen, eredeti formában történő újjáépítését. Nem sokkal később egy Hírlevelükben már arról tájékoztatták híveiket, hogy az adományok *„szerény növekedése"* miatt az eredeti elképzelést megvalósítani csaknem lehetetlen, helyette 2001 szeptemberében a templom építésének 70., lerombolásának 50. évfordulójára a kuratórium *„...elsődlegesen egy monumentális, impozáns Mária szobor létesítésére fogja az eddig befolyt összegeket felajánlani."* Reményeik szerint – mint írták – a szobor a magyarság együvé tartozását és megújhodását jelképezi majd. A szobor azonban nem készülhetett el, mert a Keglevich István örökébe lépett és a Regnum Marianum mozgalomban gyermekkorától részes, Rákosi börtöneit megjárt ekkor már idős Regőczi atyát félreállították az alapítvány és az egyesület éléről, az épület felépítményi tervrajzait is elvették tőle.

– Egresy Gábor, a Regnum Marianum Egyesület új vezetője többed magával addig zaklatott, hogy adjam át nekik a terveket, míg a békesség érdekében megtettem. Keglevich atya halála óta annyit tehetek, hogy minden csütörtökön este 20 órakor a hívek egy csoportjával rózsafűzért mondok, áldást osztok és közösen elénekeljük a Boldogasszony anyánk kezdetű himnikus dalt a Regnum Marianum romjai fölött – tájékoztat a halk beszédű, békés természetű, nyolcvanas éveiben járó atya.

Az eltört kereszt darabját lakhelyén, a XII. kerületi Galgóczy és Ciklámen út sarkán épült Engesztelő Kápolna a Szabad Magyarságért kápolna kertjében őrzi, míg a felújított mellé saját kis pénzén fém corpust készíttetett. Életében végzett állhatatos egyházi tevékenységéért idén április 21-én Lourdes-ba hívták, ahol a magyar egyházi emberek közül elsőként a zarándokhely bazilikájának tiszteletbeli papjává avatták és díszes mellkeresztet adományoztak neki.

Jellemző a hazai viszonyokra, hogy idehaza szóba sem állnak vele az egyházi méltóságok. Magyarázatként szolgálhat a köreikből származó vélekedés, hogy azért nem erőltetik a Regnum Marianumnak még a feltárását sem, mert akkor a kommunista – liberális kormányzat megvonja támogatását a Mátyás templom és az esztergomi Mindszenty Intézet újjáépítésétől. Ez sincs kizárva, csakhogy egyik sem jelképe a magyar egyház és a magyar nemzet feltámadásának, ahogyan a Zoborhegy téri sem, a nemzeti mozgalmak nem ezekről a helyekről indulnak, miközben a Felvonulási téren Gyurcsány akadálytalanul építi saját maga és pártja dicsőségére a harci alakzatot formáló „1956-os" emlékművét. Nem véletlenül mondotta a Demokratának Wittner Mária, hogy időnként az egyház is elkövet hibákat.

– Sokat gondolkodtam, hogy mi a fontos az egyháznak, illetve papjainak? Az emberek, akiknek a lelki üdvét gondozzák? Az Isten, akinek az érdekében mindezt teszik? A politika? Mindszenty bíboros bizony képtelen volt az ilyes fajta megalkuvásra, mert Istent, a vallást és azon keresztül a haza üdvét is szem előtt tartotta. Ezért is hurcolták meg, kényszerítették az amerikai követségre, majd száműzetésbe, döntött sorsáról politikai alku, holott egész életében Istent és a hazáját szolgálta. Most hasonló, egyházon belüli kirekesztést látok az olyan papokkal szemben, mint Keglevich és Regőczi atya – nyilatkozta az egykori halálraítélt.

Ennek a tehetetlen hozzáállásnak a következménye, hogy a kommunizmus újabb, már felavatása előtt gyűlölt jelképe szinte rátelepül az egykori Regnum Marianum romjaira. Ahogy azonban a hely szellemét megszentségtelenítő vöröskatona szobrát el lehetett távolítani, a most épülő szörny is csak látszólag készül az örökkévalóságnak és előbb-utóbb osztozni fog elődje dicstelen sorsában. Holdampf Lajos süttői kőfaragó hamarosan dolgozni kezd a kegyhely méretarányosan kicsinyített, szétszedhető és bárhol felállítható kápolna jellegű másán, az elmúlt télen szintén a helyszínen tüntető gazdák egyike pedig anyagi támogatást helyezett kilátásba a Regnum Marianum újbóli felépítése esetén. Itt jegyezzük meg, hogy a lerombolt kegyhely padsorai Budapest VI. kerületében, a Szondi utca 67. sz. alatt lévő, fennállásának idén 75. évét ünneplő Szent Család plébánián találhatók, ahol Gyulai Oszkár plébános vezetésével 21 év óta minden hónap 13. napján – ez a fatimai üzenet napja –, déli 12 órakor az egész országból érkező hívek tömegei ezekben a padokban hallgatnak szentmisét és imádkoznak rózsafüzért.

Végezetül még egy adalék az újjáépítéshez. Sztálin leromboltatta a Napóleon felett aratott diadal emlékére Moszkvában emelt Győzelmes Krisztus templomot, ám azt a Szovjetunió szétesése után az Oroszországi Föderáció két év alatt újjáépíttette. Azért van mit tanulni az elvtársaktól.

Magyarok Lapja 2006. október

A fejedelem

„Minden cselekedetem célja... ...az a vágy, hogy hazámat az idegen járom alól felszabadítsam"

Ha egy nép és vezetői nem becsülik nemzetük történelmi nagyjait, akkor nem érdemlik, hogy istenük megsegítse őket bajban, ínségben. Úgy tűnik, hogy a kevés kivételtől eltekintve sem II. Rákóczi Ferenc születésének idei 330., sem az általa vezetett szabadságharc néhány évvel ezelőtti 300. évfordulója nem hatott különösebben az említettekre.

Egy mondás szerint a név kötelez, amelynek igazságát II. Rákóczi Ferenc életútja tökéletesen bizonyítja. Ősei történetét ismerve ez nem is lehetett másként. Dédszülei, I. Rákóczi György és Lórántffy Zsuzsanna Sárospatakon iskolát, könyvtárat teremtő tevékenysége, II. Rákóczi György hősi halála a törökkel vívott szászfenesi ütközetben, felesége, Báthory Zsófia, a Wesselényi-féle Habsburg ellenes összeesküvésben részt vett fiúk, I. Rákóczi Ferenc életét pénzzel megváltó ügyessége, édesanyja Zrínyi Ilona férfiakat megszégyenítő bátorsága ott volt génjeiben, amikor 1676. március 27-én Borsiban megszületett.

Szigorú, ám kiváló nevelésben részesült, latin tanárát Badinyi Jánosnak hívták. Mostohaapja, Thököly Imre szintén a kemény élethez szoktatta, a török 1683-as bécsi ostromakor a pozsonyi táborba is magával vitte, ahol a hétéves gyermek vérhassal ágynak esett. A következő három évet a Caraffa csapatai által körülzárt Munkács várában töltötte édesanyjával és Julianna nővérével, amelyről egy érdekes esetet rögzített későbbi *Vallomások* című visszaemlékezésében. Zrínyi Ilona nem értvén Thököly rejtjeles leveleit, azokat férje velük lévő Absolon nevű titkárával íratta át. Nem zárható ki, hogy rovásírásról

volt szó, hiszen a felnőtt Rákóczi már maga is így írta titkos üzeneteit a spanyol királynak. Absolon – aki már készült a vár megadására, amit az élelmiszer és hadianyag pocsékolásával kezdett és ami aztán ínséghez, lázongáshoz, végül a vár feladásához vezetett egy idő után – hamis rovás átírást adott Ilonának.

A családot Bécsbe vitték, ahol a magyargyűlölő I. Lipót császár a gyermekeket a szintén magyargyűlölő Kolonich Lipót bíborosra bízta. A 12 éves Ferencet anyjától elszakítva Csehországban jezsuitákkal neveltették, ahol oly kiválóan tanult, hogy Kolonich szerette volna, ha az atyák közé áll. És persze azért is, mert ebben az esetben az államra szálltak volna a gyermek 1,2 millió hektárnyi uradalmai, ám a 18 éves Ferencet Lipót császár 1694-ben nagykorúsította és így visszakaphatta birtokait. Feleségül bizalmasai a hessen-rheinfelsi fejedelem lányát, Sarolta Amáliát ajánlották, akivel esküvőjét Kölnben tartotta. A sors akarta, hogy a hölgy abból az ősi Leiningen Westerburg családból származzék, amelynek későbbi sarja, Károly, 1849-ben a 13 aradi kivégzett legifjabbjaként adta életét a magyar szabadságért. Ferenc Magyarországon ivászatokkal, lakomákkal, vadászatokkal, kártyázással töltötte napjait, még első gyermekét is részben a keresztapa, Lipót császár után nevezte Rákóczi Lipót Lajos Györgynek. A magyart már törve, folyékonyan csak a latint beszélte. Nem sokat törődött az idegen uralom alatt sínylődők gondjaival, az 1697-es tokaji felkelés hírére is azonnal Bécsbe sietett, hogy elhatárolódását bizonyítsa. Már azon volt, hogy birtokait valamelyik örökös tartományért elcseréli, csak nem talált ilyet, így átmenetileg Batthyány gróf rohonci kastélyba (mai nevén Rechnitz – Burgenland, innen származik a Rohonci Kódex) költözött. Igaz, bécsi utazása előrelátását igazolja, mert barátjától, Luigi Ferdinando Marsiglitól – neki köszönhetjük az erdélyi rovásos botnaptár másolatát – megtudta, hogy már készen volt ellene az elfogatóparancs. Nincs kizárva, hogy Marsigli tanította meg a rovásírásra, amit a már említett későbbi titkos levelezésében használt.

Politikai szemléletváltása csak akkor kezdődött, amikor kapcsolatba került Bercsényi Miklós ungi főispánnal, aki tájékoztatta a szörnyű valóságról. Ezek közé tartozott az idegen német katonaság módszere, hogy úgy akart pénzt kicsikarni a fizetésképtelen magyaroktól, hogy a férj jelenlétében „használták" annak feleségét. De megemlítette neki az Új Szerzeményi Bizottságot is, amely csak bizonyítás után és még akkor is jelentős illetékért adta vissza eredeti tulajdonosának a töröktől visszafoglalt birtokot.

„Hazám fölszabadításához saját gyötrelmeim és a szerencsétlen nép nyomorúsága miatt való felindulásomban kezdtem hozzá" – írja *Emlékiratok* című naplójában és ettől kezdve érdemes igazán figyelemmel kísérni életútját, hiszen ekkor már a közügyeket magánügyei elé helyezi. Tudatosult benne, hogy az erődítményeket idegenek lepték el, miközben az országnak se pénze, se saját hadfelszerelése.

Felvette a kapcsolatot XIV. Lajos francia királlyal, levelét liege-i (ma Belgium) származású embere, Longueval vitte és hozta a választ. A második levélváltás alkalmával a császár „elfogatja" saját beépített emberét, Rákóczit pedig 1701. április 18-ra virradóra letartóztatják sárospataki várában. Bécsújhelyen ugyanabba az ablaktalan helységbe zárták, ahonnan a Wesselényi-féle szervezkedés idején anyai nagyapját, Zrínyi Pétert vitték a vesztőhelyre. Rá is ugyanez a sors várt volna, ha az őrzésével megbízott várkapitány, Gottfried Lehmann meg nem kedveli és segíti szökésében, noha tudta, hogy az életébe kerül. A kalandos menekülés sikerült, Rákóczi eljutott Varsóba, találkozott Bercsényivel, Lehmannt pedig lefejezték, testét felnégyelték.

Lengyelországi tartózkodása alatt ideje nagy részét Brezán várában töltötte, ahol 1703 tavaszán két parasztnak öltözött magyar nemes rátalált. Üzenetet hoztak az otthoniaktól, akik hazavárják. Azok azonban türelmetlenségükben nem bírták kivárni, amíg maga is megérkezik, kibontották az általa küldött *Pro patria et libertate* feliratos zászlókat és rátámadtak zsarnokaikra. A Károlyi Sándor által szétvert csapat maradéka Esze Tamás vezetésével elébe ment a Beszkidek hágóin június 16-ra virradóra zuhogó esőben mindössze 34 lovassal érkező Rákóczinak. Ugyanez a Károlyi először hőstette jeléül Bécsbe vitte az elrabolt zászlókat, majd októberben hűséget fogadott a felkelés vezetőjének, végül újabb pálfordulással ugyanő teszi majd le a fegyvert 1711-ben.

A lengyel király halála után az ország bíborosa interregnumot hirdetett és Rákóczit kérte fel uralkodónak, amit azonban nem fogadott el, mert akkor fel kellett volna adnia eredeti szándékát. *„...Minden cselekedetem célja kizárólag a szabadság szeretete volt, és az a vágy, hogy hazámat az idegen járom alól felszabadítsam"* – indokolja tetteit, majd bosszúságának is hangot ad: *„Mióta ez az ország elvesztette királyát a mohácsi gyászos ütközetben...azóta a magyar nemzetet minden idegen nemzet történelmében befeketítik, rebellisnek, lázadónak, zavargónak nevezik."* Miközben Tokaj ostrománál a januári fagyban maga is csupán egy vékony sátorban éjszakázik, megnevezi a gondok valódi okát: *„Ez az ország, amelyről azt merem állítani, hogy Európa minden országát felülmúlja termékenységével és természeti kincseivel, ellenszolgáltatás nélkül elvesztette mindazt a pénzt, amelyet Lengyelországból kapott boraiért és Németországból barmaiért: az osztrákok elvitték adóba."*

Követői lelkesek, ahogy írja, még télen is szinte félmeztelenül csatázva 1704-ben Bécs kapujáig portyáznak, mégsem számíthat rájuk folyamatosan. A legkisebb győzelem és zsákmány után szétszéledne, hazamennek a családhoz. A 26 éves, haditapasztalatokban járatlan Rákóczi rájön, hogy csak reguláris hadseregnél lehet fegyelmet tartani, ezért megkezdi annak szervezését.

1704-ben Gyulafehérvárott Erdély fejedelmévé, 1705-ben Szécsényben vezérlő fejedelemmé választják a küldöttek, míg 1707-ben Ónodon kimondják a Habsburgok trónfosztását. Béketárgyalások kezdődnek, amelyen József császár követei felajánlják számára bármely fejedelemségüket a Római Birodalomban – kivéve Erdélyt – és hogy az országgyűléseken szavazati joggal részt vehet. Az ajánlat kecsegtető, akárcsak az orosz cáré, aki Lengyelország trónjára akarja ültetni, de Rákóczi szeme előtt ott lebeg a nemesség sorsa, amelyik az osztrák elnyomás alatt kénytelen volt földjét elzálogosítani, és a parasztság sanyarú helyzete, akinek még saját terményeit is uzsoráskodó idegenektől kellett megvásárolnia a kereskedelmi jogok korlátozása miatt. *„Soha nem lehetek olyan gyönge, hogy a rendek kívánsága ellenére, becsületemet és esküvésemet megtagadva lemondjak és ezzel méltatlannak bizonyuljak a fejedelemségre"* – írta 1706-ban XIV. Lajos francia királynak.

Eltökéltségét és szándékait az 1708-as súlyos trencséni csatavesztés húzza keresztül, amelyben maga is megsérül. Ettől kezdve már csak hellyel-közzel diadalmaskodik, ezért a sorozatos vereségek hatására a főurak és nemesek már nem a háború folytatására, hanem csupán családjuk mentésére gondolnak. Több árulóvá lett vezérét – Bezerédit, Szegedyt, Ocskayt – ki kellett végeztetnie. Hogy a szabadságharc nem ekkor ért véget, annak egyetlen oka az országba behurcolt pestisjárvány, amelynek a lakosság egytizede esett áldozatul és a császár ettől való félelmében nem indított nagyobb hadjáratot ellene.

Ez a kór okozta a diákból, majd jezsuita rendházi portásból tehetsége révén császári ezredessé, majd átállása után kuruc tábornokká lett (Vak) Bottyán János halálát is. Súlyosbította a helyzetet, hogy miután XI. Kelemen pápa kibékült József császárral, körlevelet intézett a klérushoz, hogy a Habsburgot ismerje el Magyarország törvényes királyának, az ellenszegülőket pedig kiátkozza! Krisztus Földi helytartóját tehát véletlenül sem az igazság érdekelte, hanem politikai megfontolás.

Pénz, fegyver és külső támogatás híján a fejedelem visszaszorult Észak-kelet magyarországi birtokaira, ahol béketárgyalásra kényszerült a császári sereg fővezérével, Pálffy Jánossal, aki hódoló levél megírására bíztatta. Cserébe, Erdélyt kivéve, mindent felajánlott neki és népének. Rákóczi esküjére hivatkozva ettől elzárkózott és hívei tanácsára Lengyelországba távozott, hogy az esetleges segítségről tárgyaljon I. (Nagy) Péter orosz cárral. A hadvezetést Károlyi Sándorra bízta, aki 1711. május 1-én tette le a fegyvert Pálffy seregei és ezzel jelképesen a már hetekkel korábban elhunyt (!) József császár előtt. Rákóczi hazaárulásnak minősítette ezt az alkut, ám, akik éltek vele, jól jártak. A felkelők kegyelemben részesültek, a nemesek visszakapták elkobzott birtokaikat, visszaállították a megvont rendi jogokat, a kurucok megtarthatták fegyvereiket. Ezt követően az 1712-es országgyűlés érvénytelenítette a szabadságharc minden törvényét,

a határidőre haza nem térőket pedig lázadóknak nyilvánította. Három évvel később a pozsonyi országgyűlés ennél is tovább ment, Rákóczit és külföldre távozott híveit hazaárulónak(!) bélyegezte, fő- és jószágvesztésre ítélte.

Ekkor ő már a kamalduli szerzetesek fontainebleui erdőben, Grosbois-ban álló 'mezei házában' élt visszavonultan, hiszen XIV. Lajos halála után már senki nem volt kíváncsi Párizsban a koldus szegény fejdelemre. A szultán meghívására Törökországba hajózott, ahol hírnevét arra akarták felhasználni, hogy az Oszmán birodalom oldalán kezdjen támadást a Habsburgok ellen. Rákóczi azonban nem akart közösködni az erkölcsileg lezüllött török csapatokkal, mire 1720-ban Rodostóban jelölték ki számára kényszerlakhelyét, amit csak engedéllyel hagyhatott el.

1735. április 8-án Nagypénteken halt meg, szívét végakaratának megfelelően Grosbois-ba vitették. A francia forradalom a kolostort feldúlta, ennek során a szív is megsemmisült. A fejedelem hamvait az 1715. évi XLIX. Törvény Rákóczi száműzetéséről szóló 2. és 3. cikkelyét megszüntető, 1906. évi XX. Törvény értelmében hozták Isztambulból Kassára, a Szent Erzsébet templomba.

Rákóczi életútja a jelen számára számos üzenetet hordoz. Rámutat a gyermekkori oktatás fontosságára, hiszen a Habsburg/jezsuita átnevelésnek csaknem sikerült feledtetni vele szabadságharcos őseinek szellemiségét. Nem véletlenül jegyezte meg az *Emlékiratokban*, hogy *„...a jezsuiták veszedelmet hoznak a katolikus egyházra, a tudományra és az iskolákra... Az ifjakat elvonják a korszerű tudományoktól, ezzel akadályozzák az alkalmas állami vezetők felnevelését. Azon fáradoznak, hogy kiirtsák a fiakból a szülők, és a haza iránti érzelmeket"* Kellett egy ember, Bercsényi, aki ismét fellobbantotta benne az öröklött nemzeti elkötelezettség parazsát.

Tapasztalta, hogy a hazát csak saját katonasággal lehet megvédeni, ezért így fogalmazott: *„Legyetek mindig háborúra készek, tartsatok katonaságot nyájatok védelmére, bánjatok velük nyájat őrző kutyákhoz hasonlóan"*

A csehországi neveltetés után a magyar nyelvet már csak törve beszélő fiatalember kijavítva eme fogyatékosságát, nagyszerű szónokká és íróvá lett, ezt versei, a *Vallomások* és az *Emlékiratok* című visszaemlékezései bizonyítják. Végül, de nem utolsósorban ne feledjük holtáig tartó hazaszeretetét, amelytől semmiféle csábos ígéret el nem tántoríthatta. Kár, hogy politikusaink a választási harc közepette egyszer sem említették példamutató személyiségét.

Magyar Demokrata 2006./15.

A keleti kapcsolat

Kínában és Mongóliában senki sem vonja kétségbe a hun-magyar rokonságot

Egy keleti mondás szerint „Jobb egyszer látni, mint ezerszer hallani róla". Dr. Obrusánszky Borbála történész ezt a szemléletet követte, amikor a magyarság őseinek nyomát kutatva először Mongólia, majd a Kínában feltárt hun város, Tongwancheng felé vette az irányt.

Útját elősegítette a Mongol Tudományos Akadémiától, név szerint a hun ásatások egyik vezető régésze, Erdene Bátor történésztől 2005 elején érkezett meghívó, amely jelezte, hogy az első nemzetközi hun értekezletre Magyarországról is várnak kutatókat. A másik vonzerőt a világhálón megjelent hír jelentette számára, hogy a kínaiak Tongwanchenget a világörökség részévé kívánják nyilváníttatni. Vele tartott Dr. Balogh Ildikó lélekgyógyász (*Magyar Demokrata*: *Arckép* 2005/44), aki saját szakterületén végzett vizsgálatokat.

Mielőtt tapasztalatairól az őstörténész asszonyt kérdeznénk, említsünk meg a teljesség igénye nélkül néhány olyan forrást, amely őseinket szintén a Távol-Keletről származtatja. Középkori krónikásaink meggyőződéssel írtak a hun és magyar népek azonosságáról, hogy Árpád Attila örököseként érkezett a Kárpát-medencébe. Ugyanígy vélekedett Heltai Gáspár 1575-ben, Körösi Csoma Sándor a XIX. században az újgurok földjére készült őseink nyomát kutatva, Szentkatolnai Bálint Gábor ugyanoda igyekezett, Stein Aurél naplójában Belső-Ázsiát jelölte meg őshazaként. Kiszely István antropológus többször is járt a Hszincsiang – Ujgur Autonóm Területen és Kanszu tartományban, ásatásainak és tapasztalatainak eredményét többek között nagyszerű, a *Magyarság őstörténete* című átfogó művében foglalta össze. Ennek lényege, hogy *„Európának egyetlen népe a magyar,*

amely részben Ázsiából származtatható… hun-kutatás nélkül nincs magyar őstörténet", miközben méltatja Szász Béla 1943-ban megjelent, korszakos *A húnok története* című művét, amelynek újrakiadásához Bakay Kornél írt előszót. Nem hagyható figyelmen kívül a keleti hangszerek és zene kiváló ismerője, Csajághy György, aki arra keresi a választ, hogy miért éppen a magyarokat illetik más népek Hungaria, Hungary, Hongrie elnevezéssel? Az összetartozást A *„Lehel-kürt"* című kötetében a közös hangszerek használatával is bizonyítottnak látja. Aradi Éva indológus *A hunok Indiában* című könyvében a mai Radzsasztánba vonult fehér hunok és a magyarság kapcsolatát mutatja be, míg Bárdi László *Az ősi selyemút világá*-ban összegzi tapasztalatait, tárja fel a hunok eredetét és kapcsolja össze népünkkel. Friedrich Klára *Kőbe vésték, fába rótták…* tanulmánykötetében Fischer Károly Antal nyomdokain haladva a hun és a székely-magyar rovásírás hasonlóságából von le következtetéseket.

Obrusánszky Borbálát a lovas népek államának kialakulása vonzotta, hiszen a Szent Istváni államnak már régre visszanyúló előzménye volt. Mongóliában aztán valósággal reá zúdult az a rengeteg hasonlóság, amit a korai magyar és mongol államok felépítése, méltóságnevei között talált. Mongóliában végzett egyetemi tanulmányai, mongolul szerzett diplomája, nyelvismerete, valamint tanárai segítségével arra a következtetésre jutott, hogy a közös gyökerek évszázadokkal megelőzik a csupán a Kr. utáni VI. században kezdődött türk korszakot. Az időbeli eltérésen túl éppen tongwanchengi látogatása erősítette meg elképzelésében.

– Egyik, a magyar őstörténeti szempontból nagyon fontos adat, hogy ezt a várost magyarul Fehérvárnak hívták. A másik a Kőműves Kelemenné balladája, amiről Vargyas Lajos azt mutatta ki, hogy azt a magyarok a Kaukázusban hallhatták először. Csakhogy a hunok központjában, Ordoszban is ismerik a történetet, a kínaiak pedig maguk is éltek az emberek Nagy Falba „építésének" szokásával – mesél tapasztalatairól a kutatónő, aki szerint a bizánci, keleti, de a nyugati források is egyértelműen leírják, hogy a magyarok a hunok leszármazottai. A kapcsolatot még egyértelműbbé teszi a tény, hogy a hunok a Kaukázusban a Kr. utáni VIII. századig, míg Kínában a IX. századig fennmaradtak, tehát egyáltalán nem tűntek el oly hirtelen, ahogy azt a nemzetközileg már elavult történelem szemlélet állítja.

A másik sarkalatos kérdés a hunok nyelvezete, amelyet többen is töröknek, vagy ahhoz közelinek tartanak. Ezzel kapcsolatban a kutatónő a Kínához tartozó Belső-Mongóliából származó, mongol nemzetiségű Ucsiraltu professzort idézte, aki szerint a kínai krónikákban mintegy hatszáz hun szó és kifejezés található, amelyek közül maga ötvenet azonosított. Ezek alapján jutott arra a megállapításra, hogy a mongolnak és töröknek a hun nyelv lehetett az alapja,

amely legszebben az Altájban maradtak meg az ott élő mongol és török törzsek körében. A kutatónő is találkozott az Altájból származó olyan mongol lánnyal, akinek beszéde egyfajta archaikus magyarnak tűnt a számára, hiszen a lót, lúnak, az ökröt, ökörnek, a kéket köknak ejtette. Szerinte a hunok valószínűleg hun nyelvet használtak, amire már Szentkatolnai Bálint Gábor is utalt, márpedig a harminc nyelvet, közte az összes török és mongol nyelvjárást beszélő, a helyszínen három évet eltöltött magyar tudósnál erről többet aligha tud valaki. Nem véletlenül jelentette ki annak idején, hogy a magyar tudománynak olyan népek, mint a szkíták, hunok nyelvével kéne foglalkoznia, akik valóban szerepeltek a történelemben, ellentétben a történetiségben nem létezett, csupán kitalált finnugorsággal. Szentkatolnai az indiai xiongnu (szunnu, hunnu) törzsszövetséget is hunnak ejtette, mert az indiai forrásokban megtalálta annak „huna" alakját. Ezzel Ucsiraltu professzor is egyetért, mondván, hogy a szó korabeli kiejtése nem egyezett a maival.

Az ember óhatatlanul felteszi magának a kérdést, hogy az ősi rokoni kapcsolat hogyan vezethetett az 1241-es mongol/tatár támadáshoz.

– Mindenek előtt tudnunk kell, hogy Dzsingisz kán fő ellenségei a tatárok voltak, hiszen apját és néhány elődjét is megmérgezték. Miután legyőzte, különböző törzsekbe szétszórva, alávetettekként őket használta elővédként a hadjáratokban. Ellenségeik tehát velük ütköztek meg először és az egész hadsereget velük azonosították – adja meg a választ Obrusánszky Borbála, aki utánanézett a XIII. századi magyar-mongol ellentétnek is. Így tudta meg, hogy a Német-római Császárság ellen induló Batu kán harminc levelet küldött IV. Béla királynak. Csakhogy a követeket a segítés látszatát keltő Babenberg Frigyes osztrák herceg megölette, a magyarságot a kunok ellen uszította, majd a tatárok betörésekor szépen visszavonult karinthiai birtokára. A tatárjárás bekövetkeztében erősen közrejátszott a pápaság és a magyar király rossz viszonya, amelynek során még az Ázsiában maradt magyarok felkutatására küldött Julianus barát is a pápának tartozott engedelmességgel, nem pedig a királynak. Szerepét nem ártana újragondolni.

Érdekes adalék Batu leveleihez az 1904-ből származó Kincses Kalendáriom *A magyar művelődés rövid története* című fejezetének 272. oldalán a rovásírással foglalkozó szakasz: *„Julián, a IV. Béla király idejében élt dömés barát, midőn az őshazában visszamaradt magyarok közt járt, a tatár fővezértől egy pogánybetűs tatárnyelvű levelet hozott a királynak. Ezt a levelet itthon még sokan el tudták olvasni, bár a nyelvet nem értették, s egy kun fordította le magyarra. Ha a tatár fővezér pogánybetűs levelét sokan el bírták olvasni, következik, hogy a régi írás ismeretét az őshazából hozták magukkal, s hogy IV. Béla idejében ennek tudása nem is volt olyan ritkaság."*

És most ismerkedjünk meg a selyemút mentén épült, a belső mongóliai Ordosz terület központjában, a Sárga folyónál volt Tongwancheng városával. Noha a környéken több fal- és városmaradványt is feltártak, 2,5 x 2 kilométeres nagyságával ez eddig a legnagyobb déli hun település, ami egyértelmű bizonyítéka, hogy esetükben nem csupán kóborló sátorlakókról beszélhetünk. Építészetük fejlettségét mutatta, hogy ezt az óriási, fénykorában 40 ezer lakosú várost, alig hat év alatt építették fel. Ennyi ember ivóvíz nélkül nem létezhetett. Az éghajlat változásával azonban a két közeli folyó közül az egyik már kiszáradt, akárcsak a város melletti tó. A Góbi egykori termékenységét már korábban egy amerikai geológus, Roy Andrews Chapman bizonyította, aki szerint az emberiség egyik központja éppen a későbbiekben elsivatagosodott Góbi. A sűrű népességre utal az itt talált rengeteg hun sír, városmaradvány és erőd, valamint egy orosz-mongol kutatócsoport által a Góbiban jelenleg feltárás alatt álló hun erődítmény, Bajanbulag, amely még építészetileg is hasonlít Tongwanchenghez. Ez a hatalmas település azonban még fél évszázadig sem virágzott az uralkodó nemzetség gyors hanyatlása miatt, ennek ellenére a hunok itt maradása Hou professzor kutatásai szerint a VIII-IX. századig nyomon követhető, örökségük a későbbi nemzetségekben is megmaradt. A város végső hanyatlása 1368 utánra tehető.

A magyar-hun kapcsolatoknak egyetlen, úgymond vetélytársa van, a kínai. Ők azt vallják, hogy az ősi hunnak tekintett Xia (Hszia) nemzetségből származnak, akárcsak mi magyarok. A kínai iratok szerint a hunok már túl voltak egy ezer éves történeti időszakon, amikor Kr. e. 209-ben Mao Tun, más néven Bezter, vagy Bator a különböző törzsekből megalapította a hun birodalmat.

– *Kevés szó esik ezen lovas népek környezetkíméléséről, pedig Dzsingisz kán idejéből származó feljegyzések szerint itt volt a világ első természetvédelmi területe. Az uralkodó bizonyos helyeket szentté nyilvánított, ahol szinte egy fűszálat sem volt szabad letépni, a folyókat bepiszkítani, vagy állatot megölni, mert az halálbüntetéssel járt. Ez a természetszeretet a mi örökségünk, akárcsak a vallásszabadság, hiszen ezekben a birodalmakban senkit nem üldöztek a vallása miatt, de örökségként említhetem az összes korai népnél megvolt anyakultuszt is* – méltatja elődeink egészséges szemléletét Obrusánszky Borbála. Körútja során felkereste a Mongol Tudományos Akadémiát és a kínai kutatóintézeteket, de sehol nem talált kételyt a tudósok körében a hun magyar rokonságot illetően. E népcsoport önálló kultúráját sem vitatja senki, amelynek megvoltak a saját városai, települései, sőt azok elnevezése a magyar nyelvben mindmáig megmaradt az olyan szavaknál, mint a falu és a káta. Bálint Gábor egymaga 1200 hasonló szót gyűjtött. Ki is vívta maga ellen a Magyar Tudományos Akadémián Josef Budenz és Paul Hunsdorfer irigységét,

utóbbi még az általa gyűjtött rovásbotokat is elégette. Körösi Csoma Sándorhoz és Barátosi Balogh Benedekhez, a másik két jelentős keletkutatóhoz hasonlóan ő is a székelyföldi Kovászna megye orbai székéből származott. Emlékét a kolozsvári egyetem nyelvi és irodalmi szaka őrzi, ahol az Akadémiáról történt eltávolítása után tanított, sírja Kézdivásárhelyen található. A kínai nyelvben is jártas, a forrásokat eredetiben olvasó Obrusánszky Borbála, a csillebérci Körösi Csoma Sándor Magyar Egyetem tanára tisztelete jeléül őszre tervezi a Bálint Gábor életművét felelevenítő tanácskozást.

A tudós asszony az elmúlt hetekben tartott kovásznai előadása után már készül jövő évi újabb múltfeltáró keleti útjára. Nincs egyedül, a mongol és kínai kutatók mellett jelenleg két japán és egy koreai szakembert is komolyan foglalkoztat a hunok történelme. Útját a Kínai Köztársaság követsége, amelynek kulturális tanácsosa magát déli hun származásúnak tartja, forrásanyagokkal és helybeli kapcsolataival támogatja. Talán eljő az idő, amikor a Magyar Tudományos Akadémia is legalább ennyivel segíti valós őstörténetünk kutatását.

Magyar Demokrata 2006./19.
Fénykép: Obrusánszky Borbála

Tongwancheng – Fehérvár

Piramisok Boszniában

Rovásírás a titokzatos hegyek szikláin

Már megszokhattuk, hogy a világ nehezen enged változtatni a kialakult és széles, főleg nemzetközi körben elfogadott álláspontokon. Ilyenkor az sem érdekli, hogy ezek megfelelnek-e a valóságnak, vagy csupán minden alapot nélkülöző közmegegyezés eredményei. Valami hasonló körvonalazódik a boszniai Viszoko város melletti piramis alakú hegyek esetében is, amelyek ha bizonyítást nyernek, bizony alaposan átírják az öreg földrész történelmét.

(A cikk szerzője a piramis élén)

A legelső kérdés, hogy ha ezek a hegyek valóban piramisokat rejtenek, akkor miért csak most kerültek az érdeklődés középpontjába? És kerültek-e egyáltalán? Mielőtt ezekre a kérdésekre választ keresnénk, röviden fussuk át az ország történelmét.

Bosznia őslakóiként a történetírás az illíreket adja meg, amely terület a Római Birodalomban az Illiricum nevet kapta. Az ezredforduló után kialakult Bosznia a Kotromanovic nemzetségből származtatta uralkodóit, a nemzetségalapító Stefan Kotromanovic leánya, Erzsébet, I. Nagy Lajos magyar király felesége lett, Hunyadi Mátyás pedig egyfajta védnöki szerepet töltött be, amikor a hódító törököket ezen a területen, pl. Jajcénél igyekezett megállítani. Ez azonban csak ideig-óráig sikerült, és a török 1463-tól bő 400 évre adófizetőivé tette az ország lakosságát. 1878-ban az Osztrák-Magyar Monarchiához csatolt terület fővárosában, Szarajevoban 1914. június 28-án a szerb Gavrilo Princip agyonlőtte a trónörökös Ferenc Ferdinándot, ami lényegében az I. világháború kirobbantáshoz szolgált indítékul. A Monarchia szétesése után Bosznia-Hercegovina a Jugoszláv állam részeként élt tovább, majd a század utolsó évtizedében véres háborúban vívta ki elszakadását a délszláv államtól.

A fővárostól mintegy 30 kilométerre északra a Bosna folyócska két partján található a magáról mindeddig nem sokat hallatott, mintegy 50 ezer lakost számláló Viszoko. Mindez egy csapásra megváltozott, amikor 2005-ben a boszniai születésű, ám másfél évtizede az Amerikai Egyesült Államokban élő, 45 éves Semir Osmanagic a nevezett települést körülölelő hegységeket megpillantva arra a megállapításra jutott, hogy azok bizony erdőkkel benőtt piramisok.

Talán minderre soha nem került volna sor, ha a helybéli múzeum igazgatója, professzor Senad J. Hodovic nem találkozik Szarajevoban a fiatal üzletemberrel, és nem hívja fel a figyelmét a Viszokó melletti Visocica hegyre, amelyről különös alakja miatt a néphagyomány már évszázadok óta azt rebesgette, hogy piramist rejt magában. Mivel a világ már elkönyvelte, hogy ilyen építmények csak Egyiptomban és Dél-, valamint Közép-Amerikában létezhetnek, senki nem vette a bátorságot, hogy véleményét nyilvánosan is hangoztatva magára vonja a tudós társadalom ilyenkor szokásos haragját. Osmanagicot azonban nem ilyen fából faragták, ő bizony végére akart járni a dolgoknak és 20 ezer dollárral megkezdte a feltárást.

Annak ellenére, hogy majd egy év eltelt a kezdetek óta, a világ sokkal többet nem tudott meg az eredményekről, inkább csak a tömegtájékoztatás helyszíni tudósításai tanúskodtak a megdöbbentő látványról. Ennek elsődleges oka, hogy a szakemberek igyekeznek nem komolyan venni a foglalkozását tekintve üzletembert, vállalkozót és az elhallgatás eszközéhez folyamodtak. Mások, mint pl. a brit Anthony Harding, az Európai Régészek elnöke, úgy próbálta nevetségessé tenni Osmanagicot, hogy saját cáfolata bizonyítására még a helyszínre sem utazott el. Mindez csak olaj a tűzre, mert a palackból kiszabadult szellemet már nem lehet visszagyömöszölni.

Noha a feltárásnak még csak az elején járnak, néhány igen megdöbbentő eredmény a piramis pártiakat tűnik igazolni. Ezek közé tartozik az, hogy a települést körbevevő öt építmény közül a Nap, a Hold és a Sárkány nevét viselő szinte tökéletesen egyenlő oldalú háromszöget zár be, hogy radar felvételek a két hegyet összekötő, csaknem négy kilométer hosszú alagutat jeleztek, a környezetről készült hőtérkép kékkel jelölt részei pedig azt mutatják, hogy a föld alatt mesterségesen kialakított, kevésbé sűrű és hőtartó, ezért hamarabb kihűlő rétegek találhatók. Emberi beavatkozás nyomát viselik a közszemlére állított kőzetdarabok is, amelyeknél jól láthatók a nagyobb egységekből történt lefaragások nyomai.

A NASA felvételeiről számítógéppel lehántották a hegyeket borító növénytakarót, aminek következtében még élesebbé váltak a piramishegyek szélei, amelyek ráadásul az év napjaival azonos -365 méter- hosszúságúak. A hasonlóságok immáron elkerülhetetlenné teszik a gizehi Cheops piramissal történő egybevetést. Utóbbi dőlésszöge a függőlegeshez képest 51,5, míg a Visocicáé 53 fok, a Cheops magassága

a mérésektől függően 146 és 148, míg alapélei 230-232 méter hosszúak. A Nap piramis ezzel szemben majd 200 méterre emelkedik a település fölé, alapélei pedig elérik a 400 métert.

Ami a kőzeteket illeti, alapjában két típust különböztetnek meg a geológusok: a fedőréteget képező homokkövet és az alatta lévő, mai szóval „cement" szerű habarcsba nyomott kavicsos anyagot. Mivel a természetben ez a két réteg minden más esetben az említettől eltérő elrendezésben fordul elő, idegenkezűséget feltételeznek. A kőlapok már önmagukban megdöbbentenek méreteikkel és súlyukkal, átlagban 30-35 tonnát nyomnak, ráadásul a rajtuk végigfutó kötőanyag mind a mai napig szilárdan tartja magát. A több helyen végzett fúrásminták adják majd meg a választ, hogy teljes egészében piramis épült, vagy csak a hegyet borították be több rétegben az említett kőlapokkal.

A völgy túloldalán magasodó Hold piramis már a feltárás jelen szakaszában is a szakkarai lépcsős piramis hasonmása lehetne. Egymáshoz illesztett lapjait napjaink műszaki eljárásával sem lehetne tökéletesebben kivitelezni, a lapok egyenetlenségeinek aprólékos egymáshoz illesztése itt is kizárja a természetességet.

A Magyarországról érkezett látogató számára ezzel együtt mégis inkább az innen-onnan előkerült rovásírásos betűk hatnak lélegzetelállító erővel. Találtak belőlük az alagút eddig feltárt szakaszának szikláin, tehát a hegy belsejében, a hegyet fedő kőlapokon, és több négyzetméteres kőtömbökön. Egyik-másikon minden erőlködés nélkül tisztán kivehető a rovás C, P és S betű. A csalást, hamisítást, esetleg jelenkori bekarcolást éppen a feltárók közönye zárja ki, ugyanis mindenről szívesen beszéltek, ezekhez viszont semmi hozzáfűznivalójuk nem volt. Helyükben éppen a feliratos emlékekre helyeznénk nagyobb hangsúlyt, ezzel szemben úgy tűnt, hogy nem tudnak mit kezdeni velük. Feltételezésünket, hogy tartozhatott-e Viszoko környéke Kr. e. 5000 körül a Kárpát-medencei rovásírásos emlékeket is felmutató Tordos-Vinca kulturkörhöz, Hodovic múzeumigazgató úr határozott nemmel válaszolt és az ősi Boszniát egyedül az illír kultúra részeként jellemezte. Pedig a kettő nem zárta volna ki egymást, csak tudomásul kellett volna venni, hogy a Kárpát-medencéből elterjedt rovásírás erre a területre is eljutott a magyarság elődeinek közvetítésével. Hasonlóképpen más tájolás is elképzelhető a feltárók rajzolta Viszokót – Kairót – Libiát érintő háromszög csúcsainál, ha Libia helyett a harmadik pontot a pilisi Holdvilág árokban található várhoz helyezzük.

Azonban ne szaladjunk még előre a végső következetésekkel, amelyek közzétételére Osmanagic öt, míg Hodovic tíz évet szánt. Egy biztos, nem mindenki osztja Harding úr lekicsinylő, még a mesterséges kialakítás lehetőségét is kizáró véleményét. Bosnyák, osztrák, skót, ausztrál, szlovén szakemberek szerint bizonyítható, hogy a Visocica valójában egy Kr. után a II. században épült lépcsős piramis.

Négyezer éves keletkezési időpont megjelöléssel mesterséges alkotásnak tartja az egyiptomi Ali Abdullah Barakat ásványszakértő, valamint honfitársa, Lamija Al Hadidy, a Kairói Egyetem kriptografikusa. Bár Hodovic úr egyelőre nem fűzött különösebb reményeket az UNESCO támogatásához, már tudható, hogy Koichiro Matsuura, az intézmény főigazgatója ígéretet tett, hogy régész szakembereket küld a helyszínre a leletek megvizsgálása céljából.

A bosnyákok azonban ezt meg sem várva, nemzeti büszkeségük hangsúlyozása céljából máris tömegesen keresik fel az ásatást, amellyel teljesen egybecseng, a piramishegyek korát 10 ezer évesre becsülő Osmanagic egyik nyilatkozata. *„Nem a saját dicsőségemért teszem, amit teszek. Csupán a helybéli hatóságokat akarom bátorítani, hogy vegyék komolyan ezt a helyet, ami Bosznia legjövedelmezőbb pontja lehet."*

Bármi történjék is, Bosznia ezen vidéke már nem lesz többé ugyanaz, mint a piramis elmélet kipattanása előtt. Ha a bizonyítékok súlya alatt összeroppan a hivatalos szakemberek gőgös fennhéjazása, akár népvándorlással felérő turistaáradat indulhat a Visocica hegy felé. Ha pedig mégsem ez történne, akkor meg a puszta kíváncsiság fogja odahajtani az embereket, hogy maguk győződjenek meg az igazságról. A bosnyákok minden esetre jelesre vizsgáztak, hiszen máris rámozdultak múltjuk egy értékes időszakára és legkevésbé sem érdekli őket a külföld, az idegenek kétkedése. A hányatott sorsú nép minden kapaszkodót megragad önigazolására, ahogyan jól felkészült fiatal történészhallgató vezetőnk, Sanel Silajdzic is tette. Nem ártana példát venni róluk, hiszen az utóbbi években nálunk is számos igen értékes feltárás gazdagította történelmi ismereteinket. Sajnos egy-egy újságcikken kívül egyikből sem lett tartósabb híranyag.

Magyar Demokrata (+ filmbeszámoló DVTV-n) 2006./26.

Fénykép: T. Szántó György

Film: operatőr Víg Sándor, vágó Király Ernő

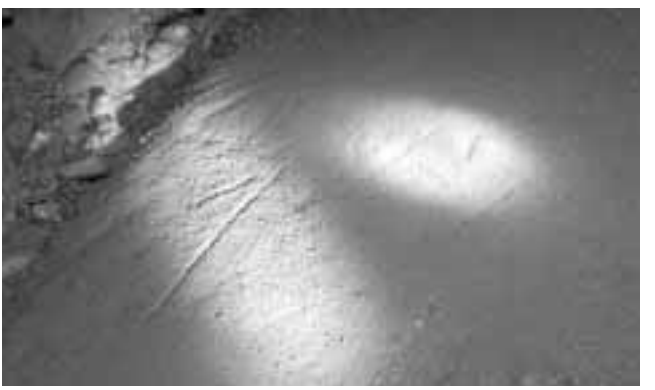

A Tatárlakai korong jele az alagútban

A piramis gyomrában – A múlt üzenete

A boszniai piramis feltárások újabb fejleményei

Ha van a tudomány világát jelenleg megosztó híradás, akkor a boszniai Viszoko melletti hegypiramisok feltárása. Kételyeiknek és meggyőződésüknek sokan adtak már anélkül hangot, hogy egyáltalán a helyszín közelében jártak volna. A Demokrata tudósítói immáron háromszor keresték fel a rejtélyes vidéket, hogy személyes tapasztalataikat megosszák lapunk olvasóival.

Az előzményekről csupán annyit, hogy a helybeliek hívták fel a völgyet körbeölelő, piramis alakú hegyekre az USÁ-ban élő bosnyák üzletember és doktori címének megszerzéséig csak szabadidős történésznek tartott, Semir Osmanagic figyelmét, aki a világ más tájain végzett kutatási tapasztalatai alapján saját pénzén azonnal munkásokat fogadott és elindította a feltárást. Már az első kapavágások után olyan megdöbbentő látvány tárult eléjük, amelyet elképzelni sem tudtak. Erről tudósított a *Demokrata* 2006. június 29-én megjelent 26. száma írásban és filmen.

Mivel a jelenleg földtani, régészeti és történelmi tanulmányokat folytató Osmanagic anélkül jelentette ki, hogy a világ legősibb piramisával van dolgunk, hogy előtte megosztotta volna tapasztalatait a „hivatásosokkal", sőt arról könyvet is kiadott, a szakmai féltékenység azonnal működésbe lépett. Először az Európai Régész Szövetség elnöke, Anthony Harding sietett kijelenteni, hogy a radar- és hőtérképek, valamint a fényképek nem bizonyítják az emberkéz munkáját, mivel a 12 ezer évesre tett 'alkotás' idején Európa az őskőkor végét élte és akkortájt a legfejlettebb építménycsoport is csupán néhány összeeszkábált kunyhóból állt.

Bruce Hitchner, az amerikai Tufts University professzora nem kevésbé ledorongoló stílusban fogalmazott körlevelét több hivatásos, a helyszínen szintén nem járt egyetemi tanár, tudós is aláírta, ezzel mintegy elfogadva annak fenntartásait. A körlevél többek között azt állítja, hogy megfelelő műszaki feltételek nélkül nem lehet megállapítani, hogy a Holdnak keresztelt lépcsős piramis köveit valóban ember alkotta-e? Ezután az ilyenkor szokásos gúnyolódással Osmanagic hiányos szakértelmére tesz sértő megjegyzéseket, majd szemére hányja, hogy előzetes vizsgálat helyett azonnal a bizonyosságot keresi, az igazi szakértőkkel való megbeszélés helyett a nyilvánossághoz fordul, végül utolsó érvként kijátssza az álmokat kergető, „bosnyák nacionalista" kártyát. Mások sokkal egyszerűbben fogalmaznak és azzal vádolják, hogy avatatlan beavatkozásával még azt is tönkre teszi, ami valóban értékes a leletekből.

A vádaskodókból süt az irigység, hogy nem ők bukkantak rá, nem az övék az első nyilatkozat dicsősége. Szerencsére nem mindenki ilyen elvakult. Egy 12 évig a neves Dr. Charles Borden keze alatt a kanadai Brit Columbia tartományban dolgozó levelező a bosnyák vállalkozót Heinrich Schliemannhoz hasonlítja, akit a 'szakma' annak idején szintén kocaásatónak minősített, mert egy alaktalan domb alatt kezdte meg Trója feltárását. A 25 éves geológusi tapasztalattal rendelkező bosnyák Nadja Nukic már 2005-ben kijelentette, hogy a Visocica hegy nem lehet természetes képződmény, mert a természet nem hoz létre ilyen tökéletes mértani alakzatot. Az egyiptomi ásványszakértő, Ali Abdullah Barakat azt hangsúlyozta, hogy a viszokoi kőtömbök közötti homokrétegek ugyanolyan mesterséges 'cement' kötőanyag szerepet töltöttek be, mint az egyiptomi piramisoknál. Szerinte a tömböket mesterségesen, 'öntőformában', egyfajta betonszerű elegyből készítették. Ő figyelt fel a kőtömböket összekötő 5 milliméter széles fehér csíkokra is, amely módszer a később épült egyiptomi piramisoknál is megfigyelhető volt.

Ilyen és ehhez hasonló ellentmondások özönében a *Demokrata* úgy gondolta, legjobb, ha munkatársai ismét saját maguk győződnek meg a helyszínen az elmúlt hónapok fejleményeiről. Elsősorban a Nap piramisból kiinduló, több kilométeres alagútra voltunk kíváncsiak.

A szük és alacsony járatban csupán helyenként egyenesedhettünk fel, a 150 métert többnyire meggörnyedve, illetve csúszva-mászva tehettük meg. Erről élethűen azonban csak filmünk tud beszámolni, amelynek készítése során világelsőként forgattunk ilyen mélyen a hegy gyomrában.

Az alagút falait nedvességtől csöpögő, morzsolódó, ám mégis szilárd, agyagos kőelegy képezi, mennyezete hol homokkő, hol a hegy oldalát kivülről is fedő brecsa, azaz a levegővel kölcsönhatásba lépve megszilárdult agyagporból, kalcium karbonátból és kagylóhéjból álló kőzet. A járat szűkössége miatt kivájásához mai fogalmaink szerint nagy erejű, ám rendkívül kis emberekre, esetleg törpékre volt szükség. A www. piramidasunca. ba egyik híradása másutt keresi a magyarázatot. Egy ott olvasható vélemény szerint a terület egykoron víz alatt állt és a hegy északi oldalát borító törmelékes kőzet egy rendkívül gyorsan mozgó óriási, jégkorszaki árhullám eredménye lenne. Ennek ellentmondanak az alagút fővágatából kb. 30 méterenként elágazó, rendszeres 'szellőző' járatok és egy 90 fokban nyíló alacsony folyosó. A már említett Nadja Nukic szerint a természet ilyen tökéletes szerkesztést nem hoz létre, arról nem is beszélve, hogy ez a rendszer az egyiptomi és mexikói piramisok alagútjaival és kamráival is egyezik.

Ha léteznek is elméletek a járatok keletkezéséről, arra már semmiképp, hogy miként és miért kerültek oda rovásvésetek és karcolatok tucatjai. Ezek egy része asztallapnyi mérete és tonnányi súlya miatt bevonszolhatatlan, morzsalékos környezetétől alapvetően különböző, másik része kisebb, teljesen simára csiszolódott, igen kemény köveken egyértelműen kivehető. A *Demokrata* 2006/26. számában említett jelek mellett, ezeket akkor a helyszínen magunk is csak képekről láttuk, ezúttal számtalan újabbak fedeztünk fel. Leggyakrabban a rovás C, V, és a latin E alakban is előforduló P látható, ráadásul olyan helyen, ahol a kő felfedezéséig és járatfalból való kibontásáig takarásban voltak. Még nagyobb az álmélkodásunk, amikor a tatárlakai korongon látható, és keresztben szárral ellátott félkör változatára is rátalálunk.

A feltárások a Nap piramis külső oldalán is folytatódnak, méghozzá egyre magasabb szinten annak bizonyítására, hogy a több tíztonnás kőlapok azt nem csak a hegy lábánál fedik. Eljátszunk a gondolattal, hogy amennyiben a szűkös alagutat esetleg törpék vájták, akkor ezeket az óriási tömböket csakis óriások fektethették egymásra, ráadásul a téglafalazás szabályainak megfelelő kötésben, az ideszállítsuk bonyolult körülményeiről nem is beszélve.

A következő meglepetés egy újabb, a növényzettől és humusztól megtisztított területen ér, ahol rábukkantak a piramis északi és keleti oldalát elválasztó, 53 fokos dőlésszögű élére. A felső réteg itt is a kemény közet, alatta a felszínre került porlékony kalciumos elegy.

Vezetőnk, Sanel Silajdzic elmondása szerint ennek következménye, hogy az itt kialakult korábbi vízmosásban lecsúsztatott fatörzsek görbületet vájtak az eredetileg nyílegyenesen lefelé futó kőélbe.

A völgy túloldalán lévő lépcsős Hold piramis szintén meglepetéseket tartogat. A júniusban látott, a hegy lábánál történt feltárás óta hat további szintet bontottak ki és persze kiásták a hegytető – ez ugyanis nem csúcsban, hanem fensíkban végződik – egy részét is. Sajátosságuk a szintenként eltérő, ám egyazon szinten azonos típusú, a hegyoldalban felfelé haladva egyre nagyobb kőlapok megjelenése. Rétegeik egyenletességét, ha úgy tetszik a sorok kötését, az alájuk terített kb. 5 centiméteres agyagréteg biztosítja. Itt már feltételezés szintjén sem lehet szó természetes képződményről, hiszen a kőlapokba vésett, talán folyadék el- vagy bevezető vájatok ráadásul nem kifelé, hanem a kőlapokhoz hasonlóan mindenütt a hegy belseje felé lejtenek. Rábukkantak egy olyan kőszegélyre is, amely ugyancsak a hegy belseje felé haladva csupán egyetlen fok eltéréssel mutatja az északi irányt. A hatodik szinten feltárt hatalmas, legább 10 centiméter vastag kőlapok tetejét mintha valamivel leöntötték volna, hogy enyhén rücskössé téve biztonságosabbá tegyék rajta a járást.

A fennsíkon újabb furcsaságok várnak. Egyfelől a 6-7 méter mély 'próbakút' falán az egymással kötésben lévő kőlapok sorát csodálhatjuk meg ismét, másrészt a legalább húsz méter hosszú, kisebb-nagyobb kövekből készített utat, ami a fennsik egy feltárt részét peremszerűen körbevevő, szintén kövekből álló kiemelkedéshez vezet.

Hogy a történet még izgalmasabb legyen, mindenütt a háborúból visszamaradt aknákra figyelmeztető táblák mellett haladunk el.

Nadja Nukic geológus szakmai leírásában olvashatjuk, hogy a Viszokot környező hegyek a 27 millió évig tartó neocén korszakban keletkeztek, majd a földmozgások következtében függőlegesen felemelkedtek, felületük azóta pusztul. A megdöbbenést az okozta, hogy közöttük kalcit ásványra is bukkantak, márpedig az nem ebből a kőzettani korból származik, ezért nem zárható ki egy későbbi korszakban történt mesterséges odaszállítása. Mivel a kőlapok közötti, törmelékkel kevert agyagréteg alatt a vizsgálatok humuszt mutattak ki, ez is a kőfedlapok utólagos ráhelyezésének elméletét látszik igazolni. Ezek után nem véletlen, hogy a nyár folyamán a helyszínen dolgozó nemzetközi szakemberek egyöntetű véleménye szerint mindkét hegypiramis mesterséges építmény. Ha velük ellentétben mégis Anthony Harding kétkedését fogadjuk el, mely szerint 12 ezer évvel ezelőtt Európa lakosságának tudása csupán kunyhók összeeszkábálására futotta, akkor az az ilyen korábbi építési módszerhez képest mindenképp visszalépés.

A múlt tehát kőbe vésett és faragott emlékeivel üzent a jövő emberének. Ezek titkát az előttünk álló télen az alagútban, tavasszal a külszíni feltárásokon igyekszik megfejteni Semir Osmanagic.

Magyar kutatók eddig nem jártak a helyszínen, mi azonban megígérhetjük, hogy a *Demokrata* a jövőben is minden fejleményről tájékoztatni fogja olvasóit.

Magyar Demokrata (+ filmbeszámoló DVTV-n) 2006./45.
Fénykép: T. Szántó György
Film: operatőr Víg Sándor és Demeter Zoltán, vágó Pákozdi Attila

A lépcsős (Hold) piramis egyik szintje
Fénykép: T. Szántó György

A lépcsős (Hold) piramis legfelső szintje
Fénykép: Sanel Silajdzic

Semir Osmanagic:
A piramiskutató

„A boszniai régészeti feltárások átírják a világtörténelmet"

A világnak óhatatlanul szüksége van olyan emberekre, akik kellő elszántsággal megkérdőjelezik a fennálló, nem ritkán bizonyítékok nélkül, csupán hatalmi szóval meghozott döntések jogosultságát. A bosnyák származású, Texasban élő Semir Osmanagic nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy bebizonyítja a boszniai Viszoko mellett emelkedő hegyek piramis voltát.

Miért nem állt elő valaki már korábban a piramis elmélettel? Nem volt hozzá bátorsága, vagy nem is gondolt rá?

Ahhoz, hogy valaki egy elméletet megfogalmazzon, az adott tárgykörben hasonló építmények százait kell ismernie, esetünkben felfedezett, illetve hivatalosan fel nem fedezett piramisokat, továbbá elég bátornak kell lennie ahhoz, hogy kinyilvánítson egy lehetetlennek tűnő feltételezést. Hogy az elmélettől a gyakorlatig eljusson, szellemileg és anyagilag is függetlennek kell lennie.

Milyen közös jellemvonásai vannak a viszokoi, a közép-amerikai és az egyiptomi piramisoknak?

Közös a piramis alak, a különbség a kivitelezésben és a felhasznált anyagokban tapasztalható. A viszokoi Nap piramis délésszögei szintén hasonlóak az egyiptomi nagypiramiséhoz, ettől eltekintve a két eddig feltárt boszniai piramis igencsak eltér mindattól, amit eddig tapasztaltam, jóllehet piramisok százait kutattam szerte a világon, amelyeknél az itteniek jóval régebbiek. Noha a boszniai Hold piramisnak ugyancsak számos terasza van, mégsem hasonlít a maya lépcsőspiramisokhoz, így ezen a ponton több a kérdés, mint a felelet. Egy dolog bizonyos: Bosznia közepén a Föld valaha épült legnagyobb civilizációs együttesét találtuk meg. Bebizonyítottuk, hogy ember által épített hatalmas, piramis alakú kőépítményeket rejt a növénytakaró.

A piramis elméletet tagadók ellátogattak egyáltalán a helyszínre, vagy csupán a dolgozóasztal mellett okoskodtak és mi a véleménye a Viszokoban járt tudósoknak, archeológusoknak, geológusoknak, történészeknek?

A mi elméletünk, kutatásunk és geo-archeológiai ásatásaink többszörösen is megrázó hatást gyakoroltak archeológiai körökre. Mindenek előtt azzal, hogy piramisok Európában is léteznek, mégpedig a kicsiny Boszniában, ráadásul ezek a legnagyobbak az egész Földön. Végül, de nem utolsósorban megtaláltuk Európa legrégibb írását. Ezek az állítások már túl soknak bizonyultak nem egy intézményvezető címzetes, professzori rangú tudósnak. A boszniai piramis együttes lesz a tudásszint vizsgája a különböző országokból származó szakértők számára. Három egyiptomi szakember is dolgozott itt, akik alig néhány héttel a vizsgálódás után már kijelentették, hogy ezek a piramisok igen fontos archeológiai helyszínen találhatók. Velük ellentétben számos tudós, aki soha nem is járt a helyszínen, megtámadta a munkánkat és megpróbálja leállíttatni.

Ami a vésett írásjeleket illeti, magunk is láttunk ilyeneket a Nap piramis alagútjában; ezeket az erdélyi székelyek és a magyarok napjainkban is használják. A P rovásjel sajátos latin E alakját ráadásul Trójában, Egyiptomban és a mai Irán területén volt Tepe Yahyaban is megtalálták. Erről mi a véleménye?

Úgy hiszem, hogy csak most kezdtük megtalálni a legrégibb európai írás nyomait. Az biztos, hogy a piramisokat építő és írásjeleit hátrahagyó szupercivilizáció igen fejlett volt. Ezek az írásjelek hasonló, vagy akár ugyanolyan jelképeket tartalmaznak, mint a boszniai írás. Amint egyre beljebb haladunk az alagútban és egyre több megalit tömböt találunk eredeti állapotában, annál több tájékoztatást adhatunk a világ tudósainak további kutatásaikhoz.

Egymástól nagyságrendekkel eltérő vélemények láttak napvilágot a piramisok korát illetően.

Az én elméletem szerint ezek a piramisok régebbiek a legutóbbi jégkorszak végénél, más szóval, valószínűleg 12500 évet kell visszamennünk az időben. Ennek alátámasztására geológiai jeleket találtunk, olyan egyértelmű bizonyíték persze nincs, mint pl. a szerves anyagok esetében a radiocarbonos vizsgálat. Ennek az oka nagyon egyszerű. Eddig nem találtunk olyan szerves anyagot, amely az eredeti építőkhöz tartozott volna. Ne feledje, hogy ez csupán az ásatások első éve és néha évekig tart, amíg ilyen mintákra lehet bukkanni. Egyelőre még csak a piramisok felszínét 'kapargatjuk', feltárjuk a falait, teraszait, derékszögű szerkezetét, stb. Ha már bejutottunk a piramisba, bizonyára több bizonyítékot is találunk.

Mi lett a sorsa a helyszínen talált csontváznak? Sikerült megállapítani, hogy nőé vagy férfié?

Eddig ezt az egyetlen csontvázat találtuk 2005 októberében tíz centiméterrel a földfelszín alatt, a Nap piramis nyugati oldalának

kikövezett fennsíkján. Londonba küldtük bevizsgálásra, jóllehet annak eredményétől nem várunk semmi rendkívülit, mivel valószínűleg csupán 100-200 éves maradványokról van szó. Sokkal érdekesebbek azok az emberi csontok, amelyeket négy kilométerre a Nap piramistól találtunk, mert ezek már valóban szokatlanul nagyok.

A Nap piramisban lévő alagút helyenként igen szűk és alacsony, míg a hegyoldalt 30-35 tonnás hatalmas kőlapok borítják. Lehet, hogy a vájárok törpék, míg a piramisépítők óriások voltak?

Nem hiszem, hogy a piramisokat egymással összekötő és a völgy közepén hatalmas földalatti csarnokokká szélesedő alagút építőinek mérete bármilyen szerepet játszott, sokkal inkább szakértelmük és egymásétól eltérő, de mindenképp fejlett műszaki ismereteik számítottak. Ugyanezt gondolom az 'óriásokról', akik csupán építészeti és csillagászati ismereteik tekintetében lehettek kimagaslóak. A Nap piramis északi oldalán négy rétegben felhelyezett 'betontömbök' csak az építmény falát képezik. Alattuk, a 45 cm vastag agyagréteg után ismét 'betontömbök' következnek. Ezek feltárása még csak most következik, de bizonyos, hogy ebbe a jelentős építménybe több tízmillió tonnányi anyagot építettek be.

Az alagút mindig ilyen szűk volt, vagy a törmelék töltötte fel az évezredek során? Használta-e valaki az utóbbi időben?

Ez az alagútrendszer az egykor élt ember lángelméjének eredménye. Mivel 3,5 x 2,5 méteres kőmegalitokat is találtunk benne, ezek az alagút eredeti 4 x 5 méteres járatára utalnak. A 12 ezer évvel ezelőtti ár következtében víz jutott az alagútba hatalmas mennyiségű homokot, törmeléket besodorva. Tudjuk, hogy a járatok bizonyos szakaszait a jugoszláv hadsereg használta az elmúlt évtizedekben, de az utolsó húsz évben eltorlaszolták a bejáratot, ezért elhagyatott volt.

Az a hír járja, hogy a Nap piramis belsejében a 'betontömbök' alatt egy kisebb, természetes szikla található, míg a Hold piramis tetőtől talpig mesterséges építmény.

Véleményem szerint mindkét piramist az alapjától a csúcsáig építették és ehhez természetes anyagokat használtak olyan 'recept' szerint, amely már a múltba vész. A 'cement' például agyagporból, kalcium karbonátból és kagylóból állt és tudták, hogy ez az elegy a levegővel kölcsönhatásba lép. Az építés részleteinek tisztázására mind a négy égtáj felől és különféle szinteken végezzük a feltárásokat.

Mit terveznek jövőre és sejtik-e a piramisok építésének okát?

2006 áprilisában kezdtük a világ legnagyobb geo-archeológiai feltárását, a 200 munkanap és 100 ezer munkaóra után elégedettek

vagyunk az eddigi eredménnyel. Télen az alagútban dolgozunk, jövő áprilisban pedig folytatjuk a föld feletti munkát, egyúttal hozzákezdünk a másik három, a Sárkány, Szerelem és a Földanya temploma nevű piramisok feltárásához is. Reméljük, hogy ebben a világ minden tájáról érkező önkéntesek, kutatók, egyetemisták segítségünkre lesznek, hiszen a piramisok a világörökség részeiként mindenkiéi.

A még mindig tartó hitetlenkedés emlékeztet Heinrich Schliemann kezdetben szintén kigúnyolt trójai ásatásaira.

Mit tudunk egyáltalán az ősi civilizációkról? Nem sokat és a boszniai piramisok még inkább rávilágítottak hiányos tudásunkra. Száz év múlva az emberek csak nevetni fognak azon, hogy milyen keveset is tudtunk a bennünket körülvevő világról. Ennek megváltoztatásáért az egyén is sokat tehet.

Elfogadná-e magyar archeológusok, történészek segítségét?

Büszkék vagyunk arra, hogy mindenki számára biztosítottuk a nyíltságot. Már eddig is tucatnyi szakértő érkezett hozzánk Egyiptomból, Jordániából, Pakisztánból, Görögországból, Szlovéniából, Montenegróból, Szerbiából, Ausztriából, Olaszországból, az USÁ-ból és persze Boszniából. Szeretném, ha jövőre egy Németországból, Ausztriából, Lengyelországból, Magyarországból érkező tanárokból és diákokból álló tábor nyílna, akik aztán velünk együtt végeznék a feltárást. Hadd emlékeztessem, hogy az alapítványunk önkénteseken alapul, olyan embereken, akik szeretik és tisztelik a távoli múltat és ezt az országot.

Magyar Demokrata 2006./46.

Semir Osmanagic piramiskutató

A hun üst titka – Áldozat vagy áldomás

Újabb bizonyíték a Kárpát-medencei és a Belső-ázsiai hunok kapcsolatára.

Az elmúlt hetekben nagy visszhangot keltő hír járta be az országot, mely szerint 2006. május 19-én a Somogy megyei Balatonlelléhez tartozó Rádpusztán, a 67-es út építése előtti, Honti Szilvia és Németh Péter Gergely által vezetett régészeti feltáráson, 60 cm magas hun áldozati rézüstöt találtak. Összeállításunk arra keresi a választ, hogy a lelet miként illeszkedik az eddig fellelt hun üstök sorába, és valóban áldozatinak nevezhető-e?

Honti Szilvia a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága részéről az M7 autópálya építéséhez kapcsolódó régészeti munkálatok irányítója elmondta, hogy a rádpusztai üst kiemelkedő jelentőségét elsősorban a hiteles lelőkörülmények adják, azaz régészeti feltáráson, régész jelenlétében került elő, zárt együttesben, egy 140 cm mély gödörből, fekvő helyzetben. Feltehetőleg textilbe csavarták, erre a felszínén talált textilmaradványok utalnak. A Magyarországon korábban talált három épebb, illetve kiegészített üst, valamint egy kisebb töredék ezzel ellentétben sekély mélységben, összetörve (mint pl. az erősen kiegészített törteli üst darabjai), vagy későrómai erőd égési rétegében, nem elkülöníthető objektumban (mint pl. az intercisai/dunpentelei töredék) került elő. A rádpusztai földbekerülésének okáról határozottabb tájékoztatást adhat az üst környezetében talált földminta és az üst felszínéről származó, ill. a belsejét kitöltő föld természettudományos vizsgálata, ráadásul épségében csak a Kapos-völgyi (Tolna megye) hasonlítható hozzá.

A régész asszony szerint a Kr. utáni V. század közepéről származó, hun fémműves mesterek által a jelenlegi Magyarország területén készített lelet másik sajátossága, hogy több korábbi üst az áldozati szertartást követő és feltételezhető eltemetésével ellentétben itt ez nem bizonyítható egyértelműen, ugyanakkor erre utal szándékos használhatatlanná tétele, az oldalán lévő repedés. Nem zárható ki az sem, hogy a földbe is tudatosan rejtették, ebben az esetben viszont nem áldozati lelet része, környezetében sem maradandó régészeti tárgy, sem település, sem temető nyomát nem találták. Egyelőre nem tudható, hogy maguk a hunok, vagy más nép fiai rejtették el.

Az azóta megjelent nyilatkozatok a fent említett bizonytalanság ellenére az üst áldozati jellegét hangsúlyozzák, amire Honti Szilvia azt a magyarázatot adta, hogy ezek a méretes tárgyak meghatározott minta szerint készültek. A minta részei a perem alatti vízszintes és az oldalán lefutó függőleges bordák, a négyszögletes fülek, az azokon lévő levél, vagy gomba díszítmények. Az áldozati szertartás nyomát jelzi a szája körül kívül-belül megmaradt vastag koromréteg, a tárgytípus ritkasága és a ma még ismeretlen jelentőségű díszítő elemek ismétlődése pedig arra utal, hogy nem a mindennapi életben használták. Néhány leletegyüttes alapján arra lehet következtetni, hogy a hun előkelők halotti búcsúztatójához tartozó áldozati szertartásokhoz kapcsolódott, de nem zárható ki, hogy más jellegű közösségi szertartásokban is használhatták. Ezeket az edényeket nagy becsben tartották, hiszen több helyütt javítások nyomát viseli magán. A hun üst szakszerű restaurálását megelőzően számos természettudományos vizsgálatot kell elvégezniük, mielőtt várhatóan egy éven belül kiállítják a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban.

A Hőgyész-Kaposvölgyi hun üst (V. század)

Amíg arra sor kerül, világítsuk meg a hun üstök szerepét néhány további szakember műveinek segítségével. Nyers Csaba az ősmagyar ételek szakácsa felhívja a figyelmet a lelet külső peremén körbefutó egyedi, az eddig előkerült üstök egyikén sem található farkasfogas, zegzugos díszítésre, egyébként talpazatában, méretében nagyon hasonlít a Magyar Nemzeti Múzeumban kiállított törteli leletre. Mivel a többi üsthöz hasonlóan a rádpusztai lelet mellett sem találtak ruha foszlányokat, csontokat, ételmaradékot, temetkezésre utaló nyomokat,

véleménye szerint a hunok egyszerűen elásták vonulási útvonalukon, amikor pedig visszafelé jöttek, kiemelték és újból, többször is állandó főzésükre használták. Erre utal az üstön látható foltozás.

Kiszely István régész *A magyar nép őstörténete* című könyvében az ősi magyar ételkultúrát az ősi a világfa jelképrendszeréből gyökerezteti. Ennek lényege, hogy Belső-Ázsia népei, köztük a hunok, ősidők óta öt alapelemet különböztettek meg: a tüzet, a vizet, a földet, a fát és a fémet, szemben a nyugati négy alapelemmel: a tűzzel, a vízzel, a földdel és a levegővel. Ősi ételeik elkészítésében ez így jelentkezett: az áldozati ételt bronzból vagy vasból készített, földön álló üstben főzték, alatta a tüzet a táltos – és nem sámán – által kiválasztott fa biztosította, az áldozati ételek elkészítéséhez vizet használtak. A táltos az áldozati étel alapanyagait is a világfa hármas szintű jelrendszerének megfelelően válogatta össze: az égi világot a fán termett gyümölcsökkel, levelekkel, virágokkal, a fán összeszedett mézzel, a földi világot a föláldozott állattal és a földön összegyűjtött növényekkel, fűszerekkel, a föld alatti világot a földben megtermett gyökerekkel, gumókkal és hagymákkal.

Az áldozati üstöt eleinte bronzból, öntöttvasból, később rézből készítették. Ezek nagy fajhőjük miatt felmelegítésükhöz kevés hőt igényeltek, a lángnyelvek pedig úgy fogták körbe az üst egész felszínét, hogy a benne lévő étel egyenletesen főtt meg.

A lovas népek hitvilágában az üst fontos szerepet játszott, mert ami belekerült, az megszentelődött, a benne készített étel pedig az újjászületést és átváltozást jelképezte. Az áldozati étkezés jelképesen közös ima és áldozás volt, amelyen keresztül a résztvevők kérték az ősök és az Ég Ura segítségét, áldását. A Kárpát-medencei leletek pl. a Törtel-Czakóhalmai, Kiszely István szerint „újgur feliratos" üst Belső-Ázsiával való kapcsolatra utal.

Bakay Kornél régész, az *Őstörténetünk régészeti forrásai* III. kötetében a fém üstök elterjedését a nagyállattartó szkíta-szaka-szarmata-xiongnu-hún-alán népek körében a Kr. előtti I. évezred elejétől a Kr. utáni VI. század végéig tartónak teszi. Megemlíti még, hogy megtalálható az avaroknál és cserépből készítve a magyaroknál is.

Cey-Bert Róbert Gyula *A Hunok és magyarok konyhája* című könyvében írja, hogy a sziklarajzok tanúsága szerint a táltosüstök öntése a hunok magas fokú fémmegmunkáló képességét bizonyítja. Erre egy pusztán vándorlónak tartott nomád nép nem lett volna képes. A hun bronzüstök felső peremén két fogantyú szerű, gombafejekben végződő díszítés van, amelyek valójában „kapukat" képeznek, és az üst belső szent területét jelzik. *A magyar ősvallás* című kötetében arra hívja fel a figyelmet, hogy az áldozati ételeket csak főzni lehetett, ami persze nem jelentette azt, hogy a kenyér, hús, stb. sütést nem ismerték.

Érdy Miklós *A hun lovastemetkezések* című munkájában az 1992-es Transzszibériai Expressz vonalán történt utazása alapján azt tapasztalta, hogy az üstöket a hunok vonulásának ugyanezen útvonalán találták

a füves puszták és az erdők határán. Mivel az ujgur Ürümcsi múzeumában általa látott hun bronzüst kísértetiesen hasonlít a magyarországiakéhoz, Érdy kijelenti, hogy a Távol-keleti és az Attila vezette Kárpát-medencei hunok azonosnak tekinthetők. Ezt az öntési technika és a díszítések párhuzamai is bizonyítják, állítását 185 bronz, kerámia alakban és sziklarajzon megjelenő üst leírásával, rajzaival bizonyította.

Végezetül ismerjünk meg egy, az eddigiektől alapjaiban eltérő véleményt. Poor Miklós, az idei könyvhétre megjelentetett *Ősmagyarok hadi művészete* című könyv szerzője, másfél évtizede kutatja a magyar őstörténet fehér foltjait. Vizsgálódásai szerint a szkíta népeknél, így a hunoknál, nem áldozatról, hanem áldomásról beszélhetünk, amelynek során az étkezés ünnepélyes mozzanat, lényegében szertartás volt. Ezek a népek az étkezéssel megköszönték létüket Istennek és azt, ami a léthez szükséges, az ételt. Ez a hagyomány egyébként ma is él asztali ima formájában.

– Ugyanezt tették, ha győzelmet arattak, amit Anonymusnál a 13. fejezetben olvashatunk. Amikor egy területet meghódítottak, Árpád nagy lakomát csapott, ennek során áldomást ittak. Még a latin szövegben is ez a szó szerepel, mert a latinban nincs megfelelője az áldomásnak. Ez valójában hálaadás valami megtörtént dologért, házasságkötéskor, gyermek születésekor, üzletkötéskor, sőt még halálozáskor is, míg az áldozat kérés valami eljövendőért történik, amiért cserébe állatot, embert is feláldoznak – hívja fel figyelmünket a két cselekvés közötti különbségre Poor Miklós. Véleménye szerint a fehér lovat sem úgy áldozták, hogy tetemét tűzre vetették, hanem ahogy Anonymusnál szerepel, Ketel vezér és társai örömükben egy kövér lovat levágtak, hogy megegyék és lakomát csaptak. Nem véletlen, hogy Szent István törvénybe iktatta a lóhús evés tilalmát, hogy elejét vegye a szerinte pogány szokásnak. A szkíta népek a lovat nagy becsben tartották, mert amíg az Égen az Istent Nap képében, addig a Földön ló képében tisztelték. Szer-, azaz törvénytartásaikhoz azért vezették elő a lovat, hogy képében az Isten lássa, ők mindent a törvény szerint csinálnak.

Poor Miklósnak az üstökről az a véleménye, hogy céljuknak nagyon jól megalkotott tárgyak, nem véletlenül készítették ilyen alakúra, mert benne tökéletesen megfőtt az étel. Akik öntötték, nem csak a fémmesterséghez, hanem annak fizikájához is kiválóan értettek.

Ezek az üstök tehát bizonyítják a hunokat csupán vándorló nomádnak beállító elmélet tarthatatlanságát, igazolják a Kárpát-medencei és Belső ázsiai leletek hasonlóságát, az Attila vezette európai és a távol-keleti hunok rokonságát, esetükben elvetik az esztelen, tűzre dobott áldozatot, az üstök pusztán halotti szertartások céljára történt felhasználását. Mindehhez kíváncsian várjuk a rádpusztai lelet tudományos vizsgálatának eredményét.

Magyar Demokrata 2006./27.

Költő és hadvezér – Megtalálták Zrínyi várát

Azonosították Zrínyi Miklós egyetlen magyarországi várának helyét

A trianoni terület csonkítás következtében nem maradt egyetlen olyan vár, várrom Magyarországon, amely kora kiváló költőjének és hadvezérének, Zrínyi Miklósnak lakhelyéül szolgált. Ennek tükrében érthető, hogy az elmúlt hetekben bombaként robbant a hír, hogy a Zala megyei Belezna és a Somogy megyei Őrtilos közötti Szentmihályhegynél rábukkantak Új-Zrínyivár nyomára.

Mindenek előtt röviden foglaljuk össze az elhorvátosodott dalmát család történetének legfontosabb eseményeit. Nagy Lajos királyunktól kapták a Zágrábtól délre lévő Zrin várát, ami a későbbiekben névadójuk is lett. Igazán akkor léptek a történelem színpadára, amikor az 1542-es pozsonyi országgyűlésen a spanyol származású I. Habsburg Ferdinád magyar király Zrínyi Miklóst bízta meg, hogy foglalja vissza a Muraközt és Csáktornyát az azt jogtalanul bitorló Keglevics Péter horvát bántól. Mivel sikerrel járt, a király a Zrínyi-családnak adományozta mindkettőt, Miklóst pedig horvát báni címmel ruházta fel. A Muraköz a család majd 150 éves irányítása alatt élte fénykorát és a dédunoka Zrínyi Miklós 1664-es halálával roppant meg.

Történetünk az 1661-es évhez kapcsolódik, amikor a tapasztalt hadvezér a Mura és Dráva egybefolyásánál földből, fából, vesszőfonatokból várat épített. Mivel a török tisztában volt az erődítmény jelentőségével, 1664. június 8-án ostrom alá vette és negyvenszeres túlerejével a védők emberfeletti hősiessége ellenére június 30-án be is vette, miközben a bécsi udvar által a császári hadak főparancsnokává kinevezett Montecuccoli az általa csak „juhakolnak" nevezett vártól úgyszólván kőhajításnyira seregeivel együtt tétlenül szemlélte annak elestét. A török a várat július 7-én felrobbantotta, nyomait úgy eltüntette, hogy az elmúlt napokig még a holléte is bizonytalan maradt.

Ez a bizonytalanság nem hagyta nyugodni Vándor Lászlót, a Zala Megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetőjét, akinek kutatási témái között egyetemistaként már harminc évvel ezelőtt is első helyen

álltak a közép- és koraújkori erődítmények. Szakdolgozatául a Mura völgy magyar oldalának településtörténetét választotta, amihez minden hozzáférhető szakirodalmat elolvasott és amelyekből bizonyossá vált számára, hogy az erődítménynek a Beleznához tartozó kakonyai rév környékén kellett állnia. Később régészként is többször visszatért a helyszínre és a terepalakulatok figyelembevételével, majd korabeli és XVIII. századi térképek egyeztetésével meggyőződött meghatározása helyességéről.

1993-ban Cseke Ferenc tanár úrral emlékjel felállítását kezdeményezte. A helybeliek megtisztították a bozóttól a domb tetejét, a vár több fontos pontját sikerült azonosítani, s az emlékmű alapozásánál akkor előkerült leletek is döntő bizonyságot szolgáltattak. A korabeli hivatalos kutatás Vándor László akkori megállapításait figyelmen kívül hagyta, helyettük különböző elméleteit a helyszín ismerete nélkül állította fel. Ezen nem is csodálkozhatunk, hiszen a hely nagyon nehezen megközelíthető, a terepalakulatok csak lombhullás után látszanak jól, és ne feledjük azt sem, hogy a vidék sokáig a határsávhoz tartozott. A Zala Megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetőjeként a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel már tíz éve folyamatosan egyeztetett, ám csak tavaly állt össze az a kutatócsapat, amelyik az egyetemen belül komolyan felvállalta és megszervezte a vár beazonosítását.

A kezdetekre Papp Ferenc alezredes, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem humán osztályvezető helyettese is jól emlékszik.

– 1996. február 2-án intézményünkben tartott ünnepi beszédében Szakály Ferenc történész hívta fel a figyelmet a vár létezésére és hangoztatta, hogy annak feltárására, emlékhellyé alakítására a névadó kapcsán épp Egyetemünk lenne leghivatottabb. Első lépésben Böszörményi Zoltán őrnagy és jómagam felkerestük Holló József vezérőrnagyot, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum jelenlegi igazgatóját, majd a megyei múzeumigazgatók, határőrparancsnokok, települési elöljárók részvételével tartott megbeszélést követően megtörtént az első helyszíni bejárás – eleveníti fel a múltat az alezredes.

A jelenlévők szándéknyilatkozatot írtak alá a vár részleges feltárásáról, emlékhellyé alakításáról. A következő évben a horvátországi Csáktornyán folytatták a tárgyalásokat, amelyeken már a Zágrábi Egyetem professzora, Zvonimir Bartolic Zrínyi kutató is részt vett.

Az események 2005-ben gyorsultak fel, amikor csatlakozott a kezdeményezéshez az egyetem Hadtörténelem Tanszékéről Négyesi Lajos őrnagy, az ásatási engedélyt Költő László, a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetője szerezte be – a vár Somogy megye területén van –, a hallgatók közül önkénteseket toboroztak. (Lásd a képet!)

A Térképészeti és Geoinformációs Szakcsoport munkatársai a topográfiai munkából vették ki részüket, míg a táborvezetői tisztet Padányi József ezredes vállalta.

Mivel a területen kizárólag 1663/64-ben történtek hadműveletek, egyértelművé vált, hogy a több mint száz lelet csak abból a korból származhat. Vándor László három évtizeddel korábbi feltételezése beigazolódott, főleg amikor a nyolcvanéves Nováki Gyula régész még az egykori várárok szélét is azonosítani tudta. Az ott talált ólom puskagolyók, ágyúgolyó darabok heves harcokról tanúskodtak, azonban katonai nyelven szólva a munka dandárja még hátra van.

– Az idén csak egy rövid próbaásatásra volt lehetőség. Fel kellene kutatni a vár pontos kiterjedést, hiszen törökök általi felrobbantása a felszíni formákat nagyon eltorzította. Fel kell tárni a jelentősebb épületeket, valamint a vár híres kútját, amelyet a török a védők holttesteivel töltött fel. A vár fő körvonalai már így is kirajzolódtak, kiterjedése a jelzett kutatási területtel azonos, amely ha szűken is, de alkalmas volt 1500-2000 ember befogadására – tájékoztat Vándor László.

Az erődítményt két oldalról a Mura, a harmadikról egy felduzzasztott patak védte, a török így csak egyetlen oldalról támadhatott, ahová viszont mély árkot ástak, amelyet védett lőállásokból tartottak tűz alatt. Ez a vár tovább erősítheti azt a képet, amelynek alapján Zrínyi Miklóst a korabeli Európa egyik legkiválóbb hadvezéreként határozhatjuk meg, aki egyben kiváló várépítő is volt. Éppen az Új-Zrínyivár kitűnő helykiválasztása, erődítményeinek kiépítése cáfolja vetélytársai, irigyei, így Montecuccoli sértő véleményét és hogy miért tudta a török főserég ezt a „juhaklot" olyan nehezen elfoglalni. Hadi sikerei nyomán mindenképp elsőként ingatta meg a török birodalom verhetetlenségének hiedelmét. Úgy ő, mint a várvédők példaértékű hősiessége teszi a helyszínt alkalmassá emlékpark kialakítására, amely ellen a terület tulajdonosának sincs kifogása. Ennek előkészületei 2003-ban már meg is kezdődtek, amikor közös összefogás eredményeként a Beleznai, Őrtilosi és Murakeresztúri önkormányzatok, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, valamint az akkor még létező MH 101. „Szigetvári" Zrínyi Miklós Tüzér Dandár (PÉCS) kétnyelvű (magyar-horvát) emlékművet állított az 1993-as kopjavas kiegészítéseként. Az avatási rendezvényt horvát gárdisták is színesítették, akik korhű egyenruhájukban díszlövést adtak le ágyújukból a közös hős tiszteletére. Papp Ferenc az emlékhely megismertetése érdekében abban reménykedik, hogy sikerül a helyszínen hamarosan várjátékot, vagy kulturális rendezvényt szervezni, ahol magyarok, horvátok és esetleg törökök is bemutatkozhatnának.

A művelt, több nyelvet beszélő hadvezér Zrinyi Miklós megítélése a történelemkönyvekben kedvező, ugyanakkor Vándor László szerint nem jelenik meg az a kép, melynek alapján a korabeli Európa legismertebb és legbecsültebb emberének számított.

Életútja sajátosan alakult. Ozalj várában született 1620-ban és alig volt hat esztendős, amikor Habsburg párti főnemes édesapját a csatamezőn kitört járvány (más források szerint mérgezés) elragadta.

II. Ferdinánd király először gyámokat rendelt mellé, majd Pázmány Pétert bízta meg nevelésével, az ő hatására kedvelte és tanulta meg a magyar nyelvet. A grazi jezsuita kollégiumban, majd Bécsben és Nagyszombaton folytatja iskoláit, megtanult zenélni, elsajátította a latin, német, görög, olasz nyelvet, a hadi tudományokat. 22 évesen már saját költségén felállított sereggel vett részt a harmincéves háborúban, egy alkalommal királya életét is megmentette. Habsburg elkötelezettségű lévén 1646-ban harcolt I. Rákóczi György ellen, ekkor még nem sejtve, hogy a két család néhány évtizeden belül a Habsburg ellenes küzdelem vezérévé válik. Az alapvető fordulat akkor következett be szemléletében, amikor rájött, hogy a Habsburgok nem támogatják a magyarok legfőbb ellenségének tartott török elleni harcát. Új-Zrínyivárat is a bécsi udvar tiltakozása ellenére építette, a török kiűzését az állandó magyar hadsereg felállításától remélte. Halálát 1664 novemberében a Csáktornyához közeli kurseneci erdőben lelte, ahol a hivatalos változat szerint vadászat közben egy megsebzett vadkan végzett vele. Ezt azóta is sokan vitatják és orgyilkosságot emlegetnek, ami Béccsel való szembenállása miatt nem kizárt.

Testvérét, Pétert a Wesselényi féle összeesküvésben való részvétel miatt 1671-ben Bécsújhelyt lefejezték. Felesége beleőrült a tragédiába, fiukat, Jánost bebörtönözték, aki a rács mögött halt meg húsz év múlva elborult elmével. Leányuk, Ilona, I. Rákóczi Ferenc feleségeként világra hozta a későbbi fejedelmet, II. Rákóczi Ferencet.

Ahogy mondani szokták, összenő, ami összetartozik. Úgy a Zrínyi, mint a Rákóczi család hátat fordítva a jólétet adó kezdeti Habsburg pártiságának, örök helyet biztosított magának a magyar történelem legkiemelkedőbb nagyjai között.

Magyar Demokrata 2006./32.

(Fénykép: Papp Ferencné)

Tatárlaka titka

„Rovott írásunkat fönntartjuk immár mindörökre a magunkénak, magyarnak..."

Miközben a világ nagy műveltségei hatalmas építményeikkel hívják fel magukra a figyelmet, a magyarság elődeinek számító rokon népek reánk hagyományozott legősibb tudását három, mindössze néhány centiméter nagyságú agyagtáblácska hirdeti. A tatárlakai leletek kultúrtörténeti jelentősége mégis túlszárnyalja valamennyi vetélytársát.

A három tárgyacska legnagyobbika, a korong ugyanis sumér képírást és mai szóhasználattal rovásjeleket visel, ráadásul – egyes szakvélemények szerint – évezredekkel előzi meg a mezopotámiai íráskultúrát. A rovásírás elnevezés, ami egyaránt jelent felületbe karcolást és felületre írást, kiváló szobrászunktól, Fadrusz Jánostól származik, előtte középkori krónikásaink hun és szkíta írásként jellemezték, míg a XIX. századtól a hun-székely alak terjedt el. A leletek korának meghatározása és a rajtuk lévő jelek értelmezése kutatónként eltérő, ám feltárásuk körülményei tisztázottak.

Alig néhány hete múlott száz éve, hogy 1906. július 15-én Orosz Endre a tartariai (Tatárlaka) vasúti őrház és a Maros között húzódó szántóföldön az akkor már hírneves tordosi leletekhez hasonló kerámiákat, obszidián köveket és egyéb ősrégi tárgyakat talált. Az ásatást csak 1942-ben folytatta a Kolozsvári Egyetem Ókori Intézete, majd a háborút követően másfél évtizedre ez is leállt. A táblácskákra végül 1961-ben Nicolae Vlassa román régész bukkant, ám a feltárás nem megfelelő dokumentálása bizonyos kérdéseket mindmáig nyitva hagyott. Mivel röviddel az 1985-ben tervezett további kutatását megelőzően elhunyt, a terület azóta is háborítatlanul őrzi a múlt emlékeit.

A Vlassa féle ásatásról a legátfogóbb tanulmányt a román régésszel személyes kapcsolatban állott Makkay János őstörténész professzor írta *A tartariai leletek* címmel. Tőle tudjuk, hogy a ma már jól ismert agyagtáblácskák mellett számos csont töredék, agyag- és alabástrom szobrocska is előkerült a feltárási gödörből. Eredetükről azt

tartja, hogy valahol az Égei-tengeri központokban sumér személy adta át tudását egy feltehetően erdélyi kereskedőnek, aki aztán hazájában is elterjesztette a jeleket a Krisztus előtti 3. évezredben.

A Knight-Lomas kutatópáros ezzel szemben azt írja *A múlt üzenete* címmel megjelent kötetében, hogy *„...a leleteket körülvevő kőzetrétegeken elvégzett, megbízható rádiókarbonos kormeghatározás elvégzése után kiderült, hogy a tatári táblák sokkal régebbiek, mint a legkorábbi sumér szimbólumok. (...) nem lehet megkerülni a tényt, hogy ha létezett kapcsolat a két írásrendszer között, akkor csak a sumérek lehettek azok, akik az erdélyiektől tanultak."*

Azóta számos megfejtési kísérlet látott napvilágot. Forrai Sándor a rovásírás Z, NY, GY, B és P betűit ismerte fel a jelekben, könyvében mezopotámiai, föníciai, egyiptomi, krétai párhuzamokról tesz említést. Badiny Jós Ferenc az *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig* című kötetében protosumir képírású fogalomjegyeknek tartja a korongon lévő ábrákat és betűket, amelyekben nem kereshetünk csupán hangértékű rovásjeleket. Az ő olvasata ennek tükrében így hangzik: *„Oltalmazónk! Minden titok dicső Nagyasszonya! Vigyázó két szemed óvjon Nap atyánk fényében!"* Tőle tudjuk, hogy a C14-es méréseket Dr. Hans E. Suess, a San Diegoi Egyetem professzora végezte, amelynek eredményeként a leletek korát az Kr. e. 5500-5000-re tette, ezek tehát napjainktól számítva 7000-7500 évesek.

Kabay Lizett, kolozsvári néprajzkutató és művészettörténész *Kulcsképekhez kulcsszavak* című művének jelképértelmezésében a Nap ékjelét, a Nap és a Hold együttes ábrázolását, és a sumér tízes számnevet találjuk. A megfejtés bonyolultságát annak tulajdonítja, hogy nincs elég jel- és ábraismétlés a táblácskákon.

Friedrich Klára rovásíráskutató/oktató, aki *Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvében mintegy negyven megfejtést gyűjtött össze, maga pedig a sírban talált valamennyi tárgyat egységes egészként értelmezve arra a véleményre jut, hogy egy temetkezés emlékeivel van dolgunk. Erre utalnak a csőtalpas vázában elhelyezett bálvány szobrocskák, míg a korong és téglalap alakú agyagtáblácskák jelei az elhunyt személy életútját mesélik el. Igen lényegesnek tartja a korong bal felső sarkában található V alakú jelet, mivel ezzel indul az értelmezés.

A legmegdöbbentőbb az egész történetben, hogy miközben számos nemzet tudósai keresik a megfejtést, éppen a Magyar Tudományos Akadémia nem tett és nem tesz semmit a leletek üzenetének értelmezésére, tagjai nem terveznek további ásatást az egykori feltárási területen. Román történészek ezzel szemben a három táblácska felnagyított mását is magába foglaló emlékművet avattak 2003-ban a Szászsebest Szászvárossal összekötő E68-as főútról Tatárlakára vezető mellékút leágazásánál. Az eseményt megörökítő táblán kizárólag román nevek szerepelnek, ami azt jelzi, hogy egyetlen mérvadó magyar szervezet nem kívánt azon részt venni és nem is

képviseltette magát az ünnepélyen. A magyar intézmények ekkora érdektelensége láttán nem csoda, hogy a „tartaria" nevű honlapokon megkezdődtek a kísérletek a táblácskákon szereplő jelek román népművészet díszítő elemeivel történő azonosítására.

A tatárlakai lelet, önmagában akár kevés is lehetne a rovásírás Kárpát-medencei ősiségének bizonyításához, ha Vén András tordosi református tanító 1875-ben fel nem hívja a világ legelső régésznője, az erdélyi származású Torma Zsófia figyelmét a Maros helybéli partfalából kihullott számtalan cserépedény és csontváz töredékre. Az életét a kutatómunkának szentelő hölgy mintegy tízezer rovásjeles cserép töredéket és korongot gyűjtött, ezeket az akkori nevén kolozsvári Nemzeti Múzeum vásárolta meg. Kutatómunkáját Makkay János, Forrai Sándor, Badiny Jós Ferenc, Friedrich Klára fent említett kiadványaikban méltatják, nem úgy, mint a hivatalos kortárs történész elit, amely a tudós asszonyt nézetei miatt kiközösítette, kigúnyolta. Számukra megbocsáthatatlan bűne az volt, hogy Zsófia a rovásjelek és a sumér képírás rokonságát hangoztatta, ami Trefort Ágoston vallási és oktatási miniszternek 1877-ben tett, csupán a finnugor elméletet valló tudósok támogatásáról szóló kijelentése idején megpecsételte sorsát.

Pedig Zsófia asszony jó helyütt kutakodott. Belgrád Vinca nevű külvárosáról, valamint a Maros parti Tordosról elnevezett Kr. e. 6000-től 3000-ig tartó műveltség úgy jelentőségében, mint időtartamában és korában össze nem hasonlítható a finnugornak nevezett, ám ebben a formában soha nem is létezett népcsoport múltjával. Különösen elgondolkodtató, hogy a jelenlegi nevén kolozsvári Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeumban látható, ám a feltáró Torma Zsófia nevét nem említő kiállítás cseréptöredékeinek egyikén ugyanaz a fésűfog alakú, fordított rovás P betű látható, mint a boszniai Viszokóban jelenleg is folyó ásatások helyszínén, továbbá Trójában, Egyiptomban és az iráni Tepe Yahyában. Ugyancsak több ásatáson találtak a korongon látható B, GY, F, Z rovásbetűket.

A tatárlakai táblácskákat egyelőre nem állították ki, mivel a kolozsvári múzeum védett tárgyakká történő nyilvánításukat kérte a minisztériumtól. Amint az erre vonatkozó, azt helybenhagyó döntés Bukarestben megszületik, kiállításuk után filmezésükhöz, fényképezésükhöz különleges engedélyre lesz szükség.

A három, szinte aprócska méretű lelet meghatározó fontosságú a Kárpát-medence története szempontjából. Mert meglehet, hogy a magyarság jelenleg is élő legközelebbi rokonai a Távol-Keleten találhatók, az ott eddig feltárt rovásemlékek évezredekkel későbbiek a Kárpát-medenceinél. A terület jelentőségét az sem csorbítja, hogy Európa bizonyos vidékein (pl. Glozel, Mas-d'Azil) és egyes barlangrajzokon ennél idősebb, a mi rovásunkhoz hasonló jeleket találtak, mert azokon a tájakon viszont nem élnek olyan népek, akik azokat a jeleket napjainkban is képesek lennének használni.

Bár a rovásírást a latin írásbeliség átvétele óta az elmúlt évezredben megkísérelték betiltani, a rovásemlékeket megsemmisíteni – és ebben különösen élen járt Hunfalvi Pál, a Magyarnak nevezett Tudományos Akadémia magyargyűlölő könyvtárosa –, teljes mértékű visszaszorítása nem sikerült. A nép megtartotta emlékezetében, feltüntette mindennapi használati tárgyain, erdélyi templomaiban, mert valahol lelke mélyén érezte, hogy ez az ő őseinek a hagyatéka, amelyet ápolnia, s őriznie kell.

Az olyan, szinte elfeledett személyeknek, mint Vén András, Orosz Endre, valamint az elhivatott kutatóknak, mint Torma Zsófia és Forrai Sándor köszönhetően, főleg a gyermekek körében ma már ismét megállíthatatlanul terjed a rovásírás elsajátítása a muravidéki Lendvától a kárpátaljai Beregszászig, a felvidéki Nyitrától a délvidéki Zentáig.

És ez nem véletlen, mert a magyar az egyetlen nemzet, amely rokonnépei utódaként több ezer év után is ugyanott él, ahol elődei már rovásírással üzentek, ahogyan Fadrusz János is fennen hangoztatta:

„Látom, jönnek az idők, amikor iskoláinkban tanítani fogják gyermekeinket őseink betűrendszerére... Az idegen látja őseink legsajátosabb kezeírását. És minden magyar büszkén, fönndobogó szívvel fogja az idegennek mutatni a rovott felírást és magyarázni, hogy őseink évezredeken át ezekkel a betűkkel írtak! És ez a miénk volt, mi fönntartottuk és fönntartjuk immár mindörökre a magunkénak, magyarnak..."

Magyar Demokrata (+ filmbeszámoló DVTV-n) 2006./35.

Fénykép és film: Víg Sándor, vágó Király Ernő

A cikk szerzője köszönetet mond a kolozsvári Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeumnak a film és a tudósítás készítéséhez nyújtott segítségért.

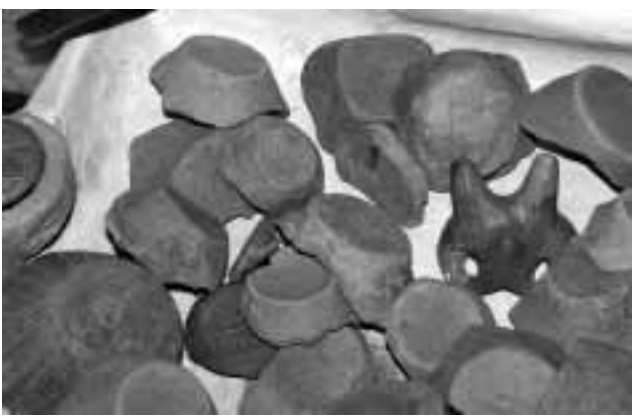

Torma Zsófia néhány lelete

Bocskai István – A valóságlátó politikus

Kismarján kegyhellyé nyilvánították Bocskai kriptát

Az idei, számtalan tekintetben évfordulós évben politikusaink megbocsáthatatlan mulasztása, hogy szónoklataikban meg sem említették azon hőseinket, akik bölcsességükkel – nem egy esetben életük feláldozásával – küzdöttek a haza megmaradásáért. Talán Bocskai István esetében még pótolhatják eme mulasztásukat.

2002-ben történt. A Hajdú-Bihar-megyei Kismarjára érkező Szabó János református tiszteletest azzal a szájhagyománnyal fogadták a helybeliek, hogy Bocskai István szüleit, nagyszüleit a településen temették el. A szájhagyományt egy 1776-ban kelt protocollum, valamint a fejedelem 1595-ös végrendelete erősítette meg, amelyben halála esetén az uralkodó Rudolf császárt arra kéri: *„...hogy, ha az Istennel az úgy vagyon elvégezve, hogy ez a mostani harcon az én Istenöm az én lelkömet megkívánja, és az én kegyelmös Uram mind ez által diadalmasson maradna, könyörgök ö fölségének, mint kegyelmes Uramnak, méltóztassék kegyelmességéből testömet kivitetni, és az Atyám Anyám koporsójában kis Marjában tetötni...”*

A Debreceni Déri Múzeum részéről Módyné Nepper Ibolya régész vezette ásatás eredményeként 2004 tavaszán a templomban feltárt Árpád kori templom szentélye alatt rá is bukkantak a kriptára. A jelentős eseményről a *Magyar Demokrata* 2004/27.-i száma tudósított. A sírleletek alapján a helybeliek határozott szándéka, hogy a kriptát Bocskai kegyhellyé nyilvánítsák, az idei szeptember 22/24-i hétvégén valósággá vált.

Az ásatások 2004 augusztusában zárultak le, ezt követően megkezdődött a felújítás pénzügyi feltételeinek megteremtése. A következő évben a Kismarjai Református Gyülekezet a Nemzeti Kulturális

Alapprogramhoz benyújtott pályázatára 7 millió forintot nyert, amihez a 3 milliós önrészt a Tiszántúli Református Egyház biztosította. Oltai Péter építész tervezési díját is az egyházkerület fizette, majd a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 27,5 milliós támogatásával 2006 februárjában megkezdődhettek a helyreállítási munkálatok. Ennek során komoly feladatot jelentett a kripta nedvességvédelme, amit körbefalazva, különleges talajvíz-elszivárogtató rendszerrel oldottak meg, a restaurátori munkát Pintér Attila végezte. A lejáratot Bocskai 1606-os végrendeletéből vett idézettel írták körül: *„... ekképpen minden kétség kívül bizonyos lévén idvességem felől, az én lelkemet ajánlom az én idvezítő Istenemnek kezében, testemet penig a földnek, közönséges anyának hagyom, ahonnan vétetett..."*

– A kismarjai református gyülekezet Istentől való feladata, hogy a fejedelem hitéről ezzel az idézettel is hitvallást tegyen. A három színű téglaburkolat jelzi a templom különböző korokból származó átépítését, új bútorok, nyílászárók készültek. Templomunk egyik dísze az az üvegajtó, amelyen egy tölgyfabetét felhelyezéssel szemlélni lehet a középkori templomkapu nagyságát, és pontos helyét, szószékünk restaurálása is csaknem teljesen elkészült, a Mózes szék hiányzik mellőle, megújulására még várunk. Nem feledhetjük, hogy mindezért Istené a dicsőség, Soli Deo Gloria, ezt fel is írattuk templomunk bejáratához mészkőtáblára, kőbe vésve – eleveníti fel a történteket a tiszteletes, akinek híveivel közös meggyőződése, hogy Isten akarata volt, hogy az egyetlen győztes magyar szabadságharc évfordulójára elkészüljön az emlékhely, mert, mint mondotta, nem feledkezhetnek el a mindenható Istenről, és azokról, akik hazánkat, nemzetünket megmentették, hitükkel, bölcsességükkel az igaz úton próbálták vezetni. A kriptában két korabeli mintautánzatú állólámpa derengő fényében két koporsó utal a női és férfi temetkezésekre, ezekben helyezik el a múzeumi vizsgálatok után az itt talált csontokat. Bár a hivatalos kegyhellyé nyilvánításra még várni kell, Kismarja már most is szeretettel várja a fejedelem előtt tisztelegni kívánó látogatókat.

Hogy Bocskai István megérdemli az utókor tiszteletét, arra több indokot is említhetünk.

– Ő az egyetlen a magyar történelemben, aki győztesen végig viszi a szabadságharcát, aki békére kényszeríti a kor két világhatalmát, a törököt és a Habsburgokat, aki a számára felajánlott két koronát is csak ajándékként és nem hatalmi jelvényként fogadja el, aki földet ígér és ad katonáinak, aki tömegesen telepíti le a magyarokat, akik ráadásul nem is jobbágyok, hanem a hazájukból, nemzetükből, kitaszított, hontalanná vált hajdúk. Bocskai ezzel hatalmas rést ütött a feudalizmuson. Végül ő az, akinek külföldön külföldiek saját pénzükön állítottak szobrot a Reformáció Genfi Emlékművén – foglalta össze számunkra a lényeget Sárkány Viola történész, a fejedelem életművének kutatója.

A kérdés, hogy Bocskai miként volt ilyen páratlan eredményekre képes? A történész asszony szerint többek között azért, mert az ifjúban az ősi magyar nemzetségek minden erénye megjelent, azok vérvonala érvényesült, családja kezdettől fogva Kismarja birtokosa. Oly korszakban élt, amikor igen nagy döntési bölcseletet kívánt, hogy a Német Római Császárság és a Török birodalom közé ékelt magyarság melyik oldalra álljon, melyik védi meg az országot a másiktól és melyiknek nem célja a magyarság teljes elpusztítása.

A XVI. században az Oszmán birodalom hatalmának fénykorában a török volt a veszedelmesebb, ekkor Bocskai még török párti magyarokat is kivégeztet és Habsburg Rudolf oldalán bekapcsolódott a Murad szultán által 1593 nyarán indított 15 éves háborúba. 1595 októberében Báthory Zsigmond hadvezéreként Mihail Viteazul (Vitéz Mihály) segítségével a havasalföldi Gyurgyevonál legyőzi Szinán pasa százezer fős hadát. Ettől kezdve, mint törökverőt ismeri a világ. Az ütközet előtt írt, megrázó hangulatú végrendeletében kéri, hogy halála esetén testét szülei mellé temessék Kismarján.

Minthogy egy évvel később Mezőkeresztesnél a török megsemmisítő vereséget mért a keresztény csapatokra, Bocskainak és az akkori politikai vezetésnek be kell látnia, hogy nem győzheti le végérvényesen az Oszmán birodalmat. Ráadásul a háború kizárólag Magyarország területén zajlik, aminek következtében olyan hatalmas a népességcsökkenés, hogy azt a magyarság soha többé nem tudja pótolni. Míg Mohács idején a Kárpát-medence 4 milliós lakosságában Európában egyedülállóan 80%-os a magyarság aránya, addig ez a 15 éves háború végére 3 millióra, arányában pedig 50-60%-ra csökken.

Amikor Bocskai szembesül a valósággal *Magyarország siralmai* című, Európának írt kiáltványában nehezményezi, hogy ott szinte vágóállatoknak tekintették a magyarokat, miközben a földrészt életük árán védték a török ellenében.

A Habsburgokban csalatkozott Bocskai visszavonul kismarjai várába, amelynek dombján tisztelői napjainkra emlékhelyet alakítottak ki, szobrot állítottak. Ennek közelében támadt birtokaira Belgiojoso császári tábornok. A nagyúr a 15 éves háború alatt otthonaikból elűzött és hajdúnak nevezett nincstelenekhez fordul segítségért, aminek következtében 1604. október 14-én megszólalnak a dobok a hajdúszállásokon és másnap hajnalban az Álmosd és Diószeg közötti erdőben lesben álló hajdúk „Huj, huj, rá!" harci kiáltással rontanak a császáriakra, döntő győzelmet aratva felettük. A diadal óriási jelentősége, hogy évtizedek óta az első magyar győzelem az idegenek felett, az emberek hitetlenkedve, sírva keresik fel másnap a harcteret. Ettől kezdve Bocskai élete és szabadságharca diadalmenet. Úgy az erdélyi szászoktól, mint a szultántól kapott koronát – ez utóbbi korábban az utolsó bizánci császáré volt – csak ajándékként fogadta el.

– Reálpolitikusként nem bosszúra készül a Habsburgok ellen, hanem békekötésre, mert tudja, hogy ha tovább folytatja a harcot, teljesen elfogy a magyarság. Ekkor kényszeríti a vallásszabadságot is biztosító bécsi béke megkötésére a császárt, majd kieszközli a Habsburgok és a török között 1606. november 11-én aláírt és az ország számára a nyugalmat húsz évre biztosító Zsitvatoroki békét.

A már – minden valószínűség szerint veseelégtelenségben, vízkórban szenvedő – nagybeteg fejedelem december 17-én második végrendeletében írja és a magyar történelemben ezt egyedül ő veti papírra, hogy *„... az országot most mindenféle ellenségtől megszabadult állapotban hagyhatom". Óriási politikai tett volt* – mondja Sárkány Viola. A kismarjai hagyományok szerint Bocskai nem Kolozsvár, hanem saját írásos nyilatkozatai szerint is az ő szülöttük, aki ebben a földben kívánt nyugodni és csak később, immáron erdélyi fejedelemként, a kor szokása szerint temették el Gyulafehérváron.

1610 októberében Bécsbe szállított szultáni koronáját azóta csak egyszer adták vissza a Habsburgok az 1884-ben Magyarországon rendezett nemzetközi ötvös kiállítás idejére, mint ötvösművet. Mivel Bocskai és szabadságharca mindig a nemzeti öntudat jelképe volt, ezt a koronát még az idei évfordulóra sem engedte át a bécsi Schatzkammer. Minden bizonnyal nagyobb esély lett volna rá, ha ezt kormány szinten kérik, Bocskai előtti fejhajtás helyett azonban a magyar kormányfő jelenleg saját hazugságai magyarázatával van elfoglalva. Most már a nemzet feladata, hogy helyette lerója kegyeletét a négyszáz évvel ezelőtt élt politikus nagysága előtt.

Magyar Demokrata 2006./37.

Honlap: http://refkismarja.tx.hu, refkism@drk.hu
A „Kismarjai Református Templomért" Közhasznú Alapítvány számlaszáma: 61100037-17030614 Pocsaj és Vidéke Takarékszövetkezet

---

A „Bocskai-garas"

Európa legősibb műveltsége

A hivatalos magyar köröket nem érdekli népünk valódi eredete

A Demokrata 2006. május 11-i száma A keleti kapcsolat címmel összeállítást közölt Dr. Obrusánszky Borbála a Kínában található egykori hun város, Tongwancheng romjainál tett utazásáról. A történész asszony a magyarok őseinek nyomában az elmúlt heteket Belső-Mongóliától a Selyemúton át Tibetben töltötte.

Előző beszámolójából többek között arról értesültünk, hogy a kínaiak Tongwancheng-et (valódi nevén Fehérvár) a világörökség részévé kívánják nyilváníttatni. A város kutatásához éppen ő szolgált segítséggel a kínai szakembereknek, akik magukat a mongolokkal és a magyarsággal együtt a hunok utódaiként rokon népnek tekintik.

Tanulmányútját megkönnyítette mongol és kínai nyelvismerete, míg társai – a budapesti Dr. Balogh Ildikó lélekgyógyász, a marosvásárhelyi Bernád Ilona népi gyógyász, a felvidéki Bozó Norbert fényképész – saját szakterületükön járultak hozzá a vállalkozás sikeréhez. Nem hallgatható el, hogy a költségeket túlnyomórészt a László Gyula Történelmi és Kulturális Egyesület állta. A tanulmányút célja olyan, egykoron hunok által lakott területek felkeresése volt, ahová legutóbb nem jutottak el.

– Az ősökre való büszke emlékezéssel már a pekingi repülőtér szembesíti az érkezőt, amikor a kijárat felé menet hun lovasokat ábrázoló dombormű sorozat fogadja. És ez csak a kezdet. A belsőmongóliai Höhhotban már látogatható a Hun múzeum épülete, előtte díszítőelemként a csodaszarvassal és a hunok más szent állataival, köztük a kínai forrásokban szereplő orrszarvúval, a palota tetején 'szárnyaló' turullal. Az ember úgy gondolná, hogy ha már minket hun utód rokonnépnek tartanak, akkor ebben a múzeumban Attila

Kárpát-medencei birodalmából is találunk emlékeket. Sajnos a hivatalos magyar tudományos élet nemtörődömsége miatt ez még várat magára – eleveníti fel útjukat a történész asszony.

A kis csapat Belső-Mongóliából a Sárga-folyómentén eljutott Jincsuan városába, ahol a hunok pagodáját ugyanaz a Helian Bobo építette, aki a már említett Tongwanchenget. A pagoda a bizonyíték arra, hogy ez a nép nem csak államszervezetével és kultúrájával gyakorolt maradandó hatást más népekre, hanem még a buddhista vallásban is úttörőt alkotott. És ha már a vallásnál tartunk, nem árt Szent Jeromos szavaival emlékezni a pogánynak nevezett hunokra, akik leírása szerint Szkítiában zsoltárokat énekeltek. Egy mongol egyetemi tanár még olyan írott forrásra is rábukkant, amely szerint azok táltos – és nem sámán – hitét is átvették a kínaiak és azt wunak nevezték, ami közeli rokonságot mutat a mi bű szavunkkal. Ez fordul elő a Somogy-megyei Bodrog-Alsó-Bű helységnevünkben, ahol 1998-ban Stamler Imre történelemtanár ásatásai során több hon(vissza)foglalás kori vaskohászati telepet is feltártak, az egyik fúvókán rovásjelekkel. Minthogy a tibetieknél ugyanez a szó bön, pön, bonc alakban szintén előfordul, ez lehetett a hunok és szkíták ősvallása. Ennek nyomai a tartomány keleti felében még ma is fellelhetők, akárcsak a Bön-hegy, valamint a szent ligetek, ami szintén a mi ősvallásunkra emlékeztet, amikor őseink még kövekhez, forrásokhoz, fákhoz jártak imádkozni, ajándékot vinni.

Napjainkban éppen ezen hasonlóságok alapján történnek kísérletek az ősmagyar egyház feltámasztására, azonban a történész asszony szerint az évezredek során mára még a távol-keleti népek eredetinek tartott szertartásai is olyannyira keveredtek más vallásokéval, hogy azt hiteles 'ősként' átvenni már nem lehet.

Tibet azonban nem csak vallása, hanem az egykoron ott is élt hun, tabgacs és szienpi törzsek a belső-ázsiai lovas műveltség örökségét közvetítő szerepe miatt is fontos szerepet játszik. Sajnálatosan kevés szó esik arról, hogy az első tibeti dinasztia is ezekhez hasonló volt, erre sziklarajzok is utalnak, történetüket ennek ellenére mégis csak a Krisztus utáni VII. századtól, a buddhizmus meghonosodásától számítják.

– Lhászától délre kurgán jellegű tibeti királysírokat kerestünk fel, amelyekben uralkodóikat ugyanúgy temették el, ahogyan a hun legendákból ismerjük. Áll még az egyik hun király emlékére emelt nagy feliratos oszlop, amelyen sárkány díszítéseket találtunk, a Nap, Hold, tűz, csillag ábrázolások pedig mindenütt megjelennek, az egyik tibeti kolostorban még lángoló kard ábrázolást is láttunk.

Kiderült, hogy a Mandzsusri Bodhiszattvához kapcsolódik, aki egyes buddhista szakértők szerint mindenképp hunok által lakott területen élt. A tibetiektől nem volt idegen a nesztoriánus keresztény-ség sem, azt a kutatások szerint a fehér hunok terjesztették el náluk.

Ha a fenti állítások elfogadást nyernek, akkor teljesen át kell értékelni a hun kultúrának a hatását, mert utóbbi esetben egy olyan vallást is elterjesztettek, ami nem a sajátjuk volt – számol be tapasztalataikról a csoport vezetője, majd hozzáteszi, hogy Buddha esetében ez több kérdést is felvet, hiszen nevét mindenütt Budának ejtik, márpedig ő a szkíta, vagy szaka nemzetségből származott. A kutatócsoport még olyan helynevet is talált, amelyet ha átírunk és magyarosan ejtünk, akkor Budai hegyek alakban jelenik meg, míg a csubának ejtett suba nevű ruhadarab a nyelvi és viseleti hasonlóságot jelzi.

További érdekesség, hogy az Ucsiraltu mongol nyelvész cikksorozatában felbukkanó méltóságnév Kézai Simon Képes Krónikájában leírtakat igazolja. Abban ugyanis a hunok Kadarnak nevezett főbírót választottak maguknak. Ez a hunoknál kutugu alakban jelenik meg, ami a professzor szerint kada, míg a mai mongoloknál kutuktu változatban szerepel, ami szentet jelent, de mongol területen napjainkban a kutuk és a kadak alak egyaránt használatos.

Sajnálatos, hogy a tibeti kutatók és a szakirodalom többnyire csak a buddhizmussal foglalkoznak, és bár a kínaiak egészen másként értelmezik a terület történelmét, az ott élő népek ősi kultúrájával ők sem foglalkoznak. A tibetiek és a mongolok közötti kulturális hasonlóság ezzel együtt tagadhatatlan, csak amíg korábban az őket elválasztó több ezer kilométeres távolság ellenére ezt úgy magyarázták, hogy a tibetiek voltak az átadók, sokkal életszerűbb a történész asszony felvetése, mely szerint azt mindkét nép egy közös őstől, a hunoktól vette át. Ezt a véleményt képviseli néhány külföldi kutató is.

– Hasonlóképpen közelíthető meg a nyelvi kapcsolat is, hiszen kínai nyelvészek már vagy kétezer hun és szienpi szót találtak a kínai nyelvben is, Ucsiraltu professzor pedig 600 hun szó meglétét mutatta ki a kínai források alapján. Egyetértve a kínai és mongol szemlélettel, úgy vélem, hogy a hun volt az alapnyelv, hiszen a török és mongol népek – és persze nyelvük – jóval később jelentek meg, akik közös elődüktől vették át a hagyományokat, szokásokat, ám közös alap nélkül nem valószínű, hogy kölcsön vették volna egymás kultúráját az ujgurok, mongolok, magyarok, egy korábbi nép, a hunok örökösei. A hasonlóságok közé tartozik, hogy Tibetben a piros és zöld szín az uralkodó, amikor pedig a helybeliek meglátták rajtunk a hazulról hozott piros-fehér-zöld karkötőt, azonnal kínainak vélték. Ennek magyarázata, hogy ezek a színek főleg Észak-Kínában, ahol a hunok és a mongolok utódai élnek teljesen elfogadottak és használatosak. Lhászában nem ritka a turul szobor, mivel ott ezt a madarat szent állatként tisztelik, még a buddhizmus is átvette a garuda madár alakjában – sorolja a népek közötti hasonlóságokat a magyar Kelet-kutató.

Gujuan, régi nevén Gao-Ping városának múzeumában nagy számú, nem ritkán szakrális lelet bizonyítja, hogy az eddigi felfogás helyett nem a kínaiaktól, hanem a hunoktól és szkítáktól származnak. A múzeumban rengeteg, a magyarhoz hasonló díszítő elem is található, így a régi mongolok által használt, valamint a Kr. utáni II. századi sírrajzokon és freskókon megmaradt, Anjou-nak nevezett liliom és sárkány díszítés, ami elsősorban belső-ázsiai eredetre utal. A ló, pontosabban a táltosló, a tibetieknél is minduntalan felbukkan, amelyet valamennyi hun utódnép mélyen tisztel. Ezt a nemes állatot a kínaiak eleinte vették a hunoktól, saját tenyésztésük csak a Krisztus utáni VII. században indult el. Ez nagyon fontos adat, hiszen a kínaiak most már idegenforgalmuk jelképévé tették a szárnyas lovat, holott az eredetileg hun díszítőelem volt.

Ázsia szerte elterjedt a sárkány ábrázolás. A kolozsvári néprajzkutató, Kabay Lizett mondotta, hogy a sárkányokat nem mindig azonosították a gonosszal, ennek ellenére népmeséinkben csak így szerepel, amit Szent György jogosan pusztított el. Tény, hogy a sárkány az alvilág ura volt, és a belső-ázsiai hagyományok szerint sem véletlenül élt vízben, tavakban. A hunok viszont olyannyira tisztelték, hogy még külön hónapuk is volt, amikor áldozatokat mutattak be számára. Valószínűleg a nyugati kereszténység felvételekor lett a gonosz megtestesítője, miközben elpusztítója, Szent György is Keletről, Kis-Ázsiából származott, ünnepe pedig pont arra a hónapra esik, amelyikben Keleten a sárkány hónapját ünneplik. A kán(y) végződés egy régi képző lehet, ami valamihez, pl. az alvilághoz való tartozást is jelenti, és különösen feltűnő, hogy azokon a területeken jelentős a sárkány kultusz, ahol dinoszaurusz csontokat tártak fel, mint a Gobi sivatagban. Oda sokáig csak szerzetesek és szent emberek járhattak.

A csapat kedvező tapasztalata, hogy most már nem csak mi akarunk odamenni kutatni, hanem az eddig felfedezett hasonlóságok nyomán egyre többen jönnek hozzánk, főleg mongolok Belső-Mongóliából, Észak-Kínából.

Az egyik fő kérdés, hogy miként védik meg eddig feltárt értékeiket? Miközben Kínában nagy becsben tartják a műemlékeket és a városrendezések alkalmával mindig az adott tartomány építészeti jellegzetességeit tartják szem előtt, így lesz egy felhőkarcoló kínai jellegű, addig Tibetben igen kedvezőtlen jelenségként figyelhették meg, hogy a turisták megjelenésével a pénzkereseti lehetőségek miatt az emberek, és főleg a buddhista szerzetesek szinte kivetkőznek magukból.

Hogy hatnak-e egyáltalán ezek a tanulmányi utak és tapasztalatok a magyar tudományos életre? Idehaza semmiképp, hiszen Obrusánszky Borbála leveleire még csak nem is válaszoltak az illetékes hatalmasságok, akik annak ellenére nevezik magukat kutatóknak, hogy nem is érdeklik őket a keleti világ új, döbbenetes kutatási eredményei.

Ezzel ellentétben az Egyesült Államokban, Mongóliában, Oroszországban és az Európai Unió néhány országában a szakemberek körében jelentős hírértéke volt a hun történelem és hagyományok pontosításának.

A történész asszony beszámolója és bizonyítékai alapján egyesek még korábbi finnugor irányultságukat is megváltoztatták. Úgy tűnik, nálunk csak akkor lesz változás, amikor nyugatról beszivárognak azok a vélemények, amelyeket a nálunk élő kínaiak kezdettől fogva hangoztatnak: egész Európában a magyaroknak van a legősibb műveltsége, és földrészünkön számukra egyedül itt ehető és ízletes az étel.

Magyar Demokrata 2006./41.
Fénykép: Obrusánszky Borbála

Huhanje hun uralkodó és felesége

A Hun Múzeum épülete

Gloria Victis – Dicsőség a legyőzöttnek!

Csömörön felavatták a világkommunizmus áldozatainak első emlékművét

Miközben a holokauszt és a fasizmus áldozatainak állított emlékműveknek se szeri, se száma a világon, a legalább százmillió emberéletet követelt kommunizmusról ez egyáltalán nem mondható el. Ennek az égbekiáltó igazságtalanságnak vetett véget a Gloria Victis Alapítvány az október 21-én felavatott emlékművével.

A *Demokrata* először a 2006/6. számában adott hírt arról, hogy valami készül Csömörön. A helyi Polgári Liga egyik közel két évvel ezelőtti összejövetelén szóba került, hogy a *Kommunizmus fekete könyvé*ben említett, mintegy száz millió áldozatnak a világon sehol sincs központi emlékműve. Nem kellett kétszer mondani, a megvalósításra id. Bátovszky György (GULAG), a Rákosi-börtönt megjárt Winkler János, valamint vitéz Bősze László alaptőkéjével létrehozták a Gloria Victis (Dicsőség a legyőzöttnek) közhasznú alapítványt. Ezt követően felhívással fordultak a közvéleményhez, meghívásos pályázatot hirdettek az emlékmű elkészítésére.

Az '56-os emlékművek Gyurcsány kormány által biztosított anyagi támogatásához elengedhetetlen lett volna a Képzőművészeti Lektorátus véleménye, amely végül is elutasította a Vig János gödöllői szobrászművész által benyújtott és a csömöriek által felkért 39 fős társadalmi értékelő bizottság kiválasztotta pályázatot. Más se kellett a helybeli szocialistáknak, akik mások véleményét meg sem hallgatva, lapjukban azonnal támadást indítottak az emlékmű felállítása ellen.

Mátyás Sándor, az Alapítvány elnöke ekkor Ausztráliától Kanadáig, a Szentatyától, a Dalai lámáig, a spanyol királytól a dán királynőig, a Konrad Adenauer alapítványtól az EU és a hazai országgyűlés képviselőiig küldött vagy ezer levélben kérte, hogy támogassák az emlékmű megépítését, amelyhez a csömöri önkormányzat és a helybeli adakozók az induláshoz szükséges összeget már biztosították. A levelezés nem sok sikerrel járt, inkább a személyes ismeretségeknek, kapcsolatoknak volt hozadéka.

Szép eredményről számolhatott be a *Demokrata* 2006/19. számában *Zenészek az emlékműért* címmel megjelent tudósítás a Wittner Mária közreműködésével rendezett csömöri jótékonysági rock fesztiválról, amelynek bevétele az Alapítványt gazdagította. Itt jegyezzük meg, hogy erre az eseményre a kiküldött meghívók ellenére a *Magyar Demokratát* kivéve a nemzeti tömegtájékoztatás nem volt kíváncsi. Pedig a koncert többnyire fiatal zenészeit a háború végén Csömörön élt Sinka István 1956. október 26-án írt *Üdv néked ifjúság!* című, az emlékműre kerülő verse igencsak felvillanyozta.

A *Demokrata* 2006/28. száma rövid hírében már arról írhatott, hogy július 10-én megtörtént az emlékmű alapkőletétele és hogy a helybeliek eltökélt szándéka június 21-i felavatása. És felvirradt a nagy nap, amikor az 5000 fős ünneplő tömeg előtt Mátyás Sándor németül és franciául is köszönthette az egybegyűlteket. *„Mi, Csömör polgári szervezetei tavaly eldöntöttük, hogy 15 évvel a diktatórikus rezsim állítólagos bukása után, a bukott rendszer bukott elvtársainak továbbra is zavartalan regnálása ellenére a világon elsőként községünkben közadakozásból felépítjük az egyetemes kommunizmus 100 milliónyi áldozatának emlékművét"* – kezdte beszédét, majd megköszönte a támogatásokat külön kiemelve Csömör Nagyközség Önkormányzatát, Taiwan elnökét és a Kelet-porosz Menekültek Szövetségét, a művésztársadalomból Pitti Katalint és a Sirák házaspárt. *„Kívánom, hogy a Vág völgyétől a Barcaságig, Kárpátaljától a Szerémségig több ilyen emlékhely is épüljön, hogy aztán a külföld is megirigyeljen minket"* – hangsúlyozta.

Az ünnepség fővédnöke, Orbán Viktor levélben üdvözölte a kezdeményezést. *„Másfél évtizeddel ezelőtt, a kommunizmus bukása pillanatában úgy gondoltuk, minden tudásunk megvan ahhoz, hogy egy szabad, gyarapodó, önérzetében megerősödő nemzetként végre saját kezünkbe vegyük a jövőt, sorsunk irányítását, és újrakezdjük, új fejezetet nyissunk Magyarország politikai életében. Másfél évtized elteltével be kell ismernünk, hogy nem így történt…Köszönet érte mindannyiuknak, hogy végre legalább Csömörön a helyükre kerültek a dolgok"* – írta levelében.

Wittner Mária főszónok annak adott hangot, hogy '56 fénylő arcai előjönnek, kilépnek az elhazudott történelemkönyv lapjaiból és visszakövetelik feláldozott életük igazságát. Ünnepi beszédet mondott

még mások mellett Tőkés László református püspök és Bokor Imre hadtörténész, aki a túlélők szent kötelességének tartotta a szörnyű büntettek emlékének megőrzését a feledés homályától.

Fábián Pál, az Alapítvány titkára szerint egyértelműen akkor vettek fordulatot az események, amikor befejeződtek a budaörsi kőfaragási munkálatok és az emlékmű a helyére került. Ettől kezdve látta minden támogató, hogy mire adja a pénzét és persze nem felejthetők a rangos tömegtájékoztatási eszközök, köztük a *Magyar Demokrata* hírközlései, amelyek nyomán érzékelhetően nőtt az adakozási kedv.

A kuratórium tagjai gondolkoznak azon, hogy esetleg hangfelvételt küldenek a látványtervet 'vállalhatatlannak' minősítő Képzőművészeti Lektorátusnak arról, hogy miként vélekednek a temető mellett felállított, már most búcsújáróhellyé váló emlékműről az emberek. Az emlékművet ellenző helybeli kommunisták távol maradtak az ünnepségtől, ezt Fábián Pál helyesnek is tartja, hiszen nincs szükség olyan szemforgatókra, akik a helyszínen ájtatoskodnak, majd otthonukban Kun Béla szobrát nézegetik. Helyettük azok jöjjenek, akik őszinte szívvel, belülről fakadó érzelemmel helyezik el virágaikat, gyújtanak mécsest az emlékmű talapzatánál úgy november 4-én, mint jövő február 27-én, a Kommunizmus elleni küzdelem emléknapján.

Ha visszaemlékszünk Mátyás Sándor korábbi szavaira, amelyekkel az áldozatokhoz számítja a kommunista társadalmak utódállamaiban, így Magyarországon, a Nyugatétól majd tíz évvel elmaradó átlagéletkort, és ezt ugyancsak népirtásnak tekinti, akkor akár közéjük számíthatók a budapesti idei október 23-a véres eseményeinek kárvallottjai is.

– Annál is inkább, mert 1989-ben olyan nagy reményeket fűztünk ahhoz, hogy szabad állam leszünk, szabad rendőrséggel. A jelek szerint ez nem sikerült, aminek egyenes folytatása, hogy a magyar rendőrség ezekben a napokban úgy viselkedik, mintha a szocialisták és az SZDSZ őrző-védő kft-je lenne. Ez már pártkatonaság, aminek semmi köze a magyar rendőrséghez – fejtette ki álláspontját lapunknak Fábián Pál. Valószínű, hogy a gyásznap előestéjén, november 3-án 18 órakor az emlékműnél kezdődő megemlékezés szónoka, Hegedűs Lóránt is kitér majd minderre. Az emlékmű tehát áll, az Alapítvány anyagi gondjai viszont még mindig tetemesek.

Magyar Demokrata 2006./44.
Fénykép: Tiszai Árpád

GLORIA VICTIS Közhasznú Alapítvány, Pécel és Vidéke Takarékszövetkezet Csömöri Kirendeltség, 65600144-11048053

Beszédes kövek

A Pilis a magyar örökség része lehet

A Kárpát-medence mindmáig titkokat rejtő területeinek egyike a Pilis hegység. Miközben a rejtélyek megoldását célzó elméleteknek már könyvtárnyi irodalma van, addig kevesen vették maguknak a fáradtságot, hogy puszta szavak helyett a lehetséges magyarázatnak a gyakorlatban járjanak a végére. Közéjük tartozik Dr. Lánszki Imre agrármérnök, ökológus.

A *Magyar Demokrata* már eddig is kiemelt figyelemmel kísérte a kutató tevékenységét és számolt be többször az elért eredményekről, legutóbb 2005. november 17-i számában. Akkor az általa a Budakalász feletti Majdán-fennsíkon feltételezett Sicambria, annak Ős-Budavárral történő azonosításával, valamint az onnan induló erdei úton jó negyedórás kapaszkodó után elérhető sziklafal mögött ugyancsak általa sejtett Attila hun király, Béla, Rőv, Kadocsa, Keve hun kapitányok és Árpád fejedelem sírjáról számoltunk be. Néhány nappal ezelőtt Lánszki Imre azzal kereste meg lapunkat, hogy az Attila várának nevezett rommező feltárásának újabb részleteit bemutassa, továbbá a Nagy-Kevély-hegységhez tartozó Ezüst-hegyen emelt tumuluszokhoz, boltíves bejáratokhoz és a hegygerincen lévő várfalnak tűnő sziklákhoz elvezessen. A tumulusz földhalommal borított, kövekből kamraszerűen összerakott dolmen, amelyet általában temetkezési helyként tart számon a tudomány. Csakhogy nem Magyarországon! Az ezekkel foglalkozó szakirodalom szemérmes hallgatással siklik át a rejtélyes kövek Kárpát-medencei fellelhetőségén, jóllehet, a néphit még Németországban is hun sírhelyeknek tekinti őket.

Utunkat, amelyet a *Demokrata Televízió* is megörökített, a már említett Ős-Budavárnál kezdjük, amit Lánszki Imre a korábbi Attila várral azonosít. Erre már öt évvel ezelőtt is megpróbálta felhívni a hivatásos régészek figyelmét, nem sok sikerrel, mivel azok a sajátos alakú köveket egy elhagyott kőbánya részének tekintették. A fáradhatatlan kutató azonban idén meglepő dologra bukkant társaival.

Az általuk várfalnak nevezett hatalmas kőfalak aljában kövekkel eltorlaszolt U alakú bemetszést találtak. Az emberi beavatkozás esélyét erősítette, hogy a fal aljában a környezet üledékes Pannon kőzetétől alapvetően különböző, mintegy 7 x 3,5 méter felületű mészkő fedlap részét tárták fel. A részben kibontott kőfal egy másik részén hatvan centiméterrel a felszín alatt jól kivehetően, kőfalba vésett W és b betű is előtűnt, amit Lánszki Imre a török hódoltság után idetelepült svábok kézjegyének és a település német Weissenburg (Fehérvár) kezdőbetűinek tekint. Az eltorlaszolt U alakú bejárat mélységét az amerikai kutatók által használt geo-radar segítségével négy méterben határozták meg, a kőfal aljában rendszertelenül egymásra dobált kőtömbök összevisszaságból pedig arra következtettek, hogy ezt a várfalszakaszt valakik berobbantották.

Ez a feltevés nem látszik képtelenségnek, hiszen előző tudósításunkban már jeleztük, hogy a Habsburgok még jutalmat is adtak az Attila-vár bontásában részt vevőknek és szerte az országban felrobbantották az ellenállás fészkeinek tekintett magyar várakat.

Az ökológus azt a tényt, hogy a magyar őstörténet-kutatók Ős-Budavár hollétét egymásétól eltérően sejtik, azzal magyarázza, hogy nem tisztázott a Pilis hegység középkori kiterjedése. Mivel a tatárjárás idején még nem létezett a Budai-hegység elnevezés, így szerinte nem kizárt, hogy a Pilis akkoriban Esztergomtól Százhalomig (ma Százhalombatta) terjedt, ennek következtében középpontja nagyjából erre a körzetre eshetett.

Szabályosan megfaragott malomkő

Az Ezüst-hegyen lévő tumuluszok alatti boltíves bejárat

Az eltérő értelmezést az is segíthette, hogy a várat az utolsó ismert ábrázoláson vízzel vették körül, ezért annak helyét mindenki a Duna partján kereste. Azóta bebizonyosodott, hogy a vizesárok létezése a folyamtól távolabb, a hegyoldalban sem jelentett lehetetlent. Ha olyan erőteljes volt a karsztvíz tevékenység, ahogyan a vizes szakemberek megállapították és a kút a hegy legmagasabb pontján volt, akkor a víz

a közlekedőedények elve alapján a várba is feljuthatott, amivel feltölthették a várárkot. A tisztánlátást segítheti az 1566-ban készült, a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonában lévő metszet és a Vatikánban ugyanazon évből származó térkép összevetése. A metszet esetében a H betűvel jelzett város a jelmagyarázatban Vócent, azaz Vácot jelenti. A térkép ugyancsak jelzi Vócent, mégpedig Szentendrével átellenben, attól északra található helyen és feltűnteti a környező településeket is.

A harmadik, ugyancsak nem elhanyagolható adat Anonymustól származik, aki leírta, hogy Béla király lóháton egyetlen nap alatt járta be a Fehérvár-Esztergom-Visegrád útvonalat és még aznap visszatért kiindulópontjára. Ezt az innen 50-60 kilométere lévő mai Székesfehérvárról nem tehette volna meg, viszont az Nagy-Kevélyen át Csobánkára, Szántóra, Kesztölcre vezető, kőszegéllyel ellátott erdei úton igen. Bejárásunk során ezen magunk is gyalogoltunk egy keveset.

Utunk következő állomása az Ezüst-kevély feljebb lévő keleti oldala, ahol Lánszki Imre az utóbbi két hét során a térképen kőbányaként jelzett területet kutatta át. A helyszínen tapasztaltak a kőbánya elmélet felülbírálatára késztették, mivel a nagyméretű földdel borított 'sáncok' ellentmondanak a meddőhányó szerepnek már csak a kövek faragottsága, mérete, mennyisége miatt is. Vajon mi késztette volna egy hétköznapi bánya tulajdonosát arra, hogy már a helyszínen kidolgoztassa a kövek ilyen tömegét, és aztán a meddőre hányja, amikor azok a különböző építkezésekhez kerülve az építtető kívánságának megfelelően a helyszíneken nyerték el végső alakjukat?

Ezek után azon már meg sem lepődünk, hogy az egész hegyoldalt kövekből rakott kisebb-nagyobb, a bevezetőben említett tumuluszok borítják. A halmoknál tisztán kivehető a mesterséges beavatkozás, már csak az van hátra, hogy egyik másikat megbontsák és megvizsgálják a belsejét. Itt jegyezzük meg, hogy vezetőnk a Szabó József-barlangtól néhány méterre boltíves bejáratú, pinceszerű, beomlott építményekre bukkant. A boltívek alatt kőbélletes (megalit?) kapuzat és ablak látható, amelyhez hasonlót a középkori várépítések után már nem tapasztalunk. A sajnálatos az, hogy a történelmi és útleíró könyvek nem is utalnak ezekre a kötőanyag nélkül egymáshoz illesztett kövekre, számukra nem is léteznek. Pedig feltételezés szintjén hasonlóságuk megdöbbentő az ókori görögországiakéval. Ha pedig arra gondolunk, hogy egyes elméletek szerint a Trójából menekült szikamberek Francion irányításával a Majdán fennsíkon, a későbbi Ős-Budavár (Alba Ecclesia) elődjeként alapították Sicambriát, akkor nem elképzelhetetlen, hogy magukkal hozott és az Égei-tenger vidéken elterjedt építészeti stílusuk nyomai árulkodnak az egykori építtetőkről.

Az építmények ősiségét csak fokozza, hogy az egyik épített falban megmaradt kövön jobbról balra összerótt R és A véset betűzhető ki, amely a kő két oldaláról lepattintott és elvitt részen akár értelmes szót is alkothatott. A kővéset (rovás) eredetiségét éppen a mellette lévő, korunk

„rovói" által hátrahagyott nyomoktól eltérő volta igazolja. Az építmény mellett további boltív, valamint rakott kőből épült és a hegyoldal belsejét elzáró fal jelzi, hogy nem egyedi szerkezetről beszélhetünk, amelyek az őket takaró föld és kőréteg leomlása után kerültek napvilágra.

Felfelé haladva egyre sokasodnak a kőhalmok, a leghatalmasabbnak a tetejét elegyengették. Onnan szemlélve a környéket mondotta Lánszki Imre, geo-radarral végzett méréseik a hegyoldalban több járatot is jeleztek, ami indokolttá teszi, hogy ezt az egész területet alaposabban átvizsgálják és térképen is rögzítsék a valószínűsíthető földalatti járatok helyét. Tevékenységüket többek között Szulejmán 1543-as feljegyzésére alapozzák, amelyben a szultán arról ír, hogy Ős-Budavár alatt egynapi járóföld hosszúságú katakombarendszer van. Attól pedig nem járunk messze, hiszen erről a magaslatról jól látjuk az alattunk lévő dombon fekete fenyőkkel takart romterületet.

Már a hegygerincen barangolunk, ahol a Pilisborosjenőről induló piros turistajelzés mentén is elérhető az újabb, majd tíz méter magasságú sziklafal. A mesterségességet itt is a kőfal élesre vágott pereme, a kőlapok tökéletes illesztése és az egymástól eltérő típusú sziklák látszanak igazolni.

Útközben belebotlunk egy teljesen szabályos, faragott, majd odébb egy félbetört malomkőbe. Hogy ezt a két súlyos darabot – és még mennyit rejthet az avar – ilyen magasságba az erdő közepébe elfuvarozza valaki, annak indoka kellett legyen. Például a már említett karsztvíz tevékenység, amelynek segítségével akár őrölni is lehetett.

Mivel az Ezüst-heggyel (Ezüst-Kevély) kapcsolatos még tisztázatlan kérdésekre adható magyarázatok száma végtelen, egyelőre azzal kell beérnünk, amit látunk. És ez nem kevés. Beszámolónkban ezt mutattuk be, remélve, hogy felkelthetjük vele a hivatásos és nem hivatásos kutatók, érdeklődők figyelmét. Legfőbb ideje, hogy az illetékesek az észérvek és látottak alapján komolyan vegyék és tisztázzák a Pilis körül keringő legendákat és az olyan feltárt bizonyítékokat, amelyekkel mi is találkoztunk. Az nem magyarázat, hogy simán kőbányának minősítenek faragott, rovásjelekkel ellátott építőköveket, várfal jellegű, óriási egymáshoz illesztett sziklákat, tumuluszok tömegét. Ezek a kövek ugyanis beszédes üzenetek.

Az sem halogatható tovább, hogy a tárgyi bizonyítékoktól függetlenül, pusztán a hegység nép körében ősidők óta élő tisztelete alapján a magyar kulturális örökség részévé nyilvánítsák, ahogyan vallási okokból a maorik tették Új Zélandon a Tongariroi hegyvidékkel, amely ma már a világörökség részét is képezi. Tekintettel a Pilisben tapasztalható folyamatos táj- és természetrombolásra, oda nem illő tevékenységre és filmforgatásra, sürget az idő.

Magyar Demokrata (+ filmbeszámoló DVTV-n) 2006./48.
A rovásjeles kő fényképét Vetráb József 'Kadocsa', a másik két felvételt és a filmet Víg Sándor készítette, vágó Pákozdi Attila

„Esztergomi falra festett oroszlánok...”

„Jövőre megtekinthető lesz az elkészült oroszlános freskó”

Egy évvel ezelőtt a Demokrata Karácsonyi számában kísérletet tettünk az esztergomi vár a nagyközönség elől restaurálás miatt elzárt királyi kápolnájának falán lévő oroszlános freskó bemutatására. Próbálkozásunk akkor nem járt sikerrel, viszont néhány héttel ezelőtt lapunk elsőként kapott lehetőséget arra, hogy a jelenlegi helyzetről személyes tapasztalataink alapján beszámoljon.

Erre a tájékoztatásra annál is inkább szükség van, mert az öt éve nem látogatható kápolna kapcsán több szóbeszéd is szárnyra kapott, ezekkel nap mint nap találkozik az, aki eljár az örvendetesen szaporodó őstörténeti előadásokra. Közéjük tartozik, hogy a munkálatok során a részben épen maradt utolsó oroszlánt is lekaparták a falról, hogy lyukakat fúrtak a freskóba, hogy restaurálás nem is folyik, csak időhúzás. Ezek bizony súlyos vádak, amelyek tisztázására mielőbb szükség volt. De miért és mikor kerültek a címben szereplő és az *Esküszünk* elnevezésű dalszövegben (Szőke István Atilla írta) is megjelenő oroszlánok ennyire az érdeklődés homlokterébe?

Az 1934-38 évi ásatások során kerültek felszínre a török háborúk idején földdel feltöltött termek, köztük III. Béla király XII. század végén épített palotája. Az ebben talált királyi kápolna falán megmaradt oroszlános freskóról annyi olvasható az 1977-ben kiadott *Panoráma útikönyvben*, hogy bizánci szőttesek utánzata.

Az érdeklődés azután fordult igazán a freskó felé, miután az akkor még Argentínában élő Badiny Jós Ferenc 1991-es ópusztaszeri látogatását követően többed magával az esztergomi kápolnát is felkereste és a látottak, valamint saját (művészet)történelmi ismeretei alapján megírta *Az esztergomi-istergami oroszlánok titka* című könyvét. Ennek lényege, hogy a sumerológus professzor az oroszlánokon a magyarság sumér kapcsolatának bizonyítékaként több, a mezopotámiai kultúrából származható jelre és vele együtt a kápolna VII. századi építésének lehetséges idejére hívta fel a figyelmet. A jelek közé tartozott az oroszlán combján látható nyolc szirmú rozetta alakjára hasonlító, a mezopotámiai Susa városában talált edény falának – igaz – 12 szirmú rozettája, az oroszlán ostorszerűen kígyózó farkán lévő 50 pont, azaz csillag, amely véleménye szerint azonos a Vénusznak

a rozetta (SARPANTIUM) jelképes megtermékenyítéséhez szükséges holdfordulóinak számával, és az oroszlán testére festett négy (ék)jel, amely ugyancsak megtalálható többek között egy babilóniai pecséten, továbbá a Kr. e. IV. századból származó ekbatanai oroszlános lelet oldalán. Badiny Jós Ferenc a négy ékjelet a sumir E-A (Isten, más néven a Tudás Ura) jelentéssel fordította. A kápolna építésének idejét az oroszlán mögött lévő életfa dőlésszögéből következtette ki. Azt vette alapul, hogy az életfát azért festették a merőlegestől 19 fokban elgörbülve, mert akkor úgy mutatott a Föld tengelyével egyező északi irányba. Egy számítással megállapította, hogy ha a Sarkcsillagra irányuló életfa 1970-ben esett egybe pontosan a földtengellyel, akkor a 19 fokos eltérés a Kr. utáni 602-ben volt lehetséges. Ekkor festhették az oroszlánokat, ami időben követte a László Gyula szerinti első magyar honfoglalás 568-as évét.

Ezen feltételezése már volt akkora súlyú, hogy a 896-os honfoglalás elsőségét kétségbe vonók fokozottan figyeljék, mi is történik a freskóval.

Dr. Prokopp Mária, az ELTE Művészettörténeti Tanszékének professzora, a restaurálás művészettörténeti irányítója betekintést engedett a témával foglalkozó, megjelenés alatt álló kéziratába. Ez a hamarosan megjelenő tanulmány behatóan ismerteti az oroszlános freskóval foglalkozó művészettörténészek és régészek – Gerevich Tibor, László Gyula, Fettich Nándor, Kádár Zoltán, Trugly Sándor – kutatási eredményeit 1938-tól napjainkig. Valamennyien megegyeznek a motívum keleti, perzsa-szasszanida eredetében, amely bizánci közvetítéssel érkezett Európába, és itt általánosan elterjedt volt a XIII. századig a képzőművészet minden műfajában, mint uralkodói jelkép. Prokopp Mária kutatásai arra is rámutatnak, hogy a XII. század közepéig az uralkodók palotáinak falán selyem-szőtteseken jelent meg a többsoros, korongokba foglalt díszítő elem, ahol az oroszlán méltóságteljesen, az Életfa előtt lépked, felfelé kunkorodó farokkal. A század második felétől a falikárpitokat felváltotta a falfestés, ahol ugyanezt az állatalakot festették a falra, feltehetően a selyem gyúlékonysága miatt. Prokopp Mária továbbá nyomatékosan felhívja a figyelmet, hogy az esztergomi királyi palota további helyiségeinek falain is látható a korongos keretekbe foglalt oroszlános ábrázolás, nemcsak a kápolnában! Végül a falkép formai elemzésével bizonyítja, hogy a XII. század második felében készült, minden valószínűség szerint, III. Béla király 1185 évi, Capet Margit francia királylánnyal kötött esküvőjére.

És most most hallgassuk meg a restaurálást végző Wierdl Zsuzsanna festő, restaurátorművészt, a nemzetközi műemléki szervezet, az ICOMOS (International Concil on Monuments and Sites) Európa-falkép bizottságának ügyvezetőjét. A vezetése alatt folyó munkákat a legjobb nemzetközi szakemberekkel együttműködve végzik.

Itt készítettek először a világon, holland szakemberekkel, falképen – többek között az oroszlánon is – hét rétegű computeres rétegvizsgálatot.

Megállapította – és svájci laborban készült tudományos rétegvizsgálatokkal támasztotta alá –, hogy a Várkápolnában legalább öt kifestés maradványait lehet szétválasztani, az oroszlános freskó a második alkalmával készült. Alatta volt egy másik, valószínűleg csupán egyszerűbb színezést célzó réteg, melynek nyomát világosan látni ma is, ami feltehetően a freskófestő megérkezéséig díszítette a királyi kápolnát. Ez lényeges felfedezés, mert eddig mindenki azt hitte, hogy az oroszlános festés akkor készült, amikor a kápolna.

– Mindenek előtt oszlassunk el néhány alapvető félreértést. Az oroszlánokat senki nem verte le, ellenkezőleg, Pelliccioli az északi falon lévő oroszlánt megtalálta és az 1350 körül rájuk festett freskó réteget egészben áthelyezte a kápolna apszisának szemközti falára, hogy jobban láthatóvá tegye ezt a szinte egyetlen, viszonylag épen megmaradt példányt. A másik, mely igen rongált állapotban van az apszis déli falán, tisztítás és konzerválás utáni állapotban már csak a retusálásra vár. Bár ez az északi, 'fő' oroszlánunk, a feltáráskor is ugyanebben a hiányos állapotban volt, ezt igazolják az 1938-as fényképek is, az 1950/60-as években teljesen fölöslegesen kiegészítették, hozzáfestettek, például a fenekéhez. A freskók széleit cementtel megerősítették, és injektálták, melynek káros következményei miatt, a freskó réteg porlékonnyá vált, több helyen kezdett elválni a hordozó kőfaltól. Az oroszlán valóban veszélyben volt egészen a restaurálásig! A káros anyagok kezdték 'megenni'. Ráadásul néhány centire tőle villanyvezetéket vésték a kváderkőbe – eleveníti fel a megdöbbentő tényeket a restaurátorművész.

Pelliccioli idejében készült az a fénykép, amelynek nyilvánosságra kerülése azt a hiedelmet keltette, hogy lyukakat fúrtak a freskóba. A kőművesek körében pikkelésnek nevezett művelet arra szolgál, hogy jobban megtapadjon a felületen a következő réteg. Ezt még azok a középkori mesterek követték el, akik az oroszlános freskóra az újabb réteget vakolták, és Pelliccioli ezekre bukkant, amikor a fedőréteget eltávolította. A 96 cm átmérőjű, bíborvörös korongról lemérése után bebizonyosodott, hogy 14 helyett egy sorban legfeljebb 12, egymással szemben álló – ezt egy freskótöredék tanúsítja – oroszlánról beszélhetünk. Hangsúlyozzuk, hogy egy sorban, mert a korongsor feletti freskó töredékek azt sejtetik, hogy legalább két sorban díszítették a kápolna falait. És nem csak ott. Wierdl Zsuzsanna az egykoron a királyi lakosztályokba vezető csigalépcső falán is megtalálta az oroszlánokat körbevevő sávos, palmettás díszítés nyomait, fekete és sárga festékvonalakat és bíborvörös korongokat. Ezekre már Prokopp Mária is utalt. Lehet, hogy a díszítést, tehát az oroszlánok ábrázolását a lépcsőfokok miatt nem lehetett befejezni, de az sincs kizárva, hogy Vitéz János átépítései takarták el.

Ami a jövőt illeti, a jelenleg is felállványozott kápolna teljes restaurálása minden bizonnyal még évekig eltart, ám Wierdl Zsuzsanna szeretné elérni, hogy 2007-ben az oldalkápolna időleges megnyitásával, legalább abból valahogy megtekinthető legyen a már elkészült, restaurált oroszlános freskó. Ez elejét vehetné minden további szóbeszédnek. Ennek a szakmai feltételek mellett anyagi vonzata is van, amiről Horváth Béla, az Esztergomi Vármúzeum igazgatója azt nyilatkozta lapunknak, hogy az ország vezetésének politikai hovatartozásától függetlenül a munkálatok folytatásához legszükségesebb összeg eddig is rendelkezésre állt. Ezt a Vármúzeum saját keretéből idén is több millióval egészítette ki. Igaz, a Studiolo fedésének ázások miatti rekonstrukciójáról egyre sürgetőbb válaszra lenne szükség az illetékes szervektől.

Hogy jövőre mennyit szán a pénzügyi kormányzat restaurálásra, nem sikerült megtudnunk, azt viszont igen, hogy 1938-ban a hadügyminisztérium költségvetésének 1/8-át ide irányították, mert annyira fontosnak ítélték ezeket a munkálatokat. Ma ennek ezredének is örülnének a restaurátorok. Nem mindegy, hogy a világörökség címre a visegrádi középkori királyi központ és vadászterület, illetve Esztergom középkori vára összevonásával *Dunakanyar kultúrtáj* néven pályázó vidék mit tud felmutatni a döntéshozóknak.

Magyar Demokrata 2006./51-52.
Fénykép: T. Szántó György

Esztergomi oroszlán

Padányi Viktor –
A nemzetben gondolkodó történész

Rákóczi kiáltványa napjainkban is érvényes üzenet

Ha élt a magyarság igaz története iránt elkötelezett kutató, akkor Padányi Viktornak hívták. Példa értékű munkásságának elengedhetetlen tartozéka volt, hogy előbb számtalanszor ellenőrizte mindazt, amit le kívánt írni. Születésének századik évfordulójára két kötete is megjelent.

A történész, nyelvész, író a Borsod megyei Vattán született 1906. január 26-án. A szó szoros értelmében polihisztor volt, aki történelmi, filozófiai és magyar irodalmi doktorátusa mellett, kiválóan zongorázott, hegedült, festett. Magyarországról 1945-ben a szovjet megszállás előtt távozott. Hat évig Bajorországban, majd az ausztráliai Melbourneben élt, ahol mint könyvelő, műszaki rajzoló és tanár kereste kenyerét. Tanulmányai közül a *Vérbulcsú* 1954-es kiadása után csak 1989-ben jelenhetett meg Magyarországon. Bakay Kornél mondotta róla, hogy *„…hivatásos történész volt. Nem autodidakta, nem halbiológusból átképzett 'szakértő'."* Ez igaz, annyi kiegészítéssel, hogy ha napjainkban nem lennének 'amatőrnek' nevezett kutatók, akkor csak az egyetemeinken finnugrista szemlélettel útjukra bocsátott 'hivatásosok' hirdetnék továbbra is ugyanazt a rengeteg ostobaságot, amelyek ellen Padányi is latba vetette tudását.

Tanulmányai, könyvei közül mindenképp kiemelendő A nagy tragédia (1952), *Vérbulcsú* (1954), *Tér és Történelem* (1955), *Rákóczi* (1961), *Sumir Magyar nyelv lélekazonossága* (1962), *Dentu-Magyaria* (1963), *Egyetlen menekvés* (1967), írt azonban tankönyvet, verseket és színdarabot is.

A most megjelent, eredetileg 1972-ben San Franciscoban kiadott *Történelmi tanulmányok* gyűjtőcím A *Vérbulcsú*, *Rákóczi*, *A szumir- magyar nyelv lélekazonossága* mellett magába foglalja az *Adalékok Szent István élettörténetéhez* fejezetet is, továbbá az etruszk származás újabb megközelítését. Padányi, a tőle megszokott alapossággal boncolgatja

az érdekfeszítő témákat. Minden oldal lábjegyzetében feltünteti az eredeti forrásokat, idézeteket, ellentétben azzal az egyre inkább elharapódzó gyakorlattal, amely csak a kötet végén jelez tartalom szerűen visszautalást a kötetben felhasznált szerzőkre és művekre, ugyanakkor puszta felsorolásuk nem bizonyítja, hogy a hivatkozó azokat valóban el is olvasta.

A *Vérbulcsú* tisztára mossa a 955-ös augsburgi csata hadvezérét, bemutatja a vereség valódi hátterét és Bulcsu (amely név, mint írja, „bölcs"-et jelent) történelmi jelentőségét. Arról a vereségen kajánkodók elfeledkeznek, hogy *„...a nagy győzelem után és ellenére hetvenöt esztendeig nem mernek a németek megkockáztatni a magyar föld ellen egy támadást."* – írja Padányi.

Megpróbálja kideríteni, hogy valójában kinek is állhatott érdekében Vazul megvakítása, és tisztelettel fordul Bobula Idához, akit arra kér, hogy észrevételeit csak *„...a szumir-magyar nyelvrokonság sokat támadott ügye védelmének"* tekintse.

Bizonyítékokkal alátámasztva védi meg II. Rákóczi Ferenc fejedelem emberi nagyságát Szekfű Gyula lekicsinylő kiadványával szemben. (A történész Habsburg párti hozzáállását mindjárt megértjük, ha tudjuk, hogy az 1849-ben Buda ostromakor elesett, Schüttelhelm nevű osztrák katona unokája volt, és aki Rákosi moszkvai nagyköveteként is tevékenykedett.) Külön fejezetet szentel Rákóczi *Recrudescunt* című kiáltványának. Elég csak olyanokat idézni belőle, mint hogy a Magyar Kamara hatáskörét elvette az Udvari Kamara, az adóterhek enyhítését ígérő császár újabbakat vezetett be, a birtokügyi perekben a honosított idegenek javára ítélkeztek a magyarok ellen, a haza fiait vagyonukból és méltóságukból kisemmizték, eltörölték a haza törvényeit megrontó király ellen megengedett ellenállási záradékot, az ország ügyeinek intézését a fennálló törvény ellenére az Udvari Tanács intézte a magyar főrendek megkérdezése nélkül. A felsorolás láttán lehetetlen nem észrevenni a Rákóczi szabadságharc legfőbb kirobbantó okainak napjainkhoz szóló időszerűségét.

Másik most megjelent kötete, az 1943-ból származó *Széchenyi kultúrája* második kiadása, amelyben a „legnagyobb magyar" *Napló*jának értelmezésével annak szellemi átalakulását követi nyomon.

Padányi Viktor a nemzetben gondolkodó, a magyarság sorsát központi ügyként kezelő tudós történész, aki az igazság kiderítésének szentelte 1963-ig tartó életét. Mindannyiunk számára követendő példa, aki fent nevezett történelmi nagyjaink cselekedeteit igyekezett közérthető módon közkinccsé tenni.

Magyar Demokrata 2006./51-52.
A fénykép Bognár József tulajdona

A Yotengrit és a valóság

Sokat gondolkoztam, hogy megírjam-e ezt a cikket, a szóban forgó könyv lelkes híveinek csalódást okozva. Az elmúlt hetekben, hónapokban feleségemmel, Friedrich Klárával tartott előadásaink során azonban olyan gyakran és sokan igyekeztek a benne foglaltakkal magyarázatot adni máig nem tisztázott kérdésekre, hogy véleményemet többé nem tarthatom meg magamnak. Ugyanis Babits Mihály szavaival élve „vétkesek közt cinkos, aki néma". Cinkos, ha nem jelzi, hogy valakik visszaélnek a nemzeti elkötelezettségű emberek bizalmával, jóhiszeműségével. Az alábbiakban a kötet néhány meglepő kijelentését vetem összsze a 'szakma' más, jól ismert személyiségeinek megállapításaival.

Az első lapokon már az feltűnt, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának támogatásával készült 2004-ben. Noha csak örülni lehet(ne), ha egy ilyen rangos intézmény végre szárnyai alá vesz egy, a hivatalos történetírással ellentétes szemléletű kiadványt, az ember mégis él a gyanúval, hogy lehet-e szó ekkora pálfordulásról, amikor ugyanez a váltás még csak nyomokban sem tapasztalható a Magyarnak mondott Tudományos Akadémián. Az alcím aztán felébreszti az álmodozót: *A rábaközi tudók (sámánok) szellemi hagyatéka* és ettől kezdve számolatlanul dől a finnugor elmélet szokásos érvrendszere. 9. oldal: *„...a táltoshit a magyarság etnikus sajátossága, régi maradvány a sámánhit idejéből..."*, 11. oldal: *„...A könyvből megtudhatjuk, hogy ősvallásunk... ...táltos hitünk, a küzdő típusú sámánizmus leszármazottja..."* , 23. oldal: *„...az ős-európai, azon belül az uráli sámánizmus talaján keletkezett a Büün-nek nevezett vallása"* (mármint a magyaroké – Sz. G.).

Ennyi egy irányba mutató állítás már nem lehet a véletlen műve. Nem is az, sulykoló szándékkal történt. Egyfelől csalétekként összemossa a táltost és sámánt, másfelől a magyarság elődeit a finnugor elmélet által hangsúlyozott uráli 'őshazába' teszi. Ki tudja miért, de nem veszi figyelembe a nemzetközi hírű olasz nyelvész, Dr. Angela Marcantonio bizonyításait, amelyekkel kiemeli a magyarságot az urali népek csoportjából és az altájihoz sorolja. Igaz, ettől még lehettek volna altáji sámánjaik, ez a feltételezés mégis alapjaiban különbözik az uráli őshaza elmélettől.

És most nézzük a könyvben hangoztatott táltos/sámán azonosság kérdését Kabay Lizett kolozsvári néprajzkutató, meseelemző, több nagysikerű kötet írója szemszögéből:

> *„…Már hogy lenne a táltos sámán, amikor megvan a magyar neve? A kettő között óriási a különbség. A sámánizmusról köztudott, hogy nem tételes vallás, nincs bölcseleti, elméleti háttere, míg a magyar táltos hitnél az ábrákból mindenütt kihámozható a nagyon erős alap. A műtáltosokat is legjobb kikerülni és nem idegen forrásból szerezni az értesüléseket, hiszen a magyar tündérmesékben, nyelvben és népi ábrázoló művészetben minden együtt van, csak össze kell fogni őket. Nagyon nagy hiba, hogy a legműveltebb emberek sem a belső fejlődésű magyar hagyományokhoz igazodnak, hanem ahhoz, hogy nyugaton mit írnak és mit kürtölnek világgá. Mi nem nyugatiak vagyunk, mindmáig megőriztük Keletről hozott ősi hagyományainkat… És itt jön a táltos hatalmas szerepe és tudása, amit szerintem nem fejtettek és magyaráztak meg eléggé, nevezetesen azt, hogy a táltos minél avatottabb és nagyobb tudású volt, annál erősebben tudott befolyást gyakorolni, ezért nyugodtan hihetünk a csodálatos gyógyításokban. Aki a sámánban hisz, az attól is meggyógyul, aki nem, arról lepereg nek a hókusz-pókuszai."*

Érdemes a magyarság a szibériai sámánhitét valló Diószegi Vilmos *A pogány magyarok hitvilága* című kötete alapján a sámánok néhány jellegzetes tulajdonságát sorra vennünk:

„A samanisztikus világkép alkothatta a pogány magyarság világfelfogásának gerincét. (8. old.), *…A magyar mesekincs „égigérő fa", vagyis életfa képzet az indoeurópai népek körében általánosan ismeretes, sőt náluk alakult ki.* (12. old), *…A mandzsu-tunguzok déli ágához tartozó siboknál a vizsgázó sámán, miután magára öltötte mestere sámánöltözékét és levetette cipőit, lándzsájával a bika tomporába szúr, majd száját a sebre szorítva inni kezdi az állat meleg vérét.* (67. old.) *… Torontál megyei hiedelem szerint a tudósasszony vonaglott, aztán elcsendesedett. Akkor jönnek a hangok rajta keresztül."* (99. old) Itt jegyzem meg, hogy az egyik magyar képcsatornán is vetített, hunokról forgatott, komolytalan angolszász filmben talán éppen a fentiek nyomán a gyermek Attila a lova nyakán vágott sebből patakzó vérrel enyhíti szomját.

Hogy Diószegi nem volt tisztában azzal, hogy indoeurópai nép nem létezett, hogy a pogány szó eredeti jelentése nem vallási tartalmat hordozott, hanem a latin pagus, paganus alapján vidéki, falusi jelentéssel bírt, hogy magyarság esetében nem tudunk 'vérszívó'

elődökről, az ő baja. Néhány megállapítását viszont a Máté által örvendezve írt *„...egyre keresettebbek az un. táltos iskolák"* (9. oldal) szemlélet képviselőinek figyelmébe ajánlom, amennyiben Máté Imre és Diószegi Vilmos nyomán azonosnak vesszük őket a sámánokkal: *„Veszprém megyei Lovászpatonán, Békésen, Tiszaigaron, a moldvai székelyek körében úgy tudják, hogy a táltosságra születni kell (30. oldal),...A lappok szerint nem mindenki lehet sámán (56. oldal),... Az ember nem önként válik sámánná. Nem saját akaratából szerzi meg tehetségét a sámán, általában éppen ellenkezőleg, akarata ellenére."* (35. oldal). Ugyanezt a tudós pap, Ipolyi Arnold forrásokra hivatkozva így említi az 1854-ben megjelent, néprajzi gyűjtéseket tartalmazó *Magyar Mythologia* című kötetében: *„a tátosnak születni kell, kiképeztetés által senki tátos nem lehet."*

A sámánok másik jellegzetes tulajdonsága, amint Diószegi könyvének 33. képe is mutatja, a rongyosság, piszkosság. Sajnos ugyanezt látjuk óriásfényképeken még Ópusztaszeren is, a Feszty körkép rotundájának földszintjén, láttuk Szörényi Levente *Veled Uram, de nélküled* című zeneműve esztergomi, színpadi ősbemutatóján a rendező 'jóvoltából'. A fényképeken látható szánalmas teremtmények szinte értelmi fogyatékosnak tűnnek a rovásírást tanító, tudást átadó, gyógyító táltos mellett, akinek nem volt szüksége révületre ahhoz, hogy elmondja mindazt, amit tudott. Hogy ezek az emberek mit tudtak, hogyan néztek ki, azt Fehér Mátyás Jenő pontosan leírja az elpusztításukat célzó, inkvizíciós pereiket dokumentáló könyvében.

Daczó Lukács atya *Csíksomlyó titka* című könyvében érdekes következtetésre jut és hivatkozásában ezt írja: *„Márton Áron valójában mindig a katolikus népi hagyományra épített. Arra amit számára Csík jelentett. Ezt terjeszti ki aztán az egész erdélyi kisebbségre. Egész magatartásában van valami archaikus-patriarchális."* Ebből azt állapítja meg, hogy *„...amint a lelkileg romlatlan katolikus csíki és csángó népünk szemében a pap az ma is táltos, úgy Márton Áron is tudta, hogy ő maga is az! Felelős közvetítő Isten és Isten népe között, a népe és Isten között."* (30. oldal)

A táltosok összemosása a sámánokkal már elnevezésüknél elkezdődött, mivel a magyarság előd-rokonnépein kívül (szkíták, pártusok, hunok, avarok) ilyen tudósokkal más népek nem rendelkeztek, ezért a náluk divatos sámán kifejezést használták velük kapcsolatban. A két típus közötti alapvető különbséget Friedrich Klára foglalta össze a 2000-ben megjelent *Ház a hídon* című füzetében, amely bekerült a 2005-ben kiadott *Kőbe vésték, fába rótták...* című könyvébe is. Íme néhány összevetés: *„...a táltos isteni ajándékként fogadja küldetését...a sámán menekül a feladat elől, néha a szülők eldugják hetedik gyermeküket,...a táltos ép, egészséges, erős lelkű és testű ember...a sámán gyenge idegrendszerű, neurotikus,...a táltos képességeit csak jó, nemes ügy szolgálatában használja... a sámán kapható rontásra,...a táltos az Istennel*

való kapcsolatot a magányban, a csendben, a természetben való elmélyülésben keresi és találja meg…a sámán rettenetes zajjal, dobolással, ordítozással, ugrándozással, részegen, vagy révülten próbál a szellemvilággal kapcsolatot teremteni."

Mindebből leszűrhető, hogy amennyiben a magyarságot is sámánok tanították volna, ugyanott tartana a fejlődésben mint napjaink sámánhitű népei.

És most térjünk rá a már említett és a könyv 23. oldalán olvasható kijelentésre, mely szerint *„… az ős-európai, azon belül az uráli sámánizmus talaján keletkezett a Büün-nek nevezett vallása (a magyaroknak)."* Dr. Obrusánszky Borbála, a mongolul és kínaiul is beszélő és ezekben az országokban többször megfordult kelet-kutató történész nyilatkozta, hogy egy mongol egyetemi tanár még olyan írott forrásra is rábukkant, amely szerint a szkíták táltos – és nem sámán – hitét a kínaiak is átvették és azt wu-nak nevezték.

Ez közeli rokonságot mutat a mi bű szavunkkal, amely előfordul a Somogy-megyei Bodrog-Alsó-Bű helységnevünkben, ahol 1998-ban Stamler Imre történelemtanár ásatásai során több hon(vissza)foglalás kori vaskohászati telepet is feltártak, az egyik fúvókán rovásjelekkel. Minthogy a tibetieknél ugyanez a szó bön, pön, bonc alakban szintén előfordul, ez lehetett a hunok és szkíták ősvallása. Ennek nyomai a tartomány keleti felében még ma is fellelhetők, akárcsak a Bön-hegy. Ha tehát Máté Imre szerint a magyarok Büün vallása az uráli sámánizmus folytatása, akkor szkíta közvetítéssel a kínaiak és tibetiek vallása is onnan lenne eredeztethető. Ez azonban már csak a két kultúrkör – az uráli és a távol-keleti – közötti, az utóbbi javára szóló óriási időbeli eltérés miatt is nem kis bátorságot igénylő kijelentés. Fordított irányban természetesen nem elképzelhetetlen a folyamat, azaz a Büün vallás Keletről Nyugatra történt terjesztése. Ebben az esetben viszont újból megdől az uráli őshaza elmélet.

Nem kevésbé megdöbbentő a könyv 11. oldalán olvasható kijelentés, *„…A könyv újabb oldalról tárja elénk ősi istenképünket, bemutatjuk UKKO-t, az istenség rábaközi hagyományban élő női felét, Boldogasszonyunk fogalmát…és első istenünk, TENGRIT-et, YOTENGRIT-et."*, amelyben jócskán keverednek a tények a képzelettel.

Daczó Lukács atya már említett könyve 32. oldalán írja, hogy *„…Mert többezer éves múltunkba vezetett a Boldogasszony, aki már néppé válásunk hajnalán égi édesanyánk lett"*, azaz Boldogasszonyunk nem csupán a rábaközi hagyományokban élt, hanem egész népünkében. Majd a Babba (szép) elnevezés keletkezésével folytatja: *„…Sehol a világon egy nép sem nevezi Máriát Szép Szűz Máriának, csak a magyar! Ennek az eredete pedig a Babba elnevezésben van! (49. old.) …Jézus korában a pártus birodalom Keleten, a leghatalmasabb államszervezet volt. Badiny szerint a pártusoknak sok közük volt a magyarokhoz. Így a magyarok tőlük kapták sajátos*

Mária-tiszteletüket is." (50. old) Hát ez bizony elég távol esik a finn UKKO jelentésétől (magyarul: öreg, apa, Isten a Kalevalában – Mario Alinei) időben, földrajzilag, tartalmilag egyaránt.

És most a könyv vallási megállapításairól térjünk át a történelmiekre. 21. oldalon azt írja, hogy *„...Az avarok – eredeti elnevezéssel, sőt talán önmegnevezéssel szavarok, szabirok – föltételezhetően uráli nép voltak..."*

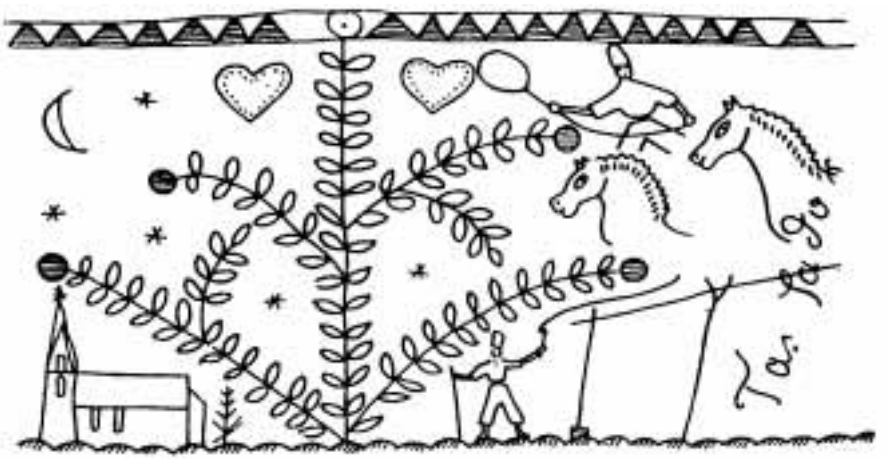

Stilizált világfa szarutégelyen
Szücs Sándor gyűjtése

Bakay Kornél *Őstörténetünk régészeti forrásai II.* című tekintélyes művében a kérdés megválaszolását rábízza Priszkosz rhétorra, aki Kr. után 465-ben az írta, hogy a szabírokat az avarok szorították ki. Egy nép azért ritkán szokta saját magát kiszorítani valahonnan, de ha már itt tartunk, próbáljuk kideríteni, hogy kik is voltak az avarok?

Dr. Aradi Éva indológus *A hunok Indiában* című kiváló kötetében a bizánci Theofilaktosz Szimokkatészra hivatkozik, aki szerint *„a fehér hunok voltak az uar-hunok, azaz var-hunok, s ez az avarok korai neve. Szimokkatész szerint az avarok őseinek, a heftalitáknak Perzsiában volt szervezett államuk."* Aradi Éva hozzáteszi, hogy a heftaliták indiai veresége után egy részük Turkesztánba, majd az ott élt avar törzsekkel együtt a Kárpát-medencébe vonult. Bizánci források szerint 557-ben már a Kaukázusban éltek, 562-ben pedig Baján kagán vezetésével az Al-Dunánál telepedtek le. Ennek ugyan szintén nem sok köze van az Urálhoz, a Baján név szanszkrit – és nem finnugor – jelentése (Isten által felkent) csak erősíti ebbéli gyanúnkat, az meg végképp igazolja, hogy az avar kagánok Duna-Tisza közi székhelyét a korabeli források ordunak nevezték, ami Aradi Éva kutatásai alapján az Ordosz szóból származik. Ordosz pedig tudomásunk szerint Kínában van.

Tudjuk, a szabír és avar kérdés megválaszolása nem egyszerű, hiszen Bakay Kornél is több változatot sorol fel könyvében: Nagy Géza a szabírokat egynek veszi a magyarokkal, Maszudi viszont azt írja, hogy a törökök a kazárokat nevezték szabíroknak, Prokopiosz vele ellentétben a hunokat. Mivel a kínai forrásokban hua néven szereplő nép saját átírásukban a már említett uar, Bakay úgy összesíti kutatásait, hogy az avarok részben zsuan-zsuanok, részben fehér hunok, azaz heftaliták voltak.

Máté helyében legalább ennyire csínyján bántam volna a 24. oldalon olvasható *„...A magyar törzsek társadalmában történt villongás, amely Álmos megöletéséhez vezetett..."* kérdéssel, amelyhez azért óvatosságból odateszi, hogy *„...Bár van történész, aki szerint természetes halállal halt meg..."*. Álmos megölésére semmiféle bizonyíték nincs, Friedrich Klára szerint ez a rituális gyilkosság ugyanis egy másik népcsoport sajátja, nem tudunk arról hitelt érdemlően, hogy a magyarok saját vezéreiket feláldozták volna.

Ha ugyanis ezt a szemléletet (hagyományt?) követtük (volna), akkor a többi, a Kárpát-medencébe visszatért magyarral rokon népek, hunok, avarok is megölték (volna) vezéreiket.

Néprajzi hagyományaink terén is van min csodálkoznunk a kötet egyik megállapításán. A 44. oldalon *„...a sólymokat a „kerecsen-fákon" vitték röptetni. Innen származik a karácsonyfa állítás, ami a magyar-német kapcsolatok idején Németországba is eljuthatott."* Az tény, hogy karácsony szavunk az ifjú sólymok első röptetésének ünnepét őrzi, az ehhez használt kerecsen-fákat azonban nem díszítették. Márpedig Brunswick Teréz által a XIX. században Németországból hozott szokás már csak hírből sem ismerte a kerecseny hagyományt, helyette a fa díszítésére helyezte a hangsúlyt.

Az 55. oldalon olvasható szómagyarázat is pontosításra szorul: *"...A YOTENGRIT nem 'jót' jelent, hanem a „három ős egyikének nyelvén ELSŐ-t."* Nem ártott volna megnevezni a „három őst", de ha a szerző magyarokra is gondolt, akkor tudnia kellene, hogy őseink kezdettől fogva rovásírást használtak, amelynek ábécéjében viszont nincs Y.

A könyv néhány megállapításával egyszerűen nincs mit kezdeni. Ezek közé tartozik az 51. oldalon olvasható *„...Az ember azon túl azonban, hogy az állatok egyike..."* kitétel, amelyet a Bibliából azért úgy ismerünk, hogy Isten saját képére teremtette az embert. Máté Imre olvasatában tehát – bocsánat a kifejezésért – az Isten állat volt.

Hasonlóképpen érthetetlen a szerző titkolózása, amellyel hőseit felruházza: *„...A rábaközi sámánok és táltosok titkos szervezet tagjai voltak. A szervezetet II. András – IV. Béla korában hozták létre a hagyomány jobb időkre átmentése érdekében... A hagyomány értelmében csak akkor szabad az ősi intelmeket nyilvánosságra hozni, ha a nemzetet nagy veszély fenyegeti."* (14. oldal) Ha belegondolunk,

hogy a hivatkozott 1200-as évektől hányszor fenyegette nagy – török, Habsburg, szovjet, globalizációs, Európa Uniós – veszély a nemzetet, amely ráadásul évszázadokra visszavetette fejlődésében és a megsemmisülés szélére sodorta a magyarságot, akkor el nem tudom képzelni, hogy még minek kell következnie ezen csapások felülmúlására, hogy az ősi intelmeket közzétegyék.

A 19. oldal *„...Értelmetlen lett volna közlőim szavait fonetikusan tálalnom... Mindezeket pedig honnan tudom?...- tudom."* pökhendi kijelentése érvek szakmai alátámasztása helyett a Miért? kérdésre a Csak! választ adja. Példája nagyon rossz iránymutató, mert ettől kezdve bárki adhat ilyen választ, ha nem tud megfelelni egy hozzá intézett kérdésre.

És, hogy ezt a pökhendiséget is lehet fokozni, arra a 28. oldal egyik sora teszi fel a koronát: *"...Nyelvünk „undok" szava az Ond, vagy Und népfaj nevét őrzi."* Ha valakinek nem tűnt volna fel az eddigiek során, hogy gúnyt űztek igaz történelmünk iránt érzett érdeklődéséből, akkor most már azzal szembesülhet, hogy meg is alázzák egyik vérszerződő vezére nevének kiforgatásával. Ez már a *Magyar vándor* című film stílusa és mélysége.

Mivel a finnugor elmélet napjainkra megbukott, felkent és jólfizetett papjai mindenhonnan összehordott zagyvaságaikkal igyekeznek menteni a menthetőt. A *Yotengrit* olvasói ennek lettek játékszerei.

Dobogó, 2007. február

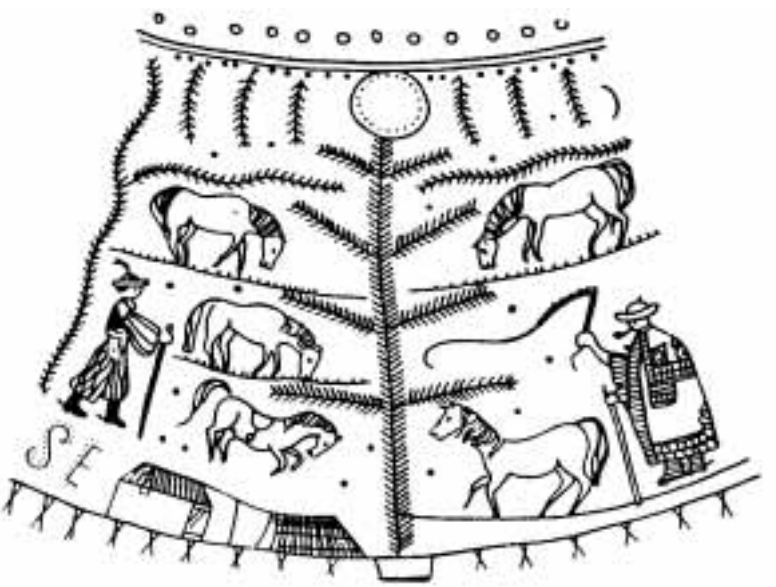

Világfa képe egy szarusótartón
Szücs Sándor gyűjtése

Szigetvár védőiért szólt a harang

„Itt dőlt el, hogy kereszt vagy félhold nyomja-e rá Európára a bélyegét"

Szeptember 7-én lesz 440 éve, hogy az Oszmán Birodalom és Európa párharcát alapvetően megváltoztató várostromban katonáival együtt életét áldozta Szigetvárnál Zrínyi Miklós várkapitány. Ő és hős vitézei az önfeláldozó hazaszeretet kiemelkedő példaképei.

Megemlékezésünk horvát származású főszereplője 1566-ban horvát bán és a Dunántúl főkapitánya, aki rangját I. Ferdinánd Habsburg császártól kapta. Hadvezérként már évtizeddel korábban is jeleskedett, amikor a Stancsics Horváth Márk által védelmezett Szigetvárat Nádasdy Tamás nádorral közösen felmentette Ali budai pasa seregének szorításából. Horváth Márk ezer katonájával ekkor már másfél hónapja dacolt a 25. 000 fős török túlerővel szemben és ezzel Dobó Istvánéhoz hasonló haditettet hajtott végre. Ez az 1556-os ostrom indokolta az 1420-as években épült vár két évig tartó teljes átépítését és megerősítését. A császári udvar a kiváló várkapitány életét köszönet helyett az átépítésre biztosított összegek elherdálásának alaptalan vádjával keserítette, halála után utódjául 1561-ben Zrínyi Miklóst nevezte ki.

Az új kapitány akkor szerzett rossz pontokat a bécsi udvarnál, amikor az 1564-ben elhunyt Ferdinánd király örökébe lépett Miksa helyett annak vetélytársát támogatta. Noha egy évvel később a török készülődéséből bizonyossá vált következő hadjárata, az udvari tanácsnokok mégis azon törték fejüket, hogy miként lehetne csökkenteni a végvárak, így Szigetvár kiadásait. Nem csoda, hogy ezek után Zrínyi vészjelző segélykérése eredménytelen maradt és az előrelátó katonának saját költségén kellett a védelmet megszerveznie.

– Noha befogadta a környező községek lakosainak jelentős részét is, a katonák száma ebből csupán 2300-2500 fő lehetett. Ennyi emberrel hatalmas területet kellett védenie, amelybe a vár mellett

az Újváros és az Óváros is beletartozott. Ha minden falszakaszhoz embert állított volna, akkor is legalább tíz métert kellett volna védenie egy-egy katonának – számol be kutatási eredményeiről Ravazdi László, a Szigetvári Várbaráti Kör elnöke, a Városi Könyvtár vezetője.

Amikor Zrínyi hírét vette, hogy II. Szulejmán mintegy százezer fős seregével 1566. május 1-én útnak indult Konstantinápolyból, már elszánta magát a végsőkre. *„Elhatároztuk, hogy mindenképp bezárkózunk Szigetbe, és ha sors úgy kívánná vérünk hullásával, fejünk vesztésével, de derült arccal fogunk szolgálni ennek a sokat szenvedett hazának"* – írta a nádornak. A török előhadak minden korábbinál erőltetettebb menet után július 2-án érkeztek Harkány térségébe. Sietségüket indokolta, hogy még az ősz beállta előtt Bécs alá akartak érni, annak várát megvívni, a szultánnak, perzsa nevén padisahnak ugyanis ez volt a feltett szándéka. Ennek ismeretében nem állja meg helyét az a nézet, hogy Szigetvárra csak azért támadott, mert a várvédők egy siklósi portyában jelentős zsákmányt szerezve sikeresen rajtaütöttek az egyik ott táborozó csapattesten. A hadjáratokban tapasztalt szultán egyszerűen nem hagyhatta, hogy az 1559-es országgyűlésen az ország egyik legerősebb várává nyilvánított magyar kézen lévő erődítmény a hátába kerülve veszélyeztesse az utánpótlási vonalát.

A sereg augusztus 1-én ért a vár alá és egy hét alatt körülzárta, mire 6-án 300 ágyújával maga II. Szulejmén (Szolimán) is megérkezett Pécsről. Zrínyi ezt megelőzően feleskette a védőket, a vár kapuja elé pedig nagy fakeresztet állíttatott a mindhalálig tartó elszántság jeleként. Az Újváros ostroma augusztus 7-én kezdődött és két napig tartott, majd a védők maguk gyújtották fel és vonultak vissza a jobban védhető Óvárosba. A törököt még ez az ellenállás is meglepte, mivel összesen 8-9 napot szánt az egész ostromra a megadás reményében és a java még hátra volt. Pedig Zrínyi nem volt könnyű helyzetben, hiszen az Óváros falait majd 1 km hosszúságban kellett védenie. Ezen az sem segített, hogy úgy a városrészt, mint a várat az Almás patak tóvá duzzasztott vize vette körül és a mocsaras környezet is hátráltatta az ellenség előnyomulását. Ali Portug, a szultán legkiválóbb hadmérnöke azonban ennek is megtalálta az ellenszerét. Megkezdte a patakot felduzzasztó gát átvágását, a kanizsai út mellől fél millió köbméter földből a várfalat is meghaladó magasságú töltéseket emelt a kilövések ellen, hozzákezdett a mocsár lecsapolásához – ebben segítségére volt a rendkívül száraz, csapadékmentes időjárás –, a környező erdőkből vesszőfonatos lapokat készíttetett, amelyeken eloszlott a rájuk helyezett, mozgatható ponton hidak súlya. Ali Portug ugyanis 40-60 szekeret láncoltatott össze, azokat lepadlózta, majd katonákkal megrakva keresztény foglyokkal a várhoz húzatta. Talán a sors akaratából ágyúgolyótól találva maga is az egyiken vesztette életét.

A vészhelyzet láttán Zrínyi hiába kért postagalambokkal eljuttatott segítséget Miksától, választ sem kapott. Augusztus 10-19-ig hét támadást tudott visszaverni az Óvárosnál, a két leomlott falszakaszon bezúduló

török elől azonban 800 főre becsülhető maradék seregével vissza kellett vonulnia a várba. A török az ostrom megkezdése óta egy török szökevény elmondása szerint addig mintegy tízezer emberét vesztette, továbbá két hetet a Bécs ellen indított hadjárat tervezett idejéből.

Augusztus 26-án indult az első vár elleni két órán át tartó támadás, amelynek kudarca után a szultán a következőt 29-re tűzte ki. A választás nem volt véletlen, hiszen II. Szulejmán 1521-ben ezen a napon vette be Nándorfehérvárt, aratott diadalt 1526-ban Mohácsnál, majd foglalta el Budát 1541-ben. Ezúttal cserben hagyta hadiszerencséje, ráadásul a rengeteg, oszlásnak indult temetetlen halott ekkor már iszonyatos bűzt terjesztett, a víz fertőzöttsége miatt vérhas ütötte fel fejét, a török táborban általánossá vált az elégedetlenség.

A várostrom következő fejezete a falak alá fúrt aknák ásásával telt, amelyek közül az egyik szeptember 5-én a délnyugati bástyát röpítette a levegőbe, lángba borítva annak favázát. A lángoktól mentes keleti oldalon a védők két támadást még visszavertek, majd a piciny belső várban keresett menedéket a kétszáz katona, valamint a hatszáz nő, gyermek és paraszt.

A reménytelen helyzetben lévők nem is sejtették, hogy 6-ra virradóra még éjjel szívszélhűdésben elhunyt a 76 éves szultán. Belső szerveit azonnal eltávolították, testét pedig bebalzsamozva, fátyollal takart arccal másnap kiültették a sátor elé, a mögötte elbújt Kuzu Ali aga pedig hátulról felemelte a halott karját, mintha katonáit üdvözölné. A történtekről mindössze öt ember tudott, akik a balzsamozókat lenyilazták. A színjáték olyan jól sikerült, hogy a sereg csak több héttel később Belgrád mellett értesült arról, hogy új szultánja van.

A védők és támadók tehát nem tudták, hogy mi történt, így a törökök folytatva az ostromot a belső vár körül összehordott hatalmas mennyiségű rőzse felgyújtásával, tüzes nyilakkal és golyókkal füst- és lángtengerré változtatta a megmaradt területet. A bent lévők számára már csak a gyáva megadás, vagy a hősi halál maradt. Az utóbbit választották, amikor szeptember 7-én a várárkon átvezető hídon az ott nyüzsgő törökre vetették magukat.

– A halott Zrínyinek fejét vették, tetemét egykori foglya, Vilics Musztafa temette el katonai tiszteletadással, a nőket, gyerekeket rabságba hurcolták, az idősebbeket és a katonákat megölték. Életben maradt Alapi Gáspár, Zrínyi sógora és helyettese, aki megtévesztésül szolgaruhát húzott magára és ezért nem bántották. Három katonát is életben hagytak hírvivőnek, továbbá Zrínyi belső inasát, a horvát származású Cserenkó Ferencet, aki horvátul írta le, illetve mondta el várostrom történetét, így azt neki köszönhetően első kézből ismerjük. Ezt fordította Budina Sámuel latinra, majd abból magyarra elődöm, Molnár Sándor – tájékoztat Ravazdi László.

Tájékoztatásul elmondta, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel 1983-ban kötött szerződés értelmében az első éves katona

növendékeket minden esztendőben elhozzák Szigetvárra, ahol előadásokat tartanak nekik a vár és a város történetéről, ami a hazafiságra nevelés egyik legjobb módszere. Zrínyi Miklós díjat adnak át a Nemzetvédelmi Egyetem azon tanárainak, akik munkahelyükön kiemelkedően sokat tesznek Szigetvárért. Testvérvárosi kapcsolatokat ápolnak a horvátországi Zlatinával, lépéseket tettek Ivan Seic a Zágrábi Operaházban már előadott Zrínyiről szóló operájának szigetvári bemutatójára, rendezvényeiken rendszeresen részt vesznek a Csáktornyai Zrínyi Gárda korabeli öltözékbe bújtatott tagjai. Elmondása szerint a horvátok tudomásul veszik szülöttük kettős hovatartozását, hiszen Zrínyi Miklós magyarnak vallotta magát.

Az ostrom után a hősi halált halt hadvezér fejét a szultán Miksa császár hadvezéréhez, a százezer fős seregével Komáromnál tétlenül várakozó Salm grófhoz juttatta el az alábbi üzenettel: *„Itt küldöm legbátrabb vezéretek fejét, akire még igen nagy szükségetek lett volna."* Áldozata mégsem volt hiábavaló, mert az egyhónapos időveszteség, valamint a 25 ezer főre tehető török veszteség, és persze a szultán halála miatt a sereg már nem gondolhatott Bécs ostromára. Nem véletlenül írta XIII. Lajos francia király miniszterelnöke, Richelieu a következőket: *„Csodára volt szükség, hogy a Habsburg birodalom fennmaradjon és ez a csoda Szigetváron történt meg. Itt dőlt el a kérdés, hogy kereszt vagy félhold nyomja-e rá egész Európára évszázadokig a bélyegét."*

Zrínyi és Szulejmán közös emlékművét azon a helyen emelték, ahol a szultán sátra állott és halála bekövetkezett, míg a várba látogató az egykoron az ellenség gyűrűjébe fogott kicsiny belsővár mellett magasodó falról letekintve képzelheti maga elé a kitörés előtti megrázó pillanatokat. Ott jártunkkor éppen delet harangoztak, hangja a várvédő hősök lelki üdvéért szólt.

A szigeti egykori belső vár – az utolsó menedék – helyén álló rondella

Az EMP jel titka

„Az újkígyósi lelet kapcsán régészeti eszközökkel fogható meg a Magyar Alföld egykori népeinek kulturális folytonossága"

Hogy a Kárpát-medence emberemlékezet óta lakott terület, abban a szakemberek már régen nem kételkednek. László Gyula kettős honfoglalás elmélete nyomán joggal feltételezhetjük, hogy az avarok a magyarokkal rokon előd-népként Árpád fejedelmet jóval megelőzve népesítették be elsősorban a sík vidékeket. Ennek egyik legkézenfekvőbb bizonyítékát Újkígyós adja, amelynek neve egy lelet kapcsán ismét bekerült a köztudatba.

A közel hatezer lelket számláló község Békéscsabától húsz kilométerre, délre található. A településen már 1983-ban is feltártak a megyeszékhely Munkácsy Mihály Múzeumának régészei kora-avar sírt, amelyben félig ülő, félig fekvő helyzetben találták meg az eltemetett ember maradványait. Nem csupán egyedi esetről volt szó, tudtuk meg Harangozó Imre helybéli tanár, néprajzkutatótól, hiszen a Kárpát-medence földrajzi középpontjában lévő terület a különböző népcsoportok letelepedéséhez előnyös terepviszonyai miatt biztosított kedvező feltételeket. Ezek között említhetjük, hogy Újkígyós az alföldi síkvidékhez képest viszonylag kiemelkedő helyen, az ős-Maros folyami hordalékkúpján, Békéscsabánál mintegy 18-20 méterrel magasabban fekszik.

A korai időktől kezdve igen népes területen őskori pattintott kőeszközöket is találtak, de a népvándorlás korában itt áthaladt népek emlékei is rendszeresen előkerülnek a földből. Légvonalban talán tizenöt kilométer választja el Kunágotától, ahol a szilágysomlyói mellett a legnagyobb hun kincs került elő és a Nagyszentmiklósi lelet sem származik ötven-hatvan kilométernél távolabbról. A fentiek ismeretében nyilvánvaló, hogy ez a vidék jelentős központ és fontos szállásterület volt a Kárpát-medencében. A jelenlegi községet az Árpád-kori Kígyós falu, az okleveles források szerint Kégós, Kégyós nevű

település helyén alapították az 1814-ben ide települt szegedi kirajzásból származó dohánykertészek.

Talán sohasem tudjuk meg, hogy a község alapítói tudták-e, hogy falujukat egy minden bizonnyal igen nagy kiterjedésű avar temetőre alapozzák. A sírok alapos feltárását azonban a község beépítetlen belterületén még az 1980-as évek nagy betelepülési hulláma előtt kellett volna elvégezni, mert manapság a belterületi kertek bolygatása már szinte lehetetlen, lakóépületek bontása pedig eleve kizárt.

Pedig lett volna mit kutatni! Anonymus a közeli szarvasi révre teszi a székelyek és Árpád népének találkozását és noha a vidék mindig is építőkő hiányban szenvedett, Újkígyós és a vele szomszédos, a szovjet hadsereg bevonulásának emlékére Szabadkígyósnak átkeresztelt Ókígyós területén legalább hét Árpád-kori templomot rejt a föld, közöttük egy nagyon szép bencés apátsági központét.

Rengeteg a lelőhely, a békéscsabai múzeum régésze, Medgyesi Pál egymaga vagy negyven honfoglalás kori sírt tárt fel, Szatmári Imre múzeumigazgató pedig a község külterületének keleti határán egy templom körüli temetkezésre bukkant. Külön figyelmet érdemel, hogy egy Újkígyós és Békéscsaba határán fekvő területet Kerekinek, régi forrásokban Kerekegyházának, neveznek, ami egyértelmű utalás egy ősi magyar körtemplom jelenlétére.

A középkori leletek közül ki kell emelnünk a Boldogasszony tiszteletére utaló mellkeresztet, amelynek keresztre feszített Krisztust ábrázoló hátoldalán imára kulcsolt kezű Mária látható és persze beszédes a közeli Boldog(asszony)falva elnevezés is.

– Ez a középpontja annak a középkori, Nádi Boldogasszony kultusznak, amelynek búcsújárására még Nagy Lajos király is tiszteletét tette Gyulán. Érdekes, egyben tanulságos, hogy a török hírére a ferencesek elhagyták Gyulát, miközben a szegedi Alsóvárosban kitartottak, és a török hódoltság idején kolostoruk a legnagyobb szellemi központként működött. A gyulai kegyhelyet meg éppen a török őrizte meg azzal, hogy a bég beköltözött a kolostorba – azt a városrészt ma is Törökzugnak nevezik –, ami csak azután pusztult el, hogy a keresztény seregek visszafoglalták – tájékoztat Harangozó Imre.

Újkígyóson nem megy ritkaságszámba, ha a hivatásos régészek mellett a lakosság is találkozik a múlt emlékeivel, ahogyan Turovszki Krisztiánnal is megtörtént. A fiatalember először 1999-ben, majd 2001-ben faültetés közben bukkant házuk kertjében csontokra, sírra, koporsó vasalatokra, övcsatokra, szíjvégekre, késekre. Az így előkerült leletek megtalálási helye úgy tíz, tizenöt méterre van a '80-as években előkerült koraavar sírtól. Míg a szíjvégek készítésénél a korai avar korban préselt lemeztechnikát alkalmaztak, a későiben ezeket a tárgyakat már öntötték. Csakhogy a Kölcsey utcában előkerült öt darab – a korai lemeztechnikával készült – lelet stílusában a késői avar kor legletisztultabb griffes-indás díszítését alkalmazza, amire eddig csupán 3-4 esetben akadt példa.

A rajtuk lévő ábrázolás nem kevésbé izgalmas, hiszen magyarázatot adhat a település egykori névadóira. László Gyula kutatásaiból tudjuk, hogy a szíjvégeknek nemzetségjelző szerepük volt a pusztai népeknél, ezért joggal feltételezhető, hogy az egyiken talált kígyó díszítés családnévként szerepelhetett a területnek nevet adó avaroknál. Mivel a keleti műveltségben, pl. a kínaiaknál a sárkányt egyszerűsített formában kígyóként ábrázolták, a szíjvégeken ezt a jelet elhelyező nemzetség gyökerei tehát igen távolra vezetnek. Annál is inkább, mert ahogy Kabay Lizett, kolozsvári néprajzkutató könyveiben leírja, a sárkány nem egyértelműen ellenszenves alakja a magyar néphagyományoknak.

– A sárkány kezdettől fogva egyaránt jelentett jót és rosszat. Kígyós ábrázolásuk a viselőik emlékezetében megőrzött távoli eredetet jelzi, hiszen ne felejtsük, ez a vidék Ajtony vezér fekete magyarjainak földje volt… – erősítette meg Harangozó Imre ezt a tapasztalatot.

Az elmúlt napokban feltűnést keltő hír irányította ismét a figyelmet Újkígyósra, amelynek határában előkerült szürke agyagkorongon egyértelműen kivehető a rovásjel. A lelet azonban nem új keletű, tíz-tizenöt évvel ezelőtt bukkant rá egy határjáró a szántás után. Szinte belebotlott az edénytalpba, amelyről már eredeti tulajdonosai lecsiszolták az oldalfal töredékeit és használták az így keletkezett korongot orsógombként. Mivel a földterület Harangozó Imréé, akiről a megtaláló azt is tudta, hogy behatón foglalkozik a régiségekkel, elvitte hozzá és felhívta figyelmét a rajta látható, hal alakú karcolatra.

Miközben a régészeket elsősorban készítésének ideje foglalkoztatta és szarmata, esetleg kora avarkori tárgyként határozták meg, a helybéli néprajzkutató ennél sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít az említett, 1483-ban egy ősnyomtatvány utolsó lapja elé bekötött, és 1933-ban megtalált Nikolsburgi ábécé EMP betűjelének.

– A Kárpát-medencében kizárólag a magyar rovásjelek között szerepel, ráadásul ezen az eredetileg korsónak készült tárgyon az Árpád féle bevonulást jó félévezreddel megelőzve került a földbe, tehát éppen ennek a leletnek a kapcsán talán régészeti eszközökkel is megfoghatóvá válik a szarmata-hun-avar-magyar kulturális folytonosság – eleveníti fel a régmúltat Harangozó Imre.

– A régészek megállapítása szerint a korong területünkön a Kr.u. I-V. században élt szarmaták edényének lehet az alja. A szarmata kerámia jellegzetes, más régészeti korszakkal nem összekeverhető szürkére, ritkán vörösre kiégetett. Feltételezésünket, mi szerint a vizsgált töredék a szarmaták korából való, véleményével megerősítette Dr. Gróh Dániel, a visegrádi Mátyás Király Múzeum régésze is. Kétségtelen azonban, hogy a rajta lévő jel formai szempontból teljesen megegyezik a Nikolsburgi ábécé magyar rovásjegyével. Összehasonlítottuk a szarvasi avar kori tűtartóval, valamint egyesek által avarnak is mondott nagyszentmiklósi kincs rovásjeleivel, de ezekkel nem találtunk egyezést, csak a magyar anyagban lévőkkel – számol be vizsgálódásukról Turovszki Krisztián.

A lelettel kapcsolatban Friedrich Klára rovásíráskutató elmondta, hogy ősi írásunkban van egy ritkán előforduló jelcsoport, amelynek tagjait, formájuk alapján, bogárjeleknek nevezzük. Eredetüket Forrai Sándor írástörténész nyomán a kutatók az egyiptomi képírásban keresik. Mivel azonban rovásírásunk több ezer évvel megelőzte az egyiptomi írást, Friedrich Klára véleménye szerint a bogárjelek kárpát-medencei mesterjegyek, nemzetség jelek, névjelek, mint ahogyan az itt tárgyalt, cserépfenékre karcolt jel is bizonyítja.

Harangozó Imre és egyesülete az Ipolyi Arnold Népfőiskola nem öncélúan gyűjti a múlt emlékeit. Szerény költségvetésükből maguk restauráltatták az avar leleteket, amelyeket aztán beadtak a békéscsabai múzeumba. A rovásjeles orsógombbal is ez a céljuk, remélve, hogy a múzeum majd helyi kiállítások, vagy tudósítások alkalmával az érdeklődőknek is bemutatja.

Magyar Demokrata 2007./8.
Fényképek: T. Szántó György és Harangozó Imre

A korong az EMP jellel

A jel nagyítva

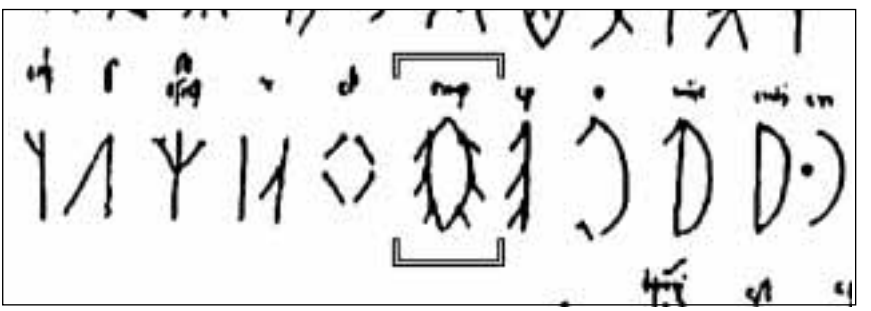

A Nikolsburgi Ábécé részlete

Nemzetféltő őseink

A választóvonal a magyar föld megtartói és eltékozlói között húzódik.

A Karácsony előtti napokban jelent meg Friedrich Klára verseivel és Szakács Gábor zenéjével a Pogány imák című kiadvány. A szerzők előző, Attila hun király ifjúságát megelevenítő lemezükhöz hasonlóan ezúttal is múltunk egy bizonyos időszakához fordultak. A szerzőkkel ***Gazdag István*** *beszélgetett.*

Nem gondolják, hogy a cím hallatán hitetlenséggel vádolhatják meg Önöket?

Sz.G.: Szó nincs hitetlenségről, épp ellenkezőleg. A X-XIII. századi történetben szereplő személyek egyisten hívő, vallásos emberek voltak, akárcsak a magyarok korábbi elődei. A római és a bizánci kereszténység vezetői csupán politikai célzattal nevezték a másikat pogánynak, ráadásul a latin szótár szerint a paganus, pagus vidéki, falusi lakosságot, falvakat, tanyát jelent.

F.K.: A CD borítón látható kerecsen, azaz turul madár, a fény születését a fiatal sólymok első röptetésével ünneplő őseinkre utal. Ezt a hagyományunkat is megtámadták a szabadelvű politikusok, amikor le akarták bontatni a két hónappal ezelőtt Budán felavatott sólyom/turul emlékművet.

Olyan történelmi alakokról emlékeznek meg a zeneműben, akik a hivatalos történetírás szerint lázadóknak minősültek.

Sz.G.: Ez szemlélet kérdése. Az országba idegenek hadát beengedő, azoknak számolatlanul birtokot adományozó uralkodók természetesen lázadóknak nevezték mindazokat, akik a tékozlás ellen szót emeltek. Így lett Vata, Ajtony, Kán László, a történetírás által Máténak átkeresztelt Csák Mátyus lázadó és kiskirály. A választóvonal ott húzódik, hogy kik akarták megtartani magyar kézen az ősi földeket és kik eldorbézolni. Kísérteties a hasonlóság napjaink eseményeivel.

F.K: Ami az ellenségnek beállított besenyőket illeti, Árpád unokája Taksony vezér, közülük választott feleséget. Királyuk, Tonuzóba tragédiája, hogy nem hagyta magát István által átkeresztelni, hanem megtartotta ősi Istenhitét. Ezért kellett meghalnia feleségével együtt. Koppánnyal kapcsolatban gyakran elhangzik, hogy ha ő lett volna az uralkodó, akkor ma nem lenne Magyarország. A világtörténelemből tudjuk, hogy a győztesek mindig megmagyarázták tettüket, jelenleg Bush szabadkozik, hogy miért kellett elpusztítani a sumér műveltség emlékeit Irakban.

Megváltozhat-e az említett személyek megítélése a zeneműhatására?

Sz.G.: Ahogy a finnugor elméletet már nem veszi komolyan magára valamit is adó történész, nem lehet útját állni a székely-magyar rovásírás terjedésének, úgy Tonuzóba, Koppány, Vata, Ajtony, Kán László, Csák Mátyus szerepét is át kell értékelni, mert nem lehet örökké hazugságban élni. A *Pogány imák* adalék lehet a tisztánlátáshoz.

F.K.: Igazságot kell szolgáltatnunk a tanulóifjúság előtt elmarasztalt őseinknek, többek között a Felvidéken közel félszáz várat építtető, az Árpád házból származó Csák Mátyusnak, akit az az V. Kelemen pápa átkozhatott ki, aki feslett életéről volt híres. E várak többségét később a magyargyűlölő, elmebeteg Habsburg uralkodó, I. Lipót felrobbantatta. Meggyőződésünk, hogy az idő igazolni fogja fent nevezett történelmi nagyjainkat, addig is a magunk részéről fejet kellett hajtanunk rendíthetetlen hazafiságuk előtt.

Már az *Attila ifjúsága* esetében több féle műfaji meghatározást lehetett hallani. A *Pogány imák* esetében lehet-e egyértelműbben fogalmazni?

Sz.G.: Mindkét esetben kijelenthető, hogy rock-régizene műfajú, történelmi zeneműről van szó. Legközelebb talán az oratórium megjelölés áll hozzá, de semmiképp nem a rockopera. Külföldön Rick Wakeman korai és Ritchie Blackmore jelenlegi munkái sorolhatók ide. Ez azt jelenti, hogy az elektromos gitárok és billentyűs hangszerek mellett jelentős szerepet kap a cselló, gamba, kemancs, töröksíp, hárfa, szaracéngitár, spanyolgitár, táltosdob. Az utóbbiakat a Kecskés együttes szólaltatja meg, a többi 14 zenész név szerinti felsorolása helyett csak azt mondhatom, hogy valamennyien ráéreztek erre az ősi zenei hangulatra. A megfelelő megszólaláshoz elengedhetetlen volt a maga is számos hangszeren játszó, egykoron Lamberto Gardellivel is felvételeket készítő Horváth János hangmérnök komolyzenei képzettsége. A majd húsz elektromos és akusztikus hangszert a két zeneművegyítésével január 7-én 19 órakor a budapesti Magyarok Házában szólaltatjuk meg.

Magyar Demokrata 2006./3

Kecskés együttes – Pogány imák történelmi nagyjainkhoz

Rockzene – régizene: két egymástól teljesen idegennek tűnő világ, amely a feloldhatatlannak látszó ellentét ellenére békésen megférhet egymás társaságában. Magyarországon erre a legtökéletesebb példát Kecskés András együttese szolgáltatja.

Hogyan fogadta Szakács Gábor együttműködési ajánlatát a rock zenészek mellett a szerző *Attila ifjúsága* és a *Pogány imák* című lemezein?

Számomra ugyanúgy nem jelentett újdonságot ez a műfaji keveredés, ahogyan a bronz is több fémből ötvöződik alakíthatósága előnyére. Ne feledjük, hogy ha egy klasszikusokat játszó zenész a régizenéhez nyúl, az legalább akkora váltás, mint amikor a rockkal kacérkodik. Számomra különben is kizárólag egyetlen szempont létezik, mégpedig az, hogy minden műfajt csak jól szabad előadni, mert a közepes már rossznak számít. Erről az érdeklődők is meggyőződhetnek március 18-án este 6 órakor a Két Hollós könyvesboltban, ahol a Friedrich Klára – Szakács Gábor szerzőpáros, Szombati Klára énekes, Bóta Zsolt gitáros és a Kecskés együttes közösen mutatja be a *Pogány imák* akusztikus változatát.

Miként értékeli az említett két lemez szövegkörnyezetét?

Friedrich Klára verseit mindenképp dicsérnünk kell, hiszen a tudós alaposságával nézett utána a történelmi cselekményeknek és teljesen ismeretlen fehér foltokat tárt fel az átlag hallgató számára. Számos újszerű megközelítést ismerünk meg fejtegetéseiben és írásaiban, valamint a dalokat összekötő történetmagyarázataiban. Úgy érzem, hogy férjével, Szakács Gábor zeneszerző, énekes, gitárossal hamisítatlan

történelmi hangulatot teremtettek a magyar földet az idegenektől védő Koppány, Vata, Ajtony, Csák Mátyus, Zách Felician személyének megelevenítésével.

Mindez elképzelhetetlen lenne a Kecskés együttes régizene hangszerei nélkül.

A hitelességet valóban erősítik az olyan ázsiai eredetű húros zeneszerszámok, mint a tökhegedű és a kemancs, amelyek már Attila és az Árpádházi királyok udvarában is megszólaltak. A korabeli források részletesen felsorolják, hogy I. István királyunk koronázása előtt az udvari dáridókon milyen pengetős, húros és fúvós hangszerekre vigadtak az emberek. A történelmi hitelesség tehát a két zenemű esetében is a megfelelő hangszerek kiválasztásával kezdődött, majd azok korhű dallamvitelű megszólaltatásával folytatódott.

Az említett műfaji ötvöződés mellett az Ön együttese csak 1990 óta 15 saját hanglemezt készített történelmi nagyjainkról. Az idei év ugyancsak bővelkedik évfordulókban, amelyek zenei feldolgozása tálcán kínálja magát. Sikerült-e választaniuk közülük?

Többet is. Az 1456-os nándorfehérvári diadaltól Tinódi Sebestyén 1556-os halálán és Szenczi Molnár Albert zsoltáros írásainak 1606-os kiadásán át Rákóczi 1676-os születéséig, és az '56-os forradalomig több eseményről is megemlékezünk. Egyik lemezünkön Szent István korát mutatjuk be regős énekek segítségével, egy másik *A magyar szabadságharcok története* címmel jelenik meg, amit azért tartunk fontosnak hangsúlyozni, mert néhány országhatáron átnyúló megelőző hadmozdulatot kivéve a magyarság mindig is saját hazáját és szabadságát védte, miközben a töröktől a Habsburgokig mindenki el akarta foglalni. Ha ez az ország egyszer végre szabad lesz, mert most még nem az, akkor a nagyvilágra is nagyobb lesz az átjárhatóság.

Kun Ágota

Magyarok Lapja 2006. február

A nyilatkozat óta eltelt időben a Pro Musica Antiqua Hungarica Danubiana kiadásában jelent meg a Kecskés Együttes kilenc tagjának közreműködésével a Rajeczky Benjamin és Volly István zenetudósok emlékérének szentelt Magyar Karácsony I. elnevezésű hanganyag. Sajátossága, hogy L. Kecskés András Minden titkot ismerő címmel dallamot írt Badiny Jós Ferencnek a tatárlakai korong feltételezett megfejtéseként ismertté vált verséhez. Tájékoztatás: Pro Musica Antiqua Hungarica Danubiana, 2000 Szentendre, Ignatovity u. 2.
T/F: 06 (26) 310-429, www.kecskesegyuttes.tar.hu

Könyv-, CD-, kiállítás ajánlók

Gönczi Tamás: A rejtelmes 'sziget'

Minden, magára valamit is adó népnek, nemzetnek vannak olyan szent helyei, amelyeket tiszteletben, becsben tart. Azok történetét beépíti az iskolások történelemkönyveibe, korlátozza az oda történő betelepülést és minden eszközzel igyekszik megőrizni a jövő – nemzedékei – számára. A Kárpát-medence eme szent helyét úgy hívják, hogy Pilis-hegység. És most gondolja végig a Tisztelt Olvasó, hogy a fentebb említettek közül, vajon mi érvényes erre a páratlan természeti képződményre? A válasz elkeserítő, pedig egy olyan felkészült tollforgató, mint Gönczi Tamás, már 15 éve igyekszik ráirányítani a figyelmet a hegység jelentőségére, kinyitni a döntéshozók és az ott lakók szemét, hogy becsüljék meg ezt a rejtelmes 'szigetet'. Ennek ellenére úgy tűnik, hogy egy elhivatott – nem is kicsi – kört kivéve, éppen azok nem olvassák könyveit, akiknek módjukban állna a jelenlegi áldatlan állapotokon változtatni. Gönczi Tamás azonban nem adja fel. Hihetetlen körültekintéssel, számtalan forrásmunka aprólékos áttanulmányozásával állította össze *Piliscsillag, Napcsillag* című kötetét, amely a korábban megjelent *Ennek a világnak... Pilisi titkok, pálos barátok* könyvének újabb adatokkal kiegészített változatával összesen mintegy 500 (!) oldalon, 77(!) fejezetben vezet ennek a csodának a rejtelmeibe. A címek önmagukért beszélnek: *A Pilis-rendszer és keleti tradíció, Fekete Madonna, Pál(osok) földje* az előző, a *Pálos Vazul és az új 'világosság', Rováskereszt-körkereszt-szkítakereszt, Napisten feltámadása* az újabb írások közül való. A hozzájuk tartozó tartalom minden magyarnak kötelező olvasmány.

Gönczi Tamás: Piliscsillag, Napcsillag (Sárosi Kiadó 2004.)
Magyar Demokrata 2005./8

Józsa Judit: Ihletadó asszonyok

A tehetség újra és újra megmutatkozik és nincs ez másképp a korondi származású Józsa Juditnál sem. A korábbi *Magyar Nagyasszonyok* I., majd II., valamint az *Álmos és Árpád* című, a hon(vissza)foglaló magyar vezéreket, sátraikat, mesterségeket terrakotta szobrocskákká mintázó munkái után ezúttal magyar híresség ihletadó szerelmeit mutatja be *Múzsák kertje* címmel. A kiállítás immáron hagyományosan Magyar Kultúra Alapítvány Szentháromság téri

épületében tekinthető meg a szokásos ízlésességgel, bensőségességgel. Ha éppen olyan szerencsénk van, hogy rajtunk kívül nincs más látogató a teremben, szinte személyes kapcsolatba kerülünk a kis alakocskákkal. A terem közepén körkörös elhelyezésben a különböző művészeti ágak allegorikus nőalakjai tartanak vissza attól, hogy gondolataink másfelé kalandozzanak. Szükség is van erre a lélekemelő elrendezésre, mert a politikusok, költők, írók nem ritkán tragikus életének rövid ismertetése ezúttal sem marad el, valós, olykor csak plátói szerelmeiké nem különben. Józsa Judit fényképek és fennmaradt rajzok alapján készítette el hőseinek legjellegzetesebb – néha inkább csak elképzelhető – külső és belső tulajdonságainak tükörképét. Itt van Grosschmied (Márai) Sándor és Matzner Ilona, Petőfi Sándor és Szendrey Júlia, Juhász Gyula és a költő finom lelkületéhez méltatlan Sárvári Anna. Sajátos színfolt, hogy Wass Albert mellé Erdély nőalakos ábrázolása, míg Tamási Áronhoz egy csodálatos székely kapu került ihletőként. Páratlan szépségű a *Magyarország, Anyaország* több alakos alkotás. Bár a kiállítás csak szeptember 30-ig tekinthető meg, bezárása után a szobrocskák képei a korábbi gyakorlathoz híven előbb-utóbb minden bizonnyal felkerülnek az alkotó http://jozsa.kiskapu.hu honlapjára.

Magyar Demokrata 2006./37.

Nyírő József: A székelyek végzete

Kevés alávalóbb tulajdonság létezik a Földön a jellemtelen sunyiságnál. Ennek tettekben való megnyilvánulása még súlyosabb ítélet alá esik, ha olyan, az idők kezdetétől nemzettársai védelmét önzetlenül és önfeláldozással vállaló népcsoporttal szemben történik, mint a székelység. Még nem kelt fel a Nap, amikor 1764. január 7-e hajnali sötétségében Habsburg Mária Terézia parancsára 1500 katonának 'csúfolt' gazember ágyútűz alá vette a védtelen székelyföldi Madéfalvát. Mire megvirradt, legalább 400 álmából felvert, fegyvertelen gyermek, asszony, öreg és felnőtt lelte halálát a székely holocaustban, további százakat letartóztattak. Bűnük mindössze annyi volt, hogy továbbra is saját ősi szülőföldjükön kívánták őrizni, védeni a határokat akár vérük árán is. Mária Teréziának ez nem volt elég. Rendeletére a székelyeknek hazájuktól távol, számukra vadidegen országokban is szolgálniuk kellett volna a Habsburg érdekeket. Békés 'lázadásukat' kegyetlenül megtorolták. Nem kevésbé vérlázító, hogy egyes megalkuvó magyar urak a pozsonyi országgyűlésen éppen ennek az alávaló nőszemélynek ajánlották 'életüket és vérüket'. Az erdélyi születésű Nyírő József 1939-ben megrázó erejű regényben elevenítette fel a történteket, annak politikai hátterét, kulcsszereplőit, és magát a végzetet, amelynek következtében megindult a székelység elvándorlása. Az író elbeszélő, lebilincselő hangvétele,

szóhasználata szinte letehetetlenné teszi a 474 oldalas kötet letételét. A 2005-ben ismét megjelentetett kiadvány utószavában Medvigy Endre, a Nyírő életmű gondozója ad korrajzot, ismerteti a regény korabeli fogadtatását, Nyírő szellemi és lelki indíttatását a mű megírásához. A 250 évvel ezelőtti esemény figyelmeztető jel napjaink olvasójához is, amikor magyar katonákat idegen ország beli szolgálatra, helyi tömegoszlatásra képeznek ki.

Nyírő József: Madéfalvi veszedelem (Kairosz, 2005)
Magyar Demokrata 2006./4.

Orbán Éva: A bolsevik aljasság

„Népünk dicsőséges felkelése lerázta a nép és az ország nyakáról a Rákosi-uralmat, kivívta a nép szabadságát és az ország függetlenségét...Büszkék vagyunk arra, hogy a fegyveres felkelésben, annak vezetésében becsülettel helyt álltatok...”. Az idézett rádióbeszéd olvastán aligha gondolnánk, hogy 1956. november 1-én este Kádár János szájából hangzott el. Igaz, a szónok ekkor már úton volt Moszkva felé. Azóta még inkább tudjuk, hogy kommunista-bolsiknak vérében van a hazugság, ahogy a jellemtelenség is. Ennek bizonyítéka, hogy a Köztársaság téri pártházból az ÁVH pribékjei a saját megadásukat jelző fehér zászló kitűzése után tüzet nyitottak a gyanútlanul előtódulókra. Ilyen és hasonló rémtörténetekkel szembesül az olvasó, aki kézbe veszi Orbán Éva újságíró 1992 óta összegyűjtött dokumentum kötetét. Az események szinte regényes fordulatossággal, ugyanakkor lényegre törő tömörséggel kalauzolnak vissza a vészterhes napokba. Nem hiányzik belőle az USA nem kevésbé szemforgató álszentsége, amellyel először szabad kezet ad a szovjet vezetésnek a magyarországi beavatkozásra, majd néhány nap múlva az ENSZ elé viszi az ügyet. Olvashatunk a szabadságharcosok végsőkig kitartó elszántságáról, az orosz csapatok és az árnyékukban ismét vérszemet kapott ávéhás keretlegények túlkapásairól – hasonlónak voltunk tanúi a budapesti zsandárok részéről az elmúlt hetekben –, Marosán tömegbelövetési szándékáról, a sortüzekről, a világ aljasságáról, amellyel elfogadta a véreskezű Kádár „gulyáskommunizmusát”, a tesze-tosza Alkotmánybíróságról (benne Sólyom Lászlóval), amely magakadályozta az Igazságtételi törvény megalkotását a rendszerváltás hajnalán. Fájdalmasan lebilincselő, izgalmas korkép, amelynek megjelenését a felelős kiadó prof. Pungor Ernő társa, Bartis Ferenc már nem érhette meg.

Orbán Éva: Amit ’56-ról mindenkinek tudnia kell
(Technika Alapítvány – Összmagyar Testület, 2006)
Magyar Demokrata 2006./41.

Szőke István Atilla: Gondolatok a Pilisről

Szőke István Atilla megállíthatatlan, akárcsak a hun királyok által vezetett sereg egykoron. Hangkazettái 1996-tól 1999-ig, verses kötetei 2000-től napjainkig évente legalább egyszer megörvendeztették az értelmes magyar szövegre vágyó felnőtteket, gyermekeket. Alig került a nemzeti boltokba a 2006 elején megjelent *„Gyökérhűség"* című szonett gyűjteménye, máris kézbe vehetjük a 110 oldalas *Pilisi Lángok (Irodalmi szárnyalás a Szent Hegyen)* verses-prózás füzetét. Már a borító látképfényképe oly gyönyörű, hogy az ember késztetést érez, hogy felnyissa a kiadványt. A költő/szerzőtől megszokott hosszabb lélegzetvételű versek helyett ezúttal egy-egy jelenség, történelmi esemény (Atilla, Árpád, a pálos Boldog Özséb) elevenedik meg, a *Piliskereszt* látványban is kereszt alakú sorokkal. A *Pilisi ősfohász* mindössze négy sorával bizonyítja, hogy a tartalom súlya nem mindig mennyiségfüggő. Csaba hun királyfi prózában megfogalmazott *A fogadalom* fejezetben szól hozzánk, míg a *Kerecseny-ünnep a Pilisben* ősi turul hagyományunkat eleveníti fel. A füzet hazafias érzelmekre ható üzenete még inkább felbőszíti az olvasót, ha azt összeveti a Pilis jelenlegi állapotával. Lakó- és ipari parkok bújnak elő iszonyú gyorsasággal a földből, a magyarok szent helyét semmibe vevő betelepülők lepik el áldott területét, történetében soha elő nem fordult jelenteket forgatnak filmesek hegyein, völgyein. Jó lenne, ha a Pilissel foglalkozó történészek, előadók, települések tennének is valamit a *Föld csakrájának* megóvása érdekében. Ellenkező esetben rövidesen csak a *Pilisi Láng*okhoz hasonló emlékkönyvek maradnak az utókorra.

Szőke István Atilla: Pilisi Lángok (Szerzői kiadás 2006.)
Magyar Demokrata 2006./20.

Tarics Péter: Búfelejtő dallamok

A szem a lélek tükre – mondják. Ha kissé módosítjuk a mondatot, ugyanez érvényes a zenére is, hiszen mindenki olyan, amilyen zene kijön belőle. Áll ez a révkomáromi Tarics Péterre is, akiről eddig főleg azt tudtuk, hogy újságíró, míg egy zongorista kíséretében készült vers-próza lemezzel nem jelentkezett. Az igazi meglepetés azonban akkor ért bennünket, munkatársait, amikor átnyújtotta az *Itt van az otthonom* című lemezét. A 25, részben világhírű, másrészt hazai szerzőktől ismert dalt ugyanis ő maga zongorázza, sőt Vangelis, Bach és Schubert egy-egy szerzeményét, kiegészítve az egyfajta magyar egyházi himnusznak is tekintett Boldogasszony anyánkkal a révkomáromi református templomban orgonázza.

Mivel a szerzemények egy része eredetiben énekkel készült, pusztán zongorán történő megelevenítésük különösen nehéz feladat elé állítja a muzsikust, hiszen más segítség híján a hangszerrel kell megadni

valamennyi dal egyéni jellegét. Tarics Péternek ez kiválóan sikerült, ami a bevezetőben említett lelkiség következménye. A mindössze egyetlen lapból álló CD mellékletben magyarázatot is kapunk rá személyes emléke révén. Még a '80-as években történt egy erdélyi magyar családnál, ahol zenész és vendéglátói nagyon neki keseredtek. A búbánatos hangulatot egy csapásra felváltotta a bizakodó hangvétel, amikor a vendég a helységben lévő zongorához ült s játszani kezdett. *„Mindnyájan hagytuk megnyilatkozni az emberi lélek mélységét"* – olvassuk a lapocskán. Ez a lelkiség tükröződik most a *Szerelmi történet* (*Love Story*), *A Gyöngyhalász* (Georges Bizet), *Hazám, hazám* (Erkel Ferenc), *Kell még egy szó* (Koltay Gergely) és a címadó *Itt van az otthonom* (Csongrádi Kata – S. Nagy István) feldolgozásában.

Itt van az otthonom – Tarics Péter zongoraestje
(Nemzetünk Bt. 2006.)
Magyar Demokrata 2006./9.

Z. Kárpát Dániel: Élhető Magyarország

Ha az ember Z. Kárpát Dániel könyveit a kezébe veszi két dologban biztos lehet. Egyfelől könnyen, mindenki(!) számára érthető nyelvezettel hívják fel a figyelmet a világot fenyegető környezetvédelmi és gazdasági veszélyekre, másfelől az olvasónak ökölbe szorul a keze annak a rengeteg gazságnak a felsorolásán, amellyel a pénzhatalom urai ezeket a veszélyeket előidézik. Az már csak járulékos bosszankodás, hogy az elenyészően kevés kedvező változás mellett a túlnyomó többség úgy tesz, mintha nem is az ő bőrére menne a piszkos játék és a füle botját sem mozdítja a szerző évek óta hangoztatott figyelmeztetése hallatán. Márpedig, aki felelőtlenségével az Isten teremtette emberiséget végveszélybe sodorja, az gyilkosnak tekintendő és annak megfelelő elbánást érdemel, legyen bár politikus, üzletember, vagy éppen átlagpolgár.

Az ivóvízkészletek csökkenése és mérgezése, az erdők és állatok pusztítása, az egészségre ártalmas élelmiszerek forgalmazása, a környezetvédelmi törvények (lásd Kyoto) általános bevezetésének értelmetlen akadályozása iránt tanúsított közönyösség láttán úgy tűnik, hogy földünk népessége tele van idiótákkal, akik meg sem érdemlik, hogy erre a gyönyörű bolygóra születtek. Pedig már rég túljutottunk azon a ponton, hogy „Úgy sem tehetünk semmit" sóhajtással széttárva kezünket, beállva a sorba magunk is tovább folytassuk a pusztítást. A szerző 400 könyv és 2000 megjelent tanulmány átböngészése során rengeteg, működő megoldási javaslatra bukkant, ezek felhasználása nálunk is csupán hozzáállás kérdése, hogy alkalmazásukkal élhető Magyarországot nevezhessünk hazánknak.

Z. Kárpát Dániel: A civilizáció romjai (Kárpátia Műhely 2006)
Magyar Demokrata 2007./1.

A rovásírás versenyek

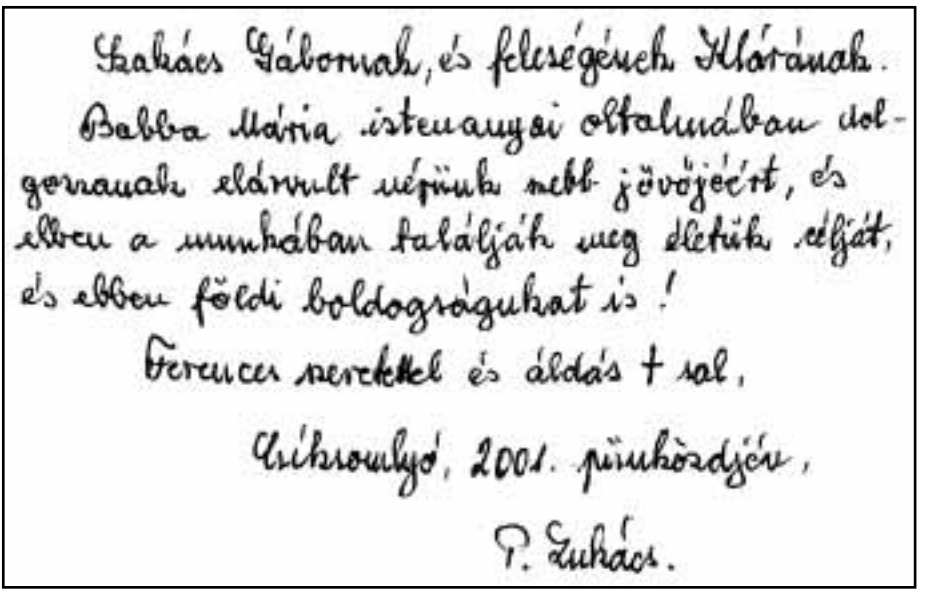
Szakács Gábornak, és feleségének Klárának.
Babba Mária istenanyai oltalmában dolgozniuk elárvult népünk nehéz jövőjéért, és
ebben a munkában találják meg életük célját,
és ebben földi boldogságukat is!
Szeretettel, áldás t-val,
Csíkszentlélek, 2001. pünkösdjén,
P. Lukács.

Daczó Lukács Atya áldása

Ma már szinte mindenki természetesnek veszi, hogy a Forrai Sándor Rovásíró Kör minden évben megszervezi a Kárpát-medencei Rovásírásversenyt. Ehhez az örvendetes szemlélethez azonban tíz évnyi kitartó akaratra és elszánt elhatározásra volt szükség.

1997-ben történt, hogy Friedrich Klára megírta és megjelentette a *Roga koronája* című őstörténeti áttekintést. Ebben közérthetően és tömören foglalta össze múltunkat és rovásírásos műveltségünket, egyben hangsúlyozta és bizonyította kárpát-medencei ősiségünket. A füzet fogadtatása arra bátorított kettőnket, hogy kísérletet tegyünk lakhelyünkön, Budapest XVI. kerületében. Kíváncsiak voltunk, hogy vajon volnae érdeklődés egy kerületi, általános és középiskolások részére kiírt rovásírásversenyre?

Legnagyobb örömünkre a kerület összes iskolája részt vett a rendezvényen, amelynek döntőjét 1998 márciusában tartottuk. A legjobbakat az önkormányzat által biztosított autóbusszal néhány napos erdélyi körútra vittük, ahol mindenki a helyszínen tanulmányozhatott rovásírásos feliratokat.

Az sikeren felbátorodva 2000-ben a cserkészekkel, majd 2001-től önállóan szervezzük a Kárpát-medencei Rovásírásversenyeket, amelyek 2006-ban fordulóponthoz érkeztek. A Klárival közösen írt és egy évvel korábban megjelent *Kőbe vésték, fába rótták…* című könyvünkben jeleztem, hogy a jelentkezők nagy száma miatt elődöntők beállítására lesz szükség, ám előrejelzésemet akkor még nem sokan vették komolyan. 2006-ban már elkerülhetetlenné váltak az elődöntők, de nem csak Magyarországon, hanem a történelmileg hozzá tartozó, elszakított területeken is, így a Délvidéken, Erdélyben és a Felvidéken, míg nyolc tanuló jelentkezett a Muravidékről nekik nem volt szükségük előválogatóra.

2006-ban	*a válogatóra jelentkezett*	*a válogatón részt vett*	
Magyarország	144	126	
Erdély	200	184	+108 kísérő, értékelő
Felvidék	60	51	
Délvidék	100	88	
Összesen:	**504**	**449**	**+108 kísérő**

A válogató résztvevői az alábbi településekről érkeztek

Berettyóújfalú	Keszthely	Pécel	Szarvas
Bóly	Kiskunhalas	Piliscsaba	Szentes
Budapest	Mezőőrs	Püspökladány	Szombathely
Debrecen	Mezőtúr	Rezi	Sződliget
Eger	Nagyfüged	Sárospatak	Tatabánya
Érd	Öcsöd	Solt	Tolmács
Jászberény	Pákozd	Sükösd	Várvölgy

28 település Magyarországról

Ada	Felsőhegy	Mohol	Zenta
Csóka	Horgos	Nemesmiletics	
Csonoplya	Magyarkanizsa	Óbecse	

10 település a Délvidékről

Alsóbodok	Horné Saliby	Nagykapos	Szenc
Baka	Ipolybalog	Nagyrétény	Vásárút
Chotin	Kassa	Óvár	Vinica
Csenke	Léva	Révkomárom	Zlaté Klasy
Dunaszerdahely	Losonc	Samorin	Zseliz
Fülek	Nádszeg	Strekov	

23 település a Felvidékről

Borszék	Gyergyószent-	Nagybánya	Szatmárnémeti
Csíkmenaság	miklós	Nagyenyed	Székelykocsard
Csíkszereda	Kézdivásárhely	Nagyvárad	Szilágycseh
Dés	Kolozsvár	Sepsiszent-	Szilágysomlyó
Déva	Marosszent-	györgy	Torda
Gyergyócsoma-	györgy	Szamosújvár	Zilah
falva	Marosvásárhely	Szászrégen	

23 település Erdélyből

Lendva

1 település a Muravidékről

85 település a Kárpát-medencéből

A döntő résztvevői az alábbi településekről érkeztek

Berettyóújfalú	Mezőőrs	Rezi	Sződliget
Budapest	Mezőtúr	Sárospatak	Tatabánya
Debrecen	Nagyfüged	Solt	Tolmács
Eger	Öcsöd	Sükösd	Várvölgy
Jászberény	Pákozd	Szarvas	
Keszthely	Pécel	Szentes	
Kiskunhalas	Püspökladány	Szombathely	

25 település Magyarországról, 57 tanulóval

Ada	Magyarkanizsa	Zenta

3 település a Délvidékről, 11 tanulóval

Alsóbodok	Dunaszerdahely	Ipolybalog	Révkomárom
Csenke	Fülek	Losonc	Vásárút

8 település a Felvidékről, 11 tanulóval

Csíkszereda	Gyergyószent-	Kolozsvár	Szászrégen
Dés	miklós	Szamosújvár	

6 település Erdélyből, 15 tanulóval

Lendva

1 település Muravidékről, 1 tanulóval

18 település a határon túlról, 95 tanulóval
Mindösszesen 43 település a Kárpát-medencéből

Itt tartunk most, a 2007. évi verseny elődöntőinek szervezése idején

Alattyán	Kiskunfélegyháza	Nagykőrös	Szarvas
Bakonynána	Kiskunhalas	Noszlop	Székesfehérvár
Bénye-Káva	Kisújszállás	Öcsöd	Szentendre
Berettyóújfalu	Kunszentmárton	Pákozd	Szentes
Budapest	Mezőőrs	Püspökladány	Szigetszentmiklós
Debrecen	Mezőtúr	Sarud	Szolnok
Dudar	Mikepércs	Solt	Sződliget
Dunaújváros	Mór	Solymár	Tatabánya
Halmaj	Nagyfüged	Solymár	Túrkeve
Jászberény	Nagykáta	Sopron	Vértesacsa
Kazincbarcika		Sükösd	
Királyegyháza		Sülysáp	

Jelentkezők száma 200 fő

A tanulók, felkészítő tanáraik és szüleik felismerték a rovásírás fontosságát és történelmi hátterének jelentőségét. Ennek alapján tíz éves szervezői és több évtizedes rovásírói tapasztalattal a hátunk mögött feleségemmel meggyőződéssel valljuk, hogy a rovásírás széleskörű elterjedése, ismerete és használata, valamint a tőle elválaszthatatlan hazaszeretet és magyar nemzettudat nélkül Magyarország nem fog tudni kilábalni hosszú ideje tartó válságából. Ezért kérünk minden Hazafit, hogy maga is tanítsa és terjessze ezen ősi írásműveltségünket.

A Rovásírásverseny vendégkönyvéből

A Kárpát-medencei Rovásírásversenyek döntőjéhez rendszeresített Vendégkönyv beírásai között egyaránt akadt komoly és szellemes, de 'rovóik' abban valamennyien egyetértettek, hogy a kiállítással, műsorokkal színesített rendezvények mindenki számára fontosak és emlékezetesek maradnak. Ezek közül néhányat bemutatunk:

Bár sok olyan iskola lenne ebben az országban, ahol ilyen nemzeti szellemű tanári kar neveli a magyar gyerekeket. Köszönet illeti mindannyiukat.

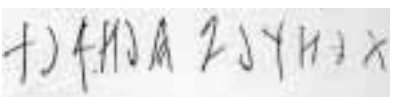

Bertók Lóránd és neje – 2000. VIII. 26.
(Dr. Bertók Lóránd professzor úr)

Példaértékű a kiállítás és az egész rendezvény mindnyájunknak, de főként a felnövekvő magyar ifjúság számára, határainkon innen és túl.

Bp. 2000. 08. 26.
Kass Róbert

A Magyar Területekért Alapítvány nevében nagy örömmel és tisztelettel veszünk részt ezen az igazán nemes rendezvényen. Csak így tovább.

Aki ezt elolvassa, már úgy tesz.

Budapest, 2001. 06. 23.
Máté György és Lengyel László

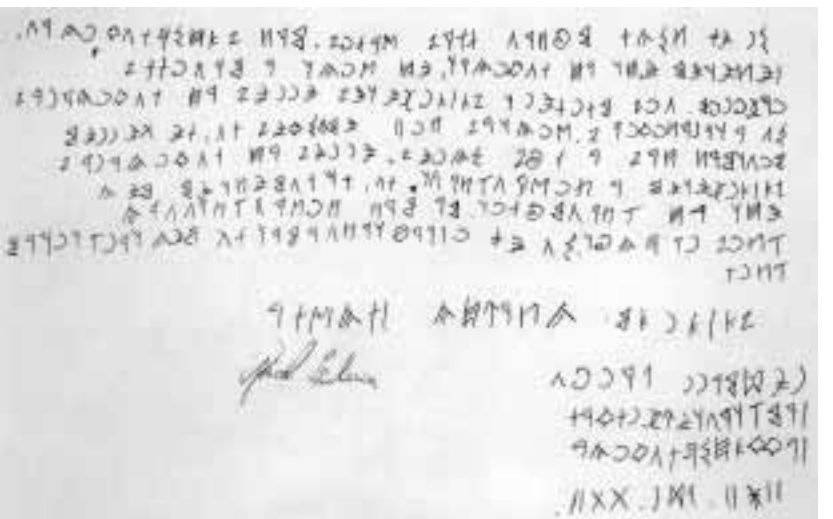

Gráczl Szilvia

Még egyszer köszönöm a meghívást. Nagyon jó érzés volt itt lenni és érezni, hogy sokan vagyunk... További sikereket és örömteljes munkát!

2002. június 22.
Szeretettel
Molnos Angéla

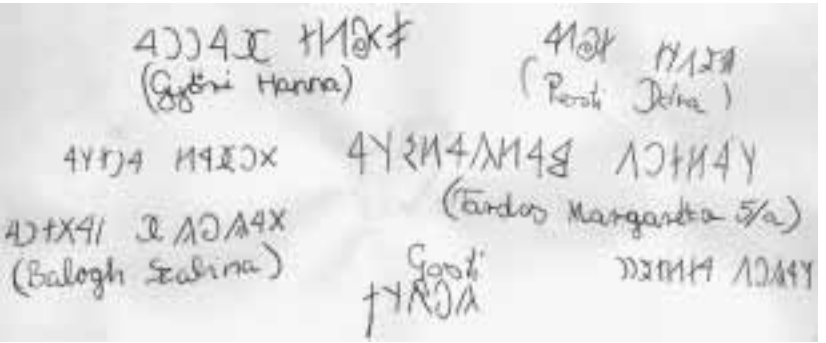

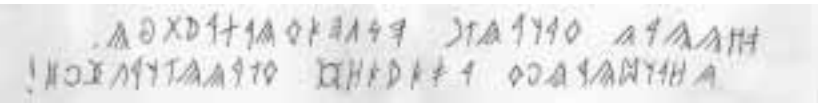

2005-ben már versenyzőként fogunk részt venni. Köszönet az iskola vezetőinek és tanárainak a rendezvény színvonalas lebonyolításáért. Gábornak és Klárának jó egészséget és további sikeres működést kívánunk.

Szakáli Anna felkészítő,
Molnár Annamária és Almási Anna Zamárdiból

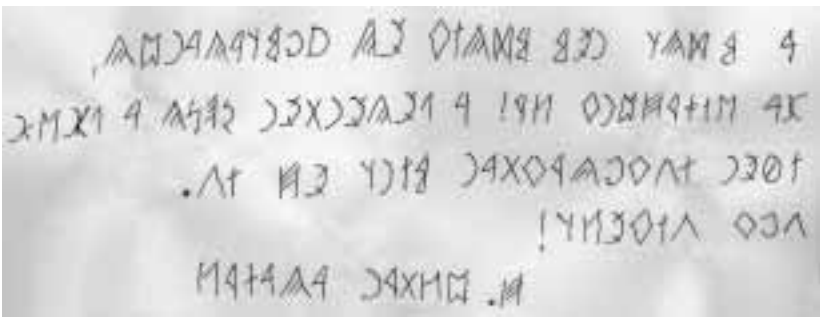

Friedrich Klára előadásai

Általános ismeretterjesztő előadások

A rovásírás alapfogalmai és rövid története
(Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás)
Elsősorban kezdőknek szóló, a figyelem felkeltését szolgáló, korhatár nélküli tájékoztató

Eltüntetett rovásemlékeink
A rovásírásban és történetében már tájékozott érdeklődőknek szóló, izgalmas előadás, inkább felnőtteknek

Véleménycsokor a rovásírásról
Szembesülés híres emberek véleményével ősi írásunkról

A rovásírás tanításának módszere és helyszíni elsajátítása
Korhatár nélküli előadás mindazoknak, akik már egyetlen alkalom után sikerélményt szeretnének elkönyvelni a rovásírás elsajátítása terén.

Tatárlaka titka (több részből álló előadássorozat)
Az erdélyi lelettel foglalkozó hazai és külföldi kutatók munkáinak teljes körű összefoglalása, a korongokon, valamint a világ más jelentős régészeti leletein található jelek összevetése, az előadó saját megfejtése.

Megalitok a Tászok-tetőn (több részből álló előadássorozat)
Az előadó a Kárpát-medencei „nagy kövek" történetét gyűjtötte össze és helyezi el az európai és ázsiai műveltségekben.

Erdélyi templomok rovásfeliratai és megfejtéseik

Egyelőre még látható rovásemlékeink

Szakmai előadások

A két K használata
A rovásírás sok fejtörést okozó jelei. Az előadás ennek okára igyekszik magyarázatot találni és tanácsot adni.

A bogárjelek használata
Az előadás a rovásírás e teljesen sajátos jeleit mutatja be és készteti a hallgatót továbbgondolásra.

Friedrich Klára és Szakács Gábor közös előadása

Rovásjelek Tatárlakától a bosnyák piramisig
A Kárpát-medence és a viszokói Nap piramis rovásjeleinek összehasonlítása

Kiadványaink

Szakács Gáborné, **Friedrich Klára:** gyógypedagógus, logopédus, rovásírás oktató-kutató, környezetvédő saját és Szakács Gáborral közös néhány kiadványa

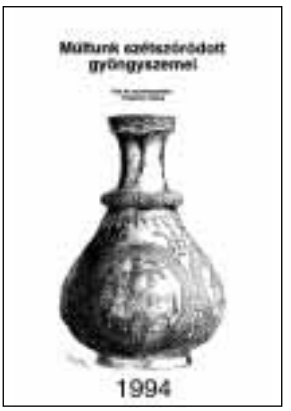

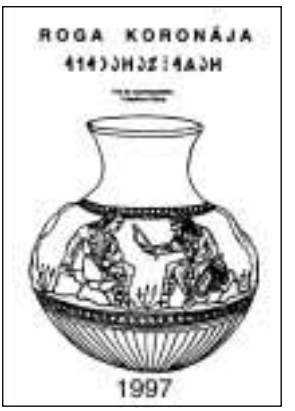

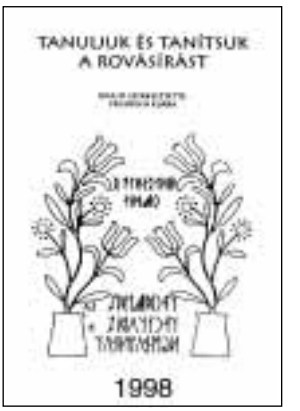

Kiadványaink

Szakács Gábor: író, újságíró, rocktörténész,
zeneszerző, dalénekes, környezetvédő
saját és Friedrich Klárával közös néhány kiadványa

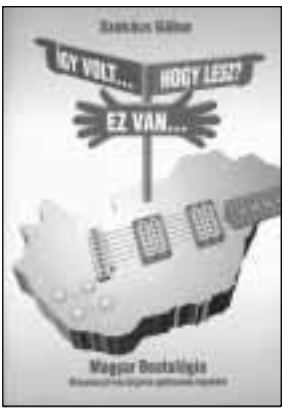

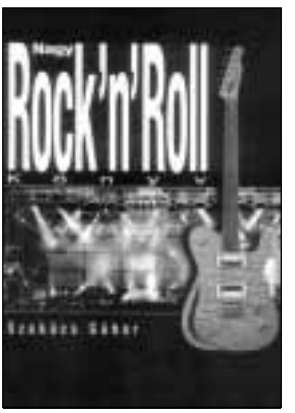

A 2003-ban megjelent *Kárpát-medencei birtoklevelünk, a rovásírás* c. könyv tartalma

Előszó 5
Friedrich Klára . . . . . .
A magyarok legrégibb és legértékesebb kincse... 7
A rovásírás alapfogalmai 17
A rovásírás rövid története és legfontosabb emlékei 25
Thelegdi János és Luigi Ferdinandó Marsigli 45
Eltüntetett őstörténetünk 48
A szabályalkotási lázról 59
A két K betű használata 61
Csudabogarak? 73
Kiegészítés Csepregi Ferenc táltos köveihez és palatáblájához .79
A Glozel-i feliratos kövek és csontok 81
Torma Zsófia igazsága 84
Hunok aranya 88
A Margit-szigeti rovásírásos kő 92
Írhatott-e Árpád fejedelem rovásírással? 98
Chemez Farkas kiállításának megnyitója 101
Véleménycsokor a rovásírásról 102
Magyar Karácsony 107
Attila vagy Atilla? 111
Versek az Attila ifjúsága című zeneműhöz – rovásírással 111
Néhány olvasói levelem 123
Szakács Gábor . . . . . .
A Kárpát-medencei rovásírásversenyekről 132
A Magyar Rovók és Rovásírók O. Szövetségének megalakulása 139
Beszélgetések . . . . . .
Magyar megújulás – Marácz László 146
Ideje megismerni a magyar őstörténelmet: Badiny Jós Ferenc 149
Az ősképek világa: Molnár V. József 157
Találjunk két igaz embert: Badiny Jós Ferenc 162
Gilgames, az égi fokos hőse: Marton Veronika 170
A titokzatos táltos kövek 176
Eleink ismerték az őskinyilatkozatást: Lukács atya 180
A múlt emlékei 187
Koppány emlékezete 192
A halhatatlan és változatlan jel: Varga Csaba 197
Volt egyszer egy finnugor...: Béres Judit 203
Nyelvében él a nemzet: Molnos Angéla 208
Forrai Sándor, a kortárs rovásírás atyja 214
Arckép – Boros Károly írása 219
Ajánlott és felhasznált irodalom 227
Képjegyzék 229

A 2005-ben megjelent *Kőbe vésték, fába rótták...* c. könyv tartalma

Köszöntő 5
A rovásírás szabályai 6

Friedrich Klára
Két vers 7
Roga koronája 9
Ház a hídon 26
Tatárlaka titka 48
Kálmán Király varázsgyűrűje 84
Hamisítvány-e a Túróci Fakönyv? 88
A lévai vár rovásírásos alaprajza 95
Házsongárd ösvényein 99
A rovásírás fontossága és néhány jelentős képviselője 108
Rovásírás és diszlexia 113
A rovásírás időszerű kérdései 124
Újabb adatok a két „K" használatához 130
Újabb adatok az Eltüntetett őstörténetünkhöz 135
Újabb adatok az Attila-Atilla névváltozathoz 143
Badiny Jós Ferenc két könyvéről
Mah-gar, a magyar...! 145
Jézus király, a pártus herceg 147
Magyarországon nincs hivatalos környezetvédelem 150
A böfögő narancs 157
Olvasói levelek 160

Pogány imák című történelmi zeneműű versei 165

Szakács Gábor
A rovásírás üzenete 180
Őseink útján 185
Példaképeink üzenik
Forrai Sándor 188
Dr. Molnos Angéla 189
Csepregi Ferenc 190
Beszélgetések
A kirekesztett: Andrássy Kurta János 192
A radzsasztáni kapcsolat: Aradi Éva 198
Őstörténetünk a hagyomány: Badiny Jós Ferenc 203
Kelet titkai: Bárdi László 205
A festőművész: Bodó Sándor 210
Az Irgalom rendje: Bulányi atya 215
Aki a Napisten fényét követi: Dudás Rudolf 220

Hadsereg civilben: Erdős László 224
Hőseink emlékére: Erdős László 230
Camonik és etruszkok nyomában: Gondos Béla 234
Üzenet Égiekhez és Földiekhez: Gyenes József 239
Mese és valóság: Kabay Lizett 244
Az értékmentő: Laki Károly 249
A rézdomborítás mestere: Nyers Csaba 255
Magyar földrajzi nevek a világtérképen: Simon Endre 260
A küldetés: Tokay Rozália 265
Boldog Özséb nyomdokain: Vince atya 270
Palócok Társasága: Z. Urbán Aladár 275

Tudósítások
Nyírő József öröksége 278
Múltunk fényképei 280
Halld Magyarország! 282
A Bocskai kripta titka 287
A csángók kálváriája 291
Ahol megtört a jég 295
Őfelsége a Szent Korona 298
A király palotája 302
Nem mind arany, ami fénylik 307
A magyar nyelv védelmében 312
A Képes Krónika rejtélye 316
A rovásírásversenyekről 321
Kiadvány értékelések
Az elpusztíthatatlan írás – Írástudó c. újság 327
Szellemi óriás (videó) – Zajti Ferenc 327
Őstörténetünk hősei (könyv) – Kertai Zalán 328
Ókori személyi igazolvány (könyv) – Marton Veronika 329
Olvasói levelek 330
Nincsen uráli finn-ugor nyelvcsalád 331
Szakirodalom 332
Kárpát-medencei birtoklevelünk... tartalomjegyzéke 333
Köszönet 334
Terjesztők 335
Forrai Sándor Rovásíró Kör 336

Ajánlott szerzők, művek, újságok

Az idézett szerzők és művek a tanulmányokban vagy a tanulmányok végén jelennek meg. Olvasásra ajánljuk még a következő szerzőket és műveket: Krónikáink, László Gyula, Aradi Éva, Badiny Jós Ferenc, Bakay Kornél, Baráth Tibor, Bárdi László, Bencsik András, Berenik Anna, Bobula Ida, Botos László, Bulányi György atya, Csajághy György, Csallány Dezső, Csomor Lajos, Daczó Lukács atya, Dümmerth Dezső, Érdy Miklós, Fehér Mátyás Jenő, Fehérné Walter Anna, Fischer Károly Antal, Forrai Sándor, Gábori Miklós, Gáboriné Csánk Vera, Marija Gimbutas, Gondos Béla, Gönczi Tamás, Götz László, Grandpierre K. Endre, Gyárfás Ágnes, Gyenes József, Hankó Ildikó, Harangozó Imre, Kabay Lizett, Kiszely István, Grover S. Krantz, Kríza Ildikó, Magyar Adorján, Makkay János, Marácz László, Angela Marcantonio, Marton Veronika, Molnár V. József, Molnos Angéla, Obrusánszky Borbála, Padányi Viktor, Pap Gábor, Radics Géza, Ráduly János, Colin Renfrew, Richard Rudgley, Sárosi Zoltán, Sebestyén Gyula, Sebestyén László, Szőke István Atilla, Szőke Lajos, Tomory Zsuzsa, Torma Zsófia, Varga Géza, Vass Albert, Várkonyi Nándor, Vértes László, Zajti Ferenc, Zakar András, Záhonyi András, Z. Kárpát Dániel, továbbá

Telegdy János: Rudimenta (1598, Ars Libri 1994)

Dittler Ferenc: Az ősi magyar rovásírás és mai alkalmazása (Hun-Idea 2006)

Dömötör Tekla: Germán, kelta regék és mondák (Móra Kiadó 1976)

Gyulai Pál: Torma Zsófia levelesládájából (Kriterion 1972)

Hering, Elisabeth: Az írás rejtélye (Gondolat 1966)

Kárpáti Gábor Csaba – Kertai Zalán: Hunok és magyarok (Hun-Idea 2004)

Rumi Tamás: Kör kódolónégyzet (Imagent Kft. 2005)

Szamosközi István: Erdély története (Magyar Helikon 1977)

Tarics Péter: A magyar rovásírás és annak elsajátítási módja (Püski 1997)

Tarics Péter: Magyar ezredforduló (Pallas Kiadó 2005)

Tóth Zsigmond: Divine Antiquities (Heraldika Kiadó 2005)

Folyóiratok: Arany Tarsoly, Dobogó, Kárpátia, Magyar Demokrata (+Demokrata TV), Magyar Mérce, Magyarok Lapja, Rockinform, Új Idők, továbbá az Éjjeli menedék c. műsor és a Zenit Televízió

Terjesztők

Belvárosi Üzletház Könyvesbolt
8200 Veszprém, Szeglethy u. 1.
T.: 06 (88) 400-743, 06 (20) 932-1011

Emese Álma könyvesbolt
Budapest, X. Fehér út 1. fsz. 1. T.: 461-6500/29213 mellék

Erdélyért Könyvesbolt
1034 Bp. Bécsi út 99. T.: 240-1312, 06 (20) 438-8222

Fehérlófia Könyvesbolt
1085 Budapest, József u. 8. T.: 303-1072

Gondos Béla
1052 Budapest, Semmelweis u. 1-3. T.: 267-4511

Gyepű Könyvesbolt
1091 Budapest, Lónyai utca 2.
T.: 215-4394/26 mell, 06 (70) 506-6135

Katedra
2400 Dunaújváros, Derkovits u. 5. T.: 06 (25) 414-178

Kerecsen
1132 Budapest, Visegrádi út 26/b. T.: 239-3793

Két Hollós Könyvesbolt
1081 Budapest, Kenyérmező u. 3/a. T.: 299-0032

Magor Bolt
Budapest, XIII. ker. Lehel téri piac T.: 06 (20) 447-9657

Pult – Kiskapu
1081 Bp. Népszínház u. 29. T.: 419-8107

Püski Kiadó és Könyvesház
1013 Budapest, Krisztina krt. 26. T.: 375-7763

Püski-Masszi Könyvesház
Kerepesi út 27./a T.: 323-0647

Rockworld
Bp. T.: 413-7294, T/F: 413-7293

Szittya
Bp. V. ker. Hercegprímás u. 2. T.: 266-1127

Szkítia hálózat
Központ – Budapest, Andrássy út 124. T.: 354-1863
6000 Kecskemét , Arany J. u. 3. 06 (76) 708-002

Forrai Sándor Rovásiró Kör

Alakulásának időpontja: 2004. január 1.

Alapítói: Friedrich Klára és Szakács Gábor

Alakulásának előzményei: A jogelőd Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége betöltötte feladatát, azaz rendezvényeivel, versenyeivel az egész Kárpát-medencében elismertette tevékenységét. Ezt követően célszerű volt a rovásírással kapcsolatos feladatok ügyintézésének egyszerűsítése.

Célja:

- Forrai Sándor elévülhetetlen érdemeinek népszerűsítése, a Kör tagjainak iránta tanúsított tisztelete a névválasztással,
- a rovásírás terjesztése, tanítása,
- a tagok rovásírással, a magyar őstörténettel kapcsolatos ismereteinek önképzéssel történő bővítése,
- a saját, és a szervezettel együttműködő csoportok tagságának összehozása érdeklődésük szerint,
- a magyar beszéd tisztaságának megőrzése,
- a természet és az állatok szeretetének népszerűsítése,
- az egészséges életmód terjesztése,
- a hagyományos párkapcsolatok és a családközpontú szemlélet fontosságának középpontba állítása.

Módszere: a Rovásírók Napjának évenkénti megrendezése, lehetőleg március hónapban a Magyarok Házában, valamint a Kárpát-medencei Rovásírásversenyek évenkénti megszervezése, honlap működtetése.

Tag lehet: minden olyan személy, aki a fenti célokkal és módszerekkel egyetért.

Támogatás: a fent említett rendezvények és a honlap költségeinek biztosítása érdekében havi 500 forintnak megfelelő, egy összegben fizetendő 6000 forintos hozzájárulás, ennek fejében, a befizetés napjától kezdődő, egy naptári éven át érvényes igazolás átadása.

Hivatalos beosztások – elnök, alelnök, titkár, pénztáros – nincsenek, elvégzendő feladatok, megvalósítandó célok és vállalások annál inkább.

A Forrai Sándor Rovásíró Kör
postacíme: 1163 Budapest, Sasvár u. 53.
Villámlevél: szakacs.gabor@interware.hu,
Távbeszélő: 403-1086, 06/30/431-1281
Honlap: http://www.rovasirokor-forrai.xw.hu.

Körünk jelképét Dittler Ferenc vezető építész rajzolta, aki épületek és rovásfeliratok tervezését vállalja.
T: 242-6408, 06 (30) 954-5703.

A Forrai Sándor Rovásíró Kör Napja

A Forrai Sándor Rovásíró Kör céljai és feladatai között nem csupán új rovásemlékek felkutatása és a történelmi Magyarország tanulóifjúságának tanítása és versenyek keretében egymással történő összeismertetése szerepel kezdettől fogva, hanem a közöttünk, velünk élő, példaértékűnek tartott kortársak megszólaltatása is. Lett légyen gyermek, vagy felnőtt, akiről tapasztalataink szerint úgy gondoltuk, hogy cselekedeteivel az adott időpontig a nemzet felemelkedésének ügyét szolgálta, ismertségét saját szerény eszközeinkkel igyekeztünk erősíteni.

Ennek megvalósítása érdekében döntöttünk a Forrai Sándor Rovásíró Kör Napja évenkénti megrendezéséről a Magyarok Házában. Azért nem rovásíró napot tartunk, mert nem témájában korlátozott szakmai összejövetelben gondolkodtunk, hanem annál szélesebb körű ismeretterjesztésben. És nem is vitanapnak tekintettük, hanem egy-egy előadó fél órás tájékoztatójának az általa választott témakörben, amelyet az érdeklődők díjmentesen hallgathatnak meg.

Akadtak, akikkel a későbbiekben megszakadt kapcsolatunk, és vannak, akikre azóta is felnézünk. Az alábbiakban felsoroljuk az elmúlt évek előadóit:

2001. március 3.

Bencsik András, Bereczkiné Érchegyi Ildikó, Berkesi Gyula, Berkesiné Kiss Ágota, Chemez Farkas, Deák Dezső, Erdei Katalin, Forrai Sándor, Gondos Béla, Marton Veronika, Répássy Gábor, Zsombori Sándor, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Lőrincz Zsuzsanna, Szász Ferenc, Szakács Gábor,
az Esküszünk CD élő felvétele

Kiállítás:

Csepregi Ferenc rovásírásos kövei és palatáblája
Pirók Péter ékszerei

2002. március 2.

Babai Nóra tanuló, Chemez Farkas, Csepregi Ferenc, Forrai Sándor, Gondos Béla, Herpai Sándor – Horkovits Kovács János, Kalász táncegyüttes, Kocsis L. Mihály – Kovács L. Péter, Marton Veronika, Répássy Gábor, Stamler Imre, Szegedi Csanád, Szentesi Zöldi László, Varga Csaba, Zsombori Sándor, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Bóta Zsolt, Szász Ferenc, Szakács Gábor, a Hitvallás CD élő felvétele

2003. március 1.

A 90 éves Forrai Sándor köszöntése, Béres Judit, Gondos Béla, Gyenes József, Koricsánszky Atilla, Marton Veronika, Medvigy Endre, Mesterházy Zsolt, Répássy Gábor, Simon Endre, Szegedi Csanád, Toroczkay László, Tóth Attila, Varga Csaba, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Palojtay Ágnes, Szakács Gábor

2004. március 20.

Csajághy György – Duha Júlia, Grandpierre Attila, Horváth István, Nagy Gyula – Molnár Teréz, Patrubány Miklós, Szőke István Atilla, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Szakács Gábor

Kiállítás:

Csugány Zoltán – Szomor Csaba: Szkíta tárgyak fényképeken

2005. április 2.

Aradi Éva, Bulányi György atya, Erdős László, Fábián Evelyn tanuló, Gondos Béla, Patrubány Miklós, Szőke István Atilla, Tisza András – Kállay László, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Szombati Klára, Szakács Gábor

Kiállítás:

Dittler Ferenc, Nyers Csaba

2006. március 25.

Dittler Ferenc, Fábián Evelyn – Kormos Krisztián tanulók, Hidvégi István, Józsa Judit, Kiszely István, Lánszky Imre, Szőke István Atilla, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Szombati Klára, Szakács Gábor

Kiállítás:

Józsa Judit terrakotta szobrai, Dittler Ferenc összerovásai és a Hódos László által felújított Forrai Sándor vándorkiállítás

2007. március 3.

Barta József – Heverdle Tamás, Fábián Evelyn – Bojtos I. Péter – Szalay Szabolcs tanulók, Lénárth András, Obrusánszky Borbála, Szőke István Atilla, Z. Kárpát Dániel, Z. Urbán Aladár, Friedrich Klára, Szakács Gábor

Zenei előadás:

Raksányi Boglárka, Szakács Gábor, Tumbász Márton

Kiállítás:

Dittler Ferenc összerovásai és a Hódos László által felújított Forrai Sándor vándorkiállítás

---

Kőbe vésték, fába rótták... című könyvünk 125. oldalán segítséget kértünk Forrai Sándor rovásírás kiállításának felújításához. **Hódos László**, rovásíró körünk tagja vállalta ezt a nemes feladatot. A felújított képeket a 2006-os Kárpát-medencei versenyünkön és a Forrai Sándor Kör Napján a Magyarok Házában már láthatták az érdeklődők.

A honlap hírei

Tisztelt és kedves Nemzettársaink, akik a http://www.rovasirokor-forrai.xw.hu honlapot olvassátok! Ez úton szeretnénk megköszönni a nekünk szentelt figyelmet, érdeklődést. Ennek köszönhető, hogy a számláló tanúsága szerint a honlap a *Kultúra-művészet* csoportban a 2005. július óta eltelt röpke másfél esztendő múlva az akkor kb. 770 csoporttag között eleinte az első 50, majd 2007-től az első harminc közé került.

Szemléltetésül beszéljenek helyettünk az általunk befolyásolhatatlan adatok: 2005 júliusában egy hónap alatt 682 új és 327 visszatérő olvasó 1346 egységnyi időt töltött honlapunk olvasásával és ezzel összesen 2955 ponttal ajándékozott meg bennünket, míg 2006. decemberében már ugyanezek az adatok így néztek ki: 2100, 713, 2566, összesen 5379 pont.

Barta József webmester ötlete alapján beállítottuk a *Betűtanító* rovatot. Ettől kezdve a *Kultúra-művészet* csoportban folyamatosan az első húsz között vagyunk. Az egy napra számított csúcs 2007. február 12-én volt. Ekkor az új látogatók száma 281, a visszatérőké 130, egyéb találat 580, összesen 991. Ezzel csoportunkban a 17. (830-ból), míg a számlálóhoz tartozó valamennyi honlap közül a 613. (17 780-ból) helyre ugrottunk.

A honlapot felkeresők között csupán 2007. első negyedévében gyakran volt felvidéki, erdélyi, ritkábban indonéziai, belgiumi,

németországi, brazíliai, svájci, albániai, csehországi, ausztriai, kanadai, olaszországi, hollandiai, dániai, ausztráliai, franciaországi, USA-beli, japán, kanadai, lengyelországi, finnországi, szlovéniai, jugoszláviai olvasónk. Volt (egy) látogatónk a Kókusz (Keeling) szigetekről is.

A 34 vendégkönyvi bejegyzés néhány javaslattételtől eltekintve túlnyomó többségében elismerőleg szólt a honlapról.

Rovásíró körök

A Forrai Sándor Rovásíró Kör elsőrendű feladata ősi írásműveltségünk tanítása és továbbadása úgy a tanulóifjúság, mint a felnőttek körében. Ehhez felbecsülhetetlen segítséget nyújtanak az egymás után alakuló rovásíró (szak)körök. Mivel vezetőiket, alapítóikat ismerjük, úgy gondoltuk, hogy engedelmükkel közzé tesszük elérhetőségüket, hogy egymással is kapcsolatba léphessenek. Néhányan közülük még csak tervezik a (szak)kör beindítását, másoknak már több éves tapasztalata van. Itt és most nem tüntettük fel az iskolák rovásíró szakköreit, mert azok a versenyek emlékeztető füzeteiben és a honlapunkon megtalálhatók. Szívesen vesszük újabb körök jelentkezését, ennek azonban két feltétele van:

Hagyományaink tisztelete, valamint hiteles rovásírás emlékek és ábécék tanítása a Forrai Sándor Rovásíró Kör szellemiségének alapján. Hamis, bizonyíthatatlan, sőt olykor megtévesztő elméletekkel, nézetekkel (közülük kettőt e könyvben is bemutatunk) nem foglalkozhatunk.

Bóly: Forrai Sándor Rovásírók Bólyi Köre
Trischler Katalin
Távbeszélő: 06 (69) 368-164, 06 (30) 256-0613
Villámlevél: trkatalin@freemail.hu

Debreceni Rovásíró Kör
Horváthné Budaházy Éva
Távbeszélő: 06 (20) 49 22 580
Villámlevél: eva@budahazi.hu
Honlap: http://rovasiras.budahazi.hu

Dunaújváros:
Androsovics József
Távbeszélő: 06 (70) 335-7306
Villámlevél: bobbybully@invitel.hu

Felsőzsolca: Közművelődési Intézet
Papp Ferenc
Távbeszélő: 06 (30) 967-8364
Villámlevél: kozmuvelodes.fzsolca@vipmail.hu

Gyergyói Rovók Köre
Tölgyesi András Béla
Villámlevél: vincze_eszter_beata@yahoo.com

Jászberény: Forrai Sándor Rovásírók Jászberényi Köre
Lénárth András (botrarovó)
Távbeszélő: 06 (30) 976-9639
Villámlevél: bandimatroz@freemail.hu

Kazincbarcika: Forrai Sándor Rovásírók Kazincbarcikai Köre
Barna Réka
Távbeszélő: 06 (20) 585-7770
Villámlevél: barnareka@gmail.com

Kiskunhalas: Hazatalálás Baráti Kör
Tóthné Nagy Márta
Távbeszélő: 06 (70) 380-9367
Villámlevél: keszeg@emitelnet.hu

Kunszentmiklós:
Ambruzs Attila
Távbeszélő: 06 (30) 205-5872
Villámlevél: megmaradas@freemail.hu

Mikepércsi Rovásíró Kör:
Horváthné Budaházy Éva
Távbeszélő: 06 (20) 49 22 580
Villámlevél: eva@budahazi.hu
Honlap: http://rovasiras.budahazi.hu

Mór: Nimród Gyermekei Rovásíró Kör
Tisza András
Távbeszélő: 06 (30) 375 1953
Villámlevél: tisza.irastudo@t-online.hu

Sülysáp:
Csanádi Gábor
Távbeszélő: 06 (30) 359-5743
Villámlevél: loramagyar09@freemail.hu

Szegedi Rovásíró Kör:
Fisher Béla
Távbeszélő: 06 (20) 355-7091
Villámlevél: fisher@vipmail.hu

Szigetszentmiklósi Rovásíró Kör:
Gyurkovics Tibor
Távbeszélő: 06 (20) 201-1136
Villámlevél: tibor.gyurkovics@elmu.hu

Tétényi Rovásíró Kör:
Molnár R. Pál
Távbeszélő: 06 (20) 977-5348
Villámlevél: aranyosveny@gmail.com

Rovásírás olvasógyakorlatok

2. oldalról:

Szabó Tamás

„Ma reggel is korán keltem, hogy időben a munkahelyemre érjek. Az autóbusz-megállóban sokan várakoztak, mire megérkezett a busz, tele volt az utca emberekkel. Nehezen tudtam felszállni, de végül sikerült. Az út a városon keresztül vezetett, és közben sok mindent láttam az ablakon keresztül.”

7. oldalról:

Mátyás király

Mátyás király, Hunyadi János fia, Kolozsvárott született 1443. február 23-án. Apja halála után, 1458-ban, tizenöt évesen választották meg Magyarország királyának. Uralkodása alatt a magyar történelem egyik legfényesebb korszaka következett.

Mátyás király híres volt igazságosságáról. Gyakran járta az országot álruhában, hogy megismerje népe gondjait. Ha valaki igazságtalanságot követett el, nem kímélte, akkor sem, ha az illető előkelő volt. Ezért nevezték el „igazságos” Mátyásnak.

Mátyás király Buda várában rendezte be híres könyvtárát, a Corvinát. Ez Európa egyik legnagyobb könyvtára volt a maga korában. Mátyás király a tudományokat és a művészeteket is pártfogolta. Udvarába olasz reneszánsz művészeket hívott, akik szépítették a fővárost.

Y1qHJCXAJB OJJOJXXMT1 qY1tY q
Ь L1J1XXCHbY1Y

(...)

ГЁЮТЧЛЧО ЧЧЬЬЧЧЛЧЗІ ЁЖ ЬЖ ЖЖ ЬЬЬ Ь ВЬЬЬЬЙ.
ЛЙЬЬЧ Ч ЧЧЬ ЖЖ ЖЧЗЁЛЁЧЙЗМЧЛЁЧ

ЭЧЧЧЖ ЬЗСЬЬЧЖЖ ЛЧЙЧКО ЛЧЗЮЬЁ ЖЧЖЧЬЧЖХХ ЖЛЧЬЬС

ОЧЛЧЗЙЧЖЖ ЬЙ ЁЖЗІ СЁЖЙЁЧЁІ.
ЧЗЧЧЖЙЖЗЗ ІЗЛЗ ЙЧ ЖЧЧЗЙЗЛЧО

ӨЁЖЗЙ ЖЗМЬЧ ЬЙМЗО ЬЖЬЬ Ь ЁЗЬЬЙЙЁ
1ЖІІ ЗЁЖЧЙЖ ЖЖ' ЖЧЬЗЬЗЖ ЧЖ ЗЧЧЗЙЗЁЁІ .

ВЬЖЬЬ 1ЖІІ ЁЖ' ЖЁ ІЗЖЖЬЬЬЬ ОЧЖЬЬЙЧ

(СЙЬ' ЬЬ ЖЬЬЗО' ЖЗЬ ХЁІЗЖЬЁЗО ЖЁЖЁЬ.
ЧЙ ЗЧЧЗЙЁ ЖЬ ОЁЖЖ' ЖЁ ЬЧ ЬЗЙЬЁЖЁЗО.
ЁЖЧЗЙЁ ЖЬ ОЁЖЖ' ЖЁ ЬЧ ЬЗЙЬЁЖЁЗО.
ЧЙ ЗЧЧЗЙЁ ЖЬ ОЁЖЖ' ЖЁ ЬЧ ЬЗЙЬЁЖЁЗО.
ЁЖ

ЦЕЛЫЙ СУТКИ ПРОВЕЛ ОН В ПОЛНОМ ОДИНОЧЕСТВЕ, ПРЕЖДЕ ЧЕМ ЕГО ОБНАРУЖИЛИ ЛЮДИ. (ГЛАВА ИЗ ЖИЗНЕОПИСАНИЯ ЗАМЕЧАТЕЛЬНОГО ЧЕЛОВЕКА, ПОЛУЧИВШЕГО ПРОЗВИЩЕ ЛЕСНОЙ ЧЕЛОВЕК, ИЛИ ЛЕСНОЙ ЧЕЛОВЕК, ПОСКОЛЬКУ ЕГО ИМЕНИ НИКТО НЕ ЗНАЛ.)

---

107. oldalról:

ЛЕСНОЙ ЧЕЛОВЕК

ЖИЛ ОН В ЛЕСУ ОДИН, ПИТАЯСЬ ТЕМ, ЧТО ДАРИЛА ЕМУ ЩЕДРАЯ ПРИРОДА: ЯГОДАМИ, ГРИБАМИ, ОРЕХАМИ, ЛЕСНЫМИ ПЛОДАМИ. ЗИМОЙ ОН ЖИЛ В ПЕЩЕРЕ, ЛЕТОМ ПОД ОТКРЫТЫМ НЕБОМ. ЕГО ЛЮБИМОЙ ЕДОЙ БЫЛИ ЛЕСНЫЕ ОРЕХИ, ОСОБЕННО ЛЕСНЫЕ ОРЕХИ, ОСОБЕННО ЛЕСНЫЕ ОРЕХИ. ЕГО ЛЮБИМЫМ ЗАНЯТИЕМ БЫЛО ЛАЗАНЬЕ ПО ДЕРЕВЬЯМ, ГДЕ ОН ЧУВСТВОВАЛ СЕБЯ ТАК ЖЕ ПРИВОЛЬНО, КАК И НА ЗЕМЛЕ

ᚷᛞᛒᚢᚹᚦᚳᚳᚹ ᛟᚻᛗᛇᚷᚷᚻᚳᛏ ᛒᛇᛏᚢᛒᛗᛟᛇᚷᚱᚳᛏᚹ, ᛒᛇᚻᚳ ᚻᚻᚳᛏᚳᚢᚳᛇᚷᚻ ᛒᚳᛏᚳᛒᚹᚳᚳ ᚳᚻᚳ ᛒᚳᛏᚳᛒᚹᚳᚳ

сильного гнева.»

Обессилев, Хельги сел (сбегались воины: кто-то
хотел видеть вождя, кто-то — отомстить за
Ингвара) и, с трудом переводя дыхание, сказал:
«Ингвар был мне как брат. Мы вместе росли,
вместе ходили в походы, вместе делили добычу.
Ингвар был мудрым вождем, и его воины
уважали. Он был справедливым и щедрым. Он
никогда не обижал своих людей. Ингвар был
хорошим человеком. Я не знаю, кто убил его, но
я клянусь, что найду убийцу и отомщу за
Ингвара. Я клянусь, что не успокоюсь, пока не
найду убийцу Ингвара. Я клянусь, что не
успокоюсь, пока не отомщу за Ингвара. Я
клянусь, что не успокоюсь, пока не отомщу за
Ингвара. Я клянусь, что не успокоюсь, пока не
отомщу за Ингвара. Я клянусь, что не успокоюсь,
пока не отомщу за

216. oldalról:

Ørimi læsa

-tjay jæxojtqmsojt nsøtøq „ojtt nq øjssk1 „øsyqWbtoxbe tvosWbtoxbe læst-

Ørimi læsa

-tjay jæxojtqmsojt nsøtøq „ojtt nq øjssk1 „øsyqWbtoxbe tvosWbtoxbe læst-

277. oldalról:

Ø csinbt Vbstsn Nsmbvtine Ojn tsWibt

- Øcsinbt Vbstsn ksWsnWxktkWsk nstøqV tqinsØ csitkøktsøjss ssiksnØxtl-
  q zytzWzyiity yysytlWsqay qysqit ojqstqtlaqy nkØ q ‚lzsy‘ lbWtlbtøjo jnbsib lbsWvtlsnj ltiktWksk b
- b csWbvtjnbv ktiksib‘ jlnøtlqmsn q ‚lqlqyt‘ jnøtlqmsn
- b Wbtlb‘ sv b iktnWkiqmsn q ls ‚yqtqb‘ q ikmsWbtjnbv ktWsnjWkiqmsn
  nsWbysv jvbkiqtøjo kosøkiqvvW‘ xøssyiksv ‚xøsytmzv
- b bfqin xktst‘ n qfqin‘ kiqmsn q ‚lqlqyt‘ jnøtlqmsn
- b kiqbstkv sv bn bWWbysø ikiqtkiøssø sstkiqnøvtlsvø‘
- bn ksvsivsWkv sWkybøt kiqtkiøssø
- b xfqsbfbdsv ebnofkqsWbsø sv n nbWbtonkqsnsø ikø-

Forrai Sándor Rovásíró Kör honlapja

Fájl Szerkesztés Nézet Kedvencek Eszközök Súgó

http://www.rovasirokor-forrai.xw.hu/ Ugrás Hivatkozások

Forrai Sándor Rovásíró Kör

Bemutatkozik
Körünkről
A rovásírás
Előadások
Versenyek
Rovásírónap
Kiadványok
Kitekintő
Letöltés
Ajánlások
Kapcsolat

Vendégkönyv

Postacímünk:
1163 Budapest, Sasvár utca 53.
T: +36 (1) 403-1086
06 (30) 431-1281

MYSTAT 0009026

Frissítés: 2007. január 27.

Mennyire ismered a rovásírást?
(köszönjük szavazatodat)
- Tanítom másoknak!
- Folyékonyan írom, olvasom!
- Tanulom írni, olvasni!
- Hallottam róla, érdekel!
- Mi az a rovásírás?

Szavazok!

A szavazás állása

© XI Internet Stúdió

Tartalom:

1. Forrai Sándor: *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* (Szakács Gábor)
2. Bevezető helyett (Szakács Gábor)

Forrai Sándor:
Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig

Számomra az a könyv jelenti az igazi értéket, amelyik meghatározó módon segíti világlátásomat és ismerete nélkül nem lenne teljes az életem. Ilyen kiadvány Forrai Sándortól Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (1994). A tanár úr megfelelő szaktudással, minden szakmai igényt kielégítő színvonalon, ám mégis közérthető módon ismertetett meg rovásírásunk izgalmas történetével.

Összefoglalta az írások kialakulásának történetét Mezopotámiától az Indus völgyéig, Egyiptomtól a Húsvét-szigetekig. Kötetével lelkiismeretes tanár módjára hívta fel figyelmemet rovásírásos emlékeinkre, a rovásírás és napjaink gyorsírásának kapcsolatára, a rovásírást számunkra át/megmentő személyek szellemi nagyságára. Példamutatóan jelenik meg a könyvben a kutatás és az elért eredmények továbbadásának önzetlensége, az utódok felkutatásának szükségessé - ennek megfelelően kezdődtek a Kárpát-medencei rovásírásversenyek -, a nemzetféltés gondossága.

Ez utóbbi a "tankönyv" akár elsődleges üzenete is lehet, hiszen látjuk, hogy a magyarnál fiatalabb népek milyen erőteljesen dolgoznak kitalált történelmük és nem létező múltjuk elterjesztésén. Mi szerencsésebb helyzetben vagyunk, hiszen Forrai Sándor kiadványa alapján nekünk "csupán" a létező ősi értékeinket kell megismernünk és megismertetnünk. Ezért a könyvért mindazok hálásak lehetnek, akik ennek alapján, azóta saját nevükön - nem ritkán a tanár úr említése nélkül - jelentetik meg rovásírással foglalkozó köteteiket.

Szakács Gábor

Vissza a tartalomhoz

Bevezető helyett

Forrai Sándor könyve tökéletesen foglalja össze a róla elnevezett Rovásíró Kör szellemiségét, amely a tanár úr útmutatása alapján a magyarság múltjának és őseinek tisztelete, emlékük megőrzése és népszerűsítése céljából alakult. Működése során a történelmi források alapján bizonyítható tényekkel, az ezek alapján megfogalmazható következtetések levonásával foglalkozik. Ennek megfelelően kapcsolatrendszerében is azokkal a személyekkel, egyesületekkel, szervezetekkel dolgozik együtt, akik/amelyek hasonló értékrendet vallanak. Ha Ön kedvet érez ahhoz, hogy a fent említett, általunk választott feladatok megoldásánál úttársunk legyen, engedje meg, hogy barátként üdvözöljük.

Torma Zsófia (1840-1899)

9789630619721